

Sven Winnell 060111+tillägg 060130:
Om LO-rapporten
Vad vill egentligen moderaterna?
Med kommentarer för partierna inför
valet 2006.

(<http://web.telia.com/~u86119282/omr36-39j.pdf>)

Innehåll:

Sid 2	Inledning om de borgerliga partiernas förslag.
4-54	LO-rapporten: "Vad vill egentligen moderaterna?" Rapport av LOs chefsekonom Dan Andersson samt LO-ekonomerna Åsa-Pia Järliden Bergström, Albin Kainelainen och Anna-Kirsti Löfgren
4 1	Inledning
5 2	Vem får vad? - En studie av fördelningseffekter av moderaternas ekonomiska politik
7 2.1	Metod
8 2.2	Moderaternas förslag till besparingar
11 2.3	Hur fördelar sig moderaternas besparingar mellan individer?
18 2.4	Moderaternas förslag till skatteförändringar
20 2.5	Fördelningseffekter av moderaternas skattepolitik
23 2.6	Fördelningseffekter av moderaternas samlade budgetförslag
25 3	Förstår moderaterna vad de gör?
26 3.1	Varför finns det offentliga försäkringssystem?
33 3.2	Moderaterna förstår inte den svenska modellen och vad välfärdsstaten syftar till
37 3.3	Moderaterna ett lönesänkarparti
40 3.4	Moderaterna och jämställdheten
46 3.5	Förvärvsavdrag
47 4	Konklusion
52 5	Källor
53 6	Appendix 1: Sammanställning av moderaternas föreslagna reformer för år 2007

55 Sammanfattning om LO och kommentarer.

55	Fördelning på individer med moderaternas förslag.
59	Sjuklighet och arbetslöshet.
64	Folkpartiets rapport 9 april 2005: "Rädda sjukförsäkringen". Moderaternas församlingar i socialförsäkringarna bör överges.
65	Moderaternas skattesänkningar bör överges.
65	Den borgerliga alliansens politik bör överges.
65	Borgerlig och socialdemokratisk politik.
66	Socialdemokraternas politiska riktlinjer. Innehållsförteckning.

69 Innehållsförteckningar till några utredningar.

70	De borgerliga partiernas politik.
72	Tillstånd och förändringar utomlands o i Sverige oroar. Vad göra?
75	Det viktigaste: välfärden o välfärdsfördelningen, inte arbetslösheten
77	Om SCBs rapport Trender och prognoser 2005.
78	Världshistorien och framtiden
80	Mellanöstern, hela världen, Sverige
84	Katastrof- och krisberedskap. Välfärdsfördelning.
85	Läroutbildning. Forskning. Samhällsplanering. Skolan.
88	Om EU.

89 Hur ska politikerna kunna förbättra världen?

89	Socialdemokraterna och valet.
93	Ekonomisk välfärd för låginkomster.
101	SCBs arbetsmarknadsstatistik.
104	Minimilöner
105	Bort med nuvarande tevelicensen.
109	Ensamstående med låga inkomster betalar för mycket skatt.
109	Förslag: inför bostadsbidrag för hushåll utan barn.
110	Bostadsbidrag för icke-pensionärer. Princip.
112	Bostadsbidrag till ensamma icke-pensionärer utan barn.
113	Några utdrag från Socialstyrelsen.
115	Kostnader för barn, barnbidrag, bobidrag för barn mm.
119	Artiklar om skolan och lärare och om Kina.
125	Sist ett schema om verksamheter i Sverige och i världen.
126	Regeringen, departementen och statsråden
142	Tillägg 060130

Inledning om de borgerliga partiernas förslag.

De fyra borgerliga partierna, moderaterna (m), folkpartiet (fp), centerpartiet (c) och kristdemokraterna (kd) har slagit sig samman i en allians som vill vinna valet 2006.

Till vårbudgeten 2005 skrev de var för sig motioner där dominerande drag är förslag om skatter och sänkning av ersättningar vid sjukdom och arbetslöshet o d.

Partiledarna Fredrik Reinfeldt, Lars Leijonborg,, Maud Olofsson och Göran Hägglund och deras medhjälpare har sedan våren 2005 framträtt åtskilliga gånger i massmedierna och berättat om sina förslag.

De menar att det är för många sjuka och arbetslösa och att antalen

minskar om man minskar ersättningarna vid sjukdom och arbetslöshet och sänker inkomstskatterna för dem som har jobb.

I systemet för inkomstskatterna föreslår de arbetsavdrag som sänker skatterna för arbetsinkomster. De fyra partierna har i motionerna olika variationer av detta, men gemensamt är, att skattesänkningarna blir höga vid höga inkomster och låga vid låga inkomster.

Partiföreträdarna vill dock dölja de höga skattelättnaderna vid höga inkomster och påstår, att inkomstskattelättnaderna gynnar dem med låga inkomster. (m) sänker skatten vid höga inkomster med 16 000 kr

Ihärdig i att framhäva att skatteättnaderna gynnar låginkomster är centerledaren Maud Olofsson. Men studerar man centrens redovisningar finner man följande bild av centrens skattelättnader som visar att det är de höga inkomsterna som gynnas:

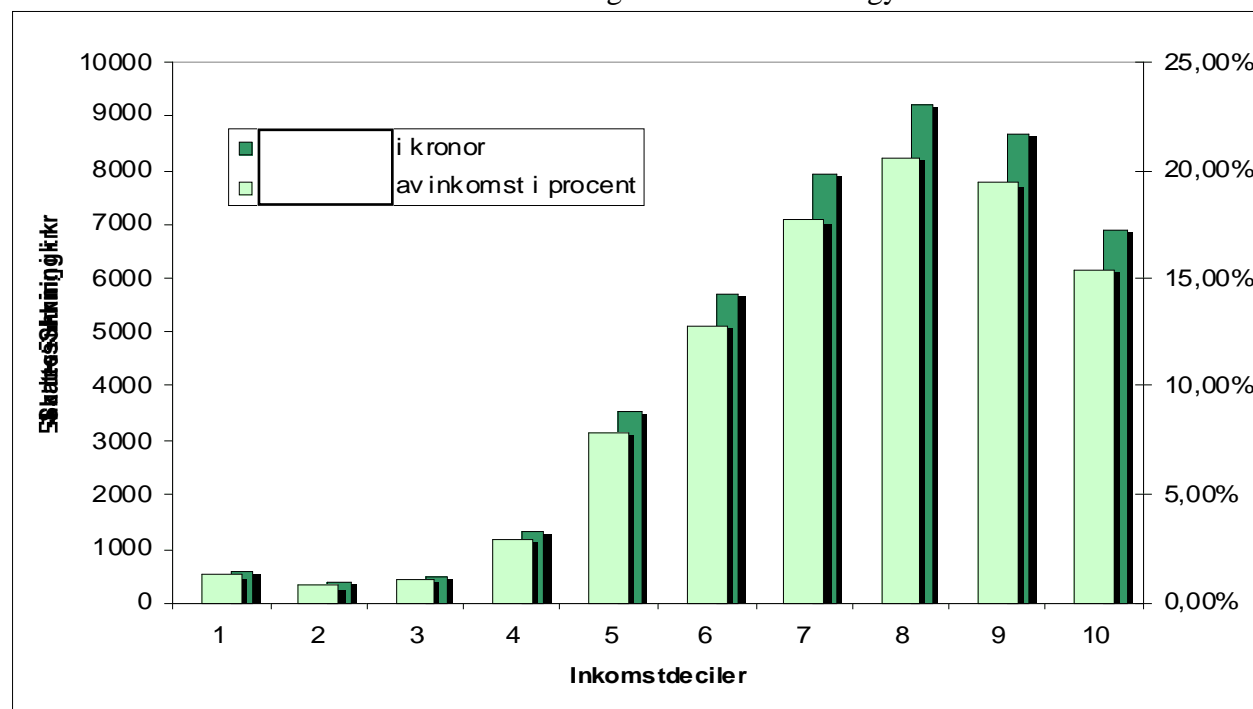
Tabell 3. Förändrad genomsnittlig nettoinkomst per decil av arbetsavdraget och införande av skatterabatter istället för avdrag år 2006, kronor.

A Decilgränser, kronor (avser bruttoinkomst)

B Genomsnittlig förändring av nettoinkomsten, i kronor.

C Procent av den totala förändringen av inkomsterna

A	B	C
1 0 – 68100	570	1,3%
2 68 101- 109 800	370	0,8%
3 109 801- 148 600	490	1,1%
4 148 601- 182 900	1320	3,0%
5 182 901 - 215 300	3530	7,9%
6 215 301 - 246 300	5720	12,8%
7 246 301 - 278 500	7910	17,7%
8 278 501 - 321 900	9220	20,6%
9 321 901 - 403 100	8690	19,4%
10 403101 –	6910	15,4%
Totalt	4 480	100 %

Några skattelättnader för arbetsinkomster i förslag för vårbudget 2005

Årslön	c	fp	kd	m	(i motioner)
72 000	370	900	1452	3300	kr
168 000	1320	3800	5340	10700	
228 000	5720	5500	9684	13700	
300 000	9220	7100	12444	15800	
348 000	8690	7200	12444	16200	
660 000	6910	7200	12444	16000	

Partiernas förslag finns med kommentarer på Internet i

Sven Winnell 050522+050605: De borgerliga partiernas skatteförslag. Och annat om skatter, bidrag och moral. Bostadsbidrag. TV-licens. (<http://web.telia.com/~u86119282/omr36-39h.pdf>)

Sven Winnell 050920: Valfärd, skatter, arbete, tillväxt. (<http://web.telia.com/~u86119282/omr36-39i.pdf>)

Här finns bl a Alliansens förslag hösten 2005 om skatter. De har enat sig om något som dock inte redovisats så att det kan kommenteras nu. Alliansen: "I partiernas budgetmotioner kommer vi att redovisa huvuddragen och grunderna för allianspartiernas gemensamma ekonomiska politik. Däremot lägger vi inte fram ett gemensamt budgetförslag i alla dess detaljer. Detta har aldrig varit avsikten och skulle ytterst beröva väljarna möjligheten att på valdagen avgöra tyngdpunkten i en ny regerings politik. I särskilda förslagsrutor tydliggör vi vilka av budgetförslagen som är gemensamma med övriga allianspartier."

Några kommentarer till alliansens förslag.

Moderaterna kallar sig arbetarparti, men alliansen föreslår minskning av anslaget till Arbetsmiljöverket och avveckling av Integrationsverket, Arbetslivsinstitutet och Myndigheten för skolutveckling, något som rimmar illa med påståendet att moderaterna är ett arbetarparti. Moderaterna tycks försöka lura arbetarna.

Förslagets konsekvenser är inte redovisade trots att förslaget är mycket komplicerat och inte går att helt förstå utan omfattande studier

och beräkningar som allmänheten inte kan göra. Det finns inget om vad alliansen menar med levnadskostnader.

I de borgerliga partiledarnas artikel i DN 050922 står att "Skattesänkningarna ska tillfalla låg- och medelinkomsttagare." Men så blir det ju inte. Det mesta går till höginkomsterna.

I steg 2 ska jobbavdraget vara 53100 kr vid inkomster över 200 000, vilket ger en skattelättnad på ca 17 000 kr. Problemet i Sverige är inte skatterna för dem som har jobb och tjänar över 200 000. Problemen gäller dem som inte har arbete och dem som har låga inkomster. Det är inte troligt att det blir fler arbetstillfällen om man sänker skatterna med 17 000 kr för dem som har inkomst över 200 000 och försämrar för sjuka och arbetslösa och fördyrar på olika sätt så som föreslås.

Alliansen har inte intresserat sig för penningproblem som många ålderspensionärer har i det nya pensionssystemet, ett krångligt system som förslagsförfattarna förmodligen inte förstår.

Arbetslösas, sjukas och pensionärens ersättningar motsvarar och ersätter arbetsinkomster men medför inte jobbavdrag - besynnerligt .

Senare komplement:

Sven Winnell 051106+051109: Tillstånd och förändringar utomlands och i Sverige oroar. Vad göra ? Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? (<http://web.telia.com/~u86119282/omr40z.pdf>)

Här finns bl a Socialdemokraternas politiska riktlinjer antagna av Socialdemokraternas 35:e ordinarie kongress den 29 oktober – 3 november 2005 i Malmö.

Sven Winnell 051120: Det viktigaste problemet är: välfärden och välfärdsfördelningen, inte arbetslösheten. (<http://web.telia.com/~u86119282/omr40za.pdf>)

Sven Winnell 051215: Om SCBs rapport Trender och prognoser 2005. <http://web.telia.com/~u86119282/omr40zb.pdf>

LO-rapporten.

Innehåll:

1	INLEDNING	2
2	 VEM FÅR VAD? - EN STUDIE AV FÖRDELNINGSEFFEKTER AV MODERATERNAS EKONOMISKA POLITIK.....	4
2.1	METOD.....	5
2.2	MODERATERNAS FÖRSLAG TILL BESPARINGAR	6
2.3	HUR FÖRDELAR SIG MODERATERNAS BESPARINGSLISTA MELLAN INDIVIDER?	10
2.4	MODERATERNAS FÖRSLAG TILL SKATTEFÖRÄNDRINGAR	22
2.5	FÖRDELNINGSEFFEKTER AV MODERATERNAS SKATTEPOLITIK	25
2.6	FÖRDELNINGSEFFEKTER AV MODERATERNAS SAMLADE BUDGETFÖRSLAG	29
3	FÖRSTÅR MODERATERNA VAD DE GÖR?	36
3.1	VARFÖR FINNS DET OFFENTLIGA FÖRSÄKRINGSSYSTEM?.....	37
3.2	MODERATERNA FÖRSTÅR INTE DEN SVENSKA MODELLEN.....	47
3.3	MODERATERNA ETT LÖNESÄNKARPARTI.....	52
3.4	MODERATERNA OCH JÄMSTÄLLDHETEN	55
3.5	FÖRVÄRVSÄVDRAG.....	63
4	KONKLUSION.....	65
5	KÄLLOR	71
6	APPENDIX 1: SAMMANSTÄLLNING AV MODERATERNAS FÖRESLAGNA REFORMER FÖR ÅR 2007....	73
	ANDRA UPPLAGAN. Juni 2005.Från Internet 19 dec 2005. I det följande avskrifter av delar av rapporten.	

1 Inledning

Denna rapport är en analys av moderaternas förslag till statsbudget. Moderaternas politik undersöks eftersom de är det största av de borgerliga partierna och det borgerliga parti som har den mest genomarbetade politiken. Tyngdpunkten ligger på att analysera dels effekterna på fördelningen av hushållens ekonomiska resurser och dels att studera effekterna på arbetsmarknaden.

Vi är i vår analys av fördelningseffekterna styrda av att vi vill använda en etablerad modell för fördelningsanalys, FASIT, som tagits fram av SCB. I denna kan vi analysera vad som händer med individernas inkomster när skatter och transfereringar förändras. Vi kan dock inte räkna på alla de förslag som moderaterna lägger fram med hjälp av FASITmodellen.

Moderaterna överför mer till hushållen än vad som ingår i en omfördelning av hushållsnära poster. År 2007 för Moderaterna över ca 15 miljarder kronor till hushållssektorn och ca 3,5 miljarder kronor till kommunerna. Detta finansieras genom att den finansiella strömmen till företagen minskas med ca 10 miljarder kronor och till utlandet med ca 7,5 miljarder kronor. Staten ökar enligt moderaternas förslag sitt sparande med ca 4 miljarder kronor.

Vårt syfte med fördelningsanalysen har varken varit att kontrollräkna moderaternas förslag eller att bedöma hur hushållen påverkas av andra förslag i budgeten än rena regeländringar i skatte- och transfereringssystemen. Vi är dock inte beredda att tro att hushållen inte påverkas av nedskärningar i offentlig verksamhet eller besparingar på andra sektorer. Vi har därför räknat fördelningseffekter i ett, för hushållssektorn, budgetneutralt alternativ.

I studien av den effekt moderaternas politik får på arbetsmarknaden måste vi ta hänsyn till om individer och hushåll kommer att ändra sitt

beteende när de utsätts för nya drivkrafter. Som vi visar i avsnitt 3 är det inte givet vilken effekt på arbetsviljan och arbetsutbudet som de moderata reformerna får.

En central del av moderaternas politik är deras syn på arbetsviljan. Moderaternas anser inte att de svenska trygghetssystemen är utformade så att de ger tillräckliga drivkrafter att arbeta. Deras enkla världsbild bygger på att det huvudsakligen är ersättningsnivåer och marginalsatser som styr utbudet av arbete. De kan dock inte förklara varför så många arbetar i Sverige jämfört med andra länder. Många faktorer påverkar arbetsutbudet. LO-ekonomerna anser att man inte, såsom moderaterna, bara kan ta hänsyn till skatterna och ersättningsnivåerna.

En av de viktigaste frågorna är hur vi ska kunna uppnå jämställdhet mellan könen. Det mest uppseendeväckande med moderaternas politik är bristerna i jämställdhetsanalysen. Detta gäller både de fördelningspolitiska konsekvenserna av deras förslag och det förväntade utfallet för kvinnors arbetsutbud.

I en analys av moderaternas politik är det inte självklart vad som ska betraktas som den fasta punkten. Är det den senast lagda ekonomisk-politiska motionen? Ska vi enbart analysera lagda förslag eller också ta fasta på den viljeinriktning som moderaterna uttrycker? På sikt bör, enligt moderaterna, skattetrycket ner till de nivåer som gäller för genomsnittet av OECD-länderna. Detta skulle innebära betydande sänkningar av skatter och nedskärningar i offentlig verksamhet i framtiden.

Rapporten är uppdelad i tre kapitel. I kapitel 2 görs en fördelningsanalys av moderaternas politik med hjälp av FASIT-modellen. Kapitel 3 innehåller en diskussion kring vilka effekter på bland annat arbetsutbud som moderaternas politik förväntas få. Rapporten avslutas med en konklusion.

2 Vem får vad? - En studie av fördelningseffekter av moderaternas ekonomiska politik

Ett mål för den moderata ekonomiska politiken är enligt moderaterna själva att öka tryggheten för alla medborgare. Sammantaget innebär dock den moderata budgetpolitiken att omfattningen på den offentliga sektorn minskas med cirka 50 miljarder kronor. Nedskärningar i offentlig sektor associerar inte vi LO-ekonomerna till ökad trygghet för medborgarna.

Den ökade tryggheten är tänkt att åstadkommas genom att det i jämförelse med dagens situation ska "löna sig att arbeta". Det man vanligen tänker sig för att öka lönsamheten av att arbeta är ökade reallöner med anledning av en ökad produktivitet i näringslivet. Moderaterna vill dock åstadkomma ökad lönsamhet med hjälp av en förhållandevis kraftig sänkning av skatten på arbetsinkomster. Att sänka skatter enbart ökar utbytet av att arbeta gäller endast om man bortser från vad skatter används till. En skattesänkning ska finansieras. Om den finansieras med hjälp av kraftiga nedskärningar i löntagarnas försäkringssystem, ökar då verkligen utbytet av att arbeta? Detta resonemang återkommer vi till i denna rapport (se avsnitt 3.2 "Moderaterna förstår inte den svenska modellen...").

I följande avsnitt ska vi studera de direkta effekterna på de svenska hushållens ekonomi av de föreslagna besparingarna, skattesänkningarna och satsningarna i moderaternas budgetalternativ. I våra beräkningar har vi i utgångspunkt från de förslag som presenteras i moderaternas motion till riksdagen med anledning av regeringens ekonomiska vårproposition.¹ (1 Motion 2004/05:m10, *Bryt utanförskapet: fler i arbete*). Syftet med dessa beräkningar har primärt varit att i ett statiskt perspektiv studera hur de ekonomiska effekterna av den moderata politiken med besparingar och skattesänkningar fördelar sig mellan olika grupper av individer.

Det moderata budgetalternativet innebär en omfördelning av resurserna i ekonomin mellan sektorer. En överblick av budgetförslaget i ett statistiskt perspektiv ger följande bild av hur de föreslagna skatteförändringarna, besparingarna och satsningarna fördelar sig mellan hushåll, företag, den offentliga sektorn och utlandet:

- Av besparingarna tas nästan 2/3 från hushållen
- Utlandet bidrar med besparingar via minskat bistånd
- En helt övervägande del av skattesänkningarna riktar sig till hushållen.
- Företagssektorn får en skatteskärpning.
- Hushållen bidrar till ökade inkomster för staten via höjda egenavgifter i a-kassan.
- En tredjedel av satsningarna föreslås tillfalla hushållen direkt, resterande del är huvudsakligen tänkt att gå till kommunerna.

I den beskrivning av fördelningen mellan sektorer som görs ovan tas inte hänsyn till att förändringar för kommunerna faktiskt påverkar hushållens ekonomi på lite sikt, eller att besparingar som görs på företagen i slutänden betalas av hushållen genom minskat löneutrymme (eller lägre sysselsättning). Trots att dessa effekter självklart existerar har vi till en början för enkelhetens skull valt att göra en helt statistisk analys av de moderata budgetförslagen i denna del, där vi sålunda har valt bort diskussionen om skatteincidens 2 (2 Dvs. hur skatter slutligen fördelar sig på olika skattebärare.) och eventuella dynamiska effekter.

Med denna ansats kan man beskriva den nettoeffekt som uppkommer på respektive sektor med en moderat politik. Den bild som framträder då är att moderaternas budgetalternativ i stor utsträckning går ut på att fördela om pengar från företagen till hushållen. Hushållssektorn får ett överskott efter skatter och besparingar, medan företagssektorn får betala med höjda skatter. Kommunerna får ett nettotillskott, i enlighet med moderaternas egna beräkningar, medan biståndsländerna får

bidra till finansieringen av de svenska skattesänkningarna. Det offentliga finansiella sparandet stärks dock, vilket innebär att budgeten som helhet är stramare än regeringens förslag.

I den följande analysen begränsar vi oss till att endast studera de moderata förslagen som riktar sig direkt till hushållen. Frågeställningen är sålunda fortsättningsvis hur moderaternas föreslagna skatte- och bidragsförändringar fördelar sig *inom* hushållssektorn.

2.1 Metod

För att göra en fördelningsanalys av den politik som moderaterna föreslår som riktar sig direkt till hushållen har vi använt SCB:s mikrosimuleringsmodell FASIT. 3 (3 Version 5, 2002.). I denna modell kan simuleringar av föreslagna regelförändringar göras. Dessa regelförändringar appliceras sedan på ett underlag som består av ett urval av 35 000 individer som i sin tur ingår i 15 000 hushåll 4 (4 SCB:s s.k. HEK-urval.) Regelförändringarna körs sålunda på ett representativt urval av Sveriges befolkning, som i sin tur sedan räknas upp för att på så vis motsvara hela befolkningen. Samtliga beräkningar har gjorts på detta underlag från SCB.

Vi har här räknat på de regelförändringar som moderaterna föreslår för år 2007. Individ- och hushållsunderlaget har framräknats av SCB för att motsvara hushållens ekonomiska situation för år 2007. När det gäller utvecklingen för antalet arbetslösa baseras prognosen på Konjunkturinstitutets prognos 5 (5 I denna version från December 2004.) för hur antalet i arbetskraften utvecklas och hur arbetslösheten utvecklas i antal öppet arbetslösa samt antal i arbetsmarknadsåtgärder. Prognosen över antalet individer med sjukpenning, förtidspension samt personer med föräldrapenning hämtas från Försäkringskassans budgetunderlag. Dessa prognoser innefattar även den genomsnittliga ersättningsnivån och sålunda hur stor den sammanlagda ersättningen i dessa system förväntas bli.

När det gäller de sammantagna budgeteffekterna av moderaternas förslag i termer av kostnader och besparingar, har vi utgått ifrån de beräkningar som görs i det moderata budgetförslaget. Vi har sålunda inte haft för avsikt med denna studie att kontrollräkna de av moderaterna uppskattade budgeteffekterna av olika förslag. 6 (6 I den mån våra egna beräkningar i FASIT skiljer sig från moderaternas egna har vi därför korrigerat för detta, utan att påverka den underliggande fördelningsprofilen.) Samtliga förslag är beräknade relativt regeringens budget och det moderata budgetalternativet beskrivs sålunda inte här i absoluta tal.

Vi har inte i denna studie tagit hänsyn till eventuella beteendeeffekter, dvs. effekter av den föreslagna politiken som gör att hushållen flyttar sig mellan grupper.

1. Effekter av föreslagna besparingar och skatteförändringar för individerna

I ett första steg har vi valt att studera moderaternas besparingsförslag för sig och därefter skatteförslagen för sig, detta för att få en bild av vilka effekter dessa två huvuddelar i den ekonomiska politiken får för individerna. Effekterna studeras på individnivå för att möjliggöra en uppdelning på en rad olika grupper. Förslagen till skattesänkningar respektive besparingar är två sidor av samma mynt i den moderata ekonomiska politiken. Självklart kan därför inga slutsatser dras om vilken fördelningsprofil som blir slutresultatet, förrän man lägger samman effekterna av de båda. I denna del gör vi heller ingen beräkning på de satsningar, i form av extra barnbidrag samt barnomsorgskonto, som moderaterna föreslår.

2. Effekter av hela budgetförslaget

En sammanläggning av hela budgetförslaget görs i den avslutande delen av studien. I en sådan studie av hela den moderata budgetens effekter på hushållens ekonomi blir det inte rätt att utesluta de förslag som riktar sig till företag och kommuner, mot bakgrund av att hushållen på lite sikt sannolikt påverkas av detta, enligt resonemanget ovan. Hur de olika förslagen påverkar hushållen och på vilken sikt har vi dock inte analyserat. Istället har vi valt att betrakta ett helt budgetneutralt alternativ för hushållssektorn. Med ett sådant synsätt är hushållen som grupp varken vinnare eller förlorare, istället beaktas endast hur de föreslagna budgetförändringarna fördelar sig mellan olika grupper av individer. Ett annat sätt att se på det är att vi beräknar hur mycket individer vinner eller förlorar i jämförelse med ett alternativ där alla skulle ha fått precis lika mycket (i kronor räknat).

2.2 Moderaternas förslag till besparingar

Moderaterna förespråkar nedskärningar i transfereringssystemen och på offentlig verksamhet med sammanlagt 76 miljarder kronor för året 2007. Av dessa är det cirka 45 miljarder som i våra beräkningar får direkta konsekvenser för hushållens ekonomi.⁷ (7 Det moderata budgetförslaget finns presenterat i sin helhet i Appendix 1.) De kraftigaste åtstramningarna sker i socialförsäkringssystemen, nedan beskrivs huvuddragen i de moderata förslagen.

Sjukförsäkringen

I sjukförsäkringen vill moderaterna spara sammanlagt **17 miljarder kronor**, dels genom att sänka ersättningsnivån till 75 procent de första sex månaderna och därefter föreslås ersättningen sättas till 65 procent. Sänkningen till 75 procent ska då även gälla den sjuklönen som en anställd får från arbetsgivaren under de första två sjukveckorna. Samtidigt vill man förändra beräkningsgrunden för sjukpenningen på så vis att sjukpenninggrundande inkomst (SGI) beräknas som de två senaste årens genomsnittliga inkomst istället för att använda den senaste inkomsten, som görs i dag. Detta innebär en sänkning av den sjukpenninggrundande inkomsten för de allra flesta. Vidare vill man införa en andra karensdag.

En betydande besparing i sjukförsäkringssystemet är tänkt att genomföras genom att kostnader för sjukdom beroende på trafikskador, i form av inkomstbortfall, föreslås föras över till trafikförsäkringen. Det är tänkt att ske genom att försäkringskassan i dessa fall begär ersättning från den privata trafikförsäkringen vid utbetalning till individerna. Det innebär i sin tur att premien till trafikförsäkringen kraftigt kommer att fördyras. Moderaterna räknar med att kunna spara cirka 9 miljarder i sjukförsäkringen på detta sätt. Om det i sin tur ska fördelas lika på alla hushåll med bil så innebär det en förhöjd premie på uppskattningsvis 2 500 kronor per hushåll och år.

En ökad kontroll i sjukförsäkringssystemet beräknas minska kostnaderna med 300 miljoner kronor.

Förtidspensioner

På förtidspensionärerna vill moderaterna spara sammanlagt cirka **4 miljarder kronor**.

Den inkomstrelaterade ersättningsnivån för en förtidspensionär är med dagens regler 64 procent av den inkomst som används som beräkningsgrund. Moderaterna föreslår att denna andel ska sänkas till 60 procent. Vidare föreslår man att den inkomstnivå som är garanterad en förtidspensionär med mycket låg inkomstgrundande förtidspension ska sänkas. Den försämring moderaterna föreslår innebär att garantinivån för en förtidspensionär sänks från cirka 98 000 kronor per år till 87 000 kronor per år för ensamstående och cirka 78 000 kronor för sammanboende. För en ensamstående förtidspensionär som inte haft möjlighet att arbeta så mycket under livet innebär detta förslag sålunda en pension som är cirka 10 000 kronor lägre per år.

I gengäld ska svårt funktionshindrade ”som aldrig har arbetat eller kommer att kunna göra det” undantas från de föreslagna försämringarna genom möjlighet att söka ett bidrag som täcker inkomstbortfallet efter skatt.

Förtidspension ska enligt moderaternas förslag inte betalas ut efter 61 års ålder. Istället ska individens ersättning utgå från det allmänna pensionssystemet från 62 års ålder. Detta innebär att ålderspensionen automatiskt blir lägre för dessa grupper, då intjänandetiden till ålderspensionssystemet förkortas.

En ökad kontroll av ersättningarna för förtidspension beräknas minska kostnaderna med 100 miljoner kronor.

Föräldraförsäkringen och familjepolitik

Moderaterna föreslår att ersättningsnivån i föräldraförsäkringen ska sänkas till 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Motsvarande försämring av SGI som i sjukförsäkringen förslås också. De motsätter sig dessutom den höjning av taket i försäkringen från 7,5 till 10 prisbasbelopp som regeringen har beslutat ska gälla från den 1 juli 2006. Höjningen kommer att innebära att taket i försäkringen stiger från drygt 24 000 kronor i månaden till drygt 32 000 kronor. I dag har många föräldrar inkomster som ligger över taket. Detta gäller i synnerhet män och detta är en bidragande orsak till att pappor tar ut så liten del av föräldraledigheten.

Föräldraförsäkringens omfattning i antalet dagar förkortas genom att den 13:e månaden som i dag är reserverad för den ena föräldern (vanligtvis pappan) föreslås tas bort helt samt att samtliga 90 dagar med ersättning enligt garantinivån (180 kronor per dag för barn födda fr.o.m. i juli 2006) slopas. I strikt mening skulle detta egentligen innebära en förbättring av hushållens inkomster, eftersom föräldrarna istället för att vara hemma kan antas gå till arbetet och få lön. Utifrån ett välfärdsperspektiv innebär det dock en försämring för hushållen. I fördelningsstudien har vi därför valt att enbart studera effekten av minskad föräldrapenning utan att göra några specifika antaganden om ifall föräldrarna finansierar detta inkomstbortfall genom att arbeta mer eller t.ex. genom att ta ut mindre föräldrapenning under en längre tid.

Vidare föreslår moderaterna att antalet dagar med rätt till tillfällig föräldrapenning, dvs. ersättning vid vård av sjukt barn i hemmet, begränsas från dagens maximalt 120 dagar per barn och år till endast 15 dagar per barn och år. Även i detta fall har vi enbart studerat fördelningseffekterna av den uteblivna tillfälliga föräldrapenningen, utan att göra antaganden om ifall föräldrarna som en följd av detta arbetar mer, med eller utan annan barnvakt till sina sjuka barn.

Sammantaget kommer moderaternas besparingsförslag att kosta föräldrar och familjer cirka **7 miljarder kronor** i minskade ersättningar.

Arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Även i arbetslöshetsförsäkringen föreslås en sänkt ersättningsnivå till 75 procent. Detta är tänkt att gälla de första 100 ersättningsdagarna i arbetslöshet - vilket motsvarar 20 veckor om arbetslösheten är sammanhängande - och därefter föreslås ersättningsnivån sättas till 65 procent. I likhet med den sjukpenninggrundande inkomsten är den dagpenninggrundande inkomsten tänkt att beräknas som ett snitt av de senaste två årens inkomster. Högsta ersättning föreslås sänkas till 671 kronor och 582 kronor per dag före respektive efter 100 ersättningsdagar.

I aktivitetsgarantin föreslås ersättningsnivån sättas ytterligare något lägre än 65 procent. Detta har vi inte kunnat ta direkt hänsyn till i fördelningsanalysen.

I övrigt vill moderaterna skärpa arbetsvillkoret från dagens krav på arbete i 6 månader till att man måste ha arbetat i minst 9 månader (80 timmar per månad) för att få rätt till akassa. Hur detta drabbar enskilda individer har inte varit möjligt att räkna på i den modell vi använt. Förslaget innebär att färre av de nytillträdande på arbetsmarknaden kommer att ha rätt till arbetslöshetsersättning. De sammantagna besparingarna på arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd uppgår till **6 miljarder kronor**.

Bostadspolitiken

Moderaterna föreslår att bostadsbidraget ska slopas helt. I dagsläget går bostadsbidragen till barnfamiljer med låga inkomster samt till ungdomar mellan 18 och 29 år. Ett avskaffande av detta bidrag ska dock, enligt den moderata budgeten, kompenseras med ett extra barnbidrag per barn till ensamstående föräldrar och till studerande med barn.

Moderaterna anser att ”bostadssektorn måste normaliseras och avregleras så att stöd och kompensationer inte behövs”. Ett ytterligare steg i denna riktning är att avskaffa de räntebidrag som i dag ges vid nybyggnation av flerbostadshus. För detta är det tänkt att hushållen ska kompenseras, framför allt genom att fastighetsskatten för flerfamiljshus sänks (se avsnittet om skatter).

Besparingarna i form av slopat bostadsbidrag och räntebidrag uppgår till cirka **6 miljarder kronor** år 2007.

Moderaterna vill vidare skära ner på studiefinansieringssystemet med cirka **2 miljarder**. Detta består i ett avskaffat rekryteringsbidrag samt en samordning av olika former av studiefinansiering. Man avvisar samtidigt förstärkt studiestöd till äldre.

Moderaterna föreslår att högkostnadsskyddet för inköp av läkemedel höjs från dagens ... kronor per år till 2 000 kronor per år, vilket innebär en besparing på cirka **2,5 miljarder** per år.

Övriga besparingsförslag

Utöver de ovan uppräknade förslagen som skulle innebära förändringar som direkt griper in i hushållens ekonomi, föreslår moderaterna en rad ytterligare åtstramningar (på sammantaget cirka 30 miljarder). Några av dem kommer att få direkta eller indirekta konsekvenser för hushållen på lite sikt. Några sådana exempel är moderaternas nej till regeringens föreslagna 20 000 platser i arbetsmarknadsutbildning, satsningar på kommunerna i form av sysselsättningsstöd (7 miljarder). Andra exempel är minskade anslag till vuxenutbildningen och regionalpolitiken.

Moderaterna föreslår vidare att anslaget till internationellt bistånd inte ska öka i den omfattning regeringen har slagit fast. Detta innebär en besparing i förhållande till regeringens ekonomiska politik med 7,5 miljarder per år. Att finansiera skattesänkningar för svenska hushåll genom att göra besparingar på bidrag till befolkningar som har ett

betydligt sämre utgångsläge framstår som tvivelaktigt. Det är inte heller säkert att hushållen uppfattar det som att mindre biståndspengar ger en ökad nytta.

Vidare föreslår moderaterna en ”minskad byråkrati” och antyder med den sammanfattande termen att det är onödiga verksamheter som ska tas bort. I klartext innebär det att Glesbygdsverket, Presstödsnämnden och Folkhälsoinstitutet ska avvecklas samt att anslagen till bl.a. Statens kulturråd, Ungdomsstyrelsen, Arbetslivsinstitutet och Byggekostnadsforum ska minskas. Exakt hur hushållen skulle drabbas av detta låter sig naturligtvis inte analyseras i en simuleringsmodell. Vår grundläggande syn är ändå att dessa myndigheter producerar kollektiva nyttigheter genom att bidra till mångsidig press, ökad folkhälsa m.m. och att nedskärningar i sådana verksamheter i slutänden påverkar hushållen. Eller som ekonomer så ofta uttrycker det: ”det finns inga gratisluncher”. En besparing på byråkrati som omfattar 4 miljarder kronor kan inte göras utan att någon förlorar.

2.3 Hur fördelar sig moderaternas besparingslista mellan individer?

Trots resonemanget ovan om att hushållen sannolikt drabbas på det ena eller andra sättet av *samtliga* nedskärningar i budgeten som moderaterna föreslår, har vi i denna första del av studien av effekterna på hushållens ekonomi inte räknat med samtliga besparingar utan endast de förslag som slår direkt på hushållens ekonomi, enligt beskrivningen ovan.

Ojämn fördelning av risk

I moderaternas egen analys av vilka de fördelningspolitiska effekterna blir av den föreslagna ekonomiska politiken talar man mycket om effekter för genomsnittsindividen. Det är inte svårt att påvisa att genomsnittsindividen blir vinnare i ett budgetalternativ där hushållssektorn med ett statistiskt synsätt tillförs resurser. Att det går att räkna ut ett genomsnitt innebär dock självklart inte att utfallet för enskilda individer blir det genomsnittliga.

Moderaterna resonerar som om risken att bli sjuk eller arbetslös fördelar sig jämnt över befolkningen. Om så vore fallet skulle vi alla vara genomsnittsmänniskor i det långa loppet och allt skulle vara gott och väl. Men så ser inte verkligheten ut.

Antalet heldagar med sjukpenning

År 2004 tog Sveriges befolkning ut nästan 96 miljoner sjukpenningdagar. 8 (8 Dvs. endast de dagar som betalas ut via försäkringskassan, sjuklön från arbetsgivare räknas ej in här.) Av dessa dagar var det 37 procent som togs ut av män och 63 procent som togs ut av kvinnor. 9 (9 Källa: Försäkringskassan.) Det är sålunda betydligt fler kvinnor än män som är beroende av stöd från försäkringskassan vid sjukdom. I FASIT-modellen kan flera skärningar göras som ger en bild av hur sjukligheten (mätt som antalet dagar med

sjukpenning) fördelar sig över befolkningen.¹⁰ (10 I HEK-underlaget summerar antalet *heldagar* med sjuk- och rehabiliteringsersättning till cirka 53,7 miljarder dagar för år 2007.) Följande bild framträder då ur beräkningsunderlaget: Andelen sjukskrivna stiger med stigande ålder, samtidigt som det genomsnittliga antalet uttagna sjukskrivningsdagar också ökar med åldern. Skillnaden i hur sjukskrivningar som genomsnitt fördelar sig mellan kvinnor och män syns också tydligt i nedanstående diagram. (Diagram utlämnas här och ofta i det följande).....

I varje ålderskategori är kvinnor i genomsnitt mer sjukskrivna än män. I de två äldre ålderskategorierna (35 år och uppåt) är dessutom de kvinnor som är sjukskrivna i genomsnitt sjukskrivna en större del av året än männen.

En jämförelse mellan antalet uttagna sjukpenningdagar för gruppen födda utomlands och födda i Sverige visar att andelen som tar ut sjukpenning någon dag på året är ungefär lika stor, medan den genomsnittliga sjukpenningperioden är längre för invandrare.

När antalet dagar med sjukpenning fördelas på individer med olika facklig tillhörighet framträder bilden av skillnader mellan de individer som tillhör ett LO-förbund respektive TCO och SACO. Av LO-kvinnorna beräknas 25 procent vara sjukskrivna någon gång under året, medan 15 procent av SACO-kvinnorna får sjukpenning samma år. Andelen med sjukpenning bland LO-männen är 14 procent, medan endast 6 procent av de manliga medlemmarna i SACO-förbunden tar ut sjukpenning. Den genomsnittliga sjukpenningsperioden skiljer sig mellan de olika grupperna mot bakgrund av detta, på så vis att LOKvinnor har sjukpenning i genomsnitt 17 dagar på ett år medan SACO-männen i andra änden av skalan uppbär sjukpenning i tre dagar på ett år. Det är dock inte lika stora skillnader i den genomsnittliga längden på sjukpenningsperioden för dem som är sjuka inom respektive grupp.....

Antal dagar som arbetslös

Arbetslösheten skiljer sig också i förekomst och längd mellan män och kvinnor. Det genomsnittliga tiden med arbetslöshetsersättning för dem med ersättning var 91 dagar per arbetslös år 2004.¹¹ (11 Källa: Institutet för Arbetslöshetsförsäkringen, IAF) I SCB:s HEK-underlag redovisas samtliga dagar i arbetslöshet för individerna. Med detta arbetslöshetsmått förhåller det sig så att kvinnorna oftare är arbetslösa än männen. Det förklaras sannolikt här av att kvinnorna oftare är deltidsarbetslösa än männen och vi att dagar i hel- och deltidsarbetslöshet väger lika tungt i denna redovisning. Männen är dock som genomsnitt arbetslösa större del av året än kvinnorna. Detta innebär att män har en något mindre risk att drabbas av arbetslöshet men när de väl drabbas är de arbetslösa längre. På liknande sätt ser det ut när det gäller arbetslöshetsdagarnas fördelning för olika åldersgrupper. Andelen arbetslösa sjunker med stigande ålder medan längden på arbetslöshetsperioden tvärtom ökar.....

Invandrare är i högre utsträckning arbetslösa än personer som är födda i Sverige, både i bemärkelsen att en större andel av gruppen födda utomlands har varit arbetslösa någon gång av året och att de i genomsnitt har längre arbetslöshetsperioder än infödda svenskar.....

Andelen som är arbetslösa någon gång under året är mer än dubbelt så hög inom LO-kollektivet som inom TCO, som i sin tur har en drygt dubbelt så hög andel arbetslöshet som inom SACO-kollektivet.

Andelen förtidspensionärer i olika grupper

När det gäller förtidspensionärerna så visar den officiella statistiken från Försäkringskassan att det fanns sammanlagt cirka 540 000 personer med sjuk- eller aktivitetsersättning (f.d. förtidspension) år 2004. Motsvarande siffra i SCB:s underlag för år 2007 är cirka 590 000 personer med förtidspension för år 2007. Summan motsvarar cirka 6,5 procent av Sveriges befolkning. Detta är i enlighet med den prognos som har gjorts av Försäkringskassan, vilken SCB använder

för framskrivning av datamaterialet. En fördelning av dessa individer i olika grupper beroende på ålder och kön visar stora skillnader i förtidspensioneringar. Bland kvinnorna är en betydligt högre andel förtidspensionerade än bland männen. Andelen med förtidspension stiger dessutom, föga förvånande, med stigande ålder. Diagrammet nedan visar andelen med sjuk- och aktivitetsersättning (f.d. förtidspension) fördelat på kvinnor och män i olika åldrar.....

När det gäller individer med olika facklig tillhörighet så är mönstret detsamma som för antalet sjukpenningdagar under ett år. Detta innebär sålunda att LO-anslutna i större utsträckning blir förtidspensionärer än TCO:s och SACO:s medlemmar. Skillnader mellan kvinnor och män framträder tydligt även här.....

Av gruppen utrikes födda är andelen förtidspensionärer (18 till 64) år cirka 15 procent medan de är lite drygt 9 procent i gruppen födda i Sverige.

Antalet dagar med föräldrapenning

Till sist, en spegling av hur utnyttjande av föräldraförsäkringen fördelar sig mellan individerna. I denna del kan vi bara konstatera det som de flesta redan känner till: Av det totala antalet dagar i föräldraförsäkringssystemet tas cirka 80 procent ut av kvinnorna och endast 20 procent av männen. Det genomsnittliga antalet dagar för alla män som tar ut föräldradighet är 26 stycken på ett år medan kvinnorna tar ut cirka 73 dagar i genomsnitt....

Försäkringar – risker – utfall

Redogörelsen ovan, för hur stora andelar i olika grupper som är i behov av att utnyttja de offentliga försäkringssystemen, speglar ett tvärsnitt av den svenska befolkningen för ett enskilt år. Vad den här typen av statistik visar är (prognostiserat) utfall för individerna, dvs. hur gruppen *drabbas* som genomsnitt av arbetslöshet och förtidspensioneringar exempelvis. Denna statistik kan även användas för att

säga något om *risker* för de olika grupperna att just drabbas av sjukdom och arbetslöshet. Vi vet redan att den typen av risker inte är jämnt fördelade mellan olika yrkesgrupper, mellan kön eller individer med olika ekonomiska förutsättningar. Utfallet i den statistik som redovisas i avsnittet ovan bekräftar mycket tydligt denna bild.

Vi har som individer dock inte bara nytta av de offentliga försäkringarna endast vid de tillfällen vi blir sjuka eller arbetslösa. För de allra flesta individer innefattar värdet av en försäkring också den trygghet som det innebär att veta att i den händelse man skulle bli långvarigt sjuk eller arbetslös, så är en större del av inkomstbortfallet försäkrat. Enligt analysen ovan om hur risker skiljer sig åt mellan olika grupper är inte heller värdet av den tryggheten lika stort för alla individer i befolkningen. Hur mycket försäkringen är värd beror just på hur stor den individuella risken är för att drabbas av exempelvis sjukdom. Beroende på konstruktionen med ersättningstak i försäkringarna är dessutom värdet av en försäkring större relativt inkomsten för individer med inkomster under taken i jämförelse med dem med inkomster som ligger över taken.

Utfallet blir olika för kvinnor och män

Så från att beskriva individernas förutsättningar till att beskriva hur effekterna av moderaternas politikförslag fördelar sig mellan individerna. I denna studie har vi endast tittat på fördelningseffekterna för ett enskilt år, 2007. Förlusterna mäts i genomsnitt för varje grupp, utfallet för varje enskild individ kan självklart avvika från detta genomsnitt – både uppåt och nedåt.

De besparingsförslag som är medräknade i denna del av studien¹² (12 Dessa är: samtliga försäkringar i sjukförsäkringen, höjd avgift till trafikförsäkringen, sänkt ersättning och garantinivå i förtidspensionen, samtliga försäkringar i föräldraförsäkringen, sänkt ersättning i arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstöden samt förändrad beräkningsgrund, slopat bostads- och räntebidrag, höjningar av högkostnads-

skyddet för läkemedel samt försäkringar i studiefinansierings-systemet. Effekterna av ökad kontroll, undantag från sänkt garantinivå i förtidspensionen, ingen förtidspension efter 61 års ålder, skärpt arbetsvillkor i a-kassan har vi inte kunnat fördela i FASIT-modellen utan har lagt ut proportionellt med de övriga besparingarna. Eftersom syftet med denna fördelningsstudie inte är att kontrollräkna moderaternas budgetförslag, har vi på samma sätt lagt ut mellanskillnaden mellan vår uppskattning av förslagets effekter och moderaternas beräkningar proportionellt med samtliga besparingar.)
ger en genomsnittlig försämring av vuxna individers ekonomiska utrymme¹³

(13 Här mäter vi det ekonomiska utrymmet som bruttoinkomsten efter skatt och a-kasseavgift samt vissa studiebidrag. Vi har även inkluderat vuxna individers andel av hushållets eventuella bostadsbidrag, socialbidrag och barnbidrag, tillsammans med det moderata barnomsorgskontot och exkluderat utgifter för boende, läkemedel, koldioxid- och energiskatt liksom de moderata sjukförsäkringskostnaderna i trafikförsäkringen. Definitionen är gjord för att fånga upp alla de reformförslag som vi har kunnat räkna på.)

med omkring 6 300 kronor på ett år. Som andel av nettoinkomsten är detta en förändring med omkring 3,6 procent. Hur dessa besparingar fördelar sig mellan individerna i befolkningen beror sedan till stor del på i hur stor utsträckning enskilda personer är arbetslösa, sjukskrivna, förtidspensionerade eller föräldralediga.

Kvinnor är som grupp mer beroende av våra kollektiva försäkrings-system än männen. Ett exempel på det är att kvinnor i genomsnitt tar ut drygt 80 procent av alla dagar i föräldraförsäkringen. I de data som ligger till grund för beräkningarna i vår modell har 36 procent av kvinnorna i åldern 18-64 år sjuk- eller rehabiliteringspenning, arbetsmarknadsstöd eller förtidspension, medan endast 26 procent av männen i dessa åldrar har någon del av försörjningen från dessa

försäkringar. Detta får till följd att effekterna av moderaternas besparingspaket blir större för kvinnor än för män. De föreslagna besparingarna bidrar till att kvinnors ekonomiska utrymme som genomsnitt minskar med 7 000 kronor eller 4,7 procent av nettoinkomsten medan männens ekonomiska utrymme i genomsnitt minskar med 5 500 kronor eller 2,7 procent.....

Besparingarna ger en ojämn fördelning mellan olika inkomst-lägen

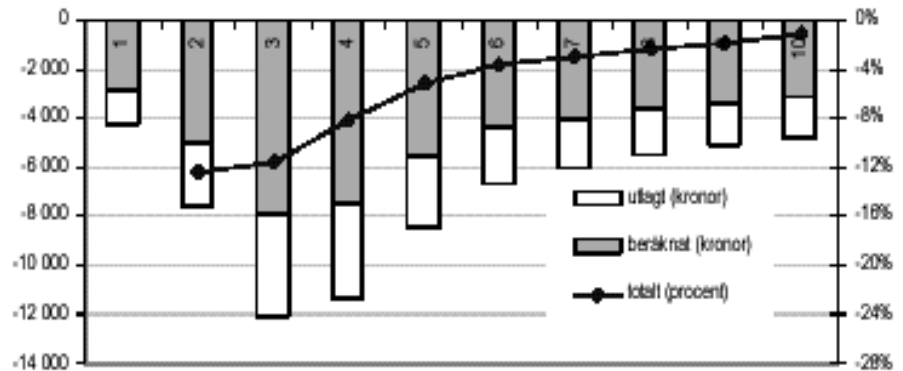
Den socialdemokratiska välfärdsstaten är uppbyggd enligt principen ”skatt efter förmåga - fördelning efter behov”. Enkelt uttryckt innebär detta att man betalar skatt i förhållande till sin inkomst och hur dessa medel sedan fördelas i befolkningen beror på de olika behov individer och hushåll har. I detta ligger en mycket kraftfull omfördelning, både mellan individer i olika situationer men framför allt en omfördelning över livet för de enskilda individerna. Moderaternas ekonomiska politik innebär att denna omfördelning blir mindre, vilket drabbar dem som är i behov av stöd från exempelvis arbetslöshetsförsäkringen, sjukförsäkringen eller föräldraförsäkringen.

För att analysera fördelningen av hur moderaternas besparingsförslag fördelar sig mellan individer i olika inkomstintervall, har vi delat in den del av Sveriges befolkning som är mellan 18 och 64 år i tio lika stora grupper – deciler – och sedan rangordnat dem efter nettoinkomst 14. (14 Bruttoinkomst efter skatt.) Resultatet av moderaternas besparingspaket blir att de med lägre inkomster förlorar mer om ersättningsnivåerna sänks, än vad individer högre upp i inkomstskalan gör. Detta är inte något förvånande resultat, personer som är långvarigt sjuka eller arbetslösa hamnar ju som regel lägre ner i inkomstrappan och det är där moderaterna föreslår att besparingarna ska göras.

Med den modell vi använder har vi fångat in drygt 45 miljarder i besparingar som riktar sig mot individernas ekonomi (se fotnot ovan samt appendix 1). Av dessa är det närmare hälften (44 procent) som bärs av decil 3, 4 och 5, medan de tre översta decilerna står för en femtedel (cirka 21 procent). Diagrammet nedan visar hur stora besparingar som föreslås på de tio olika inkomstgrupperna.

Figur 2.9:

Genomsnittligt förändrat ekonomiskt utrymme med alla m-besparingar år 2007 i kronor och som andel av ursprunglig nettoinkomst, 18-64 år

I decilgrupp ett hamnar personer med mycket låga inkomster, som exempelvis studerar under hela eller delar av året. Dessa individer drabbas heller inte av moderaternas förslag till socialförsäkringspolitik i någon större omfattning, i kronor räknat. När man däremot räknar förändringen som andel av det ursprungliga ekonomiska utrymmet innebär det en stor försämring räknat i procent. Detta beror på att den genomsnittliga nettoinkomsten i denna decilgrupp är mycket låg, närmare bestämt lite drygt 10 000 kronor på ett år. Även decilgrupp två är en något svårtolkad grupp som i detta fall inte heller ser ut att drabbas hårt jämfört med de andra. I decilgrupp två finns färre individer som har ersättningar från de gemensamma försäk-

ringssystemen än i exempelvis decilgrupp 3 och 4. Individer i decilgrupp två har dessutom som genomsnitt en lägre sammanlagd ersättning.

I diagrammet ovan redovisas förändringen i åldersgruppen 18-64 år av individernas ekonomiska utrymme både i kronor (staplarna) och som andel av den ursprungliga nettoinkomsten (punkterna).

Decilgrupp tre och fyra är de som drabbas mest av förslagen. Inkomstintervallet för dessa grupper ligger mellan 83 000 och 153 000 kronor per år. Individerna i dessa grupper får en genomsnittlig minskning av det ekonomiska utrymmet med 11 000-12 000 kronor på ett år. Som andel av den ursprungliga nettoinkomsten motsvarar det 11,6 respektive 8,2 procent. Minskningen avtar sedan med högre inkomst, både mätt i kronor och som procent. Den genomsnittliga nettoinkomsten, dvs. inkomsten efter skatt, för en kvinnlig medlem i något av LO:s förbund är cirka 160 000 kronor 15 (15 Dvs i underlaget för fasit-modellen, version 5 2002, avseende år 2007.) vilket placerar den genomsnittliga LO-kvinnan i decilgrupp 5. För en LO-man är den genomsnittliga inkomsten efter skatt betydligt högre, cirka 199 000 kronor per år, vilket motsvarar inkomsterna i decilgrupp 7.

I den tionde decilgruppen (individer med nettoinkomster över 303 000 kronor per år) skulle moderaternas besparing innebära en minskning av det ekonomiska utrymmet med i snitt 4 800 kronor, vilket motsvarar 1,0 procent av den ursprungliga nettoinkomsten.

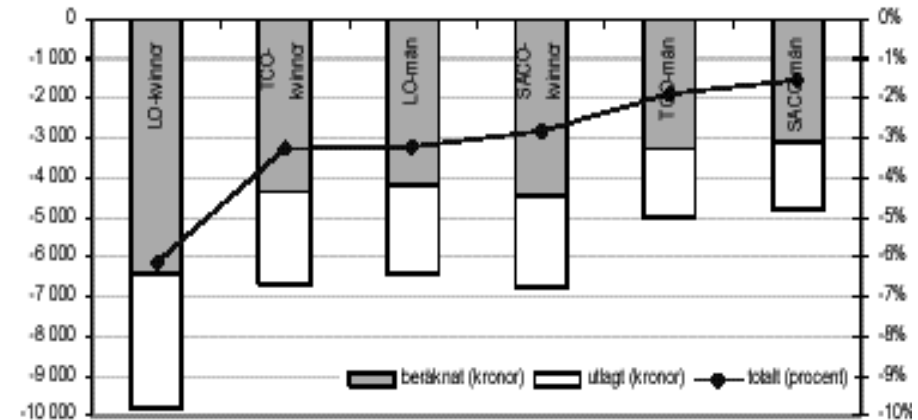
LO-medlemmar betalar mest – SACO-medlemmar minst

Andelen som är temporärt eller permanent beroende av de offentliga försäkringssystemen skiljer sig både mellan kvinnor och män och mellan medlemmar i olika fackförbund. Detta är ingen överraskande bild. Bland män som tillhör något SACO-förbund beräknas andelen som någon gång under året har ersättning från sjukförsäkringen, något arbetsmarknadsstöd eller förtidspension till mindre än 10

procent. För TCO-männen hamnar andelen något högre, på ungefär 15 procent. Bland män som är medlemmar i något LO-förbund beräknas andelen som någon gång under 2007 har ersättning från någon av dessa försäkringar till nästan 27 procent. Andelen LO-män som helt eller delvis är beroende av offentliga försäkringsersättningar ligger lägre än för kvinnor både inom TCO och SACO. Den högsta andelen återfinns dock bland de LO-anslutna kvinnorna, där kan drygt 43 procent av gruppen uppskattas ha haft ersättning från de gemensamma försäkringarna någon gång under året.

Figur 2.10:

Genomsnittligt förändrat ekonomiskt utrymme med alla m-besparingar år 2007 i kronor och som andel av ursprunglig nettoinkomst, 18-64 år

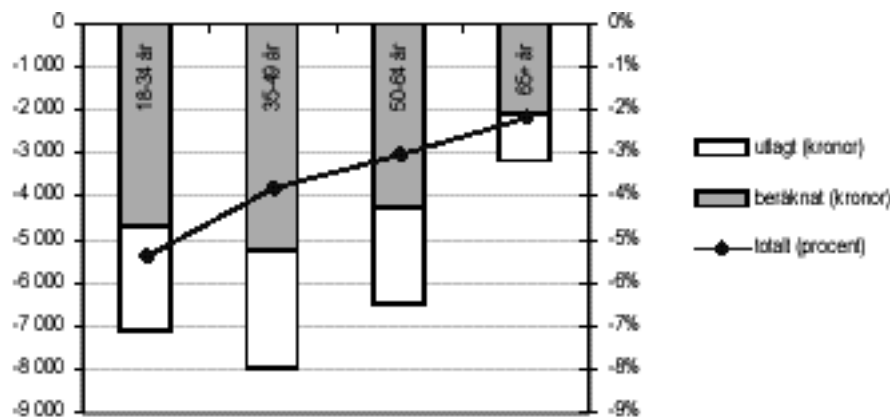
Av diagrammet ovan framgår att LO-kvinnor som grupp är de som förlorar mest relativt andra kvinnor och män uppdelade efter facklig tillhörighet. Som genomsnitt innebär moderaternas besparingsförslag att deras ekonomiska utrymme minskar med 9 800 kronor på ett år, vilket motsvarar knappt 6,1 procent av nettoinkomsten. Motsvarande siffra för de män som tillhör något SACO-förbund är 4 800 kronor, eller 1,5 procent av nettoinkomsten.

Åldersbestämt utfall

Moderaternas besparingsförslag drabbar de i åldersgruppen 35-49 år mer än andra grupper, i kronor räknat. Förslagen kostar dem i genomsnitt 8 000 kronor. En viktig förklaring till detta är att individerna i den åldersgruppen i så stor utsträckning får ersättning från socialförsäkringarna. Drygt hälften, 51 procent, i åldersgruppen får under året ersättning från sjukförsäkringen, föräldraförsäkringen, sjuk- eller aktivitetsersättning eller något arbetsmarknadsstöd. De 40 procent av åldersgruppen 18-34 år som under året får något av dessa stöd får dock i genomsnitt något större stöd, samtidigt som deras ekonomiska utrymme i utgångsläget i snitt är mindre. Stöden utgör därmed en större del av deras inkomster. Det är en viktig förklaring till att 18-34-åringarna är desom får den största procentuella försämringen av sina nettoinkomster med de moderata besparingsförslagen. Försämringen är för dem 5,4 procent, vilket kan jämföras med en försämring på 2,2 procent i åldersgruppen 65 år och äldre.

Figur 2.11:

Genomsnittligt förändrat ekonomiskt utrymme med alla m-besparingar år 2007 i kronor och som andel av ursprunglig nettoinkomst

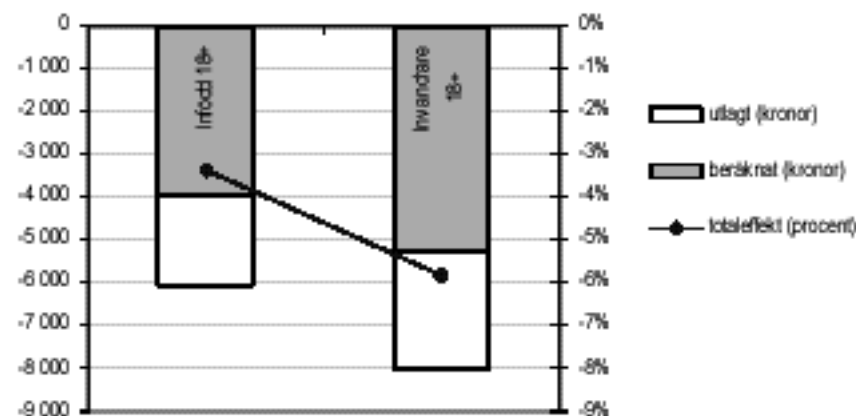
Den äldsta åldersgruppen, där den stora merparten har lämnat arbetsmarknaden, berörs inte av besparingarna i socialförsäkringarna. Däremot är de äldre storkonsumenter av läkemedel jämfört med yngre. Många har dessutom bil och skulle därmed få vara med och finansiera en del av sjukförsäkringen via trafikförsäkringen.

Besparing efter ursprung

I vår studie har vi även valt att fördela individerna på gruppen födda i Sverige och gruppen födda i utlandet. Föga förvånande har vi inte en likartad fördelning mellan dessa båda grupper när det gäller arbetslöshet eller långtidssjukskrivningar. Följden blir att invandrare förlorar mer i genomsnitt på den föreslagna moderata politiken med nedskärningar i försäkringssystemen, än vad individer födda i Sverige gör.

Figur 2.12:

Genomsnittligt förändrat ekonomiskt utrymme med alla m-besparingar år 2007 i kronor och som andel av ursprunglig nettoinkomst för invandrare och infödda 18+ år

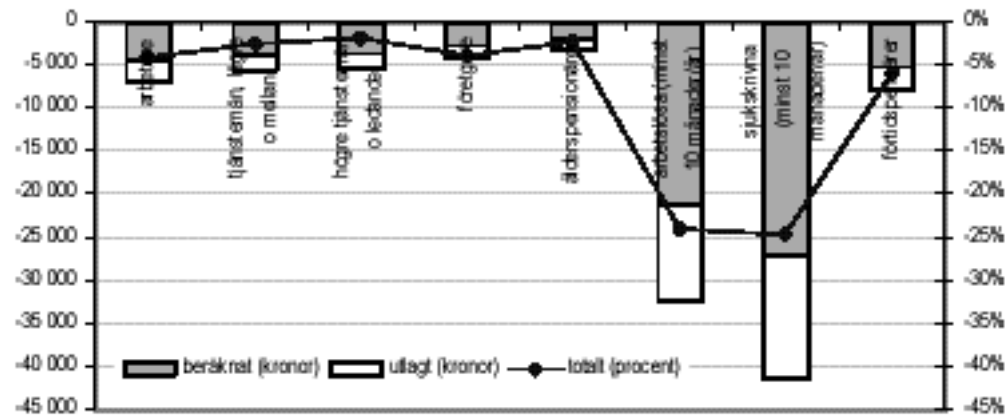
I kronor innebär de föreslagna nedskärningarna i försäkringssystemen att invandrare förlorar 8 000 kronor per år medan individer födda i Sverige förlorar cirka 6 000 kronor. Som andel av nettoinkomsten innebär detta en inkomstminskning med 5,8 respektive 3,3 procent. En mindre del av skillnaden förklaras av att åldersfördelningen skiljer sig något mellan invandrare och personer födda i Sverige. En relativt sett större andel av invandrarna är i åldrarna 35-49 år där minskningen i ekonomiskt utrymme till följd av besparingsförslagen är som störst, mätt i kronor.

Socioekonomisk tillhörighet

Arbetare drabbas mer än lägre tjänstemän och tjänstemän på mellan-nivå av moderaternas förslag på besparingar, både om man mäter i kronor och som andel av det ursprungliga ekonomiska utrymmet.

Figur 2.13:

Genomsnittligt förändrat ekonomiskt utrymme med alla m-besparingar år 2007 i kronor och som andel av ursprunglig nettoinkomst, 18+ år. (Arbetare. Tjänstemän, lägre o mellan. Högre tjänstemän o ledande. Företagare. Ålderspensionärer. Arbetslösa (minst 10 månader/år). Sjukskrivna (minst 10 månader/år). Förtidspensionärer.)

Uppoffringen blir ännu mindre för högre tjänstemän och anställda i ledande ställning. För företagare blir minskningen av det ekonomiska utrymmet mindre mätt i kronor men större mätt i procent. Den genomsnittliga uppoffringen varierar mellan 4 100 kronor för företagare och 7 000 kronor för arbetare. Den genomsnittliga procentuella minskningen varierar mellan 1,7 procent och 4 procent av ursprunglig nettoinkomst. Detta gäller dem som inte under större delen av året är antingen arbetslösa eller sjukskrivna. Ålderspensionärerna skulle i snitt få se sitt ekonomiska utrymme minska med 3 100 kronor om året, eller 2,3 procent av nettoinkomsten.

Dessa skillnader skulle framstå som väl så orättvisa om det inte vore för den enorma börda de arbetslösa och sjukskrivna skulle få bära med de moderata besparingsförslagen. De som huvudsakligen är sjuka eller arbetslösa under ett år (vi har studerat de som antingen uppstår sjuk- eller rehabiliteringspenning eller något arbetsmarknadsstöd i minst 10 månader) skulle gå miste om nästan en fjärdedel av sina nettoinkomster. För de arbetslösa betyder det att det ekonomiska utrymmet skulle minska med i genomsnitt 32 300 kronor. För de sjukskrivna skulle minskningen bli 42 300 kronor i genomsnitt. För förtidspensionärerna skulle minskningen bli 8 000 kronor i genomsnitt, vilket motsvarar 5,8 procent av nettoinkomsterna.

2.4 Moderaternas förslag till skatteförändringar

Moderaterna föreslår skattesänkningar på sammanlagt drygt 70 miljarder kronor för år 2007.¹⁶ (16 Samtliga budgeteffekter är hämtade ur moderaternas vårmotion 2005 (2004/05.m010).) Samtidigt föreslår de höjda skatter på en rad områden (medräknat en höjning av egenavgifterna till a-kassan), till en totalsumma på knappt 30 miljarder kronor. Sammantaget innebär detta att skatterna sänks med cirka 45 miljarder. En helt övervägande del av moderaternas skattepolitik riktar sig direkt till de svenska hushållen och en mycket liten del omfattar företagen.

De sammantagna skatteförändringarna riktade till hushållen innebär skattesänkningar med sammantaget **61 miljarder** kronor. (För en förteckning av samtliga skatteförändringar se appendix 1)

Ett s.k. arbetsavdrag

Moderaterna föreslår ett kraftigt utökad grundavdrag, dvs. en höjd gräns för när inkomster räknas som skattefria. Detta avdrag ska dock endast få göras mot inkomster av arbete, vilket innebär att arbetslöshetsersättning, sjukersättning, föräldrapenning eller pensioner av något slag inte omfattas av skatteförslaget.

Grundavdraget är i dag (2005) cirka 16 700 kronor för de lägsta inkomsterna. Det trappas därefter upp i ett intervall av årsinkomster på mellan cirka 50 000 och 100 000 kronor. Därefter sker en långsam nedtrappning som slutar i ett grundavdrag på 11 600 kronor för de med inkomster över cirka 300 000. Som högst kommer man upp i ett grundavdrag på 28 800 med dagens regler.....

Moderaterna föreslår att inkomster upp till 26 000 kronor ska vara helt skattefria. Därefter ska man i det inkomstintervall som omfattas av dagens regler med upptrappning av grundavdraget få dra av ytter-

ligare motsvarande 30 procent av sin arbetsinkomst. I intervallet 107 000 till 200 000 kronor får individen ett arbetsavdrag på motsvarande 15 procent av sin inkomst och i intervallet 200 000 – 300 000 kronor ska ytterligare 5 procent av inkomsterna bli skattefria. För inkomster över 300 000 kronor på ett år blir därmed så mycket som 63 000 kronor helt skattefria.

Förslaget innebär en kraftig sänkning av marginals-katten i vissa inkomstlägen i jämförelse med dagens regler. Marginalskattesänkningen begränsar sig till individer som tjänar upp till 300 000 kronor per år. Den genomsnittliga skatten sänks dock för alla med arbetsinkomster.

Arbetsavdraget dominerar helt moderaternas förslag på skattesänkningar. För år 2007 räknar man att det ska kosta staten **53, 3 miljarder** i form av mindre skatteintäkter.

Övriga skattesänkningar

De övriga förslag till skattesänkningar som vi har medräknat i vår studie är följande (samtliga budgeteffekter för år 2007):

Slopad förmögenhetsskatt. Förmögenhetsskatten slopas i sin helhet. Enligt prognosen för år 2007 kommer detta innebära **5,5 miljarder** kronor i lägre skatteintäkter.

Alternativ fastighetsskattesänkning. Detta förslag innehåller flera delar: Skatteuttaget begränsas till max 80 kr/m² boyta och max 2 kr/m² tomt eller max 5 000 kronor för tomten. Skattesatsen på egna hem föreslås vara oförändrad. Fastighetsskatten på hyreshus sänks däremot från dagens 0,5 till 0,3. Den schablonintäkt som i dag är underlag för inkomstbeskattning av bostadsrättsföreningar slopas. Sammantaget kostar dessa skatteförändringar staten cirka **3,2 miljarder** kronor.

Sänkning av bensin och dieselskatten. För år 2005 har bensinskatten höjts med 15 öre/litern och dieselskatten med 30 öre/litern. Detta avvisas av moderaterna. Skattebortfallet för 2007 blir då cirka **1,8 miljarder** kronor.

Skattereduktion för hushållstjänster. Förslaget innebär en skattereduktion för utgifter för hushållstjänster. Skattereduktionen uppgår till 50 procent av arbetskostnaden upp till 100 000 kronor. Maximal skattelättnad blir sålunda 50 000 kronor. Förslaget gäller inte ROT-tjänster, dvs. utgifter för reparation och tillbyggnad i hemmet. Både erfarenheter i Finland och nyttjandet av hushållstjänster i Sverige i dag tyder på att detta är något som skulle användas av höginkomsttagare i störst utsträckning. Vi har därför räknat på denna skattereduktion med en fördelningsprofil riktad mot välbärgade och höginkomsttagare.¹⁷

(17 De individer som har en beskattningbar inkomst på över 3 prisbasbelopp, dvs. 122 700 kronor år 2007, antas få en skattereduktion på 70 kronor i genomsnitt. De som har en beskattningsbar inkomst över 409 000 kronor eller en skattepliktig förmögenhet på minst 1 miljon kronor antas få en skattereduktion på i genomsnitt 380 kronor. Om den beskattningsbara inkomsten överstiger 613 500 kronor eller den skattepliktiga förmögenheten på 1,5 miljoner kronor antas skattereduktionen bli i genomsnitt 1 160 kronor och de med beskattningsbar inkomst på 818 000 kronor eller skattepliktig förmögenhet på 2 miljoner kronor antas i genomsnitt få en skattereduktion på 3 800 kronor.)

Kostnad: **1,4 miljarder** kronor.

Skattereduktion för pensionärer. Förslaget innebär slopad statlig skatt på arbetsinkomster för personer över 65 år. Kostnad: **1,1 miljarder** kronor.

Full uppräknings av skiktgränser. Moderaterna säger helt enkelt nej till Regeringens förslag i Budgetpropositionen för 2005 att skikt-

gränserna för den statliga skatten för 2005 ska räknas upp med KPI + 1 procent. Istället anser de att skiktgränserna ska räknas upp som vanligt, med KPI + 2 procent. Detta innebär att skatterna blir knappt **1 miljard** kronor lägre än i regeringens alternativ.

Höjt reseavdrag. Förslaget är att reseavdraget i dag höjs från 17 till 20 kronor milen. Samtidigt föreslår man att gränsen för när avdraget får användas höjs från 7 000 kronor per år till 8 500 kronor per år. Dvs. att endast personer som har resekostnader som överstiger 8 500 kronor om året får göra avdrag för resor till och från arbetet. Detta innebär ett skattebortfall på knappt **300 miljoner** kronor.

Ytterligare nedsättning av socialavgifter i Norrland samt sänkt skatt på royaltynkomst, 120 miljoner.

Höjda skatter och avgifter för vissa

Som angetts ovan föreslår moderaterna skattehöjningar och inkomstförändringar med en sammanlagd summa av knappt 30 miljarder kronor. Av dessa är det några förslag som drabbar hushållen direkt:

Höjd egenavgift till arbetslöshetskassorna. Moderaterna föreslår en ökad finansiering genom att subventionsgraden i arbetslöshetsförsäkringen minskas till 70 procent. Ett tak på 300 kronor per månad sätts dock för avgiftshöjningen. De a-kassor som då skulle få höja avgiften med 300 kronor i månaden är Byggnadsarbetarnas, Fastighetsanställdas, Grafiska arbetarnas, Hamnarbetarnas, Hotell- och restauranganställdas, Livsmedelsarbetarnas, Musikernas, Målarnas, Skogs- och träfackets, Sveriges arbetares, Sveriges fiskares, Sveriges teaterverksammas och Transportarbetarnas. I följande a-kassor skulle avgiftshöjningen bli närmare 300 kronor i månaden: Handelsanställdas, HTF:s, Industrifackets, Metallindustriarbetarnas, Petroleumhandlarnas, SEKO och Säljarnas.....

Slopas avdrag för fackföreningsavgiften och a-kasseavgiften. Inbetald fackföreningsavgift (med mer än 400 kronor/år) samt avgift till arbetslöshetskassa berättigar i dag till en reduktion av skatten med 25 procent av fackföreningsavgiften och 40 procent av a-kasse-avgiften. Moderaterna föreslår att denna regel helt tas bort. Skatten beräknas då höjas med totalt **3,4 miljarder** för dessa individer.

Slopas avdragsrätt för övriga utgifter. I dagsläget får privatpersoner göra avdrag i deklarationen för kostnader förknippade med inkomsternas förvärvande. Dessa kostnader ska överstiga 1 000 kronor innan avdrag medges. Moderaterna föreslår att denna avdragsrätt slopas helt vilket skulle innebära en skattehöjning med knappt 400 miljoner kronor, enligt moderaternas egna beräkningar.

Avskaffat avdrag för förmån av personaldator, 1,6 miljarder kronor.

Höjd skatt på lågpriscigarettor och rulltobak, 750 miljoner kronor.

Nej till glesbygdsavdrag samt slopad skatt för utländska experter, 400 miljoner kronor.

(För övriga skatteförslag se Appendix 1)

2.5 Fördelningseffekter av moderaternas skattepolitik

De samlade skatteförslagen i moderaternas motion ger en mycket omfattande skattesänkning till hushållen. På samma sätt som med moderaternas besparingsförslag vill vi här studera hur skattesänkningarna fördelas mellan grupper av individer. Av de samlade skatteförändringarna som moderaterna föreslår fångar vi för år 2007 in 61 miljarder i skattesänkningar som riktar sig direkt till hushållen.

När de föreslagna regelförändringarna på skatteområdet 18 (18 Här har vi inkluderat uppräknade av skiktgränser i statlig skatt, arbetsinkomstavdraget, skattereduktion för pensionärer, höjt reseavdrag, slopad avdragsrätt för övriga kostnader, nej till höjning av drivmedelsskatt, begränsad fastighetsskatt på egna hem, sänkt skatt på hyreshus och bostadsrätter, slopad förmögenhetsskatt, skattereduktion för hushållstjänster, slopad skattereduktion för avgifter till fack och akassa samt höjd a-kasseavgift. Effekterna av avskaffat avdrag för personaldator och höjd skatt på lågpriscigarettor och rulltobak, mm. har vi inte kunnat simulera i FASIT-modellen utan har lagt ut proportionellt med beskattningsbar inkomst. Eftersom syftet med denna fördelningsstudie inte är att kontrollräkna moderaternas budgetförslag har vi på samma sätt lagt ut mellanskillnaden mellan vår uppskattning av förslagens effekter och moderaternas proportionellt mot beskattningsbar inkomst.)

läggs in i FASIT-modellen och resultatet fördelas på kvinnor och män så tillfaller 58 procent av den totala skattelättnaden männen och resterande 42 procent tillfaller kvinnorna. Den genomsnittliga skattelättnaden (med dess eventuella effekter i transfereringssystemen inkluderade)¹⁹

(19 Det ekonomiska utrymmet mäts som bruttoinkomsten efter skatt och a-kasseavgift samt vissa studiebidrag. Vi har även inkluderat vux-

na individers andel av hushållets eventuella, bostadsbidrag, socialbidrag och barnbidrag tillsammans med det moderata barnomsorgskontot och exkluderat utgifter för boende, läkemedel, koldioxid- och energiskatt liksom de moderata sjukförsäringkostnaderna i trafikförsäkring. Definitionen är gjord för att fånga upp alla de reformförslag som vi har kunnat räkna på.))

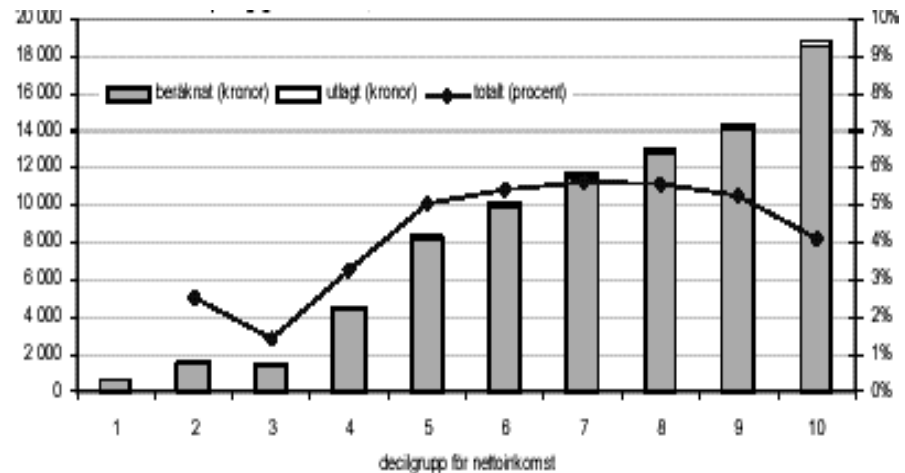
blir 8 800 kronor per år för vuxna män respektive 6 100 kronor i snitt för kvinnorna. Som andel av nettoinkomsten blir dock fördelningen förhållandevis jämn, kvinnorna får en skattelättnad som motsvarar 4,1 procent av nettoinkomsten och männen motsvarande 4,3 procent.....

Skev fördelning av skattelättnaden över inkomstskalan

Moderaternas skattepolitik kan beskrivas som ett inslag som delar Sveriges befolkning i arbetsför ålder (18-64 år) i två delar efter inkomst; de som vinner mycket och de som vinner mycket lite. Av de 53 miljarder kronor som skatteförslagen, tillsammans med besparingen genom höjningen av a-kasseavgifterna, kostar fördelas 46 miljarder till befolkningen i arbetsför ålder (18-64 år). Av dessa 46 miljarder kronor skulle 37 miljarder eller 81 procent tillfalla den halva av befolkningen med störst nettoinkomster och 9 miljarder kronor eller 19 procent skulle tillfalla den halva av befolkningen med lägst nettoinkomster. Den självklara anledningen till detta är att de inkomstgrupper med en hög andel frånvarande p.g.a. sjukdom, arbetslöshet eller förtidspension av naturliga skäl är de som ligger långt ner på inkomstskalan. Individer med en stor andel transfereringsinkomster får inte del av arbetsavdraget och därmed tillfaller en mycket marginell del av moderaternas föreslagna skattepaket dessa inkomstlagen.

Figur 2.17:

Genomsnittligt förändrat ekonomiskt utrymme med alla m-skatteförändringar år 2007 i kronor och som andel av ursprunglig nettoinkomst, individer 18-64 år

Reduceringen av fastighetsskatt samt ett slopande av förmögenhetsskatten är dessutom förslag som riktar sig i mycket hög utsträckning till individer i de högre inkomstlagen.

När befolkningen mellan 18 och 64 år delas in i tio lika stora grupper och rangordnas efter nettoinkomst framkommer tydligt hur effekterna av skatteförslagen fördelar sig. I diagrammet nedan visas förändringen av inkomster efter skatt och a-kasseavgift, dels i kronor samt som andel av nettoinkomsten.

Skatteförslaget ger individer i den tiondel av befolkningen som tjänar mest den i särklass största skattelättnaden i kronor. De skulle få i genomsnitt cirka 18 800 kronor lägre skatt per år. Detta kan jämföras med individerna i decilgrupp 2 och 3 som i sin tur skulle få 1 500-1 600 kronor var i snitt. Som andel av nettoinkomsterna fördelar sig skatteförslaget så att man i decilgrupperna 2 till 4 i genomsnitt skulle få skattelättnader på mellan 1,4 procent och 3,3 procent medan de individer som har inkomster motsvarande decilgrupperna 5-10 skulle få en skattelättnad på mellan 4 och 6 procent.

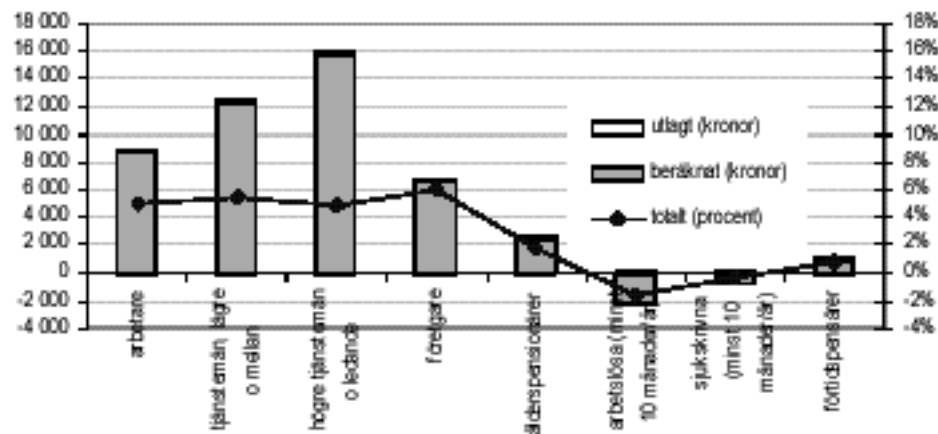
Skatt efter facklig tillhörighet

Skatteförslagen skulle, i genomsnitt, ge kvinnorna och männen i de olika fackförbunden ungefär lika stora procentuella ökningarna av nettoinkomsterna, omkring 5-6 procent. Det innebär att SACO-männen, i genomsnitt, skulle få betala 16 100 kronor mindre i skatt år 2007. LO-kvinnorna, som har minst att vinna på förslagen, skulle få 7 400 kronor i genomsnitt.....

Skatt efter ursprung

Invandrare skulle tjäna mindre på skatteförslagen än personer födda i Sverige, både om man mäter i kronor och som andel av nettoinkomsten. En viktig förklaring till detta är naturligtvis att invandrare har sämre förankring på arbetsmarknaden och därför inte kan tillgodogöra sig arbetsinkomstsvaret i lika stor omfattning. Individer födda i Sverige skulle i genomsnitt få cirka 8 000 kronor, vilket för dem som genomsnitt motsvarar 4,5 procent av den ursprungliga nettoinkomsten. Motsvarande skattesänkning skulle bli 5 000 kronor, eller 3,5 procent av nettoinkomsten, för de födda utomlands.

Skatt efter socioekonomisk tillhörighet

Eftersom arbetsinkomstsvaret, som kostar närmare 53 miljarder kronor, är helt dominerande bland skatteförslagen är deras fördelning över socioekonomiska grupper inte överraskande. Alla grupper utom de arbetslösa och sjukskrivna vinner på dessa förslag.

De som har varit arbetslösa i minst 10 månader av ett år skulle dock få se sitt ekonomiska utrymme minskat med 2 100 kronor eller 1,5 procent av inkomsten enbart av skatteförslagen. På motsvarande sätt skulle de som har varit sjukskrivna i 10 månader eller mer få se sitt ekonomiska utrymme minska med 600 kronor eller 0,4 procent av nettoinkomsten. Detta beror på att de inte skulle få någon större del av arbetsavdraget medan de sannolikt drabbas av den föreslagna höjningen av a-kasseavgiften och slopandet av skatteavdraget av densamma. Detta kan jämföras med de högre tjänstemännen eller personer i ledande befattningar. De skulle tjäna i genomsnitt 16 000 kronor på skatteförslagen, vilket motsvarar 4,9 procent av deras inkomster.

Figur 2.20:

Genomsnittligt förändrat ekonomiskt utrymme med alla m-skatteförändringar år 2007 i kronor och som andel av ursprunglig nettoinkomst, 18+ år (Arbetare. Tjänstemän, lägre o mellan. Högre tjänstemän o ledande. Företagare. Ålderspensionärer. Arbetslösa (minst 10 månader/år). Sjukskrivna (minst 10 månader/år). Förtidspensionärer.)

2.6 Fördelningseffekter av moderaternas samlade budgetförslag

Ovan har beskrivits vilka av moderaternas besparings- respektive skatteförslag som har använts som underlag för fördelningsstudier på individnivå. Slutresultatet för individerna blir självfallet en sammanlagning av dessa båda sidor, med tillägg för de satsningar som moderaterna också föreslår.

De satsningar som vi har beräknat skulle få direkta konsekvenser för hushållens inkomster och därmed för inkomstfördelningen är framför allt två:

Extra barnbidrag. Ett extra barnbidrag per barn till ensamstående samt ett extra barnbidrag per barn till studerande. Dessa förändringar är tänkta att kompensera för det slopade bostadsbidraget. Summa **5,3 miljarder** kronor.

Barnomsorgskonto. Ett barnomsorgskonto omfattande 3 000 kr/månad för barn i åldrarna 1-3 år som inte har kommunal barnomsorg. Barnomsorgskontot föreslås vara skattefritt. Kostnaden beräknas till **2,5 miljarder** kronor för år 2007.

Hittills har vi endast räknat med de förslag som kan påvisas ge direkta effekter på individernas, respektive hushållens inkomster. Det finns dock en rad förslag i den moderata motionen som på lite sikt kan tänkas drabba hushållen utan att vi kan räkna fram effekterna av dem i vår modell. Eftersom vi har svårt att bedöma huruvida hushållen som helhet hamnar på plus eller minus i det sammantagna moderata budgetförslaget, görs resterande del av fördelningsstudien utifrån antagandet att den moderata ekonomiska politiken är budgetneutral för hushållens del. Vi har därför korrigerat för skillnader mellan besparingar å ena sidan samt satsningar och skattesänkningar å den

andra. Denna korrigering har lagts ut likformigt på samtliga individer och redovisas tydligt i diagrammen som en del av staplarna.

Kvinnor kan komma att förlora rejält

I moderaternas budgetförslag, där hushållen tillförs cirka 15 miljarder kronor, skulle en betydligt större del tillfalla männen än kvinnorna. 20 (20 Att den sammanlagda effekten ändå blir något större än noll beror dels på att drygt 400 000 otypiska individer, t.ex. sådana som inte funnits i landet hela året har exkluderats ur fördelningsanalysen men inte när förslagets totala budgeteffekt beräknades och korrigerades. Dels beror det på att det av tekniska skäl inte har varit möjligt att göra en fullständig överföring av alla inkomster och utgifter som är gemensamma för hushållen till individerna i hushållen. Den diskrepansen är av storleksordningen en procent av förslagets totala kostnad.)

Lägg därtill antagandet att det inte kommer resurser ”ifrån ovan”, utan att hushållen på ett eller annat sätt får bidra till att finansiera omfördelningarna i budgeten. Sker detta på ett likformigt sätt så visar vår fördelningsanalys att kvinnor i genomsnitt skulle förlora 1 400 kronor per år, eller 1 procent av sin nettoinkomst. Männen skulle å andra sidan vinna 1 800 kronor eller 0,9 procent av sin nettoinkomst....

I detta läge står kvinnorna, liksom männen, också med ett betydligt sämre inkomstskydd i händelse av sjukdom, arbetslöshet eller föräldraskap. Inkomstskyddet går naturligtvis att komplettera på helt privat väg eller i kollektivavtalade försäkringar. Men privata försäkringspremier sätts efter risk och kvinnor har betydligt större risk för sjukdom än vad män har. När det gäller barnafödande är det dessutom omöjligt att föreställa sig en privat inkomstförsäkring eftersom det normalt är ett frivilligt beslut att skaffa barn.

Mer i de åldrar då man har

Moderaternas politik är, sett som genomsnitt, gynnsam för personer i de ålderskategorier som i utgångsläget har störst nettoinkomster, de som är 35-64 år gamla. De som är yngre än 35 år eller äldre än 64 år riskerar sammantaget att förlora på moderaternas budgetförslag.....

En del av förklaringen till att förslaget faller så pass väl ut för åldersgruppen 35-49 år är att det är den åldersgrupp som vinner mest på moderaternas satsningar på barnfamiljer (dvs. extra barnbidrag till studerande och ensamstående samt ett barnomsorgskonto för barn 1-3 år utan kommunal barnomsorg som ersättning för slopat bostadsbidrag, slopad pappamånad och slopade garantidagar). Effekten av dessa förslag skulle också ha betydelse i åldersgruppen 18-34 år.

Förslagen förstärker en ojämn inkomstfördelning

Oavsett vad man tror om moderaternas förmåga att, totalt sett, skrapa fram medel i statsbudgeten att skänka till hushållen så är det tydligt att det i befolkningen i arbetsför ålder (18-64 år) är den halva som har störst inkomster som tillförs pengar. Vår analys visar att den andra halvan, den med lägst inkomster, skulle få ett minskat ekonomiskt utrymme....

Endast den femte decilgruppen (med nettoinkomster på mellan 152 900 och 175 600 kronor) har anledning att fråga sig om den del av budgetförslagen som vi inte har kunnat analysera fullt ut kommer att påverka dem mer eller mindre gynnsamt än genomsnittet. Det är nämligen endast i den gruppen som vår likformigt utlagda korrigering till ett budgetneutralt förslag bidrar till att visa vilka som är vinnare och förlorare.....

Ursprunget har betydelse

När besparingsförslagen och skatteförslagen läggs samman med moderaternas satsningar visar det sig också att de sammantagna budgetförslagen skulle falla ut olika för invandrare och infödda svenskar. Under antagandet om budgetneutralitet för hushållen visar

det sig att de som är födda i Sverige skulle vinna i genomsnitt 700 kronor, eller motsvarande 0,4 procent av nettoinkomsterna, på budgetförslaget medan invandrarna skulle förlora 3 200 kronor, eller 2,4 procent av nettoinkomsterna....

Arbetslösa och sjukskrivna blir de stora förlorarna

Då vi redan har sett att arbetslösa och sjukskrivna förlorar på både moderaternas skattesänkningar och besparingar, är det inte konstigt att dessa grupper också förlorar på budgetförslaget i sin helhet - även när satsningarna är tillagda. I genomsnitt förlorar dessa grupper motsvarande en dryg fjärdedel (26 procent) av sina nettoinkomster. Det innebär att de som är arbetslösa under minst 10 månader av ett år skulle förlora i genomsnitt 34 500 kronor och de som är sjukskrivna lika länge skulle förlora 42 900 kronor på ett år.

Även förtids- och ålderspensionärerna skulle förlora på den moderata politiken om än inte lika mycket som de sjuka och arbetslösa. Förtidspensionärerna skulle få se sitt ekonomiska utrymme minska med i genomsnitt 8 600 kronor, eller 6,2 procent av nettoinkomsten, och ålderspensionärerna i genomsnitt 2 600 kronor eller 1,9 procent av nettoinkomsten.

Slutresultatet fördelat efter facklig tillhörighet

Fackförbunden domineras (i synnerhet när medlemmar 65 år och äldre exkluderas) av personer som får en större del av sina inkomster från arbete, även om det är många som är arbetslösa eller sjuka någon del av året. När budgetförslaget fördelas på kvinnor och män i de olika fackförbunden visar det sig därför att det endast är LO-kvinnor som, som grupp, förlorar på politiken. Vi har då räknat med att förslaget bör vara budgetneutralt för hushållssektorn.....

Fördelningen över den fackligt anslutna befolkningen är dock allt annat än jämn. Medan LO-kvinnorna skulle förlora 1 800 kronor i genomsnitt så skulle LO-männen vinna 2 100 kronor. SACO-männen

som skulle få allra mest skulle i genomsnitt få sitt ekonomiska utrymme ökat med 10 200 kronor....

Trots att höginkomsttagarna bland dessa grupper får mer än låginkomsttagarna innebär den föreslagna politiken ändå en ojämn fördelning procentuellt sett. LO-kvinnornas förlust motsvarar 1,1 procent av gruppens genomsnittliga nettoinkomster, medan LO-männens vinst motsvarar en lika stor andel av deras nettoinkomster i snitt. Kvinnorna och männen i SACO och TCO skulle få vad som motsvarar 2-3 procent av deras nettoinkomster.”

3 Förstår moderaterna vad de gör?

“För att en behandling av en sjukdom ska leda till önskat resultat så måste läkaren ha gjort en korrekt diagnos. Dessutom måste läkaren veta om behandlingen har biverkningar som är rimligt stora i förhållande till sjukdomen och medicinens effekt på denna.

I detta kapitel analyseras moderaternas politik utifrån den effekt den får på samhällsekonomin snarare än på hushållen. Den stora frågan är om moderaterna gör en korrekt bedömning av vad som är Sveriges problem (sjukdom), om deras politik kan lösa dessa problem (medicin) och vad deras reformer kan få för effekter på andra områden än vad de syftar att påverka (biverkningar).

Hur mår då patienten Sverige? Ett första svar är att arbetslösheten är för hög i och med att 5,5 procent är öppet arbetslösa och ytterligare ca 3 procent finns i arbetsmarknadspolitiska program. Sysselsättningsgraden är dock väsentligt högre än i andra länder. Vårt utgångsläge är visserligen internationellt sett gott men Sverige har högre ambitioner på detta område än de flesta andra länder. Ett annat svar är att det arbetas för få timmar i förhållande till vad som behövs för att på sikt finansiera välfärdsstaten. Det behövs minst 5 procent fler arbetade timmar än idag för att klara detta.

Det finns en reserv av outnyttjade timmar hos flera grupper:

- Ungdomar – Sedan 1990-talets början så har tiden det tar innan ungdomar har etablerat sig på arbetsmarknaden skjutits upp med nästan tio år.
- Kvinnor – En stor grupp kvinnor arbetar deltid fast de skulle vilja arbeta heltid och fler skulle troligtvis vilja arbeta mer om arbetsfördelningen i hemmet vore jämnare.
- Utrikesfödda – Sysselsättningsgraden bland utrikesfödda är ca 60 procent mot drygt 80 procent för inrikesfödda.

- Äldre – Det finns en betydande frånvaro från arbetsmarknaden bland 60-64- åringarna till följd av ohälsa. I denna grupp har sysselsättningsgraden dock stigit kraftigt de senaste åren. Mycket få arbetar dock efter 65-års ålder.

Moderaternas politik uppges syfta till att öka antalet arbetade timmar. De har därmed samma bild som i stort sett alla andra bedömare, inklusive LO, av vad som är den stora utmaningen framöver. De gör därmed samma bedömning som vi i att Sverige inte mår tillräckligt bra eller i alla fall riskerar att inte göra så i framtiden. Men när det kommer till att diagnostisera sjukdomen och föreskriva en korrekt medicin skiljer sig vår syn avsevärt från moderaternas.

Moderaterna diagnos är att arbetsviljan är för låg i Sverige, vilket de sammankopplar med framför allt ersättningsnivåerna och skatterna på arbete. Som vi ska visa i detta kapitel är verkligheten betydligt mer komplex än vad moderaterna beskriver den.

Detta kapitel inleds med en beskrivning av varför det finns offentliga försäkringssystem (avsnitt 3.1). Frågeställningar kring vilka individer som behöver försäkringar och hur riskspridningen ser ut diskuteras där. Därefter följer ett avsnitt som kritiserar moderaterna för att de inte förstår välfärdsstatens institutioner och särskilt arbetslinjens olika beståndsdelar. I avsnitt 3.3 diskuteras huruvida moderaternas väg med sänkta löner kommer att öka sysselsättningen. De förslag som moderaterna lägger fram angående jämställdheten analyseras i avsnitt 3.4.

3.1 Varför finns det offentliga försäkringssystem?

Höga ersättningsnivåer innebär att de försäkrade vid sjukdom eller arbetslöshet inte får ett stort inkomstbortfall. Det innebär att försäkringarna skyddar individens nuvarande levnadsstandard. Den som inte kan arbeta behöver därför inte exempelvis sälja sitt hus för att klara sig ekonomiskt. ”Skadan” att förlora arbetsinkomsten täcks, förutom en viss självrisk, av försäkringen.

Vilka arbetar inte och varför?

Forskarna är långtifrån överens om vilka som är de viktigaste förklaringarna till varför ohälsotalen ökat så kraftigt sedan mitten av 1990-talet. I den kanske mest omfattande sammanställningen av den hittillsvarande forskningen om utvecklingen av ohälsotalen åren 1997 till 2004 pekar redaktörerna på en mängd olika orsaker till den höga ökningstakten (Bjurvald mfl. 2005). De pekar både på en rad huvudsakliga och en rad bidragande orsaker till den höga sjukfrånvaron i Sverige. Uppdelningen i huvudsakliga och bidragande bygger på dagens kunskapsläge:

Huvudorsaker:

- Arbetsliv och arbetsmarknad – En strukturell förändring mot slimmade organisationer har ökat kraven på de anställda och minskat toleransen för olikheter i prestationsförmåga.
- Arbetskraftens åldrande – Denna ålderseffekt anses ha förstärkts av att tempot har ökat i produktionen.
- Sysselsättning och arbetslöshet – Ersättningssystemen för sjukdom och arbetslöshet är delvis kommunicerande kärl.
- Administrativa brister – Såväl försäkringskassans interna arbete som samarbetet med arbetsgivarna, AMV samt hälso- och sjukvården anses ha fungerat alltför dåligt.

Bidragande orsaker:

- Belastningar i privatlivet
- Försämrat hälsotillstånd
- Mer restriktivt pensionssystem
- Fusk och beteendeförändringar
- Försämrad förmåga att klara förändringar
- Ändrade attityder bland läkare
- Försvagad företagshälsovård och bristande yrkesrehabilitering
- Ekonomiska drivkrafter

Om man ska lita på denna forskningssammanställning, är det då rimligt att straffa den enskilde genom en sänkning av ersättningsnivån med 15 procentenheter till 65 procent? Är det rimligt och ekonomiskt effektivt att huvudsakligen försöka minska ohälsan genom att sänka ersättningarna när de flesta av de troliga orsakerna till ökningen i ohälsan inte påverkas av ersättningsnivåerna?

Frånvaron från arbetsmarknaden på grund av sjukdom är som visas nedan väldigt ojämnt fördelad. I tabell 3.1 visas det så kallade ohälsotalet 21 (21 Ohälsotalet definieras som antal utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, förtidspension och sjukbidrag från socialförsäkringen per registrerad försäkrad i åldrarna 16-64. Alla dagar är omräknade till "heldagar" - t.ex. TVÅ dagar med halv ersättning blir EN dag. Dagar med sjuklön från arbetsgivare ingår inte i ohälsotalet.) som beskriver frånvaron såväl till följd av sjukskrivning som sjukersättning (förtidspension). Kvinnor har i alla åldersgrupper förutom den yngsta ett högre antal frånvarodagar än män och frånvaron ökar med åldern. Kvinnor i åldrarna 60-64 år har det klart högsta antalet frånvarodagar, mer än 10 gånger högre än frånvaron i åldergruppen 20-24 år.

Tabell 3.1 – Ohälsotalet efter ålder och kön, antal hela dagar 2004

Ålder	Män	Kvinnor
16-19	3,5	2,7
20-24	9,5	11,3
25-29	12,0	18,5
30-34	15,1	27,5
35-39	20,9	37,7
40-44	29,1	47,5
45-49	37,1	58,2
50-54	48,1	73,3
55-59	64,3	93,7
60-64	95,8	126,7
Samtliga	34,0	51,2

Källa: Försäkringskassan.

I tabell 3.2 visas olika mått på självskattad hälsa i befolkningen. Oddskvoterna visar hur mycket vanligare besvären är än i befolkningen som genomsnitt. Exempelvis har gruppen ej facklärd arbetare en 50 procent högre förekomst av dåligt hälsotillstånd än snittet. Det är tydligt att arbetare har en sämre hälsa än tjänstemän.

Tabell 3.2 – Besvär med hälsan i befolkningen 16-84 år, oddskvoter jämfört med totala befolkningen, 2003.

	Hög grad av nedsatt arbetsförmåga 22	Svåra besvär av långvarig sjukdom 23	Dåligt hälsotillstånd 24
Ej facklärd arbetare	1,61	1,33	1,49
Facklärd arbetare	1,15	1,20	1,30
Lägre tjänstemän	1,23	1,13	1,41
Tjänstemän mellannivå	0,59	0,80	0,61
Högre tjänstemän	0,51	0,68	0,41
Företagare	0,86	0,95	0,75
Jordbrukare	2,04	1,91	1,92
Studerande	0,16	0,47	0,28
Förvärvsarbetande minst 16 tim/v	0,48	0,74	0,49
Hemarbetande	1,42	1,06	2,05
Förtidspens/långvarigt arbetslösa	5,32	3,23	5,38
Ålderspensionärer	1,69	1,50	1,67

Källa: SCB (ULF) samt egna beräkningar.

22 Har någon "långvarig sjukdom, besvär efter olycksfall eller någon annan svaghet" eller "tar regelbundet medicin för något" och "sjukdomen/besvären medför i hög grad nedsatt arbetsförmåga".

23 Har någon "långvarig sjukdom, besvär efter olycksfall eller någon annan svaghet" eller "tar regelbundet medicin för något" och "sjukdomen/besvären är svåra eller mycket svåra".

24 Har svarat med alternativen "dåligt" eller "mycket dåligt" på frågan: "Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd? Är det mycket gott, gott, någorlunda, dåligt eller mycket dåligt?".

Arbetslöshet

Vilka är det som löper en hög risk att bli arbetslösa? Den öppna arbetslösheten var 2004 i genomsnitt 5,5 procent, men den var inte jämnt fördelad mellan olika grupper:

- Kön – Män hade högre arbetslöshet än kvinnor (5,9 mot 5,1 procent).
- Utbildning – Arbetslösheten var för dem med förgymnasial utbildning cirka 8 procent jämfört med cirka 4 procent för dem med eftergymnasial utbildning längre än tre år.
- Födelseland – Utrikesfödda hade en arbetslöshet på 13,3 procent mot 4,2 procent för svenskfödda.
- Ålder – Yngre hade en högre arbetslöshet än äldre. 20-24 åringar hade en arbetslöshet på 12,0 procent mot 3,5 procent för de i åldrarna 35 till 44 år.
- Regionalt – Arbetslösheten var lägst i Jönköpings län (4,0 procent) och högst i Norrbottens län (7,5 procent).

För att förstå att det inte främst är viljan att söka arbete som orsakar den höga arbetslösheten har vi med hjälp av arbetskraftsundersökningarna sammanställt en kördning, som ger en mer realistisk bild av hur arbetsmarknaden fungerar. Varje månad under 2003 fanns det cirka 44 000 jobb att söka. De som söker dessa arbeten kan delas in i tre grupper.

Först var det cirka 230 000 personer som redan hade jobb men som varje månad sökte andra jobb. Dessa sökande kom långt fram i kön till de lediga jobben. Genom att de hade ett arbete hade de aktuella referenser på sin duglighet. Dessa innebar 5 sökande per ledigt jobb.

I det andra ledet i kön kom cirka 217 000 öppet arbetslösa, vilka utgjorde 5 sökande per ledigt arbetstillfälle. I det tredje ledet fanns de 120 000 personer utanför arbetskraften som ville ha arbete när det blev fler lediga jobb. Inte sällan är det studerande som vill ha arbete men fortsätter att studera. Det blir totalt cirka 13 arbetssökande per ledigt arbetstillfälle i genomsnitt varje månad.

Dessutom fanns cirka 223 000 individer som varit sjuka i mer än 90 dagar. Moderaterna vill sänka deras ersättning för att stimulera en del av dem att gå tillbaka till ett arbete. Men de ser inte svårigheten när de ska gå från sjukskrivning till ett annat arbete än tidigare år 2003 hade 13 personer före sig i kön till varje ledigt arbete.

Moderaterna sätter allt för stor tillit till den så kallade söketeorin, dvs. att arbetslösheten främst avgörs av hur många arbeten som de arbetsökande söker. Vår slutsats är att moderaterna aktivt förtränger att nyttan av ökad sökaktivitet avtar. En ökad sökaktivitet utan ett ökat antal jobb att söka ger inte stora effekter.

Tabell 3.3 – Befolkningen mellan 20 och 64 år, andelar år 2004

Sysselsatta	77,5%	I arbete	64,5%	Semester	6,6%
		Frånvarande	13,0%	Egen sjukdom	2,9%
Arbetslösa	4,3%			Vård av barn	1,7%
				Frivecka pga arbetstidens förläggning	0,7%
				Tjänstledighet pga studier	0,4%
				Arbetsmarknadsskäl	0,3%
				Övriga orsaker	0,2%
				Annan tjänstledighet	0,1%
Ej i arbetskraften	18,2%	Studerande	4,8%		
		Hemarbete	0,9%		
		Pension	1,3%		
		Arbets-sökande	1,1%		
		Sjuka (inkl. förtidspensionerade)	7,8%		
		Arbetar eller vistas utomlands	0,8%		

Källa SCB (AKU)

För att förstå den senare tidens diskussion om arbetslösheten och sysselsättningens nivå behöver man göra en detaljerad redovisning av vad befolkningen mellan 20 och 64 år gjorde en vanlig vecka år 2004 (tabell 3.3). För att nå 20 till 25 procentens arbetslöshet, vilket en del ledarsidor påstår är den verkliga nivån, krävs att alla som idag är studerande, sjukskrivna och förtidspensionerade istället räknas som arbetslösa. Menar de som påstår att arbetslösheten är så hög att det inte finns några studerande, sjuka eller förtidspensionerade som är vad de utger sig för att vara?

Några individer i befolkningen måste väl ha cancer, influensa eller vara skadade i olyckor utan att klassificeras som arbetslösa! Långtids-sjukskrivna är knutna till en arbetsplats och beskrivs som sysselsatta. Ska man se dem som arbetslösa? De söker inte arbete och kan inte arbeta i normalt produktionstempo och få arbetsgivare skulle anställa dem.

I ett modernt välfärdssamhälle är en stor del av befolkningen i åldern 16-24 år i utbildning. Vidare anser vi att jämställdhet innebär att båda föräldrarna ska vara i arbetskraften och därför ibland vara barnlediga, vidare att de som huvudsakligen är sjuka inte ska behöva arbeta. Allt detta är en önskad ordning. När man kallar alla dessa för arbetslösa så är det i grunden ett angrepp på rätten till sjuk- och barnledighet

Ju högre sysselsättningsgrad ett land har desto fler äldre med hög sjukrisk finns det i arbetslivet och desto fler kommer att vara sjuka. Det är mycket svårt att få en hög sysselsättningsgrad bland äldre utan att få hög sjukfrånvaro som konsekvens. Men med en hög sysselsättningsgrad blir nettoeffekten en hög produktion och goda offentliga finanser.

Vår slutsats är att syftet med trygghetssystemen är just att man inte alltid ska vara på arbetsplatsen. Det är i fattigsamhällen utan försäkringar som man alltid måste vara på jobbet.

Alla individer har risker

Moderaternas reformer finansieras i huvudsak med sänkningar av ersättningarna till dem som inte får eller kan arbeta. Idén är att bidragstagarna ska få drivkrafter till arbete i stället, detta bygger på synen att "bidragsberoendet" orsakas av individen själv.

Det är en viktig information att arbetslöshet och ohälsa varierar med klass, kön, utbildning, ålder och födelseland. Att självriskan och premien för sakförsäkringar varierar med risken kan vara rimligt om skaderisken kan påverkas av individen. Men i vilken utsträckning bör detta gälla i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen? Hur mycket kan man påverka risken att bli sjuk eller arbetslös? En individ kan inte välja vilken samhällsklass och land han eller hon föddes i.

Utfallet av moderaternas politik följer således tydligt vilka risker olika grupper har. Man kan säga att moderaterna rullar den skandinaviska välfärdsmodellen baklänges genom att försämra mest för dem som välfärdsmodellen gynnar mest, nämligen kvinnor i allmänhet och arbetarkvinnor i synnerhet. Moderaternas politik är en omvänd Robin Hood-metod.

De som skriver denna typ av rapporter är som regel tjänstemän med god inkomst. Det visar på det moraliska problem det innebär att föreskriva besk medicin för andra som man själv inte behöver smaka på. För de flesta är det viktigt att inte de som är olyckligt lottade får en allt för låg levnadsstandard. Enligt filosofen Rawls berömda "the veil of ignorance" ska samhället utformas som om man skulle kunna hamna i vilken som helst av de positioner för vilken man föreskriver villkoren. Men är det så moderaterna tänker?

Individer med låg risk

Vår utgångspunkt är att alla har risker, livet består av många slumpmässiga faktorer. Även den som tillhör en grupp med låg risk har en viss sannolikhet att bli långvarigt sjuk eller arbetslös.

När medborgarna tar ställning till politiska förslag är det viktigt att inte bara tänka på hur det aktuella förslaget påverkar idag utan även i framtiden. Det finns alltid en osäkerhet om hur en individs liv kommer att se ut om ett eller tio år. Vet individen om hon/han kommer att vara för sjuk för att arbeta eller arbetslös om ett par år? Till viss del känner individen vissa risker, exempelvis om han/hon är rökare eller ej men ytterst få kan perfekt förutse utvecklingen av den personliga hälsan och arbetsmarknaden på lång sikt.

Ett exempel är risken för att drabbas av cancer eller akut hjärtinfarkt. Läsaren kan i tabell 3.4 studera risken beroende på ålder och kön för cancer och akut hjärtinfarkt. Risken för dessa sjukdomar ökar kraftigt med åldern.

Tabell 3.4 – Andel i åldersgrupper som drabbas av akut hjärtinfarkt (2000) och cancer (2003), procent. Källa: Socialstyrelsen.

Ålder	Män		Kvinnor	
	Hjärtinfarkt	Cancer	Hjärtinfarkt	Cancer
20-24	0,00	0,03	0,00	0,03
25-29	0,00	0,05	0,00	0,06
30-34	0,01	0,06	0,00	0,09
35-39	0,03	0,07	0,01	0,15
40-44	0,08	0,11	0,02	0,23
45-49	0,18	0,17	0,05	0,43
50-54	0,34	0,37	0,10	0,55
55-59	0,56	0,70	0,16	0,81
60-64	0,85	1,27	0,31	1,05
65-69	1,24	1,90	0,51	1,27
70-74	2,01	2,48	0,85	1,46
75-79	2,81	3,05	1,50	1,54
80-84	4,10	3,42	2,36	1,79
85-89	5,50	3,17	3,34	1,54
90-	5,73		3,73	
Totalt	0,68	0,63	0,46	0,47

Att alla har en viss, om än i vissa fall relativt låg, risk att bli långvarigt sjuka eller arbetslösa innebär att det inte nödvändigtvis upplevs som önskvärt med ett försämrat försäkringsskydd eftersom trygghet har ett värde. En inkomstförsäkring levererar trygghet då inkomsterna är skyddade när man blir sjuk eller arbetslös. Om ersättningen i en försäkring minskar om en ”skada” inträffar så minskar också försäkringens värde även om den skada man försäkrat sig mot inte inträffar. Detta eftersom den friske och sysselsatte kommer att leva med känslan av otrygghet. Vi har ingen metod att mäta värdet av denna upplevelse men vi tror att den är påtaglig.

Många betalar premier för sakförsäkringar för bilen och huset på 5 000 - 10 000 kronor per år som inte utnyttjas då huset inte brunnit och bilen inte krockat. Är hushållet därmed förlorare? Nej, leveransen i försäkringen ligger redan i tryggheten som kommer när premien är betald. Socialförsäkringens grundidé är att kompensera individer för inkomstbortfall så att de inte ska tappa i levnadsstandard. Väljaren kan därför inte veta hur de kommer att påverkas av moderaternas politik lika lite som han eller hon vet om huset kommer att brinna.

Moderaternas skattesänkningar ger därför individen inte främst mer konsumtionsutrymme utan mer utrymme och starka motiv att komplettera eller ersätta den offentliga försäkringen med en privat sådan. Väljaren måste vid sidan av den individuella risken överväga om en privat försäkring är effektivt och om de mindre försäkringskollektiven kan hantera den risk de utgör till en lägre kostnad. Ju större försäkringskollektiv desto billigare försäkring.

Privata försäkringar innebär flera problem. Man kan som försäkringstagare bedömas tillhöra en grupp som utgör ett negativt urval och därmed få en hög premie. Försäkringsgivare har intresse av att skumma grädden och bara försäkra dem med låg risk. Det tredje problemet, som finns i både offentliga och privata system är att försäkringar i sig kan påverka beteendet hos den försäkrade. För att förhindra dessa

problem finns det starka drivkrafter för försäkringsgivaren att få så mycket information som möjligt om individen och därmed riskeras den personliga integriteten med krav på t.ex. gentester.

Den som hävdar att vi överdriver kan fråga sig om staten hade förutsett den starka ökningen av det privata pensionssparandet efter reformeringen av pensionssystemet. Hushållen i Sverige har visat sig reagera vid minskad tilltro till offentliga system.

Rörligheten över tiden

Avsikten med moderaternas politik är att skapa förnyelse och dynamik i samhället. De utgår ifrån två föreställningar om välfärdsstaten. Den ena är att individer inte tillåts styra över sina liv. Den andra är att välfärdsstaten bidrar till att minska individens yrkesmässiga och sociala rörlighet genom att det finns större inslag av morötter än piskor.

Moderaterna skrev i sin budgetmotion hösten 2004 att:

“Den socialdemokratiska välfärdsstaten bidrar till stelheter i ekonomin som förhindrar människor att genom egen flit, förkovran och arbete göra en inkomstkarriär. Höga marginaeffekter i skatte- och bidragssystem, ett enkelriktat och enhetligt utbildningssystem, konkurrenshinder som förhindrar att marknaden underminerar segregering, byråkrati som försvårar företagande, en otillräcklig riskkapitalmarknad och attityder som inte uppmuntrar människor att försöka bygga en bättre framtid genom eget arbete bidrar till att begränsa den sociala dynamiken.

Socialdemokraterna har styrt Sverige nästan oavbrutet i 70 år. Den fördelningen av välfärd, inkomster och möjligheter vi ser i dag är ett resultat av socialdemokraternas politik. Välfärdsstaten har bidragit till att öka människors trygghet och till att minska välfärdsskillnader, men det framstår också tydligt att stelheter, bristande dynamik och avsaknad av incitament i dag utgör det kanske allvarligaste hindret för människor att styra över sina liv och öka sin välfärd. Bristar i

välfärdsstaten har blivit ett hot mot både rättvisa och välfärd.” (Motion 2004/05:Fi231, s.21-22)

För att ha saklig grund för att endast föreslå mediciner som ska ge ökade drivkrafter måste man veta att huvudproblemet är just bristen på drivkrafter till arbete. Vi vet tyvärr att klassamhållen är persistenta i och med att ställningen i samhället i hög utsträckning ärvs, detta gäller även i Sverige. Exempelvis minskar den sociala snedrekryteringen till högskolan mycket långsamt trots den kraftiga expansionen av antalet högskoleplatser.

Moderaterna anser att den socialdemokratiska välfärdsstaten bidrar till stelheter i ekonomin. Stämmer detta? Ett sätt att svara på denna fråga är att jämföra den sociala rörligheten i de nordiska välfärdsstaterna med den i USA och Storbritannien.

En metod att mäta den sociala rörligheten är att studera sambandet, mellan föräldrars och söners inkomster. Därigenom kan man undersöka hur stor rörligheten är för dem som är födda i en viss klass. Sannolikheten att en son ska överta sin fattiga fars inkomstposition är större i USA än i Sverige (Björklund m.fl. 2000). Syskon i USA följer 2-3 gånger oftare än i Sverige och de andra nordiska länderna sitt syskons inkomstposition. Med andra ord, i de nordiska länderna, med mer inkomstjämnning, är den sociala rörligheten högre. Den amerikanska drömmen - att man "med egna händer" kan slå sig fram till en gynnsam position - är lättare att förverkliga i välfärdsnationer av nordisk typ än i de anglosaxiska länderna.

Enligt vår syn måste en så radikal medicinering som moderaterna föreskriver leda till en mycket stor ökning av sannolikheten att man kan flytta sig från sin position i de nedre decilerna för att den ska vara rimlig att beakta. Om rörligheten över tiden är låg kommer de besparingar som moderaterna föreslår att ensidigt missgynna den nedre halvan av inkomstfördelningen, dvs. de som har relativt svårt att på-

verka sin situation. Moderaternas politik är inte rättvis om individerna inte har möjlighet att i samma utsträckning påverka sin egen situation.

Den enkla tanken är att inkomstskillnader skulle skapa drivkrafter. Inkomstskillnader ger dock inte bara drivkrafter utan leder också till en ojämn fördelning av ekonomiska resurser, vilket i sin tur påverkar exempelvis ungdomars möjligheter och benägenhet att investera i högre utbildning. Barnens utbildningsbeslut styrs främst av föräldrarnas utbildningsnivå men påverkas troligtvis också av ekonomisk standard under uppväxten (Yngwe 2004).

Vi betvivlar starkt att förmågan att studera, arbeta hårdare eller starta företag kommer att öka hos låginkomsttagarna om deras inkomster sjunker. Detta är vad som brukar kallas inkomstskillnadernas dubbla karaktär, dvs. att incitamenten visserligen ökar men förmågan minskar. Ökar sannolikheten att barnen i låginkomsttagarfamiljer går vidare till universitetsstudier om de får mindre ekonomiska resurser under sin uppväxt?

Undersökningar av den ökade spridningen av inkomsterna i Storbritannien visar att denna minskade den sociala rörligheten (McKnight 2000). Resultaten visar att även ojämlikheten i livsinkomster ökade under samma period som inkomstskillnaderna steg. Att Sverige har en högre social rörlighet än USA och att inkomströrligheten minskat i Storbritannien borde vara allvarliga varningstecken för moderaterna.

Hur många är fattiga?

Fattigdom betyder materiellt sett väldigt olika saker i olika länder. En fattig i Etiopien har inte mat för dagen medan en fattig i Sverige har en materiell standard som kanske medelklassen i Etiopien. Finns det då fattigdom i Sverige? Kanske inte absolut sett men dock relativt. I tabell 3.5 visas andelen fattiga så som den brukar mätas i internationella jämförelser. Det är tydligt att Sverige och de andra nordiska länderna har relativt få fattiga internationellt sett, detta gäller särskilt fattigdomen i barnfamiljer.

Tabell 3.5 – Andel fattiga (<50 procent av medianinkomsten) år 2000

	Hela befolkningen	Barn	Äldre
Finland	5,4	2,8	8,5
Norge	6,4	3,4	11,9
Sverige	6,5	4,2	7,7
Nederländerna*	7,3	9,8	2,4
Österrike	7,7	7,8	13,7
Belgien	8,0	6,7	16,4
Tyskland	8,3	9,0	10,1
Kanada	11,4	14,9	5,9
UK*	12,4	15,3	20,5
Italien	12,7	16,6	13,7
Spanien	14,3	16,1	23,4
Irland	16,5	17,2	35,8
USA	17,0	21,9	24,7

*1999

Källa: LIS

En konsekvens av att vara fattig är att de ekonomiska marginalerna är väldigt små. Det är ofta svårt att få fram pengar till oförutsedda utgifter eller till och med till de förutsägbara utgifterna. När det gäller svårigheter att klara löpande utgifter för mat, hyra och räkningar föreligger stora skillnader mellan olika grupper. I hela befolkningen var det 14 procent som hade svårt med detta 2003, vilket var något högre än 1980. För de förtidspensionerade eller långtidsarbetslösa har det skett en mycket kraftig ökning mellan 1990 och 2003, från 15 till 30 procent.

Figur 3.1 - Svårt klara löpande utgifter, procent. 25 (25 I SCB:s undersökningar är frågan ställd på följande sätt: Har det under de senaste 12 månaderna hänt att du haft svårigheter med att klara de löpande utgifterna för mat, hyra, räkningar m.m.?) (Fig utelämnas)

Som vi redovisat ovan har den grupp som moderaten vill ge ökade drivkrafter att gå tillbaka till arbete inte fått minskade drivkrafter sedan 1990-talets början. Tvärtom talar svårigheten för förtidspensionerade och långvarigt arbetslösa att klara mat och hyra för att de ekonomiska drivkrafterna till arbete redan är stora för dessa individer. Sänkt ersättning till 65 procent innebär mer kränkning än drivkrafter.

Att ha en låg inkomst skapar som visats ovan svåra problem med hushållsekonomin. Att inte ha råd med barnens skolutflykter eller att inte ens kunna köpa en begagnad cykel gör att individen känner sig mindre värd. Vi anser att fattigdom är en kränkning av individen som i största möjliga mån bör undvikas.

20 procents minskning av inkomsterna kan låta som en liten förlust av att inte arbeta. Men det är rimligt att utgå ifrån att hushållens beslut om arbete påverkas av deras ”nödvändiga” levnadsomkostnader. Många hushåll har nödvändighetsutgifter, t.ex. mat, hyra och el, som motsvarar 2/3 av deras budget. De har således ungefär en tredjedel kvar till kontantmarginalen som ska täcka rörliga kostnader. En självrisk på 20 procent (80 procents ersättningsgrad) äter upp en stor del av utrymmet för rörliga kostnader. En sänkning av ersättningsnivåerna skulle innebära att en del hushåll hamnade under den nivå som de behöver för att klara sina nödvändighetsutgifter.

3.2 Moderaterna förstår inte den svenska modellen och vad välfärdsstaten syftar till

Välfärdsstaten omfördelar främst över livet för samma individ men också mellan individer. Den offentliga sektorn kan ses som ett försäkringsbolag som garanterar att hushållen får de pensioner, den vård och den omsorg som de förväntar sig. Syftet med de offentliga försäkringarna är att hantera olika skeden i livet då möjligheterna att försörja sig själv är mindre.

Vi menar att moderaterna inte förstår den svenska modellen och den svenska arbetslinjen som de förenklar till oigenkännlighet. Det finns drivkrafter som moderaterna inte ser. LO-ekonomernas syn är att man måste ta hänsyn till åtminstone följande faktorer för att beskriva vad som påverkar viljan att arbeta: *lönen, skatten, ersättningsnivåerna, intjänandereglerna* samt de *offentliga tjänsterna*. Man måste inse att många faktorer påverkar arbetsutbudet och i vart fall känna den riktning de har.

Moderaterna och arbetslinjen

I politiken finns det en teknik som kallas för triangulering, det betyder att man tar delar av motståndarens politik och sammanför dessa med egna utgångspunkter till en ny politik. Nu försöker moderaterna ta över arbetarrörelsens arbetslinje och förena denna med sitt krav på lägre skatter. Men man måste veta vad man ska erövra! LO-ekonomerna hävdar att moderaterna inte förstår arbetslinjen och inte heller den svenska modellens grunder och varför den leder till ett högt arbetsutbud. Moderaternas triangulering görs därmed på ytan och inte på djupet.

Ger den svenska modellen med höga skatter för lite drivkrafter att arbeta för låg- och medelinkomsttagare? Moderaterna hävdar exempelvis i sin vårmotion att undersökningar (visar) att uppemot 90 procent av alla kvinnor förlorar på att arbeta (s.11)

I moderaternas värld borde således kvinnor inte vilja arbeta. Men är de som varje dag går till ett arbete lurade? Förstår de inte sitt eget bästa eller har de kunskaper som moderaterna saknar? Moderaterna kan med sin enkla världsbild inte förklara varför, internationellt sett, så många – framför allt kvinnor – arbetar i Sverige.

Det är en märklig syn att svenska kvinnor skulle vara annorlunda än kvinnor i andra länder och arbeta trots att det inte är lönsamt. Det är inte vår syn utan den rimliga slutsatsen är att det lönar sig mer för kvinnor att arbeta i Sverige än i andra länder. Moderaterna har svårt att tolka den svenska arbetsmarknaden och jämställdheten!

Vi anser att arbetslinjen har tre delar:

1. Arbete ska löna sig inte bara genom lön utan också genom rätt till vissa försäkringar som man annars inte får. Detta gäller avtalsförsäkringar, föräldraförsäkring, barnomsorg, sjukförsäkring och framför allt pension utöver garantipensionen.
2. Den andra delen av arbetslinjen är att individer erbjuds alternativa möjligheter till sysselsättning. Olika aktiviteter som utbildning och praktik syftar till att stärka humankapitalet hos individen eller förhindra att det minskar. Humankapitalet är inte bara kunskaper i boklig bemärkelse utan också yrkeserfarenhet och mentala egenskaper som självförtroende.
3. Den tredje delen av arbetslinjen innebär krav på individen. Arbetslinjen innebär att individen ska visa tillräcklig sjuklighet eller arbetslöshet för att vara berättigad till ersättning från försäkringarna. Den ställer också krav på aktivitet från individen. Ett motiv för aktiva åtgärder är att innefatta människor i arbetslivets gemenskap och förhindra de negativa effekterna av utanförskap. Den alternativa sysselsättningen är också en metod att förhindra vad ekonomer kallar "frivillig ledighet". Detta är en mycket viktig s.k. extern effekt ²⁶ (26 Med extern effekt menas här att det påverkar andra eller annat än det

som direkt ska påverkas.) som stärker ersättningssystemens legitimitet hos dem som finansierar försäkringarna men har låg sannolikhet att använda dem.

Moderaterna avviker från den traditionella svenska arbetslinjen främst i två avseenden. Dels vill de ensidigt använda krav utan att ge möjligheter och dels kommer de genom sänkta ersättningsnivåer försvaga intresset för att genom arbete kvalificera sig för försäkringarna.

Genom att höja avgifterna för en mindre förmånlig försäkring förändras tryggheten även för de grupper som har en relativt låg risk för arbetslöshet och sjukdom. För den som idag betalar för den trygghet som försäkringen ger snarare än det förväntade behovet kommer viljan att bidra till ett kollektivt finansierat system att minska. Om ersättningsnivåerna sänks kommer dessutom värdet av att arbeta att minska eftersom arbetet berättigar till en sämre försäkring än tidigare. Detta verkar mot ett minskat arbetsutbud. Det är dock mycket svårt att kvantifiera hur stor denna effekt är.

Moderaternas förslag till skattereform innebär att skatteandelen men inte marginalskatten minskar för dem som tjänar mer än 300 000 kronor om året. För dessa blir det således endast en inkomsteffekt av reformen, dvs. en högre inkomst som används för att köpa bland annat fritid. De skattningar av inkomsteffekten som finns på svenska data visar dock att denna är låg (Björklund m.fl. 1996).

Ersättningsnivåer

Figur 3.2 visar hushållssektorns inkomstandelar. På lönen ligger försäkringsersättningar som individen erhåller men som i de allra flesta fall förutsätter tidigare arbete. De utgör, enligt nationalräkenskaperna, ca 20 procentenheter av den totala ersättningen från arbetet. Men det är 25 procent ovanpå lönen. Dessa ersättningar är givetvis inte jämnt fördelade bland hushållen utan vissa hushåll har relativt höga andelar av sina inkomster från inkomstersättningar och andra relativt låga andelar. Figuren utelämnas, men visar lön 80 % och 20% lönegaranti,

arbetsskadeförsäkring, socialbidrag, föräldraförsäkring, arbetslöshetsförsäkring, sjukföräkring, avtalspension, pensioner.

Källa: Konjunkturinstitutet samt egna beräkningar.

När det gäller att delta i arbetskraften eller öka sin arbetstid så är följande kalkyl rimlig. Individen tjänar 100 kronor per timma före skatt. Men det är inte bara lönen efter skatt som räknas som inkomst. Att individen arbetar ger rätt till såväl offentliga som förhandlade förmåner. Via arbetsgivaravgiften betalar löntagarna en avgift för pension på 18,5 procent. Därtill ger arbete rätt till offentligfinansierad ersättning vid sjukdom, föräldraskap och arbetslöshet. Totalt uppgår de statligt bestämda arbetsgivaravgifterna till 32,7 procent av bruttolönen. En del av dessa avgifter är direkt individanknutna, försäkringsmässiga, som pensionsavgiften. Andra avgifter är skattenära, som den allmänna arbetsmarknadsavgiften på 3,7 procent. Merparten avgifterna är nära kopplade till vissa förmåner.

Därtill kommer för arbetare avtalade avgifter på 6,9 procent och för tjänstemännen är avtalsförsäkringarna hela 17,1 procent. Totalt är arbetsgivaravgifterna och premierna för avtalsförsäkringar cirka 40 procent för arbetare och cirka 50 procent för tjänstemän. Kompensation för arbetet är således mycket större än nettolönen, vilket individen beaktar. Ser vi det från kostnadssidan så kan således inkomsterna av att vara sysselsatt uppskattas till att ligga på 40-50 procent högre än lönen före skatt. Den försiktigare första redovisningen visar att 25 procent ovanpå lönen är den totala ersättningen som utgår från försäkringen till hushållen.

När individen går från sjukskrivning eller arbetslöshet till att vara i arbete så är kalkylen inte lika tydlig. Sjukskrivning och arbetslösheten är också pensionsgrundande. I detta fall så är det ökningen från 80 procent av lönen till full lön av inkomsten som ger ökade förmåner. De marginaleffekter som moderaterna redovisar är vilseledande eftersom de inte återspeglar lönsamheten av att arbeta.

Givetvis tror vi att ersättningsnivåerna har betydelse för arbetsutbudet men vi tror inte att de ensamt avgör detta. Henrekson och Persson (2004) finner i en undersökning av åren 1955 till 1999 ett starkt samband mellan ersättningsnivå och sjukfrånvaro i Sverige. Enligt deras analys skulle höjningen av ersättningsnivån från 75 till 80 procent som genomfördes 1999 på lång sikt öka antalet sjukdagar per sysselsatt med ca 5 stycken. Från 1990-talets mitt till idag har dock antalet sjukdagar ökat med ungefär 15. Det innebär att förändringen i ersättningsnivå endast kan förklara omkring en tredjedel av ökningen.

Självfallet är det ekonomiska mervärdet för sjukskrivna och arbetslösa av att gå till arbete relativt litet. Avsikten är att det ska vara en rimligt hög kompensationsnivå. Detta innebär att försäkringssystemen måste innehålla tydlig kontroll. Forskning när det gäller arbetslöshetsförsäkringen visar på att det är möjligt med en högre ersättningsnivå om det samtidigt finns inslag som minskar friheten för den arbetslöse (Fredriksson och Holmlund 2003a och 2003b). Detta är inte medtaget i de flesta modeller av ersättningsnivåernas betydelse trots att verklighetens försäkringar alltid har någon form av kontrollinstrument. Det pågår en successiv och påtaglig skärpning av tillämpningen och kraven både i arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen. Detta arbete måste fortsätta.

Genom kontroll av att de bidragssökande verkligen är sjuka eller försöker finna nytt arbete kan den negativa effekten på utbudet av höga ersättningsnivåer kompenseras. Vi menar att en bättre väg att påverka arbetsutbudet är att vara strikt i tillämpningen av reglerna snarare än att hålla låga ersättningsnivåer.

De avtalade försäkringarna

På svensk arbetsmarknad är kollektivavtal grunden. Dessa innehåller bland annat regler om de avtalade försäkringar som arbetsmarknadens parter kommit överens om. Många av dessa avtalade försäkringar är tätt sammankopplade med de offentliga försäkringssystemen. Detta

innebär att en sänkning av ersättningsnivåerna medför att en mängd avtal måste förhandlas om.

Arbetare och tjänstemän har olika kollektivavtalade trygghetssystem. Detta gäller både nivå och konstruktion. På grund av skillnader i konstruktion kan skillnaderna i nivå öka vid sänkta ersättningsnivåer. Exempelvis erhåller privatanställda arbetare som avtalsenlig komplettering 12,5 procent av *sjukpenningbeloppet* i inkomstlägen under 7,5 prisbasbelopp. Detta ger med nuvarande sjukpenningregler en sammanlagd ersättning på 90 procent av inkomsten (80 procent plus 12,5 procent av 80 procent). En sänkning av sjukpenningens nivå till 60 procent skulle för arbetarnas del ge en sammanlagd ersättningsnivå på 67,5 procent (60 procent plus 12,5 procent av 60 procent). Övriga grupper på arbetsmarknaden har sin avtalsersättning formulerad som 10 procent av *lönen*. Efter en sänkning av sjukpenningnivån till 60 procent skulle deras sammanlagda ersättningsnivå således bli 70 procent (60 procent plus 10 procent). En ny ersättningsnivå i de offentliga systemen kräver därmed omförhandlingar av kollektivavtalen för arbetare om de avtalade försäkringarna ska ge samma påslag i procentenheter på den lägre ersättningsnivån.

Vad ger effektiva ekonomier?

Det pågår en omfattande internationell diskussion kring varför USA har en högre sysselsättningsgrad än EU. Hur stor roll spelar EU:s högre skattekvot i detta avseende? Enligt en forskningssammanställning av Nickell (2003) skulle en ökad skattekil med 10 procentenheter minska sysselsättningsgraden med ungefär 2 procent. Därigenom har skatter en relativt liten men inte insignifikant effekt. Om man jämför Frankrike, Tyskland och Italien med USA så kommer skillnaden i skattekillen på kring 16 procent förklara omkring 3 procentenheter av skillnaden i sysselsättningsgrad, vilket är ungefär en femtedel av den totala skillnaden.

Detta återspeglar skillnaderna mellan USA och Europa. På grund av de svenska institutionerna på arbetsmarknaden så lyckas Sverige nå ungefär lika hög sysselsättningsgrad som USA och väsentligt högre än övriga Europa, så varför måste då den svenska modellen avvecklas?

Huvuddelen av skillnaderna i sysselsättningsgrad mellan länder förklaras därmed av andra förhållanden på arbetsmarknaden. Dessa kan vi i Sverige bestämma över själva. De kan utvecklas så att de leder till ökad sysselsättning men också till minskad sysselsättning. I Sverige har skatter sannolikt begränsad effekt för arbetsutbudet på grund av starka kompenserande mekanismer.

Det finns inte en väg!

Ofta ställs frågan om den ökade internationaliseringen kommer att innebära en konvergens mellan länder med olika typer av välfärdsystem (Velfaerdskommissionen 2005). Den utveckling som diskuteras mest i den svenska debatten är huruvida en konvergens nedåt av Sveriges skattenivå är oundviklig. I litteraturen diskuteras dock emellertid också huruvida det kommer att ske en konvergens uppåt eller om den så kallade persistenshypotesen gäller.

En *nedåtgående konvergens* är följden av att produktionsfaktorernas och produktionens rörlighet skapar konkurrens om skattebaserna. Det kan gälla såväl skatten på kapital som skatten på högutbildad rörlig arbetskraft. Dessutom kan skatterna på låginkomsttagare påverkas om det uppstår hård konkurrens avgjord av arbetskraftskostnaderna. Dessa krafter skulle således leda till att de nordiska länderna måste sänka sina skatter till en nivå närmare de anglosaxiska länderna. I en sådan utveckling kan moderaternas politik passa in eftersom den syftar till att sänka lönerna för löntagare som utsätts för konkurrens från låglöneländer. Löntagarna skulle då vara tvungna att sänka lönerna för att behålla jobben i Sverige och om denna strategi är framtiden så är LO:s politik föråldrad.

En *uppåtgående konvergens* kan komma från exempelvis ökande välstånd, förändrade könsroller och reaktioner mot den otrygghet som ökad internationalisering innebär. Dessa krafter skulle således leda till att allt fler ekonomier konvergerar mot de skatter som finns i de nordiska länderna.

Den tredje tesen är *välståndets persistens*, denna bygger på att olika länder kommer att ha olika typer av välfärdssystem även i en internationaliserad ekonomi. Länder har skilda historiska, institutionella och politiska förhållanden och kommer därför att utvecklas olika. Enligt Velfärdskommissionen (2005) tycks empirin stödja denna tredje syn eftersom det hittills inte kunnat observeras någon konvergens i någondera riktningen.

Internationalisering kan leda till spänningar i inkomstfördelningen eftersom efterfrågan på vissa grupper ökar mer än på andra och utsattheten för importkonkurrens skiljer sig åt mellan branscher. Därmed blir kostnaden av internationalisering olika hög för olika individer. Särskilt för den äldre och relativt lågutbildade delen av arbetskraften innebär strukturomvandling ofta arbetslöshet. Vår slutsats är att moderaternas politik inte är i takt med tiden. Internationaliseringen kommer i Sverige troligtvis att öka efterfrågan på välfärdstatens anordningar och inte tvärtom.

3.3 Moderaterna ett lönesänkarparti

När ekonomer diskuterar sambandet mellan lön och sysselsättning använder de som *regel* en enkel modell med tre kurvor: en utbudskurva, en som beskriver arbetsgivarnas efterfrågan på arbetskraft och en som beskriver lönesättningssambandet. Intressant är att alla tre kurvor kan skifta, dvs. sambanden kan förändras.

Arbetsgivarnas efterfrågan minskar givetvis ju högre lönen är. Faktorer som kan förändra efterfrågan på arbetskraft vid en given lön är exempelvis:

- Graden av konkurrens
- Produktiviteten

Även *lönesättningskurvan* kan skifta så att lönen vid en given sysselsättning förändras, faktorer som kan påverka lönesättningskurvan är exempelvis:

- Om det finns en arbetslöshetsförsäkring, ersättningsnivån och ersättningsperiodens längd
- Fackets styrka
- Lönebildningens funktionssätt
- Inflationsmålets trovärdighet
- Arbetskraftsutbudet

Utbudskurvan för arbetskraft visar hur många som maximalt kan tänka sig att arbeta vid olika löner, denna påverkas av exempelvis:

- Normer kring pensionsålder och jämställdhet
- Pensionssystemets konstruktion

Moderaternas politik syftar framför allt till att skifta lönesättningskurvan nedåt genom att *försvaga fackets styrka*, moderaterna använder tre instrument för att åstadkomma detta:

- a. Sänkt a-kassersättning med 15 procentenheter

- b. Ett förvärvsavgdrag
- c. Högre kostnad för att vara med i a-kassan och facket genom ökad egenavgift och slopad skattereduktion

Genom att sänka ersättningarna för arbetslöshet ökas de negativa konsekvenserna av att inte vara sysselsatt. Detta innebär att fackföreningarna blir mer återhållsamma i sina lönekrav. Ett förvärvsavgdrag bidrar till att sänka det relativa värdet av inkomstförsäkringarna och därigenom också till att minska fackets förhandlingsstyrka. Högre kostnader för att vara med i facket minskar organisationsgraden och bidrar också till svagare fack. Moderaterna vill göra det dyrare att vara med i en a-kassa genom att föreslå en högre egenavgift på 7,8 miljarder kronor och slopad skattereduktion för fackavgift och avgift till a-kassan motsvarande 3,4 miljarder kr. Alltså totalt 11,2 miljarder kronor högre kostnad för löntagarnas trygghetssystem eller drygt 3000 kronor person om året i snitt.

Effekten av en lönesänkingsstrategi är att efterfrågan kommer att öka på den grupp eller delarbetsmarknad som utsätts för lönesänkningar. Denna ökade efterfrågan kommer till priset av lägre lön alla och främst för grupper med svag ställning på arbetsmarknaden.

Finns det andra vägar?

Frågan är om det är värt priset med stora lönesänkningar för grupper med svag ställning på arbetsmarknaden. Svaret är att det måste vägas mot den uppoffring i välfärd det innebär för denna grupp samt den spridning det får på andra löntagares löner. Det måste också vägas mot alternativa metoder att öka sysselsättningen som kan användas. Vi anser att det varken är önskvärt eller nödvändigt att gå denna väg.

Hittills har Sverige lyckats bättre med att sysselsätta dessa grupper i befolkningen än länderna i Kontinentaleuropa och minst lika bra som USA och Storbritannien. Det visar att det inte bara finns en väg. Det är en närmast evigt fråga hur lågt betalt det är rimligt att ett arbete är.

Den skandinaviska vägen är att öka arbetskraftens kompetens. Figuren nedan (utelämnas) visar en stark samvariation mellan spridningen i inkomster och läskunskaper i olika länder. Den jämna fördelningen av baskunskaper innebär att Sverige också ska kunna ha en högre sysselsättning vid jämnare fördelning av inkomster än andra länder. Det är inte bara lönen som bestämmer sysselsättningsgraden utan lönen i förhållande till individens produktivitet. Eftersom Sverige har en internationellt sett jämnare kunskapsnivå så behöver inte en jämförelsevis jämn lönefördelning leda till lägre sysselsättning. Att medvetet välja att ha många lågproduktiva jobb när kunskapsnivån hos breda grupper av löntagare är hög är ett slöseri med deras kunskaper.

När ekonomer jämför hur väl olika ekonomiska system fungerar tittar de på exempelvis BNP per capita, jämviktsarbetslöshet och produktivitet. De finner då att Sverige fungerar relativt väl även med höga skatter pga. hur väl arbetsmarknaden fungerar. Om moderaterna lyckas sänka den fackliga organisationsgraden ska de inte förvänta sig att arbetsmarknaden kommer att fungera som den gör nu. Med en lägre organisationsgrad kommer Sverige efter ett par decennier att få en ny typ av fackföreningar som är mer opportunistiska och ekonomin kommer att fungera sämre.

Moderaterna bortser från att minskad facklig förhandlingsstyrka har negativ inverkan på en del av de faktorer som påverkar lönesättningskurvan. Fackföreningar med stort inflytande, som tar hänsyn till alla löntagare och som ogillar arbetslöshet kommer att påverka jämviktsarbetslösheten nedåt. Moderaterna underskattar dessutom den effekt som sänkta löner får på utbudet av arbetskraft.

Moderaterna har en sammanhängande idé om hur de vill förändra den svenska arbetsmarknaden. De verkar syfta till att få den att mer likna en anglosaxisk arbetsmarknadsmodell. Så den enkla frågan är: om man lånar in anglosaxiska verktyg till Sverige kommer då den svenska arbetsmarknaden bli bättre än i USA eller kommer de verktyg som bidrar till att Sveriges goda resultat samtidigt att försvagas?

Vilka drabbas och hur mycket?

Det finns två arbetsmarknader. En för de med relativt goda inkomster och stor egenkontroll i arbetet, dominerad av manliga tjänstemän, och en för de med relativt låga inkomster och liten egenkontroll i arbetet, dominerad av lägre tjänstemanna- och arbetarkvinnor. I de nordiska länderna med en internationellt sett jämn lönefördelning så får de som arbetar i låglöneyrken starkare ekonomiska drivkrafter att arbeta. En sammanpressad lönestruktur kan alltså ge positiva effekter på arbetsutbudet men negativa effekter på sysselsättning och arbetslöshet.

För de arbeten där arbetskraften är relativt lätt utbytbar kommer lönen att bestämmas av reservationslönen, dvs. den lägsta lön till vilken löntagarna kan tänka sig att arbeta. Idag ligger låglönesegmentet på den svenska arbetsmarknaden kring 15 000-16 000 kronor i månaden. För en arbetslös som söker arbete avgörs reservationslönen främst av ersättningsnivån, den kvarvarande möjliga tiden med ersättning och arbetsmarknadsutsikterna. En sänkt ersättningsnivå innebär att reservationslönen sänks för delar av arbetsmarknaden. Eftersom ersättningen i arbetslöshetsersättningen för den som tjänar 15 000 kronor i månaden sjunker med cirka 1000 kronor de första 100 dagarna är en möjlig bedömning att lönerna kommer att sjunka ungefär lika mycket.

Enligt Addison m.fl. (2004) är elasticiteten mellan ersättningen i arbetslöshetsersättningen och reservationslönen cirka 0,3 för Danmark och Holland. Om man antar att denna elasticitet gäller även för Sverige kommer 15 procents lägre ersättningsnivåer att leda till ca 5 procents lägre reservationslön. Det innebär att en reservationslön på 15 000 kronor i månaden skulle sänkas med ca 750 kronor. För låginkomsttagare skulle en sådan lönesänkning innebära en kraftig minskning av marginalerna.

Moderaterna har underskattat en viktig effekt. Valet berörda medborgare ställs inför är inte mellan sänkt ersättning och bra lön utan mellan sänkt ersättning och låg lön. Om reservationslönen sänks

kommer arbetsutbudet att begränsas på den del av arbetsmarknaden som påverkas av sänkt reservationslön.

Det är här viktigt att påpeka att lönesänkningen är en effekt som kan ta lång tid. Internationaliseringen med ökad press på de lågavlönades löner kommer dock att verka i samma riktning och påskynda processen. Genom att sänka golvet för lönerna kommer hundratusentals löntagare med vanliga jobb att få se sin lön pressas nedåt. Moderaterna är numera inte främst ett skattesänkarparti utan ett lönesänkarparti för den nedre delen av lönefördelningen.

3.4 Moderaterna och jämställdheten

När moderaterna föreslår uppoffringar innebär det en riskomfördelning i ekonomin. Vår analys av moderaternas budgetförslag visar att framför allt LO-kvinnor kommer att få ta en ökad risk med moderaternas politik. Vilka individer i detta kollektiv som skulle bli vinnare respektive förlorare beror på vilka faktiska skador som inträffar.

Välfärdstaten omfördelar risker från individen, familjen eller släkten till en oberoende aktör, i detta fall staten. Det innebär en maktförskjutning från den som bestämmer eller tjänar mest i familjen till de andra familjemedlemmarna. Detta medför att kvinnors trygghet blir mindre beroende av mannens inkomster och att barnens utbildningsmöjligheter inte huvudsakligen bestäms av familjens ekonomiska standard. Samtidigt flyttas ansvaret för delar av barnomsorgen och äldreomsorgen från familjen, vilket frigör arbetstid i hushållet. Kontrakten inom familjen blir därför annorlunda i offentligt finansierade välfärdstater än i andra välfärdssystem.

Tabell 3.6 visar tiden som män och kvinnor som deltar på arbetsmarknaden ägnar åt hushållsarbete per dag. Kvinnor lägger ned mer tid på hushållsarbete än män i alla de undersökta länderna. Sverige är det land där skillnaden mellan mäns och kvinnors dagliga hushållsarbete är minst men den är fortfarande mer än en timma per dag.

Tabell 3.6 – Hushållsarbete för sysselsatta män och kvinnor, genomsnittlig tid per dag, 2002.

	Belgien	Tyskland	Frankrike	Finland	Sverige	UK	Norge
Kvinnor	3:53	3:11	3:40	3:21	3:32	3:28	3:26
Män	2:15	1:52	1:53	1:59	2:23	1:54	2:12
Skillnad	1:38	1:19	1:47	1:22	1:09	1:34	1:14

Källa: Eurostat.

Kvinnor utför 42 procent av allt marknadsarbete och männen 58 procent, av timmarna i hemarbete utför män 42 procent och kvinnor 58 procent. Svenska män arbetar mer hemma än män i andra länder. Men skillnaden är inte stor i förhållande till att svenska kvinnor arbetar väsentligt mer än kvinnor i andra länder.

Det av moderaternas förslag som tydligt syftar till att öka jämställdhet mellan könen, är möjligheten att köpa hemtjänster, 1,4 miljarder skulle satsas på detta. Om man antar att denna satsning får samma utfall som i Finland som nyligen infört avdrag för städtjänster i hemmen så skulle ungefär 12 000 helårsarbetsstillfällen skapas. Men 1 timmas mer hemarbete i genomsnitt per vecka från männen mellan 20 och 64 år skulle innebära ungefär 70 000 helårsarbetande. Att öka jämställdheten i hemmet har därmed betydligt större betydelse än att införa avdrag för hushållsnära tjänster.

Utifrån ett jämställdhetsperspektiv bör beaktas att en grund för sk statistisk diskriminering är att kvinnor förväntas ta huvudansvar för hem och barn. Om inte fördelningen av ansvar för hushållet blir mer jämställd kommer kvinnor även fortsättningsvis ses som mer riskabla att anställa i förhållande till män, även om hushållsarbetet kan underlättas för vissa hushåll genom subventionerad service. Sett i ett helhetsperspektiv är det därför inte rimligt att se subventioner av hushållsnära tjänster som en jämställdhetsreform.

I länder med en relativt ojämn inkomstfördelning är hushållstjänster mer vanliga men ändå en blygsam del av sysselsättningen (OECD 2004). År 2000 bestod i Frankrike 1,2 procent av den totala lönekostnaden av privata hushållstjänster jämfört med 0,7 i Storbritannien och 0,2 i USA. I Sverige var det bara 0,02 procent.

Kvinnors frigörelse sker i första hand genom en generell, offentligt finansierad välfärdsstat, inte genom att flytta tillbaka risken från staten till hushållen. Det är bara en liten grupp av kvinnor som vinner på

moderaternas version av frigörelse medan den övervägande delen förlorar. Som visas i tabell 3.7 har kvinnor i Sverige en internationellt sett hög sysselsättningsgrad.

Tabell 3.7 – Sysselsättningsgrad för kvinnor 2003, procent.

	15-64 år	25-54 år	55-64 år	Utbildning motsvarande högst grundskola, 25-64 år
Sverige	72,8	83,5	69,0	68,2
USA	65,7	78,8	59,9	57,0
EU-15	56,1	76,9	42,3	55,1

Källa: OECD (2004).

Länge förklarades skillnader i villkor och sysselsättning mellan kvinnor och män med att kvinnors humankapital var sämre än mäns. Detta är emellertid inte ett argument som är hållbart. Kvinnor har idag en något högre utbildningsnivå än män och i stort sett lika lång arbetslivserfarenhet.

Sverige är världsledande i fråga om jämställdhet, även om vi har en lång väg kvar till ett jämställt samhälle. Det tycks vara så att vår modell för jämlikhet och full sysselsättning lett till framgångar också på jämställdhetsområdet.

Individens beslut att arbeta eller inte påverkas av huruvida individen sammanbor med andra i ett hushåll. Här exemplifierar vi med ett gift par bestående av en manlig ingenjör och en kvinnlig undersköterska. Om lönen är mycket låg vill hushållen inte lönearbeta alls eftersom värdet av hemarbete och fritid överstiger den eventuella lönen. Man måste beakta att på en arbetsmarknad, där det är skillnad i lön mellan ingenjören och undersköterskan, så har det effekt på fördelningen av hemarbete och lönearbete. Ingenjörens inkomster påverkar undersköterskans arbetsutbud. Om hushållet vill ha samma inkomst efter skatt före och efter moderaternas skattesänkningar kan arbetstiden

sänkas för undersköterskan eftersom ingenjören fått lägre skatt.

Om undersköterskans inkomst efter skatt minskar till följd av att lönen pressas så är emellertid effekten på hennes arbetsutbud oklar. Dels finns incitament att arbeta mer för att bibehålla hushållets disponibla inkomst och dels så lönar det sig mindre att arbeta.

Ju mindre löneskillnader, både före och efter skatt, desto jämnare kommer arbetsuppgifter i hemmet och i arbetslivet att fördelas. En politik som bidrar till att sänka låginkomsttagares inkomster kommer därför med stor sannolikhet att minska arbetsutbudet för den i hushållet som tjänar minst och minska jämställdheten i hemmet. Styrkerelationen mellan makarna riskerar att ändras till kvinnans nackdel.

Åtgärder för att motverka diskriminering av kvinnor i arbetslivet är verkningsfulla för att öka kvinnors arbetsutbud och sysselsättning. Vi ska ta två exempel.

Om kvinnor i offentlig sektor hade samma sysselsättningsgrad som i privata sektorn, dvs. 85 procent, så skulle en stor del av den offentliga sektorns långsiktiga behov vara finansierat. Det skulle behövas ca 180 000 färre personer år 2020 för att producera välfärdstjänsterna (LO 2004). Skatter och ersättningsnivåer är lika för offentligt och privat anställda så de kan inte förklara skillnaderna. Orsaken till kvinnors lägre sysselsättning måste delvis sökas i arbetsgivarnas beteende. I detta fall kommunerna som förhindrar kvinnor att arbeta så mycket de skulle vilja.

Om alla män arbetade 30 minuter mer i hushållet, dvs. delade arbetsuppgifterna hemma ungefär lika med kvinnorna så skulle kvinnors arbetsutbud kunna öka lika mycket. Låt oss anta att 1 miljon kvinnor skulle arbeta 0,5 timma mer per arbetsdag (2,5 timmar mer i veckan) så motsvarar det 90 000 fler heltidssysselsatta. Det skulle också vara en avgörande insats för välfärdstatens finansiering. Detta förutsätter

dock att männen inte minskar sitt arbetsutbud i samma utsträckning som de ökat sitt hemarbete.

Offentliga tjänster

I Sverige betalas en mycket stor del av kostnaden för exempelvis utbildning, barnomsorg, vård och omsorg via den offentliga sektorn. De som betalar skatt i Sverige betalar för att hantera olika risker som exempelvis sjukdom.

I nedanstående text diskuteras arbetsutbudet för två typer av kvinnlig arbetskraft. Den kvinnliga överläkaren som tjänar 50 000 kronor i månaden och undersköterskan som tjänar 16 500 kronor i månaden. De kan själva välja om de ska lönearbeta eller inte. Eftersom kvinnor traditionellt sett har haft huvudansvaret för omsorg om barn och gamla, står valet ofta mellan att lönearbeta och betala någon för omsorgen om familjens barn och gamla eller att inte lönearbeta och självt ta hand om barn och gamla. Om kvinnan endast gör en ekonomisk kalkyl avgörs valet av lönen respektive kostnaden för att låta någon annan ta hand om omsorgen. Om lönen efter skatt är högre än denna kostnad kommer kvinnan att lönearbeta. I resonemanget utgår vi från att omsorgen om familjens barn och gamla i sin helhet är kvinnors ansvar. Detta är inte vår syn men tyvärr en relativt sanningsenlig om än förenklad beskrivning av verkligheten.

Om omsorgen om både barn och gamla i huvudsak finansieras av den offentliga sektorn kommer kvinnors val mellan lönearbete och omsorgsarbete i hemmet att påverkas. En offentlig finansierad omsorg gör det möjligt för kvinnor att lönearbeta.

Man kan likna detta vid om läkaren och undersköterskan bor på en ö med en väderberoende osäker färjeförbindelse och därmed inte kan erbjuda ett normalt arbetsutbud. Särskilt läkaren förlorar på detta eftersom hon kan få en relativt hög lön och är intresserad av att en bro byggs till fastlandet och arbetsmarknaden. Undersköterskan kan inte

betala en påtaglig andel av bronns byggkostnad men är intresserad av att använda den.

Bron är en kollektiv nyttinghet och skulle troligtvis inte byggas om den finansierades genom privata avgifter och om den byggdes skulle den underutnyttjas eftersom priset skulle sättas för högt. Om kommunen finansierar brobyggnaden slås kostnaden ut på alla kommunens medborgare och inte bara på dem som just nu kommer att använda bron. Kommuninnevånarna kan dock antas vara intresserade av vårdpersonalens arbetsinsatser.

Läkaren skulle kunna använda 10 000 kronor för att betala en person som skötte om barnen och de äldre. Men 10 000 kronor i omsorgsavgift skulle innebära i stort sett hela lönen för undersköterskan och därmed i praktiken förhindra henne att arbeta. Mätt i absolut inkomst är värdet av en kommunalt organiserad omsorg större för läkaren eftersom hennes arbetsinkomster är högre. För undersköterskan är dock omsorgssubventionen mycket större i relation till hennes inkomst.

Vi visar i diagrammet nedan de offentliga utgifterna för barn- och äldreomsorg, som andel av BNP, samt kvinnors sysselsättningsgrad. De skandinaviska länderna som har högst sysselsättningsgrad är också de länder som lägger ned mest offentliga medel på barn- och äldreomsorg. Men det finns inget enkelt och tydligt samband. De anglosaxiska länderna som har låg skatteandel har också en hög kvinnlig sysselsättningsgrad. Det finns således olika vägar att välja och vissa länder klarar att få en hög sysselsättningsgrad bland kvinnor medan andra inte lyckas. Jämförelsen försvåras här av att vissa länder så används avdrag mot skatten, vilket innebär att det offentliga stödet inte redovisas som skattefinansierad verksamhet.

Figur 3.4 – Kvinnors sysselsättningsgrad och de offentliga utgifterna för barn- och äldreomsorg som andel av BNP. (Utelämnas)

Moderaterna anser att:
på sikt bör skattetrycket ner till de nivåer som gäller för genomsnittet av OECD-länderna. 27
(27<http://www.moderat.se/politik.asp?mainid=2&subid=41> (050527))

Det innebär att moderaterna anser att skattekvoten ska sänkas med cirka 15 procentenheter. Om de menar allvar med detta finns skäl att diskutera vilken samhällsmodell moderaterna önskar.

Ommoderaterna vidhåller att de avser att sänka skatterna till genomsnittlig OECD-nivå så måste vi i bedömningen av deras politik också utgå ifrån att de kommer att reducera de kollektiva nyttigheter som gynnar framför allt kvinnors arbetsutbud. Vad vill moderaterna skära i för att komma ned 15 procent av BNP?

Föräldraförsäkringen

Moderaterna skriver angående föräldraförsäkringen i sin vårmotion:
“Forskningen tyder på att en generös föräldraförsäkring bidrar till ett lägre arbetsmarknadsdeltagande för kvinnor och att försäkringen bidrar till att upprätthålla oskäligen löneskillnader mellan män och kvinnor.

Vi föreslår att ersättningen i föräldraförsäkringen sänks till 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten och motsätter oss en höjning av taken i föräldraförsäkringen.

När kvinnor tar ett större ansvar för barnen betyder det att sannolikheten ökar för att de kommer att avbryta sin yrkeskarriär för föräldraledighet, vara tillfälligt frånvarande för att vårda sjuka barn eller minska sin arbetstid för att hämta och lämna på dagis. Det är därför också angeläget att föräldraförsäkringen utnyttjas jämnare av både pappor och mammor. Det yttersta valet måste dock träffas av föräldrarna själva, varför vi moderater motsätter oss en s.k. individualiserad föräldraförsäkring. “(s.46)

Föräldraförsäkringen förkortas i moderaternas förslag med en månad i den del som är inkomstrelaterad och de tre månaderna med sk garantiersättning, dvs 60 kronor per dag (180 kronor fr.o.m. 1 juli 2006), tas helt bort. Det ger 12 månaders föräldraledighet sammanlagt. Moderaterna vill som komplement till detta införa ett barnomsorgskonto om 3 000 kr/barn i åldrarna 1- 3 år. Denna ersättning räknas av om föräldrarna arbetar och barnet får en plats inom den kommunala barnomsorgen.

Moderaterna menar att forskningen tyder på att en generös föräldraförsäkring bidrar till ett lägre arbetsmarknadsdeltagande och att oskäligen löseskillnader upprätthålls. De källor moderaterna hänvisar till (Henrekson 1993, 1999, 2004) innehåller dock inte forskningsresultat som entydigt pekar på att ersättningsnivåerna i föräldraförsäkringen i sig generellt påverkar kvinnors sysselsättningsgrad eller relativlöner negativt.

Henrekson (2004) pekar på positiva effekter av föräldraförsäkringen t ex så som incitament för kvinnor att arbeta före de får barn, vilket ökar kvinnors sysselsättning. Den som varit föräldraledig har dessutom rätt att komma tillbaka till sitt arbete och sina arbetsuppgifter. Men Henrekson menar dock att det inte entydigt finns positiva effekter av en generös föräldraförsäkring. Kvinnor som t ex vill göra karriär riskerar att förlora gentemot män då arbetsgivaren kalkylerar med att det är kvinnor som tar ut merparten av föräldraledigheten och alla kvinnor på så sätt riskerar att diskrimineras, oavsett om de skaffar barn eller ej.

Henrekson (2004) fokuserar på att det är kvinnor som tar ut den största delen av föräldraledigheten och att detta påverkar situationen i arbetslivet negativt. Han föreslår bl a en ökad individualisering av föräldraförsäkringen. På så sätt missgynnar föräldraledighet kvinnor i vissa avseenden, men det tycks vara det ojämförbara ansvaret och hushållsarbetets fördelning som är problemet.

Det är alltså en mer jämlik fördelning av hushållsarbete och föräldraledighet som skulle kunna vara en lösning. I moderaternas politik föreslås det precis motsatta – man motsätter sig helt att delar av föräldraledigheten viks åt vardera föräldern.

Den enda, av oss, kända effektstudien av de ekonomiska konsekvenserna av föräldraledighet på aggregerade sysselsättningsgrader och löner är en studie av Ruhm (1998). Där används det faktum att i de nio europeiska länder, Sverige inkluderat, han analyserat använde kvinnor all eller nästan all föräldraförsäkring under den studerade tidsperioden, 1969-1993. Därmed kan kvinnor sägas utgöra behandlingsgruppen och män kontrollgruppen i ett naturligt experiment som studerar vilka effekter olikheter i ersättningsnivåer och i föräldraledighetens längd – vilka alltså antas påverka enbart kvinnor – ger på sysselsättningsgrader och timlöner.

Resultaten i Ruhm visar på positiva effekter på sysselsättningsgrader av en föräldraförsäkring. Även Sundström och Stafford har gjort studier som pekar på liknande resultat. I en studie från 1992 menar de att den svenska familjepolitiken minskar kostnaderna av att ha barn, samtidigt som det krävs att man genom arbete kvalificerar sig till föräldraförsäkringen. Utformningen av den svenska familjepolitiken stimulerar såväl födelsetalen, som kvinnors avlönade arbete positivt.

Ruhms studie visar samtidigt att i system med långvariga föräldraledigheter, minst niomånader, ger en negativ effekt på kvinnornas löner. I länder med sådana system minskar timlönerna för kvinnor med 3 procent. System där föräldraledigheterna är kortare förefaller däremot inte ha någon större negativ effekt på kvinnornas löner.

Men detta innebär inte att en generös föräldraledighet är negativ för jämställdheten. Det visar snarast att en fördelning av ansvaret där kvinnor tar allt ansvar för hem och barn och män är den huvudsakliga familjeförsörjaren missgynnar kvinnors löneutveckling i förhållande

till mäns. Fördelningen av ledigheten borde därför vara mest intressant för att förändra kvinnors relativa löner gentemot män och för att komma åt lönediskriminering av alla föräldralediga – såväl kvinnor som män. Kvinnor tar idag ut cirka 84 procent av föräldraledigheten. Ett mer jämställt uttag av föräldraledigheten gör att yngre kvinnor skulle ses som mindre riskfyllda att anställa än idag och de skulle därmed få bättre löne- och anställningsvillkor.

Vi menar att moderaterna inte har kunnat påvisa stöd för att deras förslag på en sänkning av ersättningsnivåerna skulle öka jämställdheten i arbetslivet, vare sig avseende relativlönerna eller sysselsättningen.

Men även om moderaterna inte kan bevisa sin tes så kan det vara intressant att resonera kring de jämställdhetsproblem de kan tänkas syfta på. Moderaterna menar sannolikt följande: Det finns sannolikt ett samband mellan att kvinnor tar ut den största delen av föräldraledigheten och deras svagare anknytningsgrad till arbetslivet samt att det förekommer ett oförklart lönegap mellan kvinnor och män. Då skulle en försämring av föräldraförsäkringen kunna innebära att kvinnor väljer att söka sig tillbaka till arbete tidigare efter att de fött barn, eftersom de inte har råd att vara hemma lika länge som med en generösare försäkring.

Skulle då moderaternas försämrade försäkring kunna få kvinnor att börja jobba tidigare för att de inte har råd att stanna hemma länge? Det är nog tveksamt om man tittar på moderaternas övriga familjepolitiska förslag som går i motsatt riktning.

För det första vill moderaterna helt ta bort individualiseringen av föräldraförsäkringen. Uttaget av mäns föräldraledighet har ganska väl anpassats till de två månader som finns vikta för pappan. Om vi förutsätter att mäns uttag av föräldraledighet fortsatt förändras mycket lite utan att fler månader än idag individualiseras riskerar moderaternas

modell, där all individualisering tas bort, att leda till att männen är hemma mindre än idag. Även om moderaterna då kortar försäkringen med fyra månader kommer tid från de tidigare två så kallade ”pappamånaderna” i deras modell att tillfalla mamman. Fäderna kan i moderaternas fall ta ut ännu mindre föräldraledighet än idag. Detta får i så fall flera negativa konsekvenser för jämställdheten i arbetsliv och familjeliv.

Moderaterna kan sägas ”byta” en inkomstrelaterad ersättningsmånad, mot bl a en barnnanknuten peng som tillfaller familjen då barnet är mellan 1 och 3 år. Det är sannolikt också kvinnor som använder barnpengen till att korta sin arbetstid om det blir tillåtet. Förslaget om en sådan ersättning per barn riskerar att bli en verklig kvinnofälla. Att en allt större del av ersättningen i familjepolitiken knyts till barnet och inte föräldern genom den försäkring som ersätter inkomstbortfall ger sammantaget sannolikt en negativ konsekvens för kvinnors ställning på arbetsmarknaden.

Förslaget om barnpeng är inte tydligt i hur det ska räknas av och exakt till vad den kan användas. Moderaterna ska precisera sin familjepolitik i början av 2006 i en rapport från en familjepolitisk arbetsgrupp. I direktiven till denna grupp diskuteras möjligheten att införa en utökad rätt till tjänstledighet för föräldrar samt rätt till intjänande av pension vid hemmavarnande med barn. Denna typ av familjepolitik kan – självfallet slutligen beroende på hur den i detalj är utformad - sammantaget leda till ett minskat arbetskraftsutbud och svagare ställning på arbetsmarknaden för kvinnor.

Moderaterna vill öka möjligheten att fördela pensionsrättigheten mellan makarna och föreslår att premiepension på två liv ska vara det normala och att premipensionen enbart på sitt liv ska vara något som kräver ansökan. Moderaterna skriver i motion 2004/05:Sfs357 att: “En bättre möjlighet att överföra inkomstpension mellan makar skulle underlätta för familjer att låta en förälder arbeta mindre under små-

barnsåren. Det skulle kompensera något på familjenivå att arbetsmarknaden inte är jämställd och kvinnor generellt sett därför tjänar mindre än män”.

Detta förslag har flera effekter.

- Arbetsutbudet från makarna som får pensionspoäng från mannen minskar eftersom drivkrafterna att kvalificera sig för pensionspoäng genom eget arbete minskar.
- Den i hushållet som tjänar minst får minskad självständighet mot höginkomsttagarmaken.
- Den tredje effekten är att kvinnors position på arbetsmarknaden försvagas eftersom arbetsgivarna får ytterligare skäl att statistiskt diskriminera kvinnor eftersom de inte har lika stor anledning att arbeta som män.

Vår slutsats är att moderaternas reformering av föräldraförsäkringen och pensionsrättigheterna riskerar att minska kvinnors arbetsutbud.

3.5 Förvärvsavdrag

Moderaternas föreslår ett generellt förvärvsavdrag för alla arbetande. Intresset för förvärvsavdrag som metod att öka sysselsättningsgraden för främst låginkomsttagare har ökat i OECD-länderna det senaste decenniet.

Talar den låga sysselsättningsgraden för utrikesfödda och ensamstående föräldrar för införande av motsvarande system i Sverige? Om man jämför olika länder så finns inget entydigt samband som säger att de anglosaxiska ekonomierna lyckas bäst med hög sysselsättningsgrad för ensamstående föräldrar. Tabell 3.8 visar att sysselsättningsgraden för ensamstående föräldrar var 64,6 procent i Sverige 1999, vilket kan jämföras med USA och som hade 67,7 procent och Storbritannien 36,8 procent. När det gäller sysselsättningsgraden för alla mödrar med barn under 6 år ligger Sverige långt högre än andra länder.

Tabell 3.8 – Sysselsättningsgrad bland ensamstående föräldrar och mödrar, 1999.

	Ensamstående föräldrar	Mödrar med barn under 6 år
Sverige	64,6	77,8
Portugal	82,9	70,6
Belgien	49,2	69,5
Österrike	76,1	66,5
USA	67,7	61,5
Nederländerna	38,7	60,7
Finland	64,9	58,8
Frankrike	51,6	56,2
Storbritannien	36,8	55,8
Tyskland	49,7	51,1
Grekland	63,2	48,6
Italien	72,2	45,7
Spanien	64,9	41,8

Källa: OECD Employment Outlook 2001

I Sverige minskade andelen av de ensamstående kvinnorna med barn under 6 år som var sysselsatta kraftigt under 1990-talskrisen och har därefter inte återhämtat sig. 1990 var nära 80 procent i denna grupp sysselsatta medan motsvarande andel 2003 var något över 60 procent. Vilka är orsakerna till minskningen av de ensamstående kvinnornas sysselsättningsgrad? Vår syn är att sysselsättningen har minskat som konsekvens av lägre efterfrågan på arbetsmarknaden, vilket gör det svårare att finna sysselsättning för vissa grupper, och vidgade möjligheter att studera på högskolan.

Mellan 1996 och 2003 har margineffekterna sjunkit kraftigt för ensamstående med barn. För dem med ett barn har margineffekten minskat med 11,8 procentenheter och för ensamstående med två eller fler barn har den minskat med 11,1 procentenheter (Prop. 2004/2005:50). En kraftig minskning har även skett för samboende familjer med tre eller fler barn där margineffekten minskat med 10,2 procentenheter. För övriga hushållstyper är minskningen betydligt mindre och ligger mellan 3,6 och 6,3 procentenheter. Minskningen av ensamstående föräldrars sysselsättningsgrad i Sverige kan därmed inte ha orsakats av stigande margineffekter eftersom de sjunkit för i stort sett alla sedan början av 1990-talet.

När man studerar effekterna av förvärvsdag så jämförs arbetsmarknader med olika institutioner eller regelsystem. I USA och Storbritannien används selektiva insatser för dem med svag knytning till arbetsmarknaden, dessa har ofta kort utbildning och höga marginal-effekter i en miljö som avviker från den svenska.

USA och Storbritannien är arbetsmarknader med minimilöner. I länder med minimilöner finns en lägsta nivå som inte påverkas av marknadskrafterna utan regleras i lag. I Sverige påverkas avtalens lägsta löner både av fackets styrka och av marknadskrafterna. Den institutionella miljön är annorlunda i Sverige där en stor del av arbetskraften är med i akassan, vilket innebär att det finns ett administrativt kontroll-

instrument för att påverka viljan att ta arbete. Likaså är reglerna för de generella försäkringarna för sjuk- och föräldraledighet viktiga instrument som används för att öka arbetsutbudet. Detta är ett fungerande alternativ till vidgade inkomstskillnader eller till att använda piska i form av lägre ersättningar.

Vår slutsats är att det inte finns rimliga skäl till att införa det generella förvärvsavdrag som föreslås. Det bygger på en miljö med lägre systerhetsgrad, högre margineffekter och minimilöner, inte på en miljö med en kompenserande arbetslinje och avtal mellan parterna.

4 Konklusion

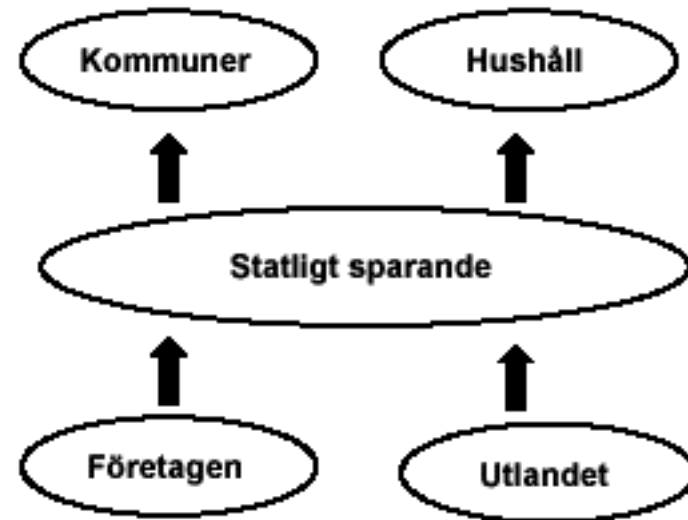
Moderaternas budgetmotion är 91 sidor lång. Vår analys av denna motion är nästan lika lång och då har vi endast behandlat de mest centrala delarna av moderaternas politik. Vi har gjort denna relativt omfattande analys för att ge väljarna vår bild av vad moderaternas politik kommer att innebära i ett större perspektiv. I detta avsnitt görs en konklusion som sammanfattar de viktigaste slutsatserna från rapporten.

1. Behovet av att förstå de finansiella strömmarna

För att förstå vad moderaterna gör behövs det en redovisning av de finansiella strömmarna mellan statens sparande och hushåll, offentlig sektor, företag samt utlandet. Det ger en första övergripande information om moderaternas politik.

År 2007 för moderaterna över ca 15 miljarder kronor till hushållssektorn och ca 3,5 miljarder kronor till kommunerna. Detta finansieras av att den finansiella strömmen till företagen minskas med ca 10 miljarder kronor och till utlandet med ca 7,5 miljarder kronor. Staten ökar enligt moderaternas förslag sitt sparande med ca 4 miljarder kronor.

Figur 4.1 – Finansiella flöden

Denna bild är central för att förstå de effekter som fås i en fördelningsanalys av hushållens ekonomi. Hushållssektorn får ca 15 miljarder kronor av andra sektorer, därigenom får i stort sett alla hushåll mer än tidigare med moderaternas förslag. Men var kommer dessa pengar ifrån? Moderaternas budget utgår från att den ekonomiska "kakan" är densamma men ändrar fördelningen. Som alla vet är det inte möjligt att både äta kakan och ha den kvar.

De pengar som dras in från företagen kommer främst från höjda arbetsgivaravgifter och minskad miljöpolitik. När det gäller stöd till företagens anställningar av arbetskraft övervältras de efter ett antal år till lönesumman, därigenom medför minskat stöd ett minskat löneutrymme för löntagarna i dessa företag. Vi säger inte att det är rationellt att behålla dessa subventioner men ett slopande minskar hushållens inkomster. Från utlandet tas biståndet, det innebär att hushållen genom staten minskar sitt stöd till fattiga länder.

Vi anser att det är svårt att inte se de indragningar som görs från företagen och utlandet som minskad service för medborgarna. I vår fördelningsanalys har vi därför återfört dessa till hushållen. De återföringar som vi gör påverkar inte fördelningen av finansiella resurser mellan hushållen eftersom lika mycket har tagits från varje vuxen individ. Återföringen av kostnadsposter är en pararellförskjutning som syftar till att visa att alla hushåll inte får en ökad inkomst vid ett införande av moderaternas förslag om hänsyn tas till all finansiering.

Ett samhälle behöver kollektiva nyttigheter. Exempel på kollektiva nyttigheter är försvar och ordningsmakt. I moderna samhällen är kollektiva nyttigheter också samhällsservice som forskning, public servicemedier, det moderaterna kallar byråkrati samt bistånd till utvecklingsländer.

Moderaterna skär ned på kollektiva nyttigheter och fördelar ca 15 mdr kronor till hushållen. De anser att den alternativa nyttan hos individen är större än t.ex. av bistånd. Det förutsätter att individen enbart är intresserad av att maximera sin egen monetära inkomst och inte har en betalningsvilja för kollektiva tjänster. Moderaternas neddragning av biståndet motsvarar en tusenlapp per medborgare. Det behövs således en utgift på 1000 kronor till en biståndsorganisation för att kompensera för nedbantningen av biståndet med 7,6 miljarder kronor.

2. Moderaterna gör en omvänd Robin Hood

Det mest slående resultatet är att de som är arbetslösa eller sjukskrivna under minst 10 månader av ett år förlorar mycket på budgetförslaget i sin helhet. I genomsnitt förlorar dessa grupper motsvarande en dryg fjärdedel (26 procent) av sina nettoinkomster. Det innebär att de arbetslösa skulle förlora i genomsnitt 34 500 kronor och de sjukskrivna skulle förlora 42 900 kronor. Dessa resultat är föga förvånande eftersom dessa grupper får betala genom sänkta ersättningsnivåer men inte får del av den stora skattesänkningen som är arbetsinkomstavdraget.

Moderaterna säger att de inte längre för en traditionell konservativ intressepolitik. De som är förmögna eller har höga inkomster är dock vinnare. Moderaterna föreslår 10,1 miljarder kronor riktat till traditionella moderatväljargrupper genom 5,5 miljarder kronor i avskaffad förmögenhetskatt, 3,2 miljarder kronor i sänkt fastighetskatt samt 1,4 miljarder kronor i avdrag för hushållstjänster.

Moderaterna upprepar om och om igen att de har en ny politik genom skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare. Med är det sant? I decilgrupperna 2-4 är skattelättnaden 1,4-3,3 procent av nettoinkomsten medan individerna i decilgrupperna 4-10 skulle få en skattelättnad på 4-6 procent. Den tiondel av befolkningen som tjänar mest får 18800 i lägre skatt medan låginkomsttagarna i decilerna 2-3 skulle få knappt en tiondel eller 1500-1 600 kronor.

Av de 53 miljarder kronor som skatteförslagen, tillsammans med höjningen av a-kasseavgifterna, kostar fördelas 46 miljarder till befolkningen i arbetsför ålder (18-64 år). Av dessa 46 miljarder kronor skulle 37 miljarder eller 81 procent tillfalla den halva av befolkningen med högst nettoinkomster och 9 miljarder kronor eller 19 procent skulle tillfalla den halva av befolkningen med lägst nettoinkomster.

När fördelningen görs efter facklig tillhörighet visar det sig att moderaternas politik fördelar sig enligt en klass- och könstrappa där mest tillfaller SACO-män och näst mest TCO-män. SACO- och TCO-kvinnor får mer än LO-män. De enda tydliga förlorarna är LO-kvinnor. Kvinnor har högre sjukfrånvaro än män oavsett facklig tillhörighet. Det är en av förklaringarna till att kvinnor halkar ner på denna trappa. LO-medlemmar har högre arbetslöshet än SACO- och TCO-medlemmar oavsett kön. Vilket är en av förklaringarna till att LO-medlemmar halkar ner på trappan.

Moderaterna föreslår att vissa individer eller hushåll ska göra kännbara uppoffringar för förhållanden eller egenskaper som individen själv svårligen kan påverka. Det är en tydlig och påtaglig omfördelning. Moderaternas politik är en omvänd Robin Hood-metod – att ta mycket från en avgränsad grupp sjuka och arbetslösa med mindre resurser och ge lite till många friska och sysselsatta med mer resurser.

Moderaterna utgår från att arbetslöshet till stor del är orsakad av faktorer som den enskilde själv kan påverka, t.ex. genom att söka arbete effektivare. Moderaterna tror inte att problemet är att individer inte kan gå från bidrag till arbete utan anser att de inte vill göra det eftersom ersättningsnivåerna är så höga. Vi har tidigare visat att det år 2003 var 13 personer i kö till varje jobb. Sökaktiviteten är bara en del av förklaringen till sannolikheten att få arbete. Viktigare är efterfrågan och faktorer som ålder, utbildning samt etnicitet som individen inte fullt ut kan påverka.

De vuxna invandrarna skulle med moderaternas politik förlora motsvarande 2,4 procent av sina nettointkomster. Därigenom vill moderaterna skapa drivkrafter för invandrare att söka arbete mer intensivt. Men hur effektivt är det när en av förklaringarna till den låga sysselsättningsgraden bland invandrare är diskriminering? Vi förstår inte om moderaterna blundar för detta eller om de tycker att det är OK att invandrare betalar ett högre pris än andra för deras sätt att effektivisera arbetsmarknaden.

Svårigheten för förtidspensionerade eller långvarigt arbetslösa att klara mat och hyra har fördubblats sedan 1990-talets början. Sänkt ersättning till 65 procent innebär kränkning snarare än drivkrafter.

3. Kan hushållen förutsäga sina risker?

Man vet vilken inkomst man har idag men inte vad man vet om sin risk för ohälsa och arbetslöshet? Decilfördelningen redovisar inte utfallet för individen vid arbetslöshet eller sjukdom utan bara ett statistiskt snitt för decilen.

Leveransen i försäkringen ligger i tryggheten som kommer när premien är betald. Väljaren vet inte hur de kommer att påverkas av moderaternas politik lika lite som man vet om huset man försäkrat kommer att brinna. Man betalar premien för att känna sig trygg.

Ohälsan är 10 gånger högre i slutet av yrkeslivet än i yrkeslivets början. Risken för att drabbas av någon av de två stora folksjukdomarna, cancer och hjärtinfarkt, ökar markant efter 55 års ålder. Bland kvinnor i åldersgruppen 55-59 år är det varje år 0,16 procent som får en hjärtinfarkt och 0,81 procent som får cancer, för män är motsvarande tal 0,56 respektive 0,70 procent. I åldersgruppen 60-64 år stiger risken för hjärtinfarkt till 0,31 procent och 1,05 procent för cancer för kvinnor, för männen 0,85 respektive 1,27 procent.

Risken för att man ska få cancer eller hjärtinfarkt i dessa åldersgrupper är således över 1 procent. Om du på vägen till arbetet har en risk på hundra att bli livshotande skadad kommer du att vida extrema åtgärder för att undvika detta. Hushållen måste planera sina amorteringar och pensionssparande efter de påtagligt större risker de kommer att ha från 55 år och framåt. Vi tror därför inte att hushållen nöjer sig med 65 procents ersättningsnivå utan att de kommer att komplettera de offentliga försäkringarna med privata alternativ.

På grund av de problem med asymmetrisk information som finns är privata försäkringar som regel dyrare än offentliga försäkringar. En grupp unga som har mycket stor sannolikhet att vara friska, har mycket höga inkomster och kan spara ihop till en privat sjukförsäkring kan vara vinnare på moderaternas politik. Detta förutsätter dock att de har tillräckliga marginaler att teckna försäkringar. En privat sjukförsäkring som tecknas när man är över 50 år gammal blir dyr för de flesta.

4. Omfördelning av styrka för sänkta löner

Genom att sänka ersättningarna för arbetslöshet ökas de negativa

konsekvenserna av att inte vara sysselsatt. Detta innebär att fackföreningarna blir mer återhållsamma i sina lönekrav. Ett förvärvsavgift bidrar till att sänka det relativa värdet av inkomstförsäkringarna och därigenom också till att minska facket förhandlingsstyrka. Högre kostnader för att vara med i facket minskar organisationsgraden och bidrar också till svagare fack. Moderaterna vill göra det dyrare att vara med i en a-kassa genom att föreslå en högre egenavgift på 7,8 miljarder kronor och slopad skattereduktion för fackavgift och avgift till a-kassan motsvarande 3,4 miljarder kr. Alltså totalt 11,2 miljarder kronor högre kostnad för löntagarnas trygghetsystem eller drygt 3000 kronor per person om året i snitt.

Effekten av en lönesänkingsstrategi är att efterfrågan kommer att öka på den grupp eller delarbetsmarknad som utsätts för lönesänkningar. Denna ökade efterfrågan kommer till priset av lägre lön för grupper med svag ställning på arbetsmarknaden.

Frågan är om det är värt priset med stora lönesänkningar för den berörda gruppen för att skapa mer jobb. Svaret är att det måste vägas mot uppoffringen i välfärd som det innebär för denna grupp samt den spridning det får på andra löntagares löner. Det måste också vägas mot alternativa metoder att öka sysselsättningen för gruppen som lönesubventioner eller skyddad sysselsättning. Den skandinaviska vägen är traditionellt att öka arbetskraftens kompetens.

5. Effektiviteten i ekonomin.

Moderaternas världsbild är att uppemot 90 procent av alla kvinnor förlorar på att arbeta. De gör en i bästa fall ofullständig diagnos av Sverige problem. Moderaternas diagnos är att viljan att arbeta är för låg. För att moderaternas politik ska fungera så ska det huvudsakligen vara ersättningsnivåer och marginalskatter som styr arbetsutbudet. Moderaterna kan med sin enkla världsbild inte förklara varför, internationellt sett, många arbetar i Sverige.

Moderaterna förstår inte den svenska modellen och dess arbetslinje.

– Moderaterna ser inte kraven på intjänande av inkomster för att få del av föräldraförsäkring, barnomsorg, sjukförsäkring och framför allt pension utöver garantipensionen.

– Den andra delen av arbetslinjen är att individer erbjuds olika aktiviteter som utbildning och praktik som syftar till att stärka humankapitalet hos individen

– Den tredje delen av arbetslinjen innebär krav på individen. Arbetslinjen innebär att individen ska visa tillräcklig sjuklighet eller arbetslöshet för att vara berättigad till ersättning från försäkringarna. Krav ställs på att delta i arbetsmarknadspolitiska program och rehabilitering.

LO-ekonomernas syn är att man inte bra ska ta hänsyn till *skatten* och *ersättningsnivåerna*, utan också: *lönen*, *intjänanderegler* samt *subventionerade tjänster* som barnomsorg och äldreomsorg. Man måste inse att många faktorer påverkar arbetsutbudet och i vart fall känna den riktning de har.

Vad vill egentligen moderaterna? De vill ge en bild av deras reformer är inriktade på att göra det mer lönsamt att arbeta. Vi menar att det inte finns en konsekvent arbets-utbudslinje hos moderaterna. Det finns inslag i moderaternas politik som kan ge ett ökat arbetsutbud men en rad förslag går i motsatt riktning. Exempel på detta är sänkt skatt på fastigheter och förmögenheter, vilket ger en inkomsteffekt för hushåll som skulle minska arbetsutbudet.

6. Jämställdheten

Det mest uppseendeväckande med moderaternas politik är bristen på jämställdhetsperspektiv.

Besparingarna innebär att kvinnors sammanlagda ekonomiskt utrymme minskar med 7000 kronor per år mot 5 500 kronor på män. Kvinnor får sänkt skatt med 6 100 kronor och män med 8 800 kronor

per år. Den sammanlagda effekten av besparingar, sänkta skatter och satsningar är att kvinnor förlorar 1 400 kronor per år men männen vinner 1 800 kr.

Av alla sjukpenningdagar tog kvinnorna ut 63 procent och männen 37 procent. 25 procent av LO-kvinnorna och 15 procent av SACO-kvinnorna beräknas ta ut sjukpenningdagar varje år mot bara 6 procent av SACO-männen. Av föräldrapenningdagarna tar kvinnor ut 80 procent och männen 20 procent. Det betyder att sänkt ersättningsnivå särskilt kommer att påverka kvinnor. Besparingar sker på LO-kvinnor med 9800 kronor och på TCO- och SACO-kvinnor med 6 700 respektive 6 800 kronor, i gengäld sparas cirka 4 500 kronor på SACO-män.

Den genomsnittliga nettoinkomsten, dvs. efter skatt, är för LO-kvinnan 158 000 kronor per år vilket för henne till decil 5 i inkomstfördelningen för befolkningen i arbetsför ålder (16-64 år) medan LO-mannens nettoinkomst är 198 000 kronor om året vilket motsvarar decil 7. Med de nya moderaterna så skulle LO-kvinnor förlora 1 800 kronor och SACO-männen vinna cirka 10 200 kronor om året på moderaternas förslag. LO-männen vinner 2 100 kr.

Det betyder nu inte att alla män är vinnare i förhållande till kvinnor. Män med hög arbetslöhetsrisk eller sjuklighet kommer också att vara förlorare. Men de som är friska har bra betalda jobb och orkar arbeta är självfallet vinnare.

Moderaterna argumenterar att människor lever i hushåll och att det är den sammanlagda förändringen för hushållet som skall räknas. Men idén med den moderna välfärdsstaten är just individernas självständighet. I ett jämställt samhälle är det därför viktigt att räkna varje individs inkomster och inte förutsätta att vuxna skall vara beroende av andra vuxna hushållsmedlemmar för sin försörjning

Det är inte en effektiv väg mot ökad jämställdhet att försämma det sociala skyddet, vilket skulle missgynna kvinnor i förhållande till män. Lägre löner för låglöneyrken riskerar att minska arbetsutbudet för kvinnor och ändra maktrelationerna i hushållet. När det är skillnad i lön för de sammanboende i hushållet så får det effekt på fördelningen av hem- och lönearbete. Den ena personens förändrade inkomst påverkar den andres arbetsutbud. Kvinnors löner kommer att pressas nedåt eftersom deras lön oftare ligger nära reservationslönen medan män generellt har högre inkomster. Lägger man till detta att ohälsan hos kvinnor är högre så stärks bilden av att kvinnor förlorar i styrka mot männen.

5 Källor

Addison, J, M Centeno och P Portugal (2004), "Key Elasticities in Job Search Theory: International Evidence", *IZA Discussion Paper Series*, nummer 1314.

Bjurvald, M, C Hogstedt, S Marklund, E Palmer och T Theorell (2005), "Vad kan förklara den höga sjukfrånvaron? Försök till syntes", i *Den höga sjukfrånvaron – problem och lösningar*, Arbetslivsinstitutet.

Björklund, A, P-A Edin, B Holmlund och E Wadensjö (1996), *Arbetsmarknaden*, SNS-förlag.

Björklund, A, T Eriksson, M Jäntti, O Raaum och E Österbacka. (2000), *Brother Correlations in Earnings in Denmark, Finland, Norway and Sweden Compared to the United States*. Discussion Paper no. 158. IZA.

Fredriksson, P och B Holmlund (2003a), *Optimal Unemployment Insurance Design: Time Limits, Monitoring, or Workfare?*, Working Paper, Nationalekonomiska institutionen, Uppsala Universitet

Fredriksson, P och B Holmlund (2003b), *Improving Incentives in Unemployment Insurance: A Review of Recent Research*, Working Paper, Nationalekonomiska institutionen, Uppsala Universitet

Henrekson, M (1993), "Jämställdhet ur incitamentsperspektiv", *Ekonomisk debatt*.

Henrekson, M (1999), "Tjänstesektorn och jämställdhet bland näringslivets högre chefer" *Kvinnovetenskaplig Tidskrift*

Henrekson, M (2004), *Vägar till ökad jämställdhet i svenskt näringsliv*, SNS-förlag.

LO (2004), *LO om LU – Hur ska framtidens välfärd finansieras?*, LO-rapport.

McKnight, A (2000), *Earnings Inequality and Earnings Mobility, 1977-1997: the impact of mobility on long term inequality Employment*. Relations Research Series No.8, The British Department of Trade and Industry.

Nickell, S (2003), "Employment and Taxes", *CESifo Working Paper*, nummer 1109.

OECD (2004), *Employment outlook 2004*, OECD.

Ruhm, C. J., 1998, "The Economic Consequences of Parental Leave Mandates: Lessons from Europe", i *Quarterly Journal of Economics*, Vol 113, sid. 287-317.

Sundström M och FP Stafford (1992), "Female labour force participation, fertility and public policy in Sweden", *European Journal of Population*.

Yngwe, P-E (2004), "Forskning om ekonomisk utsatthet och barns livschanser", kapitel 7 i *Ds 2004:41*.

Velfaerdskommissionen (2005), *Analyserapport – Fremtidens velfaerd og globaliseringen*, rapport från den danska välfärdskommissionen.

6 Appendix 1: Sammanställning av moderaternas föreslagna reformer för år 2007

Besparingar år 2007, miljoner kr

HUSHÅLL, summa besparingar	45 437
Sjukförsäkringen	16 900
Förtidspensioner	4 180
Föräldraförsäkringen och familjepolitik	6 800
Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	6 150
Studiestöd (avskaffat rekryterings-bidrag, gemensam lånenivå, mm.)	2 214
Hälsovård, sjukvård och social omsorg	3 112
Bostadspolitik	6 081
ÖVRIGA SEKTORER, summa besparingar	30 722
Varav nej till regeringens 20 000 platser	1 800
Varav nej till friår	1 550
Minskad byråkrati	4 264
Nej till vårdgaranti och tillgänglighetspengar	1 750
Nej till sysselsättningsstöd	7 000
Minskad anslag till vuxutbildning	600
Nej till trängselskattförsök	770
Minskad bidrag till vissa insatser i komuner o landsti	500
Övrigt	422
Regionalpolitik	1 200
Miljöpolitik	1 353
Internationellt bistånd	7 668
Lägre statsskuld räntor pga lägre statsskuld	1 845
SUMMA BESPARINGAR	76 159

Satsningar år 2007, miljoner kr

HUSHÅLL, summa satsningar	-7 800
Extra barnbidrag till ensamstående och studerande	-5 300
Barnomsorgskonto	-2 500
ÖVRIGA SEKTORER, summa satsningar	-19 540
Vård och omsorg	-3 733
Utbildning och forskning	-3 536
Rättstrygghet	-1 675
Försvaret	-500
Infrastruktur	-2 000
Ändrat kommunalt utjämningsystem	-1 866
Försäkringskassan	-500
Höjning av generella statsbidraget till kommuner	-5 134
Övrigt	- 596
SUMMA SATSNINGAR	-27 340

Skatter år 2007, miljoner kr

HUSHÅLL , summa skatteförändringar	-60 925
Arbetsavdrag	-53 300
Full uppräknig av skiktgränser	-730
Skattereduktion för pensionärer	-1 100
Skattereduktion för hushållstjänster	-1 400
Höjt reseavdrag	-290
Nej till regeringens höjningar av bensin- och dieselskatt	-1 780
Slopad förmögenhetsskatt	-5 500
Alternativ fastighetsskattesänkning	-3 220
Övrigt	-120
Ej avdrag fackavgift, inkl. avdrag a-kassa	3 400
Slopad avdragsrätt för övriga utgifter	375
Nej t slopad skatt för utl exeperter	90
Nej t glesbygdsavdrag	300
Avskaffad förmån av personaldator	1 600
Höjd skatt på lågpriscigarettor och rulltobak	750
ÖVRIGA SEKTORER , summa skatter	9 020
Nystartsjobb	-1 200
Slopas anställningsstöd	3 000
Lägre skatt fåmansbolag	-1 500
Naturgrus, bekämpningsmedel samt kärnkraft	-680
Minskad nedsättning för arbetsgivaravgifter	5 000
Avskaffad koldioxidskattefrielse för torv	1 600
Slopas stöd till rederinäringen	1 800
Slopas investeringsstimulans till hyres-och stud	1 000
SUMMA SKATTEFÖRÄNDRINGAR	-51 905

Inkomster 2007, miljoner kr

HUSHÅLL , summa inkomster	7 840
Höjd egenavgift a-kassor	7 840
ÖVRIGA SEKTORER , summa inkomster	-588
Aktieutdelning	-1 296
Banavgifter, tullverket	708
SUMMA INKOMSTER	7 252

Kommentarer till LO-rapporten.

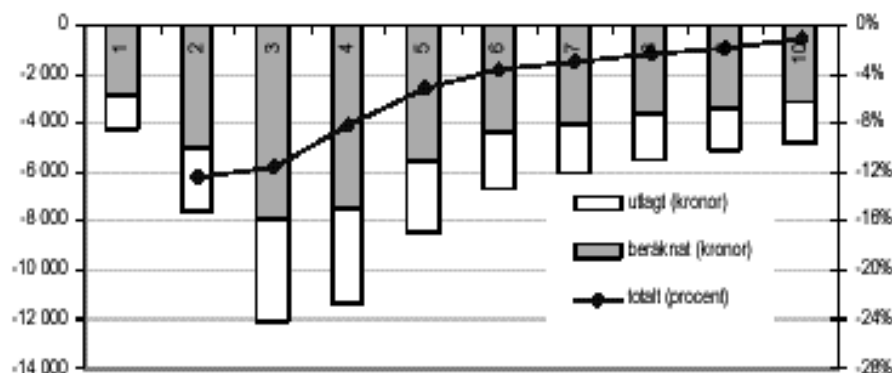
Fördelning på individer med moderaternas förslag.

Från sidan 14: Besparingarna ger en ojämn fördelning mellan olika inkomstlägen

Den socialdemokratiska välfärdsstaten är uppbyggd enligt principen ”skatt efter förmåga - fördelning efter behov”. Enkelt uttryckt innebär detta att man betalar skatt i förhållande till sin inkomst och hur dessa medel sedan fördelas i befolkningen beror på de olika behov individer och hushåll har. I detta ligger en mycket kraftfull omfördelning, både mellan individer i olika situationer men framför allt en omfördelning över livet för de enskilda individerna. Moderaternas ekonomiska politik innebär att denna omfördelning blir mindre, vilket drabbar dem som är i behov av stöd från exempelvis arbetslöshetsförsäkringen, sjukförsäkringen eller föräldraförsäkringen.

Figur 2.9:

Genomsnittligt förändrat ekonomiskt utrymme med alla m-besparingar år 2007 i kronor och som andel av ursprunglig nettoinkomst, 18-64 år (Staplarna kronor. Punkterna procent) Decilgrupper 1-10.

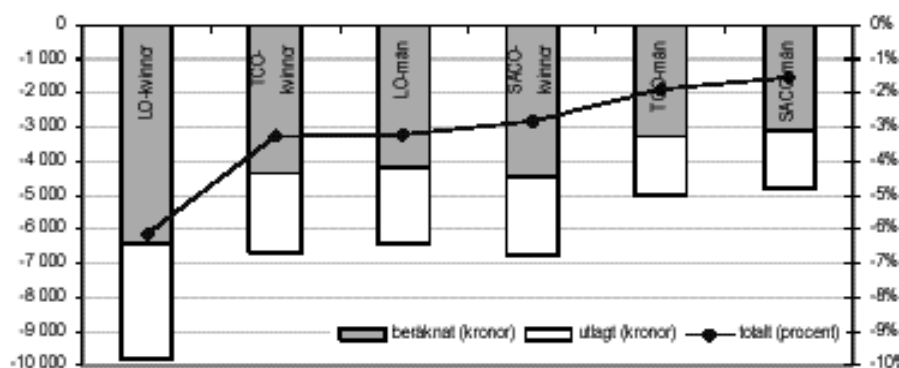

Decilgrupp tre och fyra är de som drabbas mest av förslagen. Inkomstintervallet för dessa grupper ligger mellan 83 000 och 153 000 kronor per år. Individerna i dessa grupper får en genomsnittlig minskning av det ekonomiska utrymmet med 11 000-12 000 kronor på ett år. Som andel av den ursprungliga nettoinkomsten motsvarar det 11,6 respektive 8,2 procent. Minskningen avtar sedan med högre inkomst, både mätt i kronor och som procent. Den genomsnittliga nettoinkomsten, dvs. inkomsten efter skatt, för en kvinnlig medlem i något av LO:s förbund är cirka 160 000 kronor 15 (15 Dvs i underlaget för fasit-modellen, version 5 2002, avseende år 2007.) vilket placerar den genomsnittliga LO-kvinnan i decilgrupp 5. För en LO-man är den genomsnittliga inkomsten efter skatt betydligt högre, cirka 199 000 kronor per år, vilket motsvarar inkomsterna i decilgrupp 7.

I den tionde decilgruppen (individer med nettoinkomster över 303 000 kronor per år) skulle moderaternas besparing innebära en minskning av det ekonomiska utrymmet med i snitt 4 800 kronor, vilket motsvarar 1,0 procent av den ursprungliga nettoinkomsten.

Från sidan 15: Figur 2.10: Facklig tillhörighet. Män - kvinnor.

Genomsnittligt förändrat ekonomiskt utrymme med alla m-besparingar år 2007 i kronor och som andel av ursprunglig nettoinkomst, 18-64 år. (Staplarna kronor. Punkterna procent)

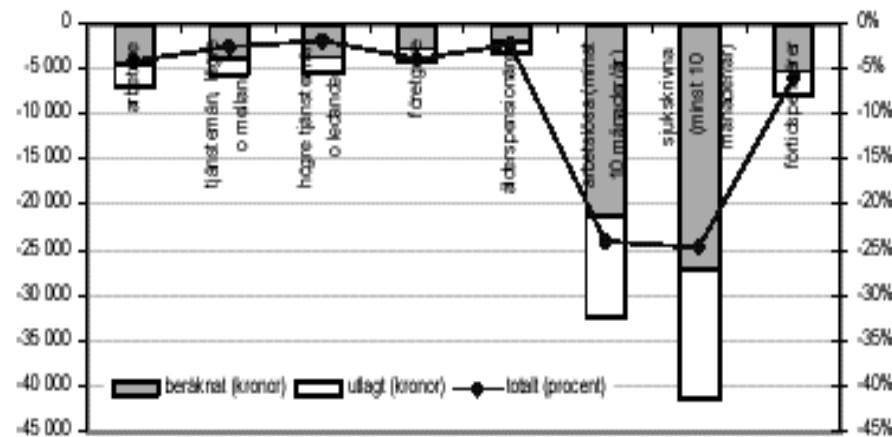
Av diagrammet ovan framgår att LO-kvinnor som grupp är de som förlorar mest relativt andra kvinnor och män uppdelade efter facklig tillhörighet. Som genomsnitt innebär moderaternas besparingsförslag att deras ekonomiska utrymme minskar med 9 800 kronor på ett år, vilket motsvarar knappt 6,1 procent av nettoinkomsten. Motsvarande siffra för de män som tillhör något SACO-förbund är 4 800 kronor, eller 1,5 procent av nettoinkomsten.

Från sidan 17: Socioekonomisk tillhörighet

Figur 2.13:

Genomsnittligt förändrat ekonomiskt utrymme med alla m-besparingar år 2007 i kronor och som andel av ursprunglig nettoinkomst, 18+ år. (Staplarna kronor. Punkterna procent)

(Arbetare. Tjänstemän, lägre o mellan. Högre tjänstemän o ledande. Företagare. Ålderspensionärer. Arbetslösa (minst 10 månader/år). Sjukskrivna (minst 10 månader/år). Förtidspensionärer.)

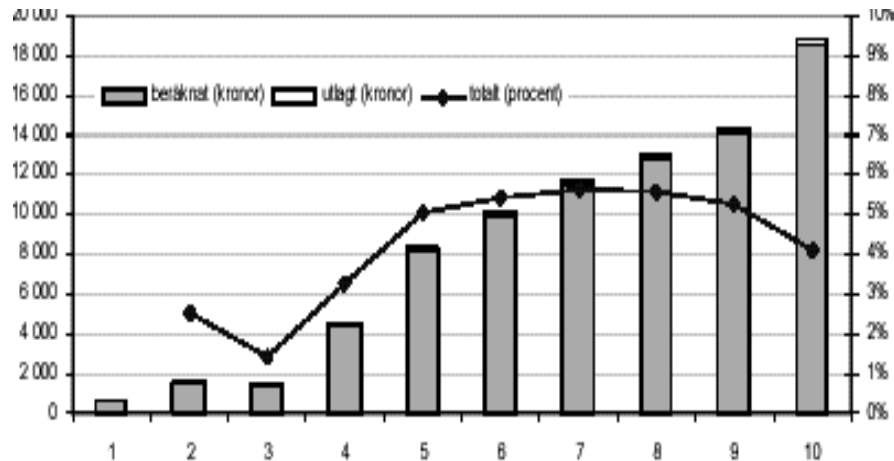
Arbetare drabbas mer än lägre tjänstemän och tjänstemän på mellan-nivå av moderaternas förslag på besparingar, både om man mäter i kronor och som andel av det ursprungliga ekonomiska utrymmet.

Uppoffringen blir ännu mindre för högre tjänstemän och anställda i ledande ställning. För företagare blir minskningen av det ekonomiska utrymmet mindre mätt i kronor men större mätt i procent. Den genomsnittliga uppoffringen varierar mellan 4 100 kronor för företagare och 7 000 kronor för arbetare. Den genomsnittliga procentuella minskningen varierar mellan 1,7 procent och 4 procent av ursprunglig nettoinkomst. Detta gäller dem som inte under större delen av året är antingen arbetslösa eller sjukskrivna. Ålderspensionärerna skulle i snitt få se sitt ekonomiska utrymme minska med 3 100 kronor om året, eller 2,3 procent av nettoinkomsten.

Dessa skillnader skulle framstå som väl så orättvisa om det inte vore för den enorma bördan de arbetslösa och sjukskrivna skulle få bära med de moderata besparingsförslagen. De som huvudsakligen är sjuka eller arbetslösa under ett år (vi har studerat de som antingen uppbär sjuk- eller rehabiliteringspenning eller något arbetsmarknadsstöd i minst 10 månader) skulle gå miste om nästan en fjärdedel av sina nettoinkomster. För de arbetslösa betyder det att det ekonomiska utrymmet skulle minska med i genomsnitt 32 300 kronor. För de sjukskrivna skulle minskningen bli 42 300 kronor i genomsnitt. För förtidspensionärerna skulle minskningen bli 8 000 kronor i genomsnitt, vilket motsvarar 5,8 procent av nettoinkomsterna.

Från sidan 21: Figur 2.17:

Genomsnittligt förändrat ekonomiskt utrymme med alla m-skatteförändringar år 2007 i kronor och som andel av ursprunglig nettoinkomst, individer 18-64 år. (Staplarna kronor. Punkterna procent)
Decilgrupper 1-10 för nettoinkomst

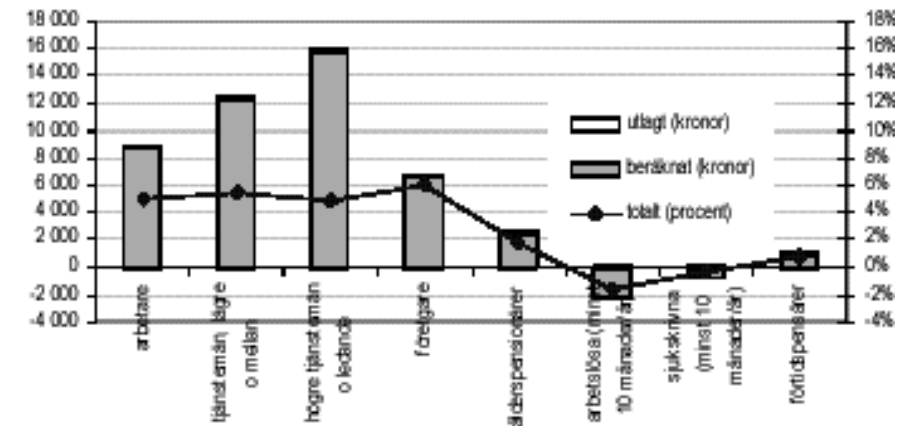
Skev fördelning av skattelättnaden över inkomstskalan

Moderaternas skattepolitik kan beskrivas som ett inslag som delar Sveriges befolkning i arbetsför ålder (18-64 år) i två delar efter inkomst; de som vinner mycket och de som vinner mycket lite. Av de 53 miljarder kronor som skatteförslagen, tillsammans med besparingen genom höjningen av a-kasseavgifterna, kostar fördelas 46 miljarder till befolkningen i arbetsför ålder (18-64 år). Av dessa 46 miljarder kronor skulle 37 miljarder eller 81 procent tillfalla den halva av befolkningen med störst nettoinkomster och 9 miljarder kronor eller 19 procent skulle tillfalla den halva av befolkningen med lägst nettoinkomster. Den självklara anledningen till detta är att de inkomstgrupper med en hög andel frånvarande p.g.a. sjukdom, arbetslöshet eller förtidspension av naturliga skäl är de som ligger långt ner på inkomstskalan. Individer med en stor andel transfereringsinkomster får inte del av arbetsavdraget och därmed tillfaller en mycket marginell del av moderaternas föreslagna skattepaket dessa inkomstlägen.

Från sidan 22: Figur 2.20: Socioekonomisk tillhörighet

Genomsnittligt förändrat ekonomiskt utrymme med alla m-skatteförändringar år 2007 i kronor och som andel av ursprunglig nettoinkomst, 18+ år. (Staplarna kronor. Punkterna procent)

(Arbetare. Tjänstemän, lägre o mellan. Högre tjänstemän o ledande. Företagare. Ålderspensionärer. Arbetslösa (minst 10 månader/år). Sjukskrivna (minst 10 månader/år). Förtidspensionärer.)

Eftersom arbetsinkomstavrdraget, som kostar närmare 53 miljarder kronor, är helt dominerande bland skatteförslagen är deras fördelning över socioekonomiska grupper inte överraskande. Alla grupper utom de arbetslösa och sjukskrivna vinner på dessa förslag.

De som har varit arbetslösa i minst 10 månader av ett år skulle dock få se sitt ekonomiska utrymme minskat med 2 100 kronor eller 1,5 procent av inkomsten enbart av skatteförslagen. På motsvarande sätt skulle de som har varit sjukskrivna i 10 månader eller mer få se sitt ekonomiska utrymme minska med 600 kronor eller 0,4 procent av nettoinkomsten. Detta beror på att de inte skulle få någon större del av arbetsavdraget medan de sannolikt drabbas av den föreslagna höjningen av a-kasseavgiften och slopandet av skatteavdraget av densamma. Detta kan jämföras med de högre tjänstemännen eller personer i ledande befattningar. De skulle tjäna i genomsnitt 16 000 kronor på skatteförslagen, vilket motsvarar 4,9 procent av deras inkomster.

Från sidan 48- 49:

2. Moderaterna gör en omvänd Robin Hood

Det mest slående resultatet är att de som är arbetslösa eller sjuk-skrivna under minst 10 månader av ett år förlorar mycket på budget-förslaget i sin helhet. I genomsnitt förlorar dessa grupper motsvarande en dryg fjärdedel (26 procent) av sina nettoinkomster. Det innebär att de arbetslösa skulle förlora i genomsnitt 34 500 kronor och de sjukskrivna skulle förlora 42 900 kronor. Dessa resultat är föga förvånande eftersom dessa grupper får betala genom sänkta ersättnings-nivåer men inte får del av den stora skattesänkningen som är arbets-inkomstavrdraget.

Moderaterna upprepar om och om igen att de har en ny politik genom skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare. Med är det sant? I decilgrupperna 2-4 är skattelättnaden 1,4-3,3 procent av nettoinkomsten medan individerna i decilgrupperna 4-10 skulle få en skattelättnad på 4-6 procent. Den tiondel av befolkningen som tjänar mest får 18 800 i lägre skatt medan låginkomsttagarna i decilerna 2-3 skulle få knappt en tiondel eller 1500-1 600 kronor.

Av de 53 miljarder kronor som skatteförslagen, tillsammans med höjningen av a-kasseavgifterna, kostar fördelas 46 miljarder till befolkningen i arbetsför ålder (18-64 år). Av dessa 46 miljarder kronor skulle 37 miljarder eller 81 procent tillfalla den halva av befolkningen med högst nettoinkomster och 9 miljarder kronor eller 19 procent skulle tillfalla den halva av befolkningen med lägst nettoinkomster.

När fördelningen görs efter facklig tillhörighet visar det sig att moderaternas politik fördelar sig enligt en klass- och könstrappa där mest tillfaller SACO-män och näst mest TCO-män. SACO- och TCO-kvinnor får mer än LO-män. De enda tydliga förlorarna är LO-

kvinnor. Kvinnor har högre sjukfrånvaro än män oavsett facklig tillhörighet. Det är en av förklaringarna till att kvinnor halkar ner på denna trappa. LO-medlemmar har högre arbetslöshet än SACO- och TCO-medlemmar oavsett kön. Vilket är en av förklaringarna till att LO-medlemmar halkar ner på trappan.

Moderaterna föreslår att vissa individer eller hushåll ska göra kännbara uppoffringar för förhållanden eller egenskaper som individen själv svårligen kan påverka. Det är en tydlig och påtaglig omfördelning. Moderaternas politik är en omvänd Robin Hood-metod – att ta mycket från en avgränsad grupp sjuka och arbetslösa med mindre resurser och ge lite till många friska och sysselsatta med mer resurser.

Moderaterna utgår från att arbetslöshet till stor del är orsakad av faktorer som den enskilde själv kan påverka, t.ex. genom att söka arbete effektivare. Moderaterna tror inte att problemet är att individer inte kan gå från bidrag till arbete utan anser att de inte vill göra det eftersom ersättningsnivåerna är så höga. Vi har tidigare visat att det år 2003 var 13 personer i kö till varje jobb. Sökaktiviteten är bara en del av förklaringen till sannolikheten att få arbete. Viktigare är efterfrågan och faktorer som ålder, utbildning samt etnicitet som individen inte fullt ut kan påverka.

De vuxna invandrarna skulle med moderaternas politik förlora motsvarande 2,4 procent av sina nettoinkomster. Därigenom vill moderaterna skapa drivkrafter för invandrare att söka arbete mer intensivt. Men hur effektivt är det när en av förklaringarna till den låga sysselsättningsgraden bland invandrare är diskriminering? Vi förstår inte om moderaterna blundar för detta eller om de tycker att det är OK att invandrare betalar ett högre pris än andra för deras sätt att effektivisera arbetsmarknaden.

Svårigheten för förtidspensionerade eller långvarigt arbetslösa att klara mat och hyra har fördubblats sedan 1990-talets början. Sänkt ersättning till 65 procent innebär kränkning snarare än drivkrafter.

Från sidan 50-51:

6. Jämställdheten

Det mest uppseendeväckande med moderaternas politik är bristen på jämställdhetsperspektiv.

Besparingarna innebär att kvinnors sammanlagda ekonomiskt utrymme minskar med 7000 kronor per år mot 5 500 kronor på män. Kvinnor får sänkt skatt med 6 100 kronor och män med 8 800 kronor per år. Den sammanlagda effekten av besparingar, sänkta skatter och satsningar är att kvinnor förlorar 1 400 kronor per år men männen vinner 1 800 kr.

Av alla sjukpenningdagar tog kvinnorna ut 63 procent och männen 37 procent. 25 procent av LO-kvinnorna och 15 procent av SACO-kvinnorna beräknas ta ut sjukpenningdagar varje år mot bara 6 procent av SACO-männen. Av föräldrapenningdagarna tar kvinnor ut 80 procent och männen 20 procent. Det betyder att sänkt ersättningsnivå särskilt kommer att påverka kvinnor. Besparingar sker på LO-kvinnor med 9800 kronor och på TCO- och SACO-kvinnor med 6 700 respektive 6 800 kronor, i gengäld sparas cirka 4 500 kronor på SACO-män.

Den genomsnittliga nettoinkomsten, dvs. efter skatt, är för LO-kvinnan 158 000 kronor per år vilket för henne till decil 5 i inkomstfördelningen för befolkningen i arbetsför ålder (16-64 år) medan LO-mannens nettoinkomst är 198 000 kronor om året vilket motsvarar decil 7. Med de nya moderaterna så skulle LO-kvinnor förlora 1 800 kronor och SACO-männen vinna cirka 10 200 kronor om året på moderaternas förslag. LO-männen vinner 2 100 kr.

Det betyder nu inte att alla män är vinnare i förhållande till kvinnor. Män med hög arbetslöhetsrisk eller sjuklighet kommer också att vara förlorare. Men de som är friska har bra betalda jobb och orkar arbeta är självfallet vinnare.

Sjuklighet och arbetslöshet.

De borgerliga partierna menar att det är för många sjuka och arbetslösa och att antalen minskar om man minskar ersättningarna vid sjukdom och arbetslöshet och sänker inkomstskatterna för dem som har jobb.

Från sidan 5:

En central del av moderaternas politik är deras syn på arbetsviljan. Moderaternas anser inte att de svenska trygghetssystemen är utformade så att de ger tillräckliga drivkrafter att arbeta. Deras enkla världsbild bygger på att det huvudsakligen är ersättningsnivåer och marginalskatter som styr utbudet av arbete. De kan dock inte förklara varför så många arbetar i Sverige jämfört med andra länder. Många faktorer påverkar arbetsutbudet. LOekonomerna anser att man inte, såsom moderaterna, bara kan ta hänsyn till skatterna och ersättningsnivåerna.

En av de viktigaste frågorna är hur vi ska kunna uppnå jämställdhet mellan könen. Det mest uppseendeväckande med moderaternas politik är bristerna i jämställdhetsanalysen. Detta gäller både de fördelningspolitiska konsekvenserna av deras förslag och det förväntade utfallet för kvinnors arbetsutbud.

Ett mål för den moderata ekonomiska politiken är enligt moderaterna själva att öka tryggheten för alla medborgare. Sammantaget innebär dock den moderata budgetpolitiken att omfattningen på den offentliga sektorn minskas med cirka 50 miljarder kronor. Nedskärningar i offentlig sektor associerar inte vi LO-ekonomer till ökad trygghet för medborgarna.

Den ökade tryggheten är tänkt att åstadkommas genom att det i jämförelse med dagens situation ska "löna sig att arbeta". Det man vanligen tänker sig för att öka lönsamheten av att arbeta är ökade real-

löner med anledning av en ökad produktivitet i näringslivet. Moderaterna vill dock åstadkomma ökad lönsamhet med hjälp av en förhållandevis kraftig sänkning av skatten på arbetsinkomster. Att sänkta skatter enbart ökar utbytet av att arbeta gäller endast om man bortser från vad skatter används till. En skattesänkning ska finansieras. Om den finansieras med hjälp av kraftiga nedskärningar i löntagarnas försäkringssystem, ökar då verkligen utbytet av att arbeta?

Från sidorna 8-9:

Sjukförsäkringen

I sjukförsäkringen vill moderaterna spara sammanlagt **17 miljarder kronor**, dels genom att sänka ersättningsnivån till 75 procent de första sex månaderna och därefter föreslås ersättningen sättas till 65 procent. Sänkningen till 75 procent ska då även gälla den sjuklön som en anställd får från arbetsgivaren under de första två sjukveckorna. Samtidigt vill man förändra beräkningsgrunden för sjukpenningen på så vis att sjukpenninggrundande inkomst (SGI) beräknas som de två senaste årens genomsnittliga inkomst istället för att använda den senaste inkomsten, som görs i dag. Detta innebär en sänkning av den sjukpenninggrundande inkomsten för de allra flesta. Vidare vill man införa en andra karensdag.

Arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Även i arbetslöshetsförsäkringen föreslås en sänkt ersättningsnivå till 75 procent. Detta är tänkt att gälla de första 100 ersättningsdagarna i arbetslöshet - vilket motsvarar 20 veckor om arbetslösheten är sammanhängande - och därefter föreslås ersättningsnivån sättas till 65 procent. I likhet med den sjukpenninggrundande inkomsten är den dagpenninggrundande inkomsten tänkt att beräknas som ett snitt av de senaste två årens inkomster. Högsta ersättning föreslås sänkas till 671 kronor och 582 kronor per dag före respektive efter 100 ersättningsdagar.

De sammantagna besparingarna på arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd uppgår till **6 miljarder kronor**.

Från sidorna 25-26:

Den stora frågan är om moderaterna gör en korrekt bedömning av vad som är Sveriges problem (sjukdom), om deras politik kan lösa dessa problem (medicin) och vad deras reformer kan få för effekter på andra områden än vad de syftat att påverka (biverkningar).

Hur mår då patienten Sverige? Ett första svar är att arbetslösheten är för hög i och med att 5,5 procent är öppet arbetslösa och ytterligare ca 3 procent finns i arbetsmarknadspolitiska program. Sysselsättningsgraden är dock väsentligt högre än i andra länder. Vårt utgångsläge är visserligen internationellt sett gott men Sverige har högre ambitioner på detta område än de flesta andra länder. Ett annat svar är att det arbetas för få timmar i förhållande till vad som behövs för att på sikt finansiera välfärdsstaten. Det behövs minst 5 procent fler arbetade timmar än idag för att klara detta.

Det finns en reserv av outnyttjade timmar hos flera grupper:

- Ungdomar – Sedan 1990-talets början så har tiden det tar innan ungdomar har etablerat sig på arbetsmarknaden skjutits upp med nästan tio år.
- Kvinnor – En stor grupp kvinnor arbetar deltid fast de skulle vilja arbeta heltid och fler skulle troligtvis vilja arbeta mer om arbetsfördelningen i hemmet vore jämnare.
- Utrikesfödda – Sysselsättningsgraden bland utrikesfödda är ca 60 procent mot drygt 80 procent för inrikesfödda.
- Äldre – Det finns en betydande frånvaro från arbetsmarknaden bland 60-64- åringarna till följd av ohälsa. I denna grupp har sysselsättningsgraden dock stigit kraftigt de senaste åren. Mycket få arbetar dock efter 65-års ålder.

Moderaternas politik uppges syfta till att öka antalet arbetade timmar. De har därmed samma bild som i stort sett alla andra bedömare, inklusive LO, av vad som är den stora utmaningen framöver. De gör därmed samma bedömning som vi i att Sverige inte mår tillräckligt bra eller i alla fall riskerar att inte göra så i framtiden. Men när det

kommer till att diagnosistera sjukdomen och föreskriva en korrekt medicin skiljer sig vår syn avsevärt från moderaternas.

Forskarna är långtifrån överens om vilka som är de viktigaste förklaringarna till varför ohälsotalen ökat så kraftigt sedan mitten av 1990-talet. I den kanske mest omfattande sammanställningen av den hittillsvarande forskningen om utvecklingen av ohälsotalen åren 1997 till 2004 pekar redaktörerna på en mängd olika orsaker till den höga ökningstakten (Bjurvald mfl. 2005). De pekar både på en rad huvudsakliga och en rad bidragande orsaker till den höga sjukfrånvaron i Sverige. Uppdelningen i huvudsakliga och bidragande bygger på dagens kunskapsläge:

Huvudorsaker:

- Arbetsliv och arbetsmarknad – En strukturell förändring mot slimmade organisationer har ökat kraven på de anställda och minskat toleransen för olikheter i prestationsförmåga.
- Arbetskraftens åldrande – Denna ålderseffekt anses ha förstärkts av att tempot har ökat i produktionen.
- Sysselsättning och arbetslöshet – Ersättningsystemen för sjukdom och arbetslöshet är delvis kommunicerande kärl.
- Administrativa brister – Såväl försäkringskassans interna arbete som samarbetet med arbetsgivarna, AMV samt hälso- och sjukvården anses ha fungerat alltför dåligt.

Bidragande orsaker:

- Belastningar i privatlivet
- Försämrat hälsotillstånd
- Mer restriktivt pensionssystem
- Fusk och beteendeförändringar
- Försämrad förmåga att klara förändringar
- Ändrade attityder bland läkare
- Försvagad företagshälsovård och bristande yrkesrehabilitering
- Ekonomiska drivkrafter

Från sidorna 28-29:

Arbetslöshet

Vilka är det som löper en hög risk att bli arbetslösa? Den öppna arbetslösheten var 2004 i genomsnitt 5,5 procent, men den var inte jämnt fördelad mellan olika grupper:

- Kön – Män hade högre arbetslöshet än kvinnor (5,9 mot 5,1 procent)
- Utbildning – Arbetslösheten var för dem med förgymnasial utbildning cirka 8 procent jämfört med cirka 4 procent för dem med eftergymnasial utbildning längre än tre år.
- Födelseland – Utrikesfödda hade en arbetslöshet på 13,3 procent mot 4,2 procent för svenskfödda.
- Ålder – Yngre hade en högre arbetslöshet än äldre. 20-24 åringar hade en arbetslöshet på 12,0 procent mot 3,5 procent för de i åldrarna 35 till 44 år.
- Regionalt – Arbetslösheten var lägst i Jönköpings län (4,0 procent) och högst i Norrbottens län (7,5 procent).

För att förstå att det inte främst är viljan att söka arbete som orsakar den höga arbetslösheten har vi med hjälp av arbetskraftsundersökningarna sammanställt en köordning, som ger en mer realistisk bild av hur arbetsmarknaden fungerar. Varje månad under 2003 fanns det cirka 44 000 jobb att söka. De som söker dessa arbeten kan delas in i tre grupper.

Först var det cirka 230 000 personer som redan hade jobb men som varje månad sökte andra jobb. Dessa sökande kom långt fram i kön till de lediga jobben. Genom att de hade ett arbete hade de aktuella referenser på sin duglighet. Dessa innebar 5 sökande per ledigt jobb.

I det andra ledet i kön kom cirka 217 000 öppet arbetslösa, vilka utgjorde 5 sökande per ledigt arbetstillfälle. I det tredje ledet fanns de 120 000 personer utanför arbetskraften som ville ha arbete när det blev fler lediga jobb. Inte sällan är det studerande som vill ha arbete men fortsätter att studera. Det blir totalt cirka 13 arbetssökande per ledigt arbetstillfälle i genomsnitt varje månad.

Dessutom fanns cirka 223 000 individer som varit sjuka i mer än 90 dagar. Moderaterna vill sänka deras ersättning för att stimulera en del av dem att gå tillbaka till ett arbete. Men de ser inte svårigheten när de som ska gå från sjukskrivning till ett annat arbete än tidigare år 2003 hade 13 personer före sig i kön till varje ledigt arbete.

Moderaterna sätter allt för stor tillit till den så kallade sökteorin, dvs. att arbetslösheten främst avgörs av hur många arbeten som de arbets-sökande söker. Vår slutsats är att moderaterna aktivt förtränger att nyttan av ökad sökaktivitet avtar. En ökad sökaktivitet utan ett ökat antal jobb att söka ger inte stora effekter.

Alla individer har risker

Moderaternas reformer finansieras i huvudsak med sänkningar av ersättningarna till dem som inte får eller kan arbeta. Idén är att bi-dragstagarna ska få drivkrafter till arbete i stället, detta bygger på synen att "bidragsberoendet" orsakas av individen själv.

Det är en viktig information att arbetslöshet och ohälsa varierar med klass, kön, utbildning, ålder och födelseland. Att självriskan och premien för sakförsäkringar varierar med risken kan vara rimligt om skaderisken kan påverkas av individen. Men i vilken utsträckning bör detta gälla i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen? Hur mycket kan man påverka risken att bli sjuk eller arbetslös? En individ kan inte välja vilken samhällsklass och land han eller hon föddes i.

Utfallet av moderaternas politik följer således tydligt vilka risker olika grupper har. Man kan säga att moderaterna rullar den skandinaviska välfärdsmodellen baklänges genom att försämra mest för dem som välfärdsmodellen gynnar mest, nämligen kvinnor i allmänhet och arbetarkvinnor i synnerhet. Moderaternas politik är en omvänd Robin Hood-metod.

De som skriver denna typ av rapporter är som regel tjänstemän med god inkomst. Det visar på det moraliska problem det innebär att

föreskriva besk medicin för andra som man själv inte behöver smaka på. För de flesta är det viktigt att inte de som är olyckligt lottade får en allt för låg levnadsstandard. Enligt filosofen Rawls berömda "the veil of ignorance" ska samhället utformas som om man skulle kunna hamna i vilken som helst av de positioner för vilken man föreskriver villkoren. Men är det så moderaterna tänker?

Från sidorna 32-33:

Vi betvivlar starkt att förmågan att studera, arbeta hårdare eller starta företag kommer att öka hos låginkomsttagarna om deras inkomster sjunker. Detta är vad som brukar kallas inkomstskillnadernas dubbla karaktär, dvs. att incitamenten visserligen ökar men förmågan minskar. Ökar sannolikheten att barnen i låginkomsttagarfamiljer går vidare till universitetsstudier om de får mindre ekonomiska resurser under sin uppväxt?

20 procents minskning av inkomsterna kan låta som en liten förlust av att inte arbeta. Men det är rimligt att utgå ifrån att hushållens beslut om arbete påverkas av deras "nödvändiga" levnadsomkostnader. Många hushåll har nödvändighetsutgifter, t.ex. mat, hyra och el, som motsvarar 2/3 av deras budget. De har således ungefär en tredjedel kvar till kontantmarginalen som ska täcka rörliga kostnader. En självrisk på 20 procent (80 procents ersättningsgrad) åter upp en stor del av utrymmet för rörliga kostnader. En sänkning av ersättningsnivåerna skulle innebära att en del hushåll hamnade under den nivå som de behöver för att klara sina nödvändighetsutgifter.

Välfärdsstaten omfördelar främst över livet för samma individ men också mellan individer. Den offentliga sektorn kan ses som ett försäkringsbolag som garanterar att hushållen får de pensioner, den vård och den omsorg som de förväntar sig. Syftet med de offentliga försäkringarna är att hantera olika skeden i livet då möjligheterna att försörja sig själv är mindre.

Vi menar att moderaterna inte förstår den svenska modellen och den svenska arbetslinjen som de förenklar till oigenkännlighet. Det finns drivkrafter som moderaterna inte ser. LO-ekonomernas syn är att man måste ta hänsyn till åtminstone följande faktorer för att beskriva vad som påverkar viljan att arbeta: *lönen, skatten, ersättningsnivåerna, intjänanderegler* samt de *offentliga tjänsterna*. Man måste inse att många faktorer påverkar arbetsutbudet och i vart fall känna den riktning de har.

Från sidorna 36-37:

Det finns inte en väg!

Ofta ställs frågan om den ökade internationaliseringen kommer att innebära en konvergens mellan länder med olika typer av välfärds-system (Velfaerdskommissionen 2005). Den utveckling som diskuteras mest i den svenska debatten är huruvida en konvergens nedåt av Sveriges skattenivå är oundviklig. I litteraturen diskuteras dock emellertid också huruvida det kommer att ske en konvergens uppåt eller om den så kallade persistenshypotesen gäller.

En *nedåtgående konvergens* är följden av att produktionsfaktorernas och produktionens rörlighet skapar konkurrens om skattebaserna. Det kan gälla såväl skatten på kapital som skatten på högutbildad rörlig arbetskraft. Dessutom kan skatterna på låginkomsttagare påverkas om det uppstår hård konkurrens avgjord av arbetskraftskostnaderna. Dessa krafter skulle således leda till att de nordiska länderna måste sänka sina skatter till en nivå närmare de anglosaxiska länderna. I en sådan utveckling kan moderaternas politik passa in eftersom den syftar till att sänka lönerna för löntagare som utsätts för konkurrens från låglöneländer. Löntagarna skulle då vara tvungna att sänka lönerna för att behålla jobben i Sverige och om denna strategi är framtiden så är LO:s politik föråldrad.

En *uppåtgående konvergens* kan komma från exempelvis ökande välstånd, förändrade könsroller och reaktioner mot den otrygghet som

ökad internationalisering innebär. Dessa krafter skulle således leda till att allt fler ekonomier konvergerar mot de skatter som finns i de nordiska länderna.

Den tredje tesen är *välfärdstatens persistens*, denna bygger på att olika länder kommer att ha olika typer av välfärdsystem även i en internationaliserad ekonomi. Länder har skilda historiska, institutionella och politiska förhållanden och kommer därför att utvecklas olika. Enligt Velfaerdskommissionen (2005) tycks empirin stödja denna tredje syn eftersom det hittills inte kunnat observeras någon konvergens i någondera riktningen.

Internationalisering kan leda till spänningar i inkomstfördelningen eftersom efterfrågan på vissa grupper ökar mer än på andra och utsattheten för importkonkurrens skiljer sig åt mellan branscher. Därmed blir kostnaden av internationalisering olika hög för olika individer. Särskilt för den äldre och relativt lågutbildade delen av arbetskraften innebär strukturomvandling ofta arbetslöshet. Vår slutsats är att moderaternas politik inte är i takt med tiden. Internationaliseringen kommer i Sverige troligtvis att öka efterfrågan på välfärdstatens anordningar och inte tvärtom.

De här gjorda utdragen från LO-rapporten visar att moderaternas och därmed den borgerliga alliansens politik bygger på felaktigt tänkande. Man kan inte få bort sjukligheten och arbetslösheten genom att minska sjukersättningarna och arbetslöshetsersättningarna, det behövs bättre sjukvård och rehabilitering och fler arbetstillfällen i privat och offentlig sektor.

Moderaterna är största partiet bland de borgerliga, vars främsta traktan är att erövra regeringsmakten. Moderaterna tycks leda Alliansens politik men enigheten i Alliansen är inte total. Bl a har folkpartiet egna åsikter om sjuk-och arbetslöshetsersättningarna.

Folkpartiets rapport den 9 april 2005: "Rädda sjukförsäkringen".

"Inledning

Bra socialförsäkringar, som man verkligen kan lita på, är viktiga för tryggheten. Rätt utformade kan socialförsäkringar dessutom främja den ekonomiska tillväxten. I samhällen där bra socialförsäkringar saknas växer mer uppsplittrade och dyra system fram. En bra försäkring som träder in vid sjukdom eller arbetslöshet hjälper människor att komma tillbaka till arbetslivet så fort som möjligt.

Men de svenska socialförsäkringarna är hotade. Socialdemokraterna står handlingsförlamade inför systemfelen i socialförsäkringarna. Även om sjukskrivningarna minskar något ökar antalet förtidspensioneringar – det som idag kallas sjukersättning. Inom bara något år kommer tio procent av arbetskraften i Sverige att vara förtidspensionerad. Inget görs för att komma tillrätta med de problemen.

Här kan man se en skiljelinje i svensk politik. Den går mellan socialdemokrater som blundar för problemen, och oss liberaler som tycker att det är ett enormt problem för Sverige att försäkringssystemen fel- och överutnyttjas till den grad som sker.

Det talas mycket om "bidragsberoende". Men man bör vara noga med orden. Den som är sjuk och får ersättning från sjukförsäkringen till sitt uppehälle får ju det han eller hon har rätt till. Premierna har betalats in och när villkoren uppfylls får man ut ersättning från försäkringen. En parallell: Ingen säger att den som får ersättning från sin brandförsäkring, när huset brunnit ner, får ett bidrag. Man får det man har rätt till.

Men det som skett i Sverige under ett antal år är att denna försäkringsmässiga användning av systemet har förändrats. Försäkringssystemen har förskjutits i riktning mot mer permanenta försörjningsorgan för människor som egentligen skulle kunna arbeta. I det sammanhanget är begreppet bidragsberoende mycket relevant.

Det utbredda bidragsberoendet har blivit ett av Sveriges allra största problem. Men hittills har regeringen knappast presenterat några för-

slag om hur vi rejält ska kunna minska antalet bidragsberoende. I stället för att gå till botten med "den svenska sjukvan" vältrar man över bördorna på arbetsgivarna.

Socialdemokratin har övergivit arbetslinjen och ägnar sig åt att krampaktigt försvara alla bidragsutbetalningar – även sjukpenning som går till friska och a-kassa som går till dem som tackar nej till arbetserbjudanden. "För mycket kraft läggs på kontroll av enskilda" sade LObasen Wanja Lundby Wedin i tidningen Stockholm City den 2 mars 2005.

Vi tar gärna på oss rollen att försvara trygga socialförsäkringar. Folkpartiet slår vakt om ersättningsnivåer man kan leva på om man blir sjuk eller arbetslös en tid – vi tror att de flesta av oss behöver omkring 80 procent av lönen om vi blir sjuka. Men vi är också redo att ta till åtgärder för att se till att systemen vårdas.

En klar majoritet av svenska folket delar den synen. Enligt en Temo-undersökning som folkpartiet låtit göra vill hela 86 procent att nivån ska vara 80 procent av lönen för att ge tillräcklig ersättning vid sjukdom. Särskilt starkt är stödet bland kvinnor och låginkomsttagare.

Vissa ser sänkta ersättningar som enda vägen att rädda sjukförsäkringen. Men det går att lösa problemen genom att se till att bara den som verkligen är sjuk får ersättning, och att bidraget till den som inte är sjuk men ändå får sjukpenning sänks till noll. Fusk och felutnyttjande måste bekämpas. Här krävs nya grepp och ett batteri av åtgärder, som presenteras i denna rapport.

Stockholm den 9 april 2005. Lars Leijonborg"

Se utförlig redovisning i

Sven Wimmell 050522+050605: De borgerliga partiernas skatteförslag. Och annat om skatter, bidrag och moral. Bostadsbidrag. TV-licens. (<http://web.telia.com/~u86119282/omr36-39h.pdf>)

Folkpartiet har många förslag när det gäller sjukförsäkringen. Det är inte säkert att de alla är bra, men en sak är alldeles säker: Nivån 80% bör man ha.

Moderaternas skattesänkningar bör överges.

Ersättningarna i sjuk-och arbetslöshetsförsäkringarna bör inte sänkas och då faller bort en stor del av finansieringen av moderaternas stora inkomstskattesänkningar. Moderaternas skattesänkningar och system med arbetsavdrag är orättvisa - slutsatsen blir att deras skattesänkingsförslag bör överges.

Moderaterna minskar de kollektiva nyttigheterna, vilket är olämpligt i dagens läge. LO skriver på sidan 37 i det föregående:

Internationalisering kan leda till spänningar i inkomstfördelningen eftersom efterfrågan på vissa grupper ökar mer än på andra och utsattheten för importkonkurrens skiljer sig åt mellan branscher. Därmed blir kostnaden av internationalisering olika hög för olika individer. Särskilt för den äldre och relativt lågutbildade delen av arbetskraften innebär strukturomvandling ofta arbetslöshet. Vår slutsats är att moderaternas politik inte är i takt med tiden. Internationaliseringen kommer i Sverige troligtvis att öka efterfrågan på välfärdstatens anordningar och inte tvärtom.

Den borgerliga alliansens politik bör överges.

LO behandlar moderaterna i sin rapport, men den borgerliga alliansens politik är en variant av moderaternas och har samma karaktär och bör överges.

Alliansens budget 051003 och förslag för 2006 finns på sid 114-121 i

Sven Winnell 050920: Välfärd, skatter, arbete, tillväxt.
(<http://web.telia.com/~u86119282/omr36-39i.pdf>)

Borgerlig och socialdemokratisk politik.

De borgerligas politiska förslag inför valet 2006 domineras av skatteförslag som innebär stora inkomstskattelättnader för dem med höga inkomster samtidigt som sjuka och arbetslösa och de med låga inkomster får försämringar, och så att säga betalar förbättringarna för dem med högre inkomster. Det är en omvänd Robin Hood-politik som tar från de sämre lottade och ger till dem som har det bättre.

De borgerliga menar att man föreslår detta för att det ska bli bättre för arbetslösa, något som inte är troligt och inte stöds av goda vetenskaper. Man påstår i muntliga föredragningar att skattesänkningarna mest går till låginkomster, men läser man deras skriftliga förslag finner man att cirka 2/3 av skattelättnaderna går till höginkomster. Massmedierna har inte avslöjat detta.

Sammanfattningsvis kan man finna att de borgerligas förslag försämrar välfärdsfördelningen och är förslag som gynnar de välbeställda. Det är vad man kan vänta sig av högerpartier, men inte väntar sig av det social-liberala folkpartiet. Folkpartiet är med på huvuddragen, men har i några avseenden försökt mildra den föreslagna högerpolitiken.

Socialdemokraterna har haft partikongress och på Internet har de 051103 publicerat en sammanfattning om politiska riktlinjer. Socialdemokraterna menar att en bra välfärdsfördelning och trygghet är bra för den ekonomiska tillväxten, och vill inte överge välfärdspolitiken.

De politiska riktlinjerna finns i
Sven Winnell 051106+051109: Tillstånd och förändringar utomlands och i Sverige oroar. Vad göra? Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
(<http://web.telia.com/~u86119282/omr40z.pdf>)

En innehållsförteckning till riktlinjerna finns på följande sidor.

Socialdemokraternas politiska riktlinjer.

Innehållsförteckning.

Från socialdemokraternas hemsida på Internet
(<http://www.socialdemokraterna.se>):

“2005-11-03 Preliminär version. Politiska riktlinjer
Antagna av Socialdemokraternas 35:e ordinarie kongress
den 29 oktober – 3 november 2005 i Malmö

Obs! Detta dokument har varken korrekturlästs eller motlästs mot kongressens justerade protokoll.”

Innehåll:

1. VI TROR PÅ FRAMTIDEN

Den bro vi bygger ska gå över nationsgränser.

Vi ska bygga en bro till en framtid i full sysselsättning.

Vår bro ska byggas på en stark grund av kunskap och forskning.

Vi ska bygga det gröna folkhemmet.

Vi ska bygga en bro på integration och jämlikhet.

Välfärd och trygghet ska fördelas efter behov – inte betalningsförmåga.

2. FULL SYSSELSÄTTNING – ARBETE ÅT ALLA

2.1 Inledning.

2.2 Trygghet på vägen från gamla jobb till nya.

Svenska löntagare utmanas nu av krav på kraftigt försämrad arbetslöshetsförsäkring och en nedrustad arbetsmarknadspolitik. Arbetarrörelsen vill öka tryggheten och ta kampen mot arbetslösheten:

En arbetsmarknadspolitik som ligger steget före.

Krafttag mot ungdomsarbetslösheten.

Ett jämlikt samhälle – bättre integration.

Alla behövs.

Höjt tak i a-kassan.

2.3 Trygga löntagare.

Löntagarnas trygghet utmanas nu av krav på sämre anställningsskydd och låglönekonkurrens. Vi socialdemokrater står på löntagarnas sida:

Stärk kollektivavtalen.

Trygga anställningar – med rätt till heltid.

Arbetsgivarna måste ta sitt ansvar för ohälsan.

Motverka lönediskrimineringen.

2.4 En ekonomisk politik för fler i arbete.

Människors möjligheter till arbete och välfärd utmanas nu av kraven på ett systemskifte – inte minst på arbetsmarknaden. För oss är målet arbete åt alla. Det förutsätter en rättvis ekonomisk politik:

Kampen mot arbetslösheten står först.

Sunda offentliga finanser med utrymme för en aktiv konjunkturpolitik.

Prioritera arbetslinjen.

Bekämpa fusk och ekonomisk brottslighet.

Minska de ekonomiska orättvisorna.

3. KONKURRERA MED KUNSKAP – INTE LÅGA LÖNER

3.1 Inledning

3.2 Kunskap åt alla.

Visionen om en skola för alla utmanas idag av krav på elit-tänkande, kortsiktiga vinstintressen och en tidig uppdelning av elever. Vi vill ha en skola som ger alla barn samma chans till goda kunskaper:

Tydligare krav och förväntningar, bättre stöd och mer uppföljning.

Trygghet och studiero.

Alla skolor ska vara bra skolor.

En modern yrkesutbildning – som bryter mot förlegade könsroller.

3.3 Ett livslångt lärande

Visionen om en högskola för alla samhällsgrupper och i hela landet har alltid utmanats av synen att högre utbildning är till för ett fåtal. Vi vill fortsätta satsa på kunskap åt alla i en tid då kunskapskraven ökar:

Fler studenter på högskolan.

Ett utvecklande arbetsliv.

Lära genom hela livet.

Erkänn kunskapen.

Växa med kunskap och bildning.

Bättre SFI.

Stärk forskningen.

3.4 Växtkraft och företagsamhet i hela Sverige.

Möjligheterna till välfärd, jobb och företagande i landets alla delar utmanas idag av angrepp på den kommunala utjämnningen och utbyggnaden av högskola och forskning. Vi vill skapa förutsättningar för tillväxt i hela Sverige:

Satsa på småföretagen.

Särskilt fokus på strategiska branscher.

Turism och upplevelser är framtidsbranscher.

Satsningar på infrastruktur.

Utbyggd kollektivtrafik.

4. VÄLFÄRD – NYA BEHOV, NYA MÖJLIGHETER

4.1 Inledning

4.2 En välfärd för alla.

Visionen om rättvisa och trygghet för alla utmanas idag av krav på sänkta ersättningsnivåer, höjda avgifter och ökat vinstintresse i välfärden. Socialdemokratin vill förbättra välfärden:

Välfärden ska hålla vad den lovar.

Trygghet när livet förändras.

Ingen ska lämnas utanför.

Välfärden ska huvudsakligen drivas i offentlig regi.

Välfärdens arbetsgivare ska gå före.

4.3 Bättre hälso- och sjukvård.

Den svenska sjukvården utmanas nu av krav på höjda avgifter, privatiseringar och gräddfiler. Socialdemokraterna säger nej till en sådan utveckling. I stället vill vi utveckla sjukvården för alla:

Snabbare kontakt, bättre bemötande, bort med köerna, rätt till fast läkarkontakt.

Vård på jämlika och jämställda villkor.

Förbättrad folkhälsa.

Tänderna får inte bli ett klassmärke.

4.4 Barnen i välfärdssamhället.

Trots dessa framgångar utmanas vår familjepolitik av krav på kortare föräldraförsäkring, vårdnadsbidrag och höjda avgifter inom barnomsorgen. Det kan vi inte acceptera:

Jämställt uttag av föräldraförsäkringen.

Bättre stöd till de barn som har det svårast.

Förbättra de allra fattigaste barnfamiljernas ekonomi.

Stärk barnens rättigheter.

Satsa på barn- och ungdomskulturen.

**Idrott för alla– på lika villkor.
Fler lekparkar, fritidsgårdar och andra mötesplatser.**

4.5 Det goda livet – som alla äldre förtjänar
Tryggheten för de äldre utmanas nu av krav på högre avgifter i sjukvården, dyrare tandvård och högre avgifter för läkemedel. Det kan inte vi acceptera. I stället vill vi ge alla äldre möjlighet till ett gott liv:
En äldreomsorg av hög kvalitet som möter skilda behov.
Tryggt boende.
Ett kompetenslyft i äldreomsorgen.
Trygg ekonomi för alla.

4.6 Bygg nytt, bygg om
Visionen om en god bostad åt alla utmanas av krav på marknadshyror, utförsäljning av hyresrätter och nedskärningar i samhällets stöd till byggande. Vi socialdemokrater ser bostaden som en social rättighet:
Bostadspolitik - en del av den generella välfärden.
Bygg framtidens folkhem.
Rusta upp våra bostäder och stadsdelar.
En bostadsmarknad där alla får plats..

4.7 En tryggare vardag.
Tryggheten i vardagen utmanas av klyftor och orättvisor, av missbruk och utslagning, men också av nya typer av organiserad brottslighet. Vi socialdemokrater vill bekämpa både brotten och dess orsaker:
Bekämpa brotten i vardagen.
Bättre kriminalvård.
Bekämpa mäns våld mot kvinnor.
Bekämpa internationell och organiserad brottslighet.

5. EN HÅLLBAR UTVECKLING

5.1 Inledning.

5.2 Trygg och förnybar energiförsörjning.
Sveriges framgångar i energiomställningen hotas nu av krav på ökad marknadsstyrning och lägre ambitioner på miljöområdet. Vi socialdemokrater vill i stället fortsätta bygga det gröna folkhemmet. Denna utveckling skall stimuleras både i skattesystemen och genom ekonomiska bidrag i omställningsprocessen:
Bryt oljeberoendet.
Miljö- och energiteknik på export.
Användningen av förnybar el ska öka.
Alla behöver hjälpas åt.

5.3 Höga ambitioner för miljöpolitiken.
Idag utmanas en god framtida miljö av krav på minskade resurser och lägre ambitioner på miljöområdet. Vi socialdemokrater är fast beslutna att nå målet att klara av dagens stora miljöproblem inom en generation:
Vår havsmiljö är hotad.
Miljöanpassade transporter.
Biologisk mångfald.
Miljöpolitiken är internationell.
Konsumenternas makt ska öka.
Fler ekologiska varor.

6. FRED OCH FRIHET I GLOBALISERINGENS TID

6.1 Inledning.

6.2 Demokratisera globaliseringen!

Kampen för mänskliga rättigheter utmanas av att globaliseringen inte kommer alla till del. Vi socialdemokrater sätter människan före marknaden – vi vill demokratisera globaliseringen och stärka folkrätten:

Globala fackliga rättigheter.

Stärk den internationella brottmålsdomstolen.

En folkrätt som sätter människors säkerhet främst.

6.3 Framtid i fred och säkerhet.

Fred och säkerhet i världen hotas av fattigdom, förtryck, terrorism och konflikter. Vi socialdemokrater vill öka den globala säkerheten och ta kampen för internationell rättvisa, fred och nedrustning:

Ett starkare och effektivare FN.

Fred i Mellanöstern.

Kamp för nedrustning.

6.4 En rättvisare värld.

I en värld där klyftorna ökar och marknadskrafterna har ett övertag utmanas kampen mot fattigdom, för demokrati och frihet. Vi tror på solidaritet och gemensamt ansvar:

Rättvis världshandel.

Skuldavskrivning för fattigdomsbekämpning.

Bistånd för demokrati, hälsa och ren miljö.

Innehållsförteckningar till några utredningar.

De borgerligas politik till valet 2006 har behandlats i två utredningar:

* Sven Winnell 050522+050605: De borgerliga partiernas skatteförslag. Och annat om skatter, bidrag och moral. Bostadsbidrag. TV-licens.

* Sven Winnell 051003: Velfärd, skatter, arbete, tillväxt.

* Sven Winnell 051106+051109: Tillstånd och förändringar utomlands och i Sverige oroar. Vad göra? Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?

Med många hänvisningar till andra utredningar.

* Sven Winnell 051120: Det viktigaste problemet är: velfärden och velfärdsfördelningen, inte arbetslösheten.

* Sven Winnell 051215: Om SCBs rapport "Trender och prognoser 2005".

* Sven Winnell 050510+050610: Världshistorien och framtiden. Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?

* Sven Winnell 040308: Mellanöstern, hela världen, Sverige och den strategiska IT-gruppen.

* Sven Winnell 050312: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Katastrof- och krisberedskap. Velfärdsfördelning.

* Sven Winnell 050403. Lärarutbildning. Forskning. Samhällsplanering. Skolan.

* Sven Winnell 051015: Om EU. Politikområden. Kommissionen. Parlamentet. Utskott. Ledamöter. EU-nämnden. EU-historia. Förslag till ny konstitution. Grundlag. Folkomröstningar. Lagrådet. Junilistan.

[De borgerliga partiernas politik.](#)

De borgerliga partiernas politik inför valet 2006 har behandlats i två utredningar:

Sven Winnell 050522+050605:

De borgerliga partiernas skatteförslag. Och annat om skatter, bidrag och moral. Bostadsbidrag. TV-licens.

Finns på Internet på
<http://web.telia.com/~u86119282/omr36-39h.pdf>)

Innehåll

- 3 De borgerliga partiernas skatteförslag. Och kommentarer till det.
- 4 Inkomst efter skatt 2004 och partiernas skatteförslag. Översikt.
- 6 Borgerliga motioner.
- 6 Levnadskostnader.
- 7 Skatt i procent av inkomsten.
- 7 Att leva på sin lön.
- 7 De borgerliga partierna slösar med pengar i sina skatteförslag.
- 8 Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2004.
- 10 Månadskostnader, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
- 11 Hushållsbudgetar för pensionärer.
- 12 Sammanfattning om levnadskostnaderna.
- 13 Lönestatistisk årsbok 2002.
- 20 Skatteförslag.
- 20 Centerpartiet.
- 25 Folkpartiet.
- 28 Kristdemokraterna.
- 29 Moderaterna.
- 31 Statens utgifter.
- 32 Partiernas budgetförslag.
- 32 Centerpartiets budgetförslag.
- 34 Folkpartiets budgetförslag.

- 38 Kristdemokraternas budgetförslag
- 40 Moderaternas budgetförslag.
- 44 Folkpartiets rapport den 9 april 2005: "Rädda sjukförsäkringen".
- 50 Något om kostnader för datorer.
- 53 Platt skatt.
- 55 Att leva på sin lön.
- 59 Bostadsbidrag för icke-pensionärer. Princip.
- 61 Bostadsbidrag till ensamma icke-pensionärer utan barn.
- 62 Några utdrag från Socialstyrelsen.
- 64 Kostnader för barn, barnbidrag, bobidrag för barn mm.
- 68 TV-licensen.
- 72 Partiernas vårbudgetmotioner 2005. Innehållsförteckningar.
- 72 Centerpartiets vårbudgetmotion 2005.
- 73 Folkpartiets vårbudgetmotion 2005.
- 76 Kristdemokraternas vårbudgetmotion 2005.
- 78 Moderaternas vårbudgetmotion 2005.
- 80 Moralen.
- 82 Arbetslösheten.
- 83 Arbetslöshet och ohälsa.
- 85 Arbetslöshet och ohälsa störst i norr.

86 Tillägg 050605.

- 87 Partiernas förslag. Genomsnittliga skattesänkningar.
- 88 Partiledardebatten i TV.
- 88 Partiernas politik.
- 90 Förslag: inför bostadsbidrag för hushåll utan barn.
- 90 Ersätt för privathushåll TV-licensen med en kollektivlicens
- 91 Barnfamiljer.
- 91 Moderaterna avskaffar bostadsbidragen.
- 92 Centerledaren vill bilda borgerlig regering.
- 92 Folkomröstningarna.
- 93 Riksdagen och EU-konstitutionen.
- 93 Demokratiskt underskott i EU

- 94 Högsta domstolen och Lagrådet.
- 95 Den livstidsdömda svenskan i Kalifornien
- 96 Marknadskrafterna.
- 96 De borgerliga partierna
- 97 Konjunkturinstitutet.
- 97 Arbetsmarknadsstyrelsen.
- 98 Statistiska centralbyrån.
- 99 Löneökningar.
- 99 Svenskt Näringsliv.
- 100 Produktionens Betydelse. Från IVA
- 101 Företagarna. <http://www.foretagarna.se>
- 102 Småföretagen dominerar samtliga branscher.
- 103 Sex av tio företag är verksamma inom tjänstesektorn
- 104 Småföretagen – en viktig arbetsgivare

Sven Winnell 051003:

Välfärd, skatter, arbete, tillväxt.

Finns på Internet på <http://web.telia.com/~u86119282/omr36-39i.pdf>

Detta är en fortsättning på :

Sven Winnell 050522+050605: De borgerliga partiernas skatteförslag. Och annat om skatter, bidrag och moral. Bostadsbidrag. TV-licens. (<http://web.telia.com/~u86119282/omr36-39h.pdf>)

Innehåll:

Sida

- 3 Innehållet i sammanställningen 050522+050605: De borgerliga partiernas skatteförslag mm.
- 4 De borgerliga partiernas skattesänkningar
- 5 En insändare i DN.
- 6 Idelogierna.
- 6 Regeringsförklaringen i september 2005.
- 16 De borgerliga partiernas program.
- 21 Det lönar sig att ha hög inkomst.

- 22 Centerpolitik
- 22 Moderaterna avskaffar bostadsbidragen.
- 23 Förbättringar för låginkomster.
- 23 TV-licensen.
- 24 DN vill ta bort TV-licensen.
- 24 Platt skatt. Förmögenhetsskatt.
- 25 Utbildningspolitik och kriminalvård.
- 26 Högerens frihetsideologi.
- 26 Bubblor och pedestaler.
- 27 Arbete och tillväxt.
- 28 Regeringens skrivelse 2004/05:48
- 29 Nutek om regelförenklingar 050701.
- 31 Sven Winnell 050615:
Utdrag ur NUTEKs Årsbok 2005.
Om fler och växande företag och fler starka regioner.
- 55 Näringslivets regelnämnd NNR.
- 56 Finansdepartementet Pressmeddelande:
050920:budgetprop för 2006.
- 62 Vänsterpartiet om budgeten för 2006.
- 66 Asylpolitiken.
- 67 Vänsterpartiets valplattform för 2006.
- 72 Vänsterns ekonomisk-politiska vägval.
- 73 V-riksdagsmän och partistyrelsen.
- 74 De borgerliga partierna 22 sept 05.
- 77 Pär Nuder sågar alliansens skatter.
- 78 Straffa arbetslösa som inte söker jobb.
- 81 M står fast vid sänkt sjukpeng.
- 82 Information om Sven Winnells hemsida.
- 86 Sven Winnell. Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen ?
- 110 Citat ur Agenda 21.
- 114 Alliansens budget 051003 för 2006.
- 121 Några kommentarer till alliansens förslag.

Tillstånd och förändringar utomlands och i Sverige oroar. Vad göra?

I följande utredning har gjorts en sammanställning om samhällsplaneringens och politikens problem, hur man ska kunna förbättra världen:

Sven Winnell 051106+051109:

Tillstånd och förändringar utomlands och i Sverige oroar. Vad göra? Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?

Ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Kunskaper om verksamheterna och deras samband för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

Finns på Internet på

<http://web.telia.com/~u86119282/omr40z.pdf>

Kompletterar utredningarna om de borgerliga partiernas politik, isynnerhet de nya utredningarna på slutet.

Innehåll

- 4 **Tillstånd och förändringar utomlands och i Sverige oroar.**
- 4 **Världshistorien och framtiden.**
Finns på <http://web.telia.com/~u86119282/omr40y.pdf>
- 6 **Världen behöver FN.**
- 10 **Sven Winnell. Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?**
(Sven Winnells hemsida <http://w1.861.telia.com/~u86105430/>)

34 **Information om Sven Winnells hemsida.**

Innehåller bl a 129 verksamhetsområden som börjar med Utbildningar vid universitet och högskolor, klassifikationer i bibliotekssystem, forskningsämnen, databaser, bibliotek, offentliga organisationer enligt sverige.se, ämnen i riksdagens samhällsguide, CPV-koder för varor och tjänster, näringsgrenar, arbetsställen, yrkesklassificering, utbildningsklasser, forskning, skolämnen, klassifikationssystem för museer:

Sven Winnell 040421: Utbildningar vid universitet och högskolor (<http://web.telia.com/~u86119281/omr40f.pdf>)

Sven Winnell 050109: Infostruktur. Klassifikationssystem: LIBRIS - SAB och SW-systemet.
(<http://web.telia.com/~u86119281/omr40i.pdf>)

Sven Winnell 050101: SCB:s forskningsämnen inlagda i SW-systemet. Samt nedlagda SAFARIs ämnen inlagda i SW-systemet. (<http://web.telia.com/~u86119281/omr40j.html>)

Sven Winnell 050112: Termer ur MeSH (Medical Subject Headings). (<http://web.telia.com/~u86119281/omr40k.html>)

Sven Winnell 050112: Några databaser och bibliotek.
(<http://web.telia.com/~u86119281/omr40l.html>)

Sven Winnell 050121: sverige.se som ersatt SverigeDirekt. Kompletterad 050411 med Riksdagens samhällsguide.
(<http://w1.861.telia.com/~u86119281/omr40m.pdf>)

Sven Winnell 050130: CPV-koder 2003. Från Internet 050126.
(<http://web.telia.com/~u86119281/omr40n.pdf>)
CPV-koder. Europeisk standard. Common Procurement Vocabulary (CPV) är en europeisk standard för att klassificera varor och tjänster.

Sven Winnell 050130: CPV-koder 2003. Inlagda i SW-klassifikationssystem.

(<http://web.telia.com/~u86119281/omr40o.pdf>)

Sven Winnell 050130: CPV-koder 2003. Inlagda i SW-klassifikationssystem. Områdena 66-69 förkortade.

(<http://web.telia.com/~u86119281/omr40p.pdf>)

Sven Winnell 050203: SNI 2002. Och antalet arbetsställen 1999. Inlagda i SW-klassifikationssystem.

(<http://web.telia.com/~u86119281/omr40q.pdf>)

SNI= svensk näringsgrensindelning.

Sven Winnell 050203: SSYK 96. STANDARD FÖR SVENSK YRKESKLASSIFICERING. Yrken inplacerade i SW-klassifikationssystem.

(<http://web.telia.com/~u86119281/omr40r.pdf>)

Sven Winnell 050206: SUN, utbildningsklasser, Inlagda i SW-klassifikationssystem.

(<http://web.telia.com/~u86119281/omr40s.pdf>)

Sven Winnell 050206: SW-klassifikationssystem med inagda: LIBRIS/SAB, sverige.se, forskningsämnen, CPV för varor/ tjänster, SNI arbetsställen, SSYK yrken, SUN utbildningar.

(<http://web.telia.com/~u86119281/omr40t.pdf>)

Sven Winnell 050403. Lärarutbildning. Forskning. Samhällsplanering. Skolan.

(<http://web.telia.com/~u86119281/omr40v.pdf>)

Sven Winnell 050429: SW-klassifikationssystem, med inlagda klasser enligt "Nordisk Outline", klassifikationssystem för museer. (<http://web.telia.com/~u86119282/omr40x.pdf>)

37 **Naturkrafter och människors agerande.**

41 **Mellanöstern, hela världen, Sverige och den strategiska IT-gruppen.**

Finns på <http://w1.861.telia.com/~u86119281/omr40e.pdf>

45 **Katastrof- och krisberedskap. Välfärdsfördelning.**

Finns på <http://w1.861.telia.com/~u86119281/omr40u.pdf>.

45 Läget i världen.

57 Människornas verksamheter 10-99.

Krishantering. Välfärdsfördelning.

59 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

66 2 Religiösa verksamheter o d.

66 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

70 4 Sambandsforskningsverksamheter.

70 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.

71 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

79 Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2004 + bostadskostnader mm.

80 Månadskostnader, förvärvsarbetande icke-pensionärer:

81 Hushållsbudgetar för pensionärer.

82 Från Riksskatteverkets preliminärskattetabeller för 2003

88 7-9 Kulturella verksamheter.

88 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.

89 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.

89 9 Saklitterära verks. Allmän geografi o historia. Biografi.

90 **Lärarutbildning. Forskning. Samhällsplanering. Skolan.**

Finns på <http://w1.861.telia.com/~u86119281/omr40v.pdf>.

93 **Om EU.**

Finns på <http://web.telia.com/~u86119282/omr32a.pdf>

94 **Om skatter mm.**

Finns på <http://web.telia.com/~u86119282/omr36-39h.pdf>
och <http://web.telia.com/~u86119282/omr36-39i.pdf>

96 **Om folkhälsa och kunskaper.**

Finns på <http://web.telia.com/~u86119282/omr61a.pdf>

97 **En sammanställning 041112+050121.**

Finns på <http://w1.861.telia.com/~u86119281/omr40g.pdf>

100 **Tillstånd och förändringar utomlands och i Sverige oroar.
Vad göra? (nov05)**

102 **En kort genomgång av omr 10-99. (nov05).**

102 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

111 2 Religiösa verksamheter o d.

112 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

116 4 Sambandsforskningsverksamheter.

116 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.

117 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

119 7-9 Kulturella verksamheter.

119 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.

123 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.

123 9 Saklitterära verks. Allmän geografi o historia. Biografi.

125 **Några nya utredningar.**

126 Bättre rik och frisk än fattig och sjuk

Utbildning och skolor:

129 Utbildningsinspektionen 2004.

19 sidor långt referat

147 Religiösa friskolor.

150 Gymnasial lärlingsutbildning.

Levnadsvillkor o d:

151 Vård av gamla

153 Barns villkor. Rapport från SCB.

157 Vårdförsklyftan växer - unga de stora förlorarna

160 SCB: Ungdomars etablering. Generationsklyftan 1980-2003

177 Regeringens bostadspolitik.

Arbete, arbetets socialförsäkringar:

180 TCO om arbetstillfällen

183 Fuskdelegationen.

184 Arbetslivsinstitutet. (Sjukskrivningar)

Partier och politik:

195 Partiernas medlemsantal

197 Var tionde har inte råd med tevebox.

200 Bort med nuvarande tevelicensen.

Arbetsmoral, globalisering:

200 Viljan att arbeta är hög i Sverige.

201 Globaliseringen och jobben.

Medier, journalistik:

205 Sven Winnell 050611: Utdrag ur Demokratirådets rapport
2005: Mediernas integritet (SNS).

Finns på (<http://web.telia.com/~u86119282/omr907a.pdf>)

Tillägg 051109

230 Bogerlig och socialdemokratisk politik.

230 Socialdemokraternas politiska riktlinjer.
Innehållsförteckning

234 Socialdemokraternas politiska riktlinjer.
Inplacerade i SW-klassifikationssystem.

271 Socialdemokraternas politiska riktlinjer.
Socialdemokraternas egen redigering.

Sven Winnell 051120:

Det viktigaste problemet är: välfärden och välfärdsfördelningen, inte arbetslösheten.

Finns på Internet: (<http://web.telia.com/~u86119282/omr40za.pdf>)

Innehåll

4 De politiska partierna.

Om välfärd och jämlikhet:

- 7 Välfärd och välbefinnande.
 - 10 Bättre rik och frisk än fattig och sjuk.
 - 13 Arbetsmiljö. Le och se ut att trivas!
 - 16 Varför har vi ont i själen? Informationsöverflöd. Kunskapsbrist. Handlingsförlamning.
 - 18 Kris i psyk- och narkotikavården.
 - 20 De mänskliga rättigheterna.
 - 24 Samhällsplanering. Fysiska och sociala miljöer.
 - 25 Välfärden.
 - 25 Välfärdens grundläggande komponenter.
 - 25 Levnadsnivåundersökningen åren kring 1970.
 - 26 Politiska resurser. 1970.
 - 31 SCB om välfärd och välfärdsmätning.
 - 39 Om ungdomar i SCB-kapitlen 2-9.
- 43 **Sven Winnell. Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?**
(Sven Winnells hemsida <http://w1.861.telia.com/~u86105430/>)
- 50 Klassifikationssystem för verksamheter
 - 52 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
 - 53 Informationsstress vår nya folksjukdom.

- 54 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen
 - 55 Åtta bilder med samband mellan områdena 1-9 mm.
 - 56 Schema över påverkans -och förändringdproblem.
 - 57 Den fundamentala påverkanskedjan och ett schema med pilar som visar påverkan mellan områdena.
 - 58 Schema med politiska och opolitiska planeringar.
 - 59 Bild med pilar för påverkan mellan olika områden:
 - 1/2 Individernas inre verklighet (i psyket) sedd som medel. Vilja och förmåga att förändra.
 - 3/4 Politiska styrningar i den yttre verkligheten (medel).
 - 5/6 Ekonomiska handlingar i den yttre verkligheten (medel till kroppslig nytta).
 - 7/9 Kulturella handlingar i den yttre verkligheten (medel till psykisk nytta).
 - 1/2 Individens inre verklighet (i psyket) sedd som mål. Upplevelse av tillfredsställelse.
 - 60 Omvärldsanalys. Ett schema med alla områden.
 - 61 Schema om inre och yttre verkligheter och verksamheter.
 - 62 Hjärnan. Utåtgående och inåtgående funktioner.
 - 63 Hjärnan. De inre delarna.
 - 64 Den fundamentala påverkanskedjan.
 - 65 Mediekonsumtion. Informations- och kunskapsflöden
- 67 **Räcker SCBs välfärdskomponenter ?**
- 67 SCB: Ungdomars etablering. Generationsklyftan 1980–2003.
 - 68 Kapitel 2 – Etablering i arbetslivet
 - 70 Kapitel 3 – Ekonomiska resurser
 - 71 Kapitel 4 – Materiell standard
 - 73 Kapitel 5 – Hälsa
 - 74 Kapitel 6 – Familj och sociala nätverk
 - 75 Kapitel 7 – Fritid
 - 79 Kapitel 8 – Politiska resurser och aktiviteter
 - 82 Kapitel 9 – Utsatthet för kriminalitet och andra otrygga förhållanden

85 **SCBs välfärdskomponenter. Inplacerade i SW-klassifikationssystem.**

- 86 Verksamheterna 10-99.
- 86 11/19 Individernas inre verkligheter.
- 86 36/39 Politiska krav och politiska planeringar.
- 87 61 Hälso- o sjukvårdsverksamhet, räddning o d. Veterinärverksamheter.
- 87 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
- 88 658 Allm.företagsekonomi, Arbetsförmedling och arbetsmarknad. Arbetsmiljö.
- 88 7911-7913 Seder och bruk . Sociala relationer.
- 88 7914-74 Nöjen. Kulturella verksamheter.
- 89 7952/7956 Sociala miljöer o verks. i fysiska miljöer.
- 89 7957 Undervisning o d.

90 **Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2004 +bostadskostnader mm.**

- 92 Månadskostnader, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
- 93 Hushållsbudgetar för pensionärer.
- 94 Sammanfattning om levnadskostnaderna.
- 95 Inkomst efter skatt 2004 .
- 95 Inkomst efter skatt 2004 .

97 **Hur ska man kunna förbättra välfärden? Välfärden och partierna.**

- 101 Några kommentarer:
- 101 Bort med nuvarande tevelicensen.
- 101 Ensamstående med låga inkomster betalar för mycket skatt.
- 101 Förmögenhetsskatten.
- 102 Moderaterna avskaffar bostadsbidragen.
- 102 Marknadskrafterna.

103 **De borgerliga partiernas politik.**

105 **Tillstånd och förändringar utomlands och i Sverige oroar. Vad göra?**

108 **Flum? Nej, segregation.**

En rapport om skolans tyngsta problem.

- 108 Innehållsförteckning:
- 110 Rapportens syfte och uppläggning.
- 112 Vad är PISA?
- 112 Sammanfattning.
- 114 Något om skolterminologi.
- 115 Sociala faktorerers betydelse.
- 119 Tre storstäder.
- 121 Varför ökar klyftorna I: Besparingar, ny pedagogik eller språkproblem?
- 122 Varför ökar klyftorna II: Boendesegregation och konkurrens?
- 122 De fristående skolorna.
- 125 Studiemotivationens roll.
- 131 Flumskola?
- 134 Referenser.

135 **Sven Winnell 051010: Folkhälsopolitik med nytt målområde: Kunskaper, förmåga, erfarenheter, vilja.**

- 136 Målområde 12.Förslag: Kunskaper,förmåga,erfarenheter,vilja.
- 137 Folkhälsoinstitutet kan öka folkhälsan genom att informera om kunskaper.

138 **Innehåll i några utredningar.**

- 138 Världshistorien och framtiden.
- 140 Mellanöstern, hela världen, Sverige.
- 144 Katastrof- och krisberedskap. Välfärdsfördelning.
- 144 Lärarutbildning. Forskning. Samhällsplanering. Skolan.
- 147 Om EU.
- 148 Om medier.
- 149 En sammanställning 050121.
- 151 Ungdomars ekonomiska välfärd – inkomster, sysselsättning o förmögenhet.
- 162 Några kommentarer om läget 051121.

Sven Winnell 051215:
Om SCBs rapport
Trender och prognoser 2005.

Finns på Internet: (<http://web.telia.com/~u86119282/omr40zb.pdf>)

SCB har i november 2005 publicerat:

“Trender och prognoser 2005. Befolkningen, utbildningen, arbetsmarknaden med sikte på år 2020.”

PDF-filer:

Hela publikationen (6483 kB) 180 sidor

Sammanfattning (1764 kB)

Befolkning, utbildning, arbetsmarknad (4467 kB)

Utsikterna på arbetsmarknaden för olika utbildning (4896 kB)

Bilagor och tabeller (2270 kB)

Summary (748 kB)

Innehåll:

Sid

- 2 SCB-rapportens innehåll
- 3 SVENSK UTBILDNINGSNOMENKLATUR. SUN 2000.
- 5 UTBILDNINGSGRUPPER MED SUN 2000-KODER.
- 12 NÄRINGSGRENSINDELNING SNI 2002
- 14 STANDARD FÖR SVENSK YRKESKLASSIFICERING (SSYK)
- 19 Sven Winnell: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
- 26 SWs Klassifikationssystem för verksamheter.
- 43 SWs Klassifikationssystem för verksamheter. Med SCBs urval i “Trender och prognoser 2005” av SNI, SSYK och SUN.
Med SCBs trender och prognoser för ett stort antal yrkesgrupper.

Följande utredningar är mest gjorda före de här nyss nämnda utredningarna.

Världshistorien och framtiden har kort behandlats i:

Sven Winnell 050510+050610:

Världshistorien och framtiden.

Samhällsplaneringens problem.

Hur ska man kunna förbättra världen ?

Finns på Internet på <http://web.telia.com/~u86119282/omr40y.pdf>

Innehåll:

- 3 Världskarta.
- 4 Världshistorien på nio sidor.
- 4 Forntiden. Till omkring 400.
- 4 Medeltiden. 400-1500.
- 5 Nya tiden . Från 1500.
- 5 Religionsstridernas tid 1500-1648 och tiden 1648-1815 med bl a oinskränkt furstemakt.
- 6 Genombrottstid för demokrati och industri, 1815-1914.
- 6 Första världskriget 1914-1918 och mellankrigstiden 1918-1939.
- 7 Andra världskriget 1939-1945.
- 7 Efterkrigstiden. Från 1945.
- 8 Nutid och framtid.
- 8 Världsbefolkningen.
- 9 Afrikas och Asiens äldsta historia.
- 10 Europeernas kolonier och utomeuropeisk historia.
- 11 Sveriges historia.
- 12 Källor till de historiska avsnitten.
- 12 Läget i världen. (April 2005)
- 13 Samhällsorienterande ämnen i skolan.
- 17 Samhällskunskap.
- 20 Historia (Grundskolan).
- 23 Historia. (Gymnasiet.).

- 26 Områdena kring östra Medelhavet. Från äldsta tid till 1930-talet.
- 29 Konsthistoria.
- 32 Industrin och utvecklingsprocesserna.
- 36 Teknikhistoria.
- 38 Medicinhistoria.
- 39 Några författare och titlar.
- 44 Filosofihistoria.
- 44 Idéhistoria.
- 62 Kunskapens makt (och maktens kunskap).
- 66 Världen byggdes om på 1900-talet.
- 66 Makt och sociala relationer i världen 1914.
- 67 Tänkesätten och de sociala relationerna.
- 68 Utdrag ur "Det svenska folklynnet" (1911).
- 70 Första världskriget.
- 70 Slutet på första världskriget.
- 71 Mellankrigstiden.
- 73 Andra världskriget.
- 74 Atombomberna 1945.
- 75 Världen under efterkrigstiden efter andra världskriget.
- 79 Asien.
- 79 Främre Orienten/mellanöstern.
- 79 Israel och Palestina.
- 79 Syrien och Libanon.
- 80 Jordan, Saudiarabien och småstaterna.
- 80 Irak och Iran. Kurder.
- 80 Främre Orienten/mellanöstern 1991.
- 81 Asien bortom Iran.
- 81 De engelska kolonierna.
- 81 De holländska kolonierna.
- 81 De franska kolonierna.
- 82 Kina.
- 82 Japan.
- 82 Korea, Filippinerna, Afghanistan mm.
- 83 Afrika.

- 84 Amerika.
- 85 Amerikas förenta stater/USA.
- 86 Oceanien, polarområdena och rymden.
- 86 Europa 1991.
- 86 Världens djur- och växtvärld.
- 86 Källor till historien på 1900-talet.
- 87 Världen efter 1990-1991.
- 88 Jugoslavien.
- 103 Irak.
- 110 1900-talet.
- 114 Sverige under 1900-talet.
- 118 50 år med FN.
- 123 Förenta Nationernas Millenniedeklaration.
- 131 Läget i världen 2002.
- 134 Samarbetsområden för EU och FN.
- 135 De mänskliga rättigheterna.
- 135 FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.
- 140 Mänskliga rättigheter i världens länder.
- 142 Mänskliga rättigheter i USA 2003.
- 151 Svenska regeringens utrikesdeklaration i riksdagen 050209.
- 156 **Framtiden.**
- 157 **Samhällsplaneringens problem.**
Hur ska man kunna förbättra världen ?
Ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
Kunskaper om verksamheterna och deras samband
för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.
(Sven Winnells hemsida
<http://w1.861.telia.com/~u86105430/>)
- 164 Klassifikationssystem för verksamheter. Områden 1-9.
- 166 Människorna har olika behov av information i olika roller.
- 167 Informationsstress vår nya folksjukdom.
- 168 Klassifikationssystemet för verksamheter
och bibliotekssystemen
- 169 Åtta bilder med samband mellan områdena 1-9 mm:

- 170 Schema över påverkans -och förändringdproblem.
- 171 Den fundamentala påverkanskedjan och ett schema
med pilar som visar påverkan mellan områdena.
- 172 Schema med politiska och opolitiska planeringar.
- 173 Bild med pilar för påverkan mellan olika områden:
1/2 Individernas inre verklighet (i psyket) sedd som
medel. Vilja och förmåga att förändra.
3/4 Politiska styrningar i den yttre verkligheten (medel).
5/6 Ekonomiska handlingar i den yttre verkligheten (medel
till kroppslig nytta).
7/9 Kulturella handlingar i den yttre verkligheten (medel
till psykisk nytta).
1/2 Individens inre verklighet (i psyket) sedd som mål.
Upplevelse av tillfredsställelse.
- 174 Omvärldsanalys. Ett schema med alla områden.
- 175 Schema om inre och yttre verkligheter och
verksamheter.
- 176 Hjärnan. Utåtgående och inåtgående funktioner.
- 177 Hjärnan. De inre delarna.
- 178 Den fundamentala påverkanskedjan.
- 179 Mediekonsumtion
- 180 Informations- och kunskapsflöden
- 181 Sammanfattningar om SW-systemet för verksamheter och den
mjuka infostrukturen.

Tillägg 050610:

- 190 Så blev världen som den är
- 193 Mittens rike kan spricka på mitten
- 200 USA - nu ännu bättre!
- 201 Världens militärutgifter nära kalla krigets nivå.

Mellanöstern, hela världen, Sverige

Med utgångspunkt från problemen mellan Israel och Palestina har världsförbättringsproblemen behandlats i:

Sven Winnell 040308:

Mellanöstern, hela världen, Sverige och den strategiska IT-gruppen.

Finns på Internet på <http://w1.861.telia.com/~u86119281/omr40e.pdf>

Innehåll

Sid

5 040120-040223: Om Israel och Palestina.

7 Amassadören utnyttjar antisemitismens fobier.

9 Bibeln. Gamla Testamentet.

12 Palestina-Israel.

19 Syrien avvisar invit från Israel.

21 Sverige stöder fredsinitiativ.

21 Sharon vill få bort bosättare i Gaza.

23 EU måste förklara krig mot antisemitismen.

24 Barriären som delar världsupinionen.

25 Israels hökar är av många slag.

26 Om religioner.

26 Varning för religioner.

28 Religionens återkomst är välfärdsstatens paradox.

29 EU och USA

30 Öppet brev till Bushs utmanare.

31 Framtiden avgörs redan i november. USA-valet.

32 Det är födelsetalen, dumskalle. USA-imperialismen.

34 Haiti.

36 De mänskliga rättigheterna.

36 FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.

41 Mänskliga rättigheter i Sverige.

42 Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik.

44 Mänskliga rättigheter i världens länder.

47 Om de mänskliga rättigheterna.

50 Mänskliga rättigheter på de palestinska områdena 2003.

61 Mänskliga rättigheter i Israel 2003.

67 Mänskliga rättigheter i USA 2003.

76 Sverige i Sveriges omvärld.

77 Regeringens utrikesdeklaration 2004.

84 UD om handel och utveckling.

88 Kritik av svensk integrationspolitik.

91 Svensk vård och omsorg.

92 Socialstyrelsen.

97 Välfärdsmått.

100 De politiska partierna.

105 Opinionsbildare i Sverige.

106 Valet till EU-parlamentet 2004.

108 Makthavarna.

108 Makthavare utomlands.

109 Sveriges riksdag.

116 Sveriges regering.

121 Sveriges kommuner.

122 Stockholms stad.

125 Stockholms läns landsting.

126 Svenska myndigheter mm.

133 Myndigheter mm i andra länder.

133 Företag och arbetsställen i Sverige.

140 Företag och arbetsställen i andra länder.

140 **Det behövs ett system för att få grepp om världens problem**

- 141 Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
- 145 Verksamheter, problem och system i de första högkulturerna för 5000 år sedan.
- 151 Människorna har olika behov av information i olika roller.
- 152 Informationsstress vår nya folksjukdom.
- 153 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen.
- 154 Schema över påverkans- och förändringsproblem
- 155 Den fundamentala påverkanskedjan
- 156 Politiska och opolitiska planeringar
- 157 Samband mellan verksamheter
- 158 Omvärldsanalys
- 159 Schema om inre och yttre verkligheter och verksamheter
- 160 Den fundamentala påverkanskedjan.
- 161 Sammanfattningar om den mjuka infostrukturen och klassifikationssystemet för verksamheter.
- 164 031020: Om hård och mjuk infostruktur. Information, informationsteknik, informationssystem, tillväxt, välfärdsfördelning och demokrati och dylikt.
- 165 031105: Förslag till mjuk infostruktur på SverigeDirekt.
- 166 031205 med tillägg 031231: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.

167 **Regeringens IT-politiska strategigrupp**

- 182 **Kommentarer till strategigruppens verksamhetsplan.**
- 187 SverigeDirekt. Myndigheter mm fördelade på områden 10-99
- 194 Antal arbetsställen 1998. Fördelade på 10-99.
- 197 Förvärvsarbetande i Sverige. Fördelade på 10-99.
- 201 Svenska statistiknätet. Fördelat på 10-99.
- 203 Verksamhetsplanen.
- 207 Om välfärdsmått.
- 207 Vad ska demokratin användas till ?
- 210 Några kommentarer om infostrukturen.

På Sven Winnells hemsida

<http://w1.861.telia.com/~u86105430/>

ges en relativt kort redovisning av ett forskningsarbete med titeln: ” Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen.” Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter .

Rubrik i den engelska introduktionen:

" Problems in Planning. How can we make the World a better place? An Encyclopedic Classification of Human Activities."

Redovisningen nu ingår i detta forskningsarbete och finns på (<http://w1.861.telia.com/~u86119281/omr40e.pdf>)

Sammanfattning om innehållet.

Sid 5-25 Om Israel och Palestina.

Världen har förändrats kraftigt de senaste hundra åren. Flyget har minskat avstånden. På 1930-talet var det här i Sverige en sensation att göra en flygtur på några minuter för tio kronor med Albin Ahrenberg när han hade uppstigningar med sitt lilla sjöflygplan. Kina var då för svenskarna avlägset nära nog som en annan planet. Det är annorlunda nu. Och med TV och Internet kan man ha omedelbar kontakt med hela världen.

Människornas tänkesätt har ändrats, men det finns kvar många fördomar och det finns stora brister i kunskaperna om världen och dess problem. Svenskarna ser sig nog som tämligen fördomsfria till skillnad från folk i världen utanför som har konstiga uppfattningar.

Konflikten Israel-Palestina har pågått hela efterkrigstiden och den blir bara värre och värre. Varför kan de inte komma överens? På de första sidorna nu undersöks konfliktens historia och hur Israelerna nu hanterar Golanhöjderna, Gazaremsan, Västbanken och bygger murar mot Palestinierna. Israelerna menar att Moses för tusentals år sedan hade en överenskommelse med en högre makt om att Israels barn ska ha de områden palestinierna nu har.

Judarnas religion innehåller fördomar som borde ha rensats bort för länge sedan.

Redovisningar om mänskliga rättigheternas ställning i Palestina och Israel finns i det följande på sidorna om de mänskliga rättigheterna.

[26-28 Om religioner.](#)

På de här sidorna finns några studier om religioner, som visar att det finns anledning varna för religionernas skadlighet.

[29-35 EU och USA](#)

Israel vill ha EUs hjälp, men EU har egna problem. Det anses att USA stödjer Israel. USA ses nu som den enda supermakten och vill styra världen. Världens öde avgörs i presidentvalet hösten 2004. Tänkesätten i USA skiljer sig från dem i Europa. Religionerna har tämligen stark ställning i USA och dödsstraffet i USA ogillas av européerna. Tänkesätten i USA påverkar dem i Sverige.

De mänskliga rättigheterna i USA redovisas på sidorna om de mänskliga rättigheterna.

Här också något om Haiti, där fattigdomen tycks vara grunden för konflikterna

[36-75 De mänskliga rättigheterna.](#)

FNs förklaring om de mänskliga rättigheterna återges, de är en grund att stå på när det gäller världens framtid. Svenska utrikesdepartementet har på sin hemsida redogörelser för de mänskliga rättigheternas ställning i nästan alla cirka 190-200 länder i världen. De kan laddas hem och det lär bli cirka 3000 sidor. Här återges redovisningarna för Palestina, Israel och USA. Man kan ana att det i världen på det hela taget är dålig med rättigheterna.

Här redovisas UD:s tankar kring de mänskliga rättigheterna som de framgår av UD:s hemsida på Internet.

[76-107 Sverige i Sveriges omvärld](#)

På de här sidorna börjas med Regeringens utrikesdeklaration 2004, som inte säger så mycket om Sveriges förhållande till världen utanför, men ändå är vad Sveriges makthavare menar. Här också vad UD anser om handel och utveckling.

Sedan följer kritik av integrationspolitik, som rymmer många lager av fördomar. Därefter något om svensk vård och omsorg, bl a utdrag från nyligen komna redovisningar från socialstyrelsen.

Efter det något om välfärdsmått, sedan om de politiska partierna, opinionsbildare i Sverige och så något om valet till EU-parlamentet i juni 2004. (Välfärdsmått se även sidorna efter 181)

De här sidorna avser bara att ge några drag i svensk välfärd och svensk politik.

[108-140 Makthavarna.](#)

Det föregående har gett några drag i världens och Sveriges problem, med avsikten att de ska ge en påminnelse om att världen är stor, att Sverige är beroende av världen utanför och värderingarna där och måste finna sätt att skaffa kunskaper om världen och mer än hittills ta in yttervärlden i svenska planeringar för framtiden.

Sverige har cirka 200 länder i världen att samarbeta med och det räcker inte med att bara ha klart för sig de mänskliga rättigheternas

ställning därute. UD borde för alla länder redovisa också andra förhållanden som är av betydelse för Sveriges framtid: statsskick, tänkesätt, ekonomi, kultur mm.

Maktavare i världen finns för det första i stater, organisationer och företag utomlands och för det andra samma i Sverige.

Här görs en översikt över riksdagen, regeringen, kommunerna, myndigheter och stora organisationer och företag i Sverige. Det är mycket och man kan undra hur man ska kunna få grepp om allt .

140-166 Det behövs ett system för att få grepp om världen.

Här redovisas kortfattat forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem, som går ut på att få grepp om allt. Innehållet framgår i korthet av innehållsförteckningen i det föregående.

167-181 Regeringens IT-politiska strategigrupp

Den strategiska IT-gruppens nyligen framlagda verksamhetsplan återges. Planen är tämligen omfattande och svåröverskådlig.

182-202 Kommentarer till strategigruppens verksamhetsplan.

Till en början några enkla kommentarer om interna och utåtriktade verksamheter i organisationer av olika slag, där IT-gruppen skulle kunna göra insatser.

Sedan framförs påpekanden med hjälp av utdrag från forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem.

Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer : Individens kroppsliga förhållanden, psykiska förhållanden, fysiska miljö - fysiska samhälle och sociala miljö - sociala samhälle,

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter : Individernas viljor. Kollektiva viljor. Handlingar för kroppen. Handlingar för psyket

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Människorna har olika behov av information i de olika rollerna. Var får man tag på den information man behöver? För det behövs den infostruktur som finns i de uppgjorda klassifikationssystemet med alla mänskliga verksamheter ordnade överblickbart och logiskt. Några delar av systemet visas.

Till slut några ytterligare kommentarer.

Katastrof- och krisberedskap. Välfärdsfördelning.

Med utgångspunkt från flodvågskatastrofen i Ostasien och Svenska stormen i södra Sverige har världsförbättringsproblemen behandlats i

Sven Winnell 050312:

Samhällsplaneringens problem.

Hur ska man kunna förbättra världen?

Katastrof- och krisberedskap. Välfärdsfördelning.

Finns på Internet på

<http://w1.861.telia.com/~u86119281/omr40u.pdf>.

Innehåll:

Sid

2	Världskarta
3	Läget i världen och i Sverige.
13	Sven Winnell: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Kunskaper om verksamheterna och deras samband för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.
35 - 67	Människornas verksamheter 1-9. Krishantering. Välfärdsfördelning.
57 - 62	Hushållsekonomi
57	Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2004 + bostadskostnader mm.
58	Månadskostnader, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
59	Hushållsbudgetar för pensionärer.
60	Från Riksskatteverkets preliminärskatttabeller för 2003
61	Inkomster och inkomstskatter

37	1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.
44	2 Religiösa verksamheter o d.
44	3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
48	4 Sambandsforskningsverksamheter.
48	5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.
49	6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
66	7-9 Kulturella verksamheter.
66	7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
67	8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
67	9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.
68-148	Artiklar om läget i världen och i Sverige.

Läroarutbildning. Forskning. Samhällsplanering. Skolan.

Människornas kunskaper har stor betydelse för utvecklingen i världen. Lärare, forskning och skolan mm behandlas i

Sven Winnell 050403. **Läroarutbildning. Forskning.** **Samhällsplanering. Skolan.**

Finns på Internet på <http://w1.861.telia.com/~u86119281/omr40v.pdf>.

Innehåll:

Observera "Bokmärken" på första sidan i detta pdf-dokument. Där finns en innehållsförteckning och där kan man lätt klicka sig till de avsnitt man vill läsa.

Sid

4 **Utbildnings- och kulturministern. Om läroarutbildningen.**

7 **Högskoleverket 2005. Utvärdering av läroarutbildningen .**

9 Den nya läroarutbildningens uppbyggnad

14 Slutsatser och rekommendationer

23 Det gemensamma – En studie av några kunskapselement i den för alla läroarutbildningar gemensamma delen.

En fråga som kan inställa sig är hur de utbildade lärarna till eleverna omsätter kraven som ställs i skolans värdegrund och i kursplanerna. Något klart besked ges inte men man kan läsa följande:

“Den politiska styrningen. Med decentraliseringen och införandet av ett fristående skolsystem ändrades formerna för den politiska styrningen. Dessa förändringar är inte minst viktiga att förstå för att kunna arbeta med lokala arbetsplaner och utvärdering. De förändringar som skett vad gäller tillsyn, inspektion och utvärdering kräver en kunskap om bakomliggande system och tankegångar.” Undersökarnas

tabeller visar att i genomsnitt ca 40-50% av läroarstudenterna inte fått undervisning i styrningen.

“Variationerna inom och mellan lärosäten är som vi visat stora. Den statliga styrningen av läroarutbildningen synes fallera. Det förefaller som enskilda läroanstalters utbildning styrs av vilka lärare som finns i läroarutbildningen och inte av statliga styrdokument som examensförordningar. Uppsala universitet har den läroarutbildning där minst antal studenter anser sig ha fått undervisning inom de kunskapsområden som efterfrågades. Uppsala universitet har kompetens inom alla dessa områden.

Som en stilla, avslutande, undran frågar vi oss vad som hände med genomförandet av 1977 års högskolereform? Om den 2004 ännu inte genomförts torde den nuvarande läroarutbildningsreformen behöva minst ett kvarts sekel för att få ett genomslag i ett då förmodligen reformerat skolsystem.” Det är alltså illa ställt med läroarutbildningen.

Värdegrunden och kursplanerna, viktiga styrdokument, innehåller många bra och vackra formuleringar, men en mycket stor nackdel med dem är att de inte ger någon bra överblick över det totala innehållet, ger ingen helhetsbild om hur de olika ämnena hänger ihop. Skolämnena presenteras i bokstavsordning, men i den värld de ingår i förekommer saker och ting och processer inte i bokstavsordning. Det behövs en beskrivning om samhällenas utvecklingsprocesser och det finns i avsnittet i om Samhällsplaneringens problem som börjar på sidan 37.

26 **Forskning för ett bättre liv. Proposition om forskning.**

(Från Utbildnings- och kulturministern.)

28 Propositionens huvudsakliga innehåll

28 Utgångspunkter för regeringens forskningspolitik.

Propositionen innehåller många forskningsförslag. Men i frågan om hur forskningsresultat ska överföras till allmänheten får man inga tydliga svar. Avsikten med forskningen är ju att den ska leda till ett bättre liv, och man får förmoda, att det inte bara är forskarna som ska få det bättre utan alla. Det borde innebära att resultaten måste föras ut

till alla. Om man vidgar forskningsbegreppet till att gälla alla slags nyheter kommer man till att alla mäktiga offentliga och privata organ snabbt bör förmedla ut sina åsikter så att allmänheten kan ta ställning. Tidigare har det varit svårt att göra det. Med Internets tillkomst har det blivit möjligt. Även om alla inte kan ha tillgång till Internet har Internet revolutionerat informationsförsörjningen. Privata företag och organisationer måste idag finnas på Internet för att göra sig gällande. Offentliga organ bör finnas där för att fylla sina plikter mot allmänheten.

Regeringens hemsida har länge varit föredömlig både när det gäller teknik och innehållsuppbyggnad. Men våren 2004 ändrade regeringen sin hemsida och alla kan nu inte ladda hem därifrån på det gamla hederliga sättet. Svårigheterna beror på felkonstruktion av tekniken bakom regeringens hemsida, på kodningen, och den måste göras om. Det är bara ett semikolon som behöver tas bort i koderna. Trots påpekanden har felet inte rättats till.

Hur hantera informationsfloden? Den är ett stort samhällsproblem som behandlas mer i det följande. Det är också en del av Samhällsplaneringens problem.

33 Varför har vi ont i själen?

Informationsöverflöd. Kunskapsbrist. Handlingsförklaring.
“Våra fem sinnen tar varje sekund emot många miljoner informationsbitar, av vilka vårt medvetande aktivt noterar ett litet urval. Men hur görs urvalet? Kan vår hjärna sovra mellan det livsviktiga, det någorlunda angelägna och det onödiga?”

35 Bildning eller utbildning?

“Sveriges förenade studentkårer, som representerar landets högskolestudenter, har reagerat på att den högre utbildningen har två delvis motsatta mål. Dels ska den svara mot samhällets krav på välutbildad arbetskraft, dels ska den uppfylla demokratiens behov av kritiskt tänkande människor.”
Människor har fyra viktiga roller som behandlas i nästa avsnitt om Samhällsplaneringens problem.

37 Sven Winnell. Samhällsplaneringens problem.

- Hur ska man kunna förbättra världen ?
Ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
Kunskaper om verksamheterna och deras samband för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.
(Sven Winnells hemsida
<http://w1.861.telia.com/~u86105430/>)
- 44 Klassifikationssystem för verksamheter. Områden 1-9.
46 Människorna har olika behov av information i olika roller.
47 Informationsstress vår nya folksjukdom.
48 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen
49 Sex bilder med samband mellan områdena 1-9:
50 Schema över påverkans -och förändringdproblem.
51 Den fundamentala påverkanskedjan och ett schema med pilar som visar påverkan mellan områdena.
52 Schema med politiska och opolitiska planeringar.
53 Bild med pilar för påverkan mellan olika områden:
1/2 Individernas inre verklighet (i psyket) sedd som medel.
Vilja och förmåga att förändra.
3/4 Politiska styrningar i den yttre verkligheten (medel).
5/6 Ekonomiska handlingar i den yttre verkligheten (medel till kroppslig nytta).
7/9 Kulturella handlingar i den yttre verkligheten (medel till psykisk nytta).
1/2 Individens inre verklighet (i psyket) sedd som mål.
Upplevelse av tillfredsställelse.
54 Omvärldsanalys. Ett schema med alla områden.
55 Schema om inre och yttre verkligheter och verksamheter.
56 Den fundamentala påverkanskedjan.
57 Mediekonsumtion
58 Informations- och kunskapsflöden

59 **1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet. (Lpo 94)**

59 1. Skolans värdegrund och uppdrag

62 2. Mål och riktlinjer

68 **Grundskolan**

69 Grundskolan. Kursplaner och betygskriterier

71 Förteckning över grundskolans kursplaner.

72 Samhällsorienterande ämnen

77 Samhällskunskap

80 Religionskunskap

83 Naturorienterande ämnen

88 Matematik

91 Fysik

95 Kemi

99 Biologi

103 Teknik

106 Hem- och konsumentkunskap

109 Slöjd

112 Bild

116 Musik

119 Idrott och hälsa

122 Svenska

126 Svenska som andraspråk

130 Modersmål

135 Engelska

139 Moderna språk

143 Teckenspråk för hörande

146 Geografi

149 Historia

153 **Gymnasial utbildning**

156 Kärnämnen på gymnasiet.

156 Samhällskunskap

158 Religionskunskap

160 Naturkunskap

162 Matematik

165 Estetisk verksamhet

166 Idrott och hälsa

167 Svenska

170 Svenska som andraspråk

173 Engelska

175 Geografi. (Ej kärnämne)

178 Historia. (Ej kärnämne men ska bli det)

180 Ämnen på gymnasiet.

181 Gymnasiets program och ämnen 2005.

185 LO om gymnasiet.

187 LO-rapport om gymnasiet

195 **Demokrati och överblick i skolan.**

196 Att delta i demokratiska processer.

198 Skolämnen som kan ge överblick.

201 **Läget i världen.**

205 **Människornas verksamheter 1-9.**

Krishantering. Välfärdsfördelning

205 Att förstå områdenas innehåll.

207 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

217 2 Religiösa verksamheter o d

217 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

221 4 Sambandsforskningsverksamheter.

221 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.

222 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

234 7-9 Kulturella verksamheter.

234 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.

235 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.

235 9 Saklitterära verksamh. Allmän geografi o historia. Biografi.

236 **De kulturella verksamheterna 7-9.**

237 Internet

239 Om Nyheter på TV.

242 **Kunskapens makt (och maktens kunskap)**

Om EU.

Sven Winnell 051015:

Om EU. Politikområden. Kommissionen. Parlamentet. Utskott. Ledamöter. EU-nämnden. EU-historia. mm. Förslag till ny konstitution. Grundlag. Folkomröstningar. Lagrådet. Junilistan.

Finns på Internet på <http://web.telia.com/~u86119282/omr32a.pdf>

Innehåll

Sida

3 Europeiska unionens politikområden. Från EUs hemsida 050630.

7 Ledamöter av EU-kommissionen under ledning av J M Barroso (2004-2009). Från EUs hemsida 050630.

9 Europaparlamentet. Utskott. Från EUs hemsida 050702

9 Europaparlamentet. Svenska ledamöter 2004 - 2009. 19 st. Från EUs hemsida 050702.

14 Årsboken om EU 2003 – i korthet. Från regeringens hemsida 050630. Senaste årsboken.

17 EU-nämnden i Riksdagen. Från riksdagens hemsida 050703. Senaste uppgifterna om EU-nämnden.

24 Så blev världen som den är. DN 050609 sid Kultur 4.

26 Världens militärutgifter nära kalla krigets nivå. DN 050608 sid 23.

27 Krigsprojektet EU. DN 050616 sid Kultur 4: Om EU:s tillkomst.

30 EUs historia. Bristande demokratisk förankring är EU:s arvsynd” DN 050615 sid 20.

32 FÖRDRAG OM UPPRÄTTANDE AV EN KONSTITUTION FÖR EUROPA. (Från svenska regeringen våren 2005.

37 EUs grundlag , en översikt . Av Sören Wibe.

56 Det konstitutionella fördraget i korthet. Den svenska regeringens broschyr.

70 Folkomröstningarna.

71 Riksdagen och EU-konstitutionen.

71 Demokratiskt underskott i EU. Fred och potäter duger bra på Balkan.

72 EU-ministrarna den 16 juni 2005. DN 050617 sid 20.

73 Lagrådet om ny EU-konstitution. Från Lagrådets hemsida.

78 Junilistan om Lagrådets yttrande. Artikel 2005-06-30.

79 Göran Persson om EUs långtidsbudget. DN 050703 sid 6.

82 BJÖRN VON DER ESCH (kd) Riksdagsledamot, Södermanland. Eskilstuna-Kuriren 050718 sid 23: Ett grundskott mot demokratin.

83 ALEXANDER CHAMBERLAND Språkrör Grön Ungdom. Eskilstuna-Kuriren 050711 sid 23: Låt EU:s konstitution dö i frid.

84 Junilistans idéprogram

92 EU 051022

Hur ska politikerna förbättra världen?

En panel som vill vara anonym har fattat situationen:

De styrande partierna: Vi ska vinna valet.

Vänsterpartiet: Vi för kommunistisk politik men kallar den inte kommunistisk.

Miljöpartiet: Alla mänskliga aktiviteter är miljöfarliga och ska hindras med skatter, alla lampor ska släckas och temperaturen ska sänkas till fryspunkten.

Socialdemokraterna: Politik är skoj, vi säger till när vi tar på allvar. Statsministern tar ansvaret.

De borgerliga: Vi ska vinna valet.

Kristdemokraterna: Tror inte på Darwin. Vi gillar intelligent design. Alla skolbarn ska ha uniformer.

Centerpartiet: Vi vet inte vad vi gör men säger det vi tror väljarna vill höra.

Folkpartiet: 86 procent av svenskarna vill ha socialförsäkringar, men vi ska regera ihop med moderaterna och de vill slopa dem.

Moderaterna: Vi är ett egoistiskt parti: de som har mycket ska ha mera. Vi ska reformera skolan och ha betyg i konsten att ljuga.

Ariel Sharon (Israel): Har slutat med politiken på grund av hjärnblödning men koms ihåg med en 8 m hög och nära 100 mil lång mur.

President Bush (USA): För krig mot självmordsbombarna och hotar med dödsstraff.

Socialdemokraterna och valet.

Socialdemokraterna har fina riktlinjer från kongressen, men man kan undra om regeringen kan och vill föra en politik enligt dem.

Fram till valet hösten 2006 kommer regeringen att utsättas för hård kritik från borgerliga som drar upp socialdemokraternas försyndelser. Det är inte svårt att hitta svaga punkter i det regeringen gör och inte gör.

I P1:s lördagsintervju 7 januari 2006 intervjuades JK Göran Lambertz och en lång stund handlade den om poliser som ljuger. Man kan från det konstatera, att det finns ljugarkulturer i Sverige. Man kan förstå att ljugandet är mer eller mindre nödvändigt för människor som är i underläge och ljuger för att klara överlevnadsvillkor. Men det finns också en ljugarkultur bland bättre situerade människor som utnyttjar sina maktställningar med lögnerna de tror inte ska avslöjas eftersom de anser sig skyddade av sin makt. Det är ljugande som syftar till att bevara och utöka makt och redan goda levnadsvillkor.

JK:s åsikter om poliser mötte genast protester från polisförbundets ordförande som menade att de är en upprörande förolämpning av en hel yrkeskår. (DN 060108 sid 11)

I rapporten SOU 2005:104 Sverige och tsunamin – granskning och förslag. *Expertrapporter från 2005 års katastrofkommission Stockholm 2005*, finns att läsa om samtal dagarna kring tsunami-katastrofen julen 2004. Statssekreteraren i statsrådsberedningen Lars Danielsson säger sig ha samtalat med kabinetssekreteraren i UD Hans Dahlgren vid vissa tidpunkter, men denne menar att några samtal inte förekommit. Detta minskar förtroendet för regeringen. Av rapporten kan man få intrycket att utrikesministern höll sig undan och på UD tycks man ha haft uppfattningern att hon inte var till någon större nytta.

Kommissionsrapportens beskrivningar om regeringskansliets gårdanden i samband med katastrofen visar att det finns förhållanden i

kansliet som tyder på dålig fantasi och dålig organisationsförmåga.

Statsministern menar att det är han som har ansvaret för tillkortakommanden och vill stanna kvar och rätta till. Men man kan undra om de som inte klarat uppgifterna före katastrofen plötsligt blivit klokare efter. Svagheterna beror på hybris, ett gammalt grekiskt ord som kommer från Hybris, övermodets och förhävelsens gudinna.

Denna gudinna ligger förmodligen bakom fenomenen som beskrivs i en ledare "UD saknar empati" av skribenten Peter Wolodarski på sid 4 i DN 060105 (peter.wolodarski@dn.se):

"I VARJE ORGANISATION utvecklas en kultur som påverkar hur medarbetarna beter sig. Katastrofkommissionen ger i sin huvudrapport en serie skrämmande exempel på den anda som format svensk utrikesförvaltning.

Jag tänker i första hand inte på slarvet, sjabblet eller bristen på intern kommunikation efter tsunamin, utan på den avsaknad av inlevelseförmåga som tycks prägla så många delar av UD och utrikesrepresentationen.

Kanske är det detta tänkesätt som får en UD-tjänsteman i Stockholm att snäsa av en person som tidigt ringer och försöker lämna detaljerade uppgifter om välbehållna, med namn och personnummer.

Eller som får ambassadör Jonas Hafström att ge direktiv till konsulatpersonalen och kyrkans folk i Phuketområdet att inte lämna pengar till nödställda svenskar.

Eller som får utlandsmyndighetens representanter att ge rådet till drabbade att vända sig till researrangören för att få hemfärden bokad.

Eller som får en anställd på ambassaden i Bangkok att kräva ett nytt passfoto från en kvinna som förlorat sin dotter, därför att "hennes högra öra inte syntes tillräcklig väl".

Eller som tvingar svenskarna på plats att betala för stämplat till de provisoriska passen, trots att de inte har några pengar kvar.

Eller som får en medarbetare på beskickningen i Colombo att kräva att de som förlorat sina pass ska bege sig ner på stan och ordna fotografier, i några fall iklädda endast badkläder och utan pengar.

Eller som får en anställd på den konsulära enheten i Stockholm att

vifta bort en extrainkallad handläggares oro för att hon inte hunnit återkomma till en skadad svensk på en bergshöjd med orden "människor har suttit på höjder förut.

MAN BEHÖVER INTE HA några illusioner om UD för att bli förfärad av de interiörer som Katastrofkommissionen lyser upp. Alldeles uppenbart handlar det inte om enstaka personers misstag utan om en organisation med permanent underskott på empati. Fram träder en institution som främst ser som sin uppgift att följa paragrafer - inte att hjälpa människor.

Det är motsatsen till den viljestyrka, till rörlighet och känsla för katastrofens fasor som kännetecknade Sveriges främste diplomat genom tiderna - Raoul Wallenberg."

Från detta är steget inte långt till Migrationsminister Barbro Holmberg och migrationsverkets chef och en del av verkets ca 3000 anställda, av vilka några firat avhysningar med champagne och tårta och skrikit oförsämda saker åt asylsökande. Migrationsministern har genom framträdanden i TV1:s "Uppdrag granskning" visat prov på cynism och dålig empati (inlevelse i en annan persons känslor). Empatin tycks inte ha ökat efter katastrofen. Detta gör dåligt intryck och minskar förtroendet för regeringen, troligen mycket.

Kommissionens rapport sid 36: "H..... ingick i en grupp som hade bakjour i hemmet. När han fick TT-flasharna och förstod att ett jordskalv ägt rum som resulterat i flodvågor, bedömde han att informationen inte var sådan art att den behövde föras vidare. Det inträffade påverkade inte säkerheten på Statsrådsberedningen eller ministrarnas säkerhet.... Strax efter det att S... ringt och frågat om det fanns några svenska statsråd i den drabbade regionen fick A... också ett sms med samma förfrågan från Statsrådsberedningens rättschef, C... Inte heller hon hade bedömt att TT-flasharna föranledde vidare åtgärder, men att det var av vikt att säkerställa att inga ministrar befann sig i de drabbade områdena. W... hade engagemangslistan hemma och konstaterade att det fanns frågetecken kring migrationsminister Barbro Holmberg som befann sig i Kina ... A... fick via UD:s

Vakthavande telefonnumret till Holmbergs pressekreterare, och hon skulle ringa Holmberg i Shanghai. A... hörde inget mer från pressekreteraren och utgick från att allt var OK med Holmberg." Statsråden var i säkerhet. Barbro Holmberg kunde lugnt sitta i Shanghai.

Förtroende för rättsväsendet har minskat sedan en domare i Högsta Domstolen dömts för brott och fortfarande sitter kvar. Även om regeringen inte kan avsätta domaren har regeringen ansvar för att rättsväsendet fungerar väl och uppskattas av folket.

Fackföreningspampar med anknytning till socialdemokraterna har gjort övertramp med fiffel av olika slag och det färgar av sig på regeringen på ett ofördelaktigt sätt. I minnet lever också en statligt betald kräfts-kiva hos ett statsråd med statsrådslön och skyhögt pension.

Systembolagets VD, maka till statsministern, har i TV försvarat en personalfest som kostade 14 miljoner kr och 4000 kr per person. Pengarna kunde hellre ha gått till rehabilitering av alkoholister.

Statsråden har problem med empatin och sin hybris. De talar om rättvisa, men styrningarna uppvisar betydande brister därvidlag.

Hybris och brist på empati finns på många ställen. I ett hyreshusområde med många invandrare får de inte ha parabol på balkongen, som ger dem kontakt med hemlandet. Parabolerna sägs störa husens utseende och kan ramla ner, men kan naturligtvis fästas så att de sitter kvar. Att de skulle störa utseendet är nonsens.

SVT i allmänhetens tjänst? VD Christina Jutterström ser gärna Rapport i mobilen. TV lägger ut på nätet till allmänhetens tjänst, men alla har inte tillgång till nätet och alla har inte råd med det. TV-programmen sprider alltför ofta dåliga beteenden och fördomar.

Skolan är en enorm resurs, den har hand om barnen till de är 19 år, synd att skolan inte lyckas uppfostra dem alla till välfungerande personer som kan vara med och förbättra världen, visar respekt och empati och inte mobbar.

Vänsterpartiet har nu avslutat sin kongress. 060108 höll partiledare Lars Ohly avskedstal. Han menar att de som i partiet har annan åsikt

än partiledaren skadar partiet. Han minns ingen kongress som varit så trevlig som den nu. Partiets opinionssiffror är hälften mot på Gudrun Schymans tid, men han menar att det är ett starkt parti som vill vara med i regeringen efter valet. De borgerliga kommer att skrämmas med att vänsterpartiet med sin kommunistiska politik kommer att få stort inflytande i en vänsterregering. Regeringens EU-politik blir ett problem i valet.

I P1:s Obs 060111 kl 12.45 beskrev krönikören hur det blivit svårt att få kontakt med regeringen och alla de statliga myndigheterna. Bl a hade han frågat Statskontoret om hur många statliga myndigheter det finns och fått svaret, att det visste man inte, men fråga finansministern, som sedan svarat vet ej, fråga Statskontoret.

Vill socialdemokraterna sitta kvar vid makten måste de nog visa mer empati och göra rättvisekraven i riktlinjerna mer trovärdiga, och på något sätt gå näringslivets krav tillmötes.

Maxtaxan på dagis var en bra reform som bl a sänkte margina-effekterna för de välbärgade. Trots det ogillade borgerliga partier denna reform.

Nu höjer socialdemokraterna taken i försäkringarna, vilket är i linje med den generella välfärdspolitiken, gillad av fp, fördelaktigt för höginkomster, men borgerliga motsätter sig.

För några år sedan sänktes matmomsen, vilket var en dålig reform eftersom den var ologisk och vinnarna blev de högre inkomsterna. Centerpartiet förstod inte det galna, men vänsterpartiet då gjorde det. Det hade varit bättre att välja något som mer riktade sig till låginkomster eftersom det sades vara avsikten. Att nu höja matmomsen är inte särdeles lämpligt.

Det blir inte lätt för allmänheten att välja i höst. De borgerliga är igång med politiska grupper som levererar förföriska förslag.

Här några förslag som skulle kunna tilltala det svenska folket:

En lämplig reform nu är att ta bort TV-licensen för privat-hushållen och ersätta den med en kollektivlicens betalad av riksdagen/staten. Det är särskilt lämpligt nu när TV lägger om till digitalt, som kräver att hushållen köper boxar för ett eller ett par tusen kr per hushåll. Det krävs också mer och mer att hushållen har datorer och kan koppla upp sig på nätet, vilket kostar pengar.

Tar man bort TV-licensen för hushållen minskar statens inkomster, från licenserna, men KPI minskar så att förlusterna inte blir större än att staten kan tåla dem utan kompensation. Vill man kompensera förlusterna kan det ske genom sänkning av grundavdraget med 1200 kr. **Kalkyler för detta visas i det följande.**

En annan lämplig reform är att ta bort förmögenhetsskatten, något som länge önskats av näringslivet. Det kan kompenseras provisoriskt eller permanent med en höjning av bolagsskatten med cirka två procentenheter.

Johan Fall, Svenskt Näringsliv på Internet 2005-12-12: "Sverige går inte i Finlands fotspår. Sverige hakar inte på Finland och slopar förmögenhetsskatten. Därmed fortsätter kapitalflykten, samtidigt som många svenska företag lider brist på kapital.

I går fattade Finlands riksdag beslut om slopad förmögenhetsskatt. Röstsiffrorna var 134-45. Finland gör därmed sällskap med Danmark, Island, Tyskland, Nederländerna, Österrike och Luxemburg som alla slopat skatten de senaste åren.

Av EU:s och OECD:s 40-talet medlemsländer återstår därmed bara Sverige och ytterligare fyra länder, som ännu har kvar skatten.

Förmögenhetsskatten orsakar kapitalflykt. Enbart förra året uppgick kapitalflykten till 83 miljarder kronor och över tiden är den sammanlagt över 1 000 miljarder kronor. Samtidigt visar undersökningar på kapitalbrist bland många mindre företag. Att följa Finlands exempel hade därför varit klokt.

I dag fattar Sveriges riksdag beslut om nya 3:12-regler. Detta innebär en del förbättringar, men på flera punkter sker också allvarliga försämringar.

Ett allvarigare problem, än försämringarna i 3:12-regelverket, är de beslut som den svenska riksdagen inte tar. Den utredning, som legat till grund för de nya 3:12-reglerna, hade bland sina förslag även med slopad förmögenhetsskatt. Förslaget finns dock inte med i regeringens proposition."

Förmögenhetsskatten är en orättvis skatt, som bl a f d LO-ekonomen PO Edin velat ta bort. Det är lämpligt att ta bort den nu före valet, bl a därför att de nya taxeringsvärdena för småhusen stigit så mycket att det i många fall innebär katastrofliknande situationer för husägarna (vårt folk enligt Gunnar Sträng), dels högre fastighetsskatter och dels också förmögenhetsskatter. Att höja bolagsskatten som kompensation har tidigare framförts av näringslivet. För att få ett snabbt borttagande kan man göra det och sedan fundera på annan kompensation om det bedöms nödvändigt.

Barnlösa med de lägsta inkomsterna behöver förbättringar. Inget av de politiska partierna har visat intresse för dem. En förbättring kan lämpligen göras med hjälp av bostadsbidrag för barnlösa. **Förslag lämnas i det följande**

För pensionärer med låga inkomster gäller en del orimliga regler som behöver ändras. Men det blir för långt att gå in på det nu.

Efter förslagen om pengar kommer ett par artiklar om skolan och lärare. Kunskaper, skolgång och yrkesutbildning är viktigt. Det är att hoppas, att ambitionerna i artiklarna leder till förbättringar.

Därefter en artikel om Kina och ett schema om verksamheter i Sverige och i världen. Artikeln är en påminnelse om några men långt ifrån alla problem i världen.

Sist en redogörelse om regeringen, departementen och statsråden och deras ansvarsområden.

Ekonomisk välfärd för låginkomster.

SCB har redovisat löneinkomster för 2003 i sin rapport om ungdomar m fl. Se omr 40za.pdf. I det följande redovisas dessa löneinkomster för 2003 samt antagna löneinkomster för 2004 efter en uppräknings med 3,5%.

Löneinkomsterna i SCBs tabell är individuella löneinkomster, men är inte uppdelade med hänsyn till i vilken hushållstyp löntagarna befinner sig, vilket kanske kan ha någon betydelse för statistiken.

Löneinkomsterna för 2004 sätts sedan in i tabellen för skatter, disponibla inkomster och överskott sedan grundkostnaderna betalats. Grundkostnaderna bör ökas på med kostnader för semester och dator.

Datorkostnader kan beräknas till ca 5500 kr per år. Det begärs nu att alla ska ha tillgång till dator. Om man sätter semesterkostnader till 3000 kr för en ensam blir kostnader för semester och dator ca 8500 kr per år. Överskottet i hushållsbudgeten för ensam bör då var minst ca 8500 och man får en krisgräns vid inkomst för ensam på 14 000 kr per månad.

Enligt SCBs statistik blir det för ensam utan barn efter det man betalat grundkostnader och kostnader för semester och dator:

Kvinnor

16-19 år underskott mycket mer än 65 000 kr per år

20-24 underskott cirka 56 000 kr per år

25-29 underskott cirka 23 000 kr per år

30-39 underskott cirka 8 000 kr per år

Män

16-19 år underskott mycket mer än 65 000 kr per år

20-24 underskott cirka 8 000 kr per år

25-29 överskott cirka 38 000 kr per år

30-39 överskott cirka 45 000 kr per år

Ungdomar 20-24 år har möjlighet att få bostadsbidrag. I SCBs tabell anges bostadsbidrag i ålder 20-24 år 1030 kr per år och i ålder 25-29 år 1520 kr per år. Det är genomsnittsvärden och kanske kan det bli mer i individuella fall, men det hjälper inte upp mycket när underskotten i dessa åldrar är 56000-23000 kr per år.

Ensamman utan barn i ålder 30-39 kan inte få bostadsbidrag. Det är synnerligen anmärkningsvärt att kvinnor i åldrar 30-39 år, som lär ha varit ute i arbetslivet minst 10 år, har underskott på cirka 8000 kr per år. Män i åldrar 30-39 år har överskott på cirka 45000 kr per år.

De stora skillnaderna mellan män och kvinnor kan möjligen något bero på hur de är sysselsatta i arbetslivet. Men skillnaderna tycks inte vara så stora att de kan förklara löneskillnaderna mellan män och kvinnor. Inte heller hushållstyp lär förklara eftersom män och kvinnor lär ha ungefär samma hushållstyper. Man får räkna med att kvinnorna har lägre löneinkomster, ingen nyhet.

På nästa sida finns tabellutdrag om löneinkomster.

SCB: Tablå 2.1 Arbetskraftstillhörighet efter kön och ålder, 2003. Procent

Kön Ålder	Andel i arbetskraften		Summa	Andel utanför arbetskraften
	Sysselsatta	Arbetslösa		
Kvinnor				
16-19	32	4	36	64
20-24	57	5	62	38
25-29	75	5	80	20
30-39	80	4	84	16
Män				
16-19	23	3	26	74
20-24	61	8	69	31
25-29	79	6	85	15
30-39	87	4	91	9

Källa: Arbetskraftsundersökningen (AKU)

Tabell 3.2g Inkomststruktur 1) i decilgrupper för kvinnor i åldern 30-39, 2003. Kronor

	Decilgrupper										
Inkomstslag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Löneinkomst	14 740	47 300	94 420	129 770	155 110	175 270	194 470	220 160	263 030	377 560	
Kvinnor i procent av män	81,3	85,1	80,3	77,2	77,0	77,2	77,4	78,0	79,3	76,0	Värden mellan 76 och 85 Decilerna 5 och 6: 77-77

Tabell 3.2h Inkomststruktur1) i decilgrupper för män i åldern 30-39, 2003. Kronor

	Decilgrupper									
Inkomstslag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Löneinkomst	18 130	55 550	117 570	168 190	201 520	227 110	251 310	282 390	331 810	496 800

Tabell 3.2e Inkomststruktur 1) i decilgrupper för kvinnor i åldern 25-29, 2003. Kronor

	Decilgrupper										
Inkomstslag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Löneinkomst	12 250	32 910	54 170	87 100	125 950	159 220	186 530	209 490	243 800	310 560	
Kvinnor i procent av män	92,0	89,8	91,1	92,5	89,8	88,6	89,3	88,6	89,8	85,9	Värden mellan 86 och 92 Decilerna 5 och 6: 89-90

Tabell 3.2f Inkomststruktur1) i decilgrupper för män i åldern 25-29, 2003. Kronor

	Decilgrupper									
Inkomstslag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Löneinkomst	13 350	36 640	59 480	94 130	140 280	179 610	208 880	236 320	271 330	351 340

Tabell 3.2c Inkomststruktur 1) i decilgrupper för kvinnor i åldern 20-24, 2003. Kronor

	Decilgrupper										
Inkomstslag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Löneinkomst	8 140	28 230	38 090	47 270	56 450	76 960	107 740	141 420	173 790	211 310	
Kvinnor i procent av män	125,2	113,3	112,3	104,5	97,9	97,1	97,2	93,2	90,0	82,9	Värden mellan 83 och 125 Decilerna 5 och 6: 97-98

Tabell 3.2d Inkomststruktur i decilgrupper för män i åldern 20-24, 2003. Kronor

	Decilgrupper									
Inkomstslag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Löneinkomst	6 500	24 910	33 910	45 230	57 670	79 270	110 890	151 670	193 000	254 750

Tabell 3.2a Inkomststruktur 1) i decilgrupper för kvinnor i åldern 16-19, 2003. Kronor

	Decilgrupper										
Inkomstslag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Löneinkomst	260	960	1 390	2 080	5 240	8 820	14 530	24 100	37 290	65 320	
Kvinnor i procent av män	118,2	110,3	125,2	110,1	106,1	106,8	107,2	108,1	108,7	89,2	Värden mellan 89 och 125 Decilerna 5 och 6: 106-107

Tabell 3.2b Inkomststruktur 1) i decilgrupper för män i åldern 16-19, 2003. Kronor

	Decilgrupper									
Inkomstslag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Löneinkomst	220	870	1 110	1 890	4 940	8 260	13 560	22 300	34 300	73 220

Från omr40za.pdf sid 157:

Tabell 3.1 Inkomststruktur1) efter kön och ålder, 2003. Kronor

Kvinnor				
Ålder	16-19	20-24	25-29	30-39
Löneinkomst	16 750	80 650	125 400	149 470

Tabell 3.1 Inkomststruktur1) efter kön och ålder, 2003. Kronor

Män				
Ålder	16-19	20-24	25-29	30-39
Löneinkomst	15 350	106 120	177 500	237 340

Från 36-39h.pdf sid 17:

Löneökningen 2004 enligt DN 050521 sid Ekonomi 7. Källa SCB: Kommuner män 4,0%, kv 3,5. Landsting m 3,1, kv 3,2. Staten m 2,3, kv 1,7. Tj.män privatanst. m 4,3, kv 4,7. Arbetare privatanst. m 3,2, kv 3,1. **Antag i genomsnitt 3,5%**

Siffrorna ovan blir då istället:

Tabell 3.1 Inkomststruktur1) efter kön och ålder, 2004. Kronor

Kvinnor				
Ålder	16-19	20-24	25-29	30-39
Löneinkomst	17 336	83 472	129 789	154 701
Per månad	1 444	6 956	10 815	12 891

Tabell 3.1 Inkomststruktur1) efter kön och ålder, 2004. Kronor

Män				
Ålder	16-19	20-24	25-29	30-39
Löneinkomst	15 887	109 834	183 712	245 646
Per månad	1 323	9 152	15 309	20 470

Från omr40za sid 96: Inkomst efter skatt 2004 .

Förvärvsarbete. Inkomst efter preliminärskatt. Enligt tabell 32 för månadslön, kolumn 1. Överskott (för ensam utan barn, årskostnader 110 000 kr. **exklusive semester och dator (dator ca 5500/år)). Ensamstående utan barn: (datorkostnader se omr36-39h sid 50)**

Kolumnerna:

Lön kr per månad.

Skatt i procent av inkomst.

Preliminär skatt.

Disponibelt efter skatt per månad.

Disponibelt efter skatt per år.

Överskott per år.

**SCBs löneinkomster.
(närmaste inkomstklass)**

Män 16-19 år

Kvinnor 16-19 år

Kvinnor 20-24 år

Män 20-24 år

Kvinnor 25-29 år

Kvinnor 30-39 år

Män 25-29 år

Män 30-39 år

6001 25,1 1503 4498 53976 -56024

7001 25,3 1770 5231 62772 -47228

8001 25,5 2037 5964 71568 -38432

9001 25,7 2315 6686 80232 -29768

10001 26,5 2652 7349 88188 -21812

11001 27,4 3016 7985 95820 -14180

12001 28,2 3379 8622 103464 -6536

13001 28,8 3742 9259 111108 1108

14001 29,3 4106 9895 118740 8740 krisgräns

15001 29,8 4469 10532 126384 16384

16001 30,2 4832 11169 134028 24028

17001 30,6 5196 11805 141660 31660

18001 30,9 5559 12442 149304 39304

19001 31,2 5922 13079 156948 46948

20001 31,6 6326 13675 164100 54100 *)

21001 31,8 6689 14312 171744 61744

22001 32,1 7053 14948 179376 69376

*) Vårbudgetpropositionen 2005. Bil 3 Fördelningspolitisk redogörelse. Sid 24: "För att en ensamstående ska ha samma ekonomiska standard som två samboende med vardera en månadslön på 16 000 kronor krävs att den ensamstående har en månadslön på 19 960 kronor, allt annat lika."

Antal med överskott och underskott.

Från Tabell 1 i SCBs "Inkomster 2003. Registerbaserad":

Sammanräknad förvärvsinkomst år 2003	Andelen personer efter inkomst per mån kr	Antal individer, Kvinnor+män 20-64 år *)	Överskott ca **)
0 kr		Totalt 5 196 842	Ensamma
1kr-19,9 tkr	1- 1667	3,3%= 166 298	ca 55 000 st
20,0-39,9	1667- 3333	2,5 129 921	43 000 -
40,0-59,9	3333- 5000	2,3 119 527	40 000 -
60,0-79,9	5000- 6666	2,1 109 133	36 000 -56000kr
80,0-99,9	6666- 8333	4,0 207 873	69 000 -47000kr
100,0-119,9	8333-10000	3,6 187 086	62 000 -30000kr
120,0-139,9	10000-11666	4,1 213 070	71 000 -14000kr
140,0-159,9	11666-13333	5,2 270 339	90 000 -6000kr
160,0-179,9	13333-15000	6,7 348 188	116 000 8000kr
180,0-199,9	15000-16666	7,8 405 353	135 000 24000kr
200,0-219,9	16666-18333	8,4 436 534	145 000 32000kr

***) Från 36-39h.pdf sid 68:**

“Från Bostads-och hyresundersökningen 2002 (SCB)

Ensamhushåll med eller utan barn	152 1000
Makar med eller utan barn	154 5000
Övriga	36 1000
Samtliga hushåll	342 7000”

I inkomststatistiken är det svårt att hitta uppdelning på ensamma och makar/sambor. Överslagsvis kan man räkna med att antalet ensamhus-håll är lika med antalet sambohushåll, dvs cirka en tredjedel av antalet personer är ensamstående.

**) Överskott avrundat ungefär enligt tabellen för överskott 2004.

Kolumnen visar, att det är underskott för inkomster under ca 15000 kr per månad

SCBs statistik.

SCBs inkomststatistik redovisar för det mesta disponibla inkomster, inte löneinkomster eller förvärvsinkomster. De disponibla inkomsterna innehåller löner men dessutom bidrag o d av många olika slag, och SCBs siffror visar genomsnitt. Det är bra om man vill få grepp om levnadsstandard i genomsnitt o d som folk har i rådande situation.

Men om man vill utreda behovet av bidrag o d måste man ha siffror för inkomster utom bidrag o d, och det är bara undantagsvis SCB har sådana siffror.

Vill man undersöka behovet av bidrag o d behöver man också uppdelningar på ensamstående och makar/sambor, men SCB redovisar för det mesta inte verkliga siffror utan manipulerade siffror som gjorts under antaganden av vissa “konsumtionsenheter”, där talen för dessa enheter är tillverkade under vissa antaganden om konsumtionsförhållanden, som inte med säkerhet är verklighetstroga, och inte är lämpliga att använda när man vill undersöka bidragsbehov o d och behov av skatteförändringar.

SCBs statistik är också mycket svårtolkad ifråga om barns inverkan.

SCBs statistik är inte tillräckligt utvecklad för fall då man vill undersöka låginkomsternas förhållanden.

Till detta kommer att en del av SCBs tabeller i elektronisk form är spärrade så att de inte kan kopieras och ibland inte heller kan skrivas ut. Vill man använda tabellerna i en utredning måste man då skriva av dem för hand, vilket är mer arbete än man kan begära. Så är tex Tabellen 1 i SCBs “Inkomster 2003. Registerbaserad” spärrad för kopiering och har inte kunnat skrivas ut elektroniskt. Tabellen på föregående sida är tillverkad genom avskrift för hand.

SCBs lönestatistiska årsbok för 2003 har, på grund av någon felkonstruktion hos SCB, inte gått att ladda hem på vanligt sätt.

Lönestatistik årsbok 2003.

Tabell 2a. Genomsnittlig månadslön efter ålder, utbildningsnivå och kön inom samtliga sektorer 2003

Ålder	Utbildningsnivå 1)						Samtliga nivåer
	1+2	3	4	5	6	7	
18-24							
Kvinnor	16 100	16 400	16 400	17 700	18 400	..	16 700
Män	17 400	17 400	17 800	18 400	19 100	..	17 800
Totalt	16 800	17 000	17 100	18 000	18 600	..	17 200
% Kv lön	93	94	92	96	96	..	94
% Kv	50	42	49	62	71	..	51
25-29							
Kvinnor	17 300	17 700	18 100	19 000	21 200	22 400	19 300
Män	19 300	20 000	20 500	21 800	23 300	24 900	21 100
Totalt	18 500	19 100	19 500	20 500	22 000	24 100	20 300
% Kv lön	90	88	89	87	91	90	91
% Kv	38	39	42	47	59	34	47
30-34							
Kvinnor	17 400	18 400	19 400	21 800	23 900	27 700	20 700
Män	20 800	21 400	22 600	25 800	28 500	29 900	23 800
Totalt	19 500	20 300	20 900	24 000	26 000	29 100	22 400
% Kv lön	84	86	86	84	84	92	87
% Kv	38	37	53	45	54	35	46
35-39							
Kvinnor	18 100	18 900	20 200	22 400	26 000	30 900	21 300
Män	21 100	22 000	25 300	28 300	33 200	35 800	25 500
Totalt	20 000	20 700	22 300	25 400	29 300	34 300	23 500
% Kv lön	86	86	80	79	78	86	84
% Kv	37	42	59	50	54	31	48
40-44							
Kvinnor	18 100	19 000	20 300	22 700	26 700	34 200	21 400
Män	21 600	22 200	26 000	29 400	37 500	39 000	26 500
Totalt	20 200	20 700	22 900	25 700	31 600	37 400	24 000
% Kv lön	84	86	78	77	71	88	81
% Kv	39	48	55	55	55	32	50

45-49

Kvinnor	18 400	19 200	20 500	22 800	27 000	35 600	21 700
Män	21 700	22 500	26 000	29 400	37 700	42 800	26 700
Totalt	20 500	20 800	23 200	25 600	31 600	40 500	24 100
% Kv lön	85	85	79	78	72	83	81
% Kv	38	52	51	57	57	32	51

50-54

Kvinnor	18 400	19 100	21 400	23 100	26 800	38 700	21 700
Män	21 500	22 700	26 500	29 100	36 600	45 400	26 800
Totalt	20 200	20 700	24 300	25 700	31 100	43 600	24 200
% Kv lön	86	84	81	80	73	85	81
% Kv	41	58	43	56	56	27	52

55-59

Kvinnor	18 700	19 100	21 800	23 600	27 300	37 200	21 500
Män	21 800	22 800	27 900	29 600	37 000	44 600	26 900
Totalt	20 400	20 500	26 000	26 100	31 600	42 700	24 200
% Kv lön	86	84	78	80	74	83	80
% Kv	43	61	30	58	55	26	51

60-64

Kvinnor	18 200	18 900	21 200	23 000	26 500	36 000	21 000
Män	21 200	22 400	28 000	27 700	35 300	42 200	26 000
Totalt	19 800	20 200	26 400	25 000	30 200	40 600	23 500
% Kv lön	86	84	75	83	75	85	81
% Kv	45	64	24	58	58	26	51

Alla åldrar

Kvinnor	18 000	18 900	18 900	22 100	25 100	33 900	20 700
Män	21 000	22 000	22 700	27 200	32 800	40 100	24 800
Totalt	19 800	20 500	20 900	24 400	28 500	38 200	22 800
% Kv lön	86	86	83	81	77	85	84
% Kv	42	50	47	54	56	30	49

1) 1 Förgymnasial utbildning, kortare än 9 år. 2 Förgymnasial utbildning, minst 9 år. 3 Gymnasial utbildning, högst 2 år. 4 Gymnasial utbildning, 3 år. 5 Eftergymnasial utbildning, kortare än 3 år. 6 Eftergymnasial utbildning, 3 år eller längre. 7 Forskarutbildning.

% Kv lön: Kvinnors lön i procent av mäns lön. % Kv: Andel kvinnor.

Lönestatistik årsbok 2003.

Tabell 1a. Lönespridning efter sektor och kön 2003

Sektor	Percentil					Medel- lön
	<u>10</u>	<u>25</u>	<u>50</u>	<u>75</u>	<u>90</u>	
Primärkommunal sektor						
Kvinnor	15 400	16 700	18 600	21 100	24 500	19 300
Män	15 700	17 500	20 200	23 900	27 400	21 300
Totalt	15 400	16 900	18 800	21 700	25 200	19 700
% Kv lön	98	95	92	88	89	91
Landstingskommunal sektor						
Kvinnor	16 800	18 000	20 600	23 600	28 600	22 300
Män	17 300	19 800	24 400	40 500	55 200	31 400
Totalt	16 800	18 300	21 100	24 900	34 500	24 100
% Kv lön	97	91	84	58	52	71
Statlig sektor						
Kvinnor	17 200	18 600	20 900	25 000	30 200	22 700
Män	18 400	20 900	25 000	30 200	37 900	26 800
Totalt	17 600	19 400	22 800	27 900	34 600	24 800
% Kv lön	93	89	84	83	80	85
Offentlig sektor						
Kvinnor	15 800	17 200	19 100	22 100	25 800	20 300
Män	16 600	18 700	22 100	27 000	35 300	24 600
Totalt	15 900	17 400	19 700	23 400	28 000	21 500
% Kv lön	95	92	86	82	73	82
Privat sektor						
Kvinnor	15 100	16 800	19 200	23 200	29 000	21 100
Män	16 500	18 600	21 600	26 900	36 200	24 800
Totalt	15 800	17 800	20 700	25 400	33 800	23 400
% Kv lön	91	90	89	86	80	85
Samtliga sektorer						
Kvinnor	15 400	17 000	19 200	22 600	27 200	20 700
Män	16 500	18 600	21 700	26 900	36 000	24 800
Totalt	15 800	17 700	20 300	24 700	31 900	22 800
% Kv lön	93	92	88	84	75	84

Förklaring till percentiler i tabell 1a

Andel anställda som har lika eller lägre lön än vad respektive mått visar:

10:e percentilen 10 procent

25:e percentilen 25 procent

50:e percentilen 50 procent

75:e percentilen 75 procent

90:e percentilen 90 procent

Förklaring till förkortning i tabell 1a

% Kv lön : Kvinnors lön i procent av mäns lön

Lönestatistisk årsbok.

051127:

http://www.scb.se/statistik/AM/AM0110/2003A01/AM0110_2003A01_BR_AM91SA0401.pdf 1467kB

Ovanstående länk leder till den senaste lönestatistisk årsbok, som avser år 2003. Den utkom för ett år sedan. Sedan dess utges inte boken längre. Nedanstående länk leder till den senaste publiceringen av årsstatistiken, som nu endast finns i databas.

http://www.scb.se/templates/pressinfo____148765.asp

Pressmeddelande från SCB och Medlingsinstitutet

2005-10-28 09:30 Nr 2005:266

År 2004 var den genomsnittliga månadslönen 23 700 kronor för hela arbetsmarknaden, 21 500 kronor för kvinnor och 25 800 kronor för män. Kvinnors lön som andel av mäns lön var 83 procent för hela arbetsmarknaden. Om man tar hänsyn till skillnader i ålder, utbildning, arbetstid, sektor och yrke blir kvinnors lön i procent av mäns 92 procent.

Kvinnors lön i procent av mäns lön har i princip varit densamma sedan 1992, det första år SCB publicerade måttet. Även siffran som tar hänsyn till skillnader i förklaringsfaktorer har i princip varit densamma sedan den började redovisas 1996.

	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnors lön i % av mäns lön
Hela arbetsmarknaden	21 500	25 800	23 700	83
Offentlig sektor	21 100	25 400	22 200	83
Privat sektor	22 000	25 900	24 400	85

Högsta och lägsta månadslönerna

Den högsta genomsnittliga månadslönen har yrkesgruppen Verkställande direktörer, verkschefer m.fl. Deras månadslön är fyra gånger högre än den lägsta genomsnittliga månadslönen för yrkesgruppen Köks- och restaurangbiträden. I gruppen Verkställande direktörer,

verkschefer m.fl. är endast åtta procent kvinnor medan 78 procent är kvinnor i gruppen Köks- och restaurangpersonal. Kvinnors lön som andel av mäns lön är 85 procent i gruppen Verkställande direktörer m.fl. och 100 procent i gruppen Köks- och restaurangpersonal. Övriga grupper där kvinnors och mäns genomsnittliga månadslön är lika stor är Grundskollärare, Frisörer och annan servicepersonal, Lokförare m.fl. samt Tidningsdistributörer, vaktmästare m.fl.

Lönespridning

Av de tjugo yrkesgrupper som redovisas här är lönespridningen, uttryckt i 90:e percentilen dividerat med 10:e percentilen, högst i gruppen Verkställande direktörer, verkschefer m.fl. med 4,3. Lägst lönespridning har grupperna Köks- och restaurangbiträden, Städare m.fl. samt Biblioteksassistenter. Totalt för alla yrkesgrupper på arbetsmarknaden är lönespridningen 2,0. Det vill säga de tio procent som har de högsta månadslönerna har dubbelt så hög lön som de tio procent som har de lägsta månadslönerna.

Det finns knappt 200 000 personer i yrkesgrupperna med de tio högsta medellönerna och drygt 200 000 personer i yrkesgrupperna med de tio lägsta medellönerna.

Yrkesgrupper med de högsta genomsnittliga månadslönerna

Yrkesgrupp	Månadslön
Verkställande direktörer, verkschefer m.fl.	65 200
Högre ämbetsmän m. fl.	48 500
Hälso- och sjukvårdsspecialister	46 500
Chefer för särskilda funktioner	44 500
Piloter, fartygsbefäl m.fl.	44 500
Jurister	43 600
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	42 600
Matematiker och statistiker	37 100
Fysiker, kemister m.fl.	36 700
Drift- och verksamhetschefer	35 400

Observera att statlig sektor inte ingår i yrkesredovisningen till följd av ändrad yrkesklassificering.

Yrkesgrupper med de lägsta genomsnittliga månadslönerna

Yrkesgrupp	Månadslön
Köks- och restaurangbiträden	16 300
Städare m.fl.	16 400
Medhjälpare inom jordbruk, trädgård, skogsbruk o fiske	17 200
Växtodlare och djuruppfödare, blandad drift	17 400
Djuruppfödare och djurskötare	17 600
Biblioteksassistenter m.fl.	17 800
Övriga servicearbetare	17 900
Storhushålls- och restaurangpersonal	18 200
Växtodlare inom jordbruk och trädgård	18 400
Brevbärare m.fl.	18 400

Observera att statlig sektor inte ingår i yrkesredovisningen till följd av ändrad yrkesklassificering.

Publikation

Statistiken publiceras inte längre i Lönestatistisk årsbok men finns utlagd i Sveriges Statistiska databaser på SCB:s hemsida.

Sveriges statistiska databaser

Ytterligare uppgifter redovisas i databaserna som avgiftsfritt är åtkomliga via SCB:s webbplats.

Information om statistikens kvalitet, framställningssätt samt tabeller och diagram m.m. finns på SCB:s webbplats.

Statistikansvarig myndighet Medlingsinstitutet Box 1236, 111 82 Stockholm Fax 08-650 68 36

Medlingsinstitutet Maj Nordin Tfn 08-545 292 40/44

E-post maj.nordin@mi.se Producent SCB

Förfrågningar Sofia Nilsson Tfn 019-17 65 86

E-post sofia.nilsson@scb.se

Margareta Carlson Tfn 019-17 67 33 E-post margareta.c@scb.se

SCBs arbetsmarknadsstatistik.

Regioner (9st):

SE0 Sverige
SE01 ... Stockholm
SE02 ... Östra Mellansverige
SE04 ... Sydsverige
SE06 ... Norra Mellansverige
SE07 ... Mellersta Norrland
SE08 ... Övre Norrland
SE09 ... Småland med öarna
SE0A .. Västsverige

Sektorer (9st):

0 samtliga sektorer
00samtliga sektorer, exklusive staten
1-3 ... offentlig sektor
1 statlig sektor
2 kommunal sektor
3 landstingssektorn
4-5 ... privat sektor
4privatanställda arbetare
5 privatanställda tjänstemän

Yrken (SSYK)(115 st):

0000 . samtliga yrken
111 ... högre ämbetsmän och politiker
112 ... chefstjänstemän i intresseorganisationer
121 ... verkställande direktörer, verkschefer m.fl.
122 ... drift- och verksamhetschefer
123 ... chefer för särskilda funktioner
124 ... arbetsledare
131 ... chefer för mindre företag och enheter
211 ... fysiker, kemister m.fl.
212 ... matematiker och statistiker
213 ... dataspecialister

- 214 ... civilingenjörer, arkitekter m.fl.
221 ... specialister inom biologi, jord- och skogsbruk m.m.
222 ... hälso- och sjukvårdsspecialister
223 ... barnmorskor; sjuksköterskor med särskild kompetens
231 ... universitets- och högskollärare
232 ... gymnasielärare m.fl.
233 ... grundskollärare
234 ... speciallärare
235 ... andra pedagoger med teoretisk specialistkompetens
241 ... företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän
242 ... jurister
243 ... arkivarier, bibliotekariéer m.fl.
244 ... samhälls- och språkvetare m.fl.
245 ... journalister, konstnärer, skådespelare m.fl.
246 ... präster
247 ... administratörer i offentlig förvaltning
248 ... administratörer i intresseorganisationer
249 ... psykologer, socialsekreterare m.fl.
311 ... ingenjörer och tekniker
312 ... datatekniker och dataoperatörer
313 ... fotografer; ljud- och bildtekniker, sjukhustekniker m.fl.
314 ... piloter, fartygsbefäl m.fl.
315 ... säkerhets- och kvalitetsinspektörer
321 ... lantmästare, skogsmästare m.fl.
322 ... sjukgymnaster, tandhygienister m.fl.
323 ... sjuksköterskor
324 ... biomedicinska analytiker
331 ... förskollärare och fritidspedagoger
332 ... andra lärare och instruktörer
341 ... säljare, inköpare, mäklare m.fl.
342 ... agenter, förmedlare m.fl.
343 ... redovisningsekonomer, administrativa assistenter m.fl.
344 ... tull-, taxerings- och socialförsäkringstjänstemän
345 ... poliser
346 ... behandlingsassistenter, fritidsledare m.fl.
347 ... tecknare, underhållare, professionella idrottsutövare m.fl.
348 ... pastorer
411 ... kontorssekreterare och dataregistrerare
412 ... bokförings- och redovisningsassistenter
413 ... lager- och transportassistenter
414 ... biblioteksassistenter m.fl.
415 ... brevbärare m.fl.
419 ... övrig kontorspersonal
421 ... kassapersonal m.fl.
422 ... kundinformatörer
511 ... resevärdar m.fl.
512 ... storhushålls- och restaurangpersonal
513 ... vård- och omsorgspersonal
514 ... frisörer och annan servicepersonal, personliga tjänster
515 ... säkerhetspersonal
521 ... fotomodeller m.fl.
522 ... försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.
611 ... växtodlare inom jordbruk och trädgård
612 ... djuruppfödare och djurskötare
613 ... växtodlare och djuruppfödare, blandad drift
614 ... skogsbrukare
615 ... fiskare och jägare
711 ... gruv-, bergarbetare och stenhuggare
712 ... byggnads- och anläggningsarbetare
713 ... byggnadshantverkare
714 ... målare, lackerare, skorstensfejare m.fl.
721 ... gjutare, svetsare, plåtslagare m.fl.
722 ... smeder, verktygsmakare m.fl.
723 ... maskin- och motorreparatörer
724 ... elmontörer, tele- och elektronikreparatörer m.fl.
731 ... finmekaniker m.fl.
732 ... drejare, glashyttarbetare, dekorationsmålare m.fl.
733 ... konsthantverkare i trä, textil, läder m.m.
734 ... grafiker m.fl.
741 ... slaktare, bagare, konditorer m.fl.
742 ... möbelsnickare, modellsnickare m.fl.
743 ... skräddare, tillskärare, tapetserare m.fl.

744 ... garvare, skinnberedare och skomakare
 811 ... malmförädlingsoperatörer, brunnsborrare m.fl.
 812 ... processoperatörer vid stål- o metallverk
 813 ... processoperatörer, glas och keramiska produkter
 814 ... processoperatörer, trä- och pappersindustri
 815 ... processoperatörer, kemisk basindustri
 816 ... driftmaskinister m.fl.
 817 ... industrirobotoperatörer
 821 ... maskinoperatörer, metall- och mineralbehandling
 822 ... maskinoperatörer, kemisk-teknisk industri
 823 ... maskinoperatörer, gummi- och plastindustri
 824 ... maskinoperatörer, trävaruindustri
 825 ... maskinoperatörer, grafisk industri, pappersvaruindustri
 826 ... maskinoperatörer, textil-, skinn- och läderindustri
 827 ... maskinoperatörer, livsmedelsindustri m.m.
 828 ... montörer
 829 ... övriga maskinoperatörer och montörer
 831 ... lokförare m.fl.
 832 ... fordonsförare
 833 ... maskinförare
 834 ... däckspersonal
 911 ... torg- och marknadsförsäljare
 912 ... städare m.fl.
 913 ... köks- och restaurangbiträden
 914 ... tidningsdistributörer, vaktmästare m.fl.
 915 ... renhållnings- och återvinningsarbetare
 919 ... övriga servicarbetare
 921 ... medhjälpare inom jordbruk, trädgård, skogsbruk och fiske
 931 ... grovarbetare inom bygg och anläggning
 932 ... handpaketerare och andra fabriksarbetare
 933 ... godshanterare och expressbud
 011 ... militärer

Ålder (2005) (6 st):

18-24 45-54
 25-34 55-64
 35-44 totalt

Kön:

män
 kvinnor
 totalt

Utbildningsnivåindelning:

- 1 Förgymnasial utbildning, kortare än 9 år
- 2 Förgymnasial utbildning, minst 9 år
- 3 Gymnasial utbildning, högst 2 år
- 4 Gymnasial utbildning, 3 år
- 5 Eftergymnasial utbildning, kortare än 3 år
- 6 Eftergymnasial utbildning, 3 år eller längre
- 7 Forskarutbildning

SCB Ämnesområden

I en bilaga till statistikförordningen (SFS 2001:100) anges vilka områden som omfattas av officiell statistik och vilken myndighet som ansvarar för statistiken på respektive område/ delområde. Den följande förteckningen bygger på uppgifter i bilagan till statistikförordningen.

AM Arbetsmarknad
 BE Befolkning
 BO Boende, byggande och bebyggelse
 EN Energi
 FM Finansmarknad
 HA Handel med varor och tjänster
 HE Hushållens ekonomi
 HS Hälso- och sjukvård
 JO Jord- och skogsbruk, fiske
 KU Kultur och fritid
 LE Levnadsförhållanden
 ME Medborgarinflytande
 MI Miljö
 NR Nationalräkenskaper
 NV Näringsverksamhet
 OE Offentlig ekonomi
 PR Priser och konsumtion
 RV Rättsväsende
 SF Socialförsäkring m.m.
 SO Socialtjänst m.m.
 TK Transporter och kommunikationer
 UF Utbildning och forskning .Uppdaterad: 2005-10-20 www.scb.se

Minimilöner

DN 060107 sid Ekonomi 5:

“Minimilön i Sverige den högsta i Europa.

De svenska minimilönerna är bland de högsta i Europa. Deras reala värde har dessutom ökat betydligt under de senaste tio åren. Lägst bland EU-länderna ligger Lettland, visar en ny rapport från IFAU.

Sverige har till skillnad från många andra länder ingen lagstadgad minimilön. För att ta reda på hur höga de lägsta lönerna är har Per Skedinger, forskare på Industriens utredningsinstitut, använt sig av sju stora kollektivavtalsområden som täcker 74 procent av LO:s medlemmar. Minimilönerna kallas i vissa avtal lägsta lön, ingångslön eller grundlön.

I de undersökta avtalen ligger minimilönerna mellan 12790 kronor i månaden och 15340 kronor i månaden för en 20-åring utan yrkesutbildning och yrkeserfarenhet. Det placerar Sverige i topp i Europa, följt av Nederländerna med 11560 kronor i månaden och Belgien med 10800 kronor i månaden.

Längst ner på listan hamnar Polen och de tre baltiska staterna. De allra lägsta minimilönerna finns i Lettland, hemort för det företag som hamnade i konflikt med det svenska byggfacket i Vaxholm.

Någon jämförelse med de övriga nordiska länderna finns inte, men en kvalificerad gissning är enligt Per Skedinger att de också ligger i listans absoluta topp.

Är det bra om minimilönen i ett land är hög?

- Det är ett tveeggat svärd, säger Per Skedinger.

-En hög minimilön ger en dräglig levnadsnivå för de lägst avlönade, men den kan också utgöra en tröskel för dem som ännu inte kommit in på arbetsmarknaden .

I Sverige är minimilönerna i de undersökta avtalen beroende av ålder, yrke och erfarenhet. Däremot är de regionala skillnaderna nästan borta

DE LÄGSTA minimilönerna utgör 60-70 procent av medianlönen i tillverkningsindustrin. Det reala värdet har dessutom ökat betydligt på tio år, särskilt inom tjänstesektorerna.

I rapporten från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, IFAU ("Hur höga är minimilönerna?") jämför Per Skedinger avtalens lägsta löner med ersättningen från a-kassan. Så länge man håller sig inom en och samma bransch lönar det sig att arbeta jämfört med att leva på a-kassa, men för en arbetslös byggnadsarbetare som tidigare varit relativt lågavlönad lönar det sig inte att ta ett jobb inom hotell- och restaurangnäringen till minimilön. Det förlorar han 8 procent av inkomsten på.

Inför avtalsrörelsen 2007 lär diskussionen om avtalens lägsta löner bli högaktuell, inte minst med tanke på Vaxholmskonflikten. LO har påtalat vikten av höjda nivåer för de lägsta lönerna, och tjänstemannagrupper med sifferlösa avtal har också börjat skruva på sig och undra om det är dags att införa en nedre gräns i avtalen.

När byggarbetsgivarnas ordförande Olle Ehrlén i höstas i DN föreslog en statlig minimilön blev det ett väldigt liv, och såväl parterna som regeringen slog ifrån sig. Men Per Skedinger påpekar att en effektiv kontroll av att kollektivavtalade löner efterlevs förutsätter en facklig närvaro på arbetsplatserna - och någon sådan finns inte i de utländska företagen som är tillfälligt verksamma här.

CECILIA JACOBSSON cecilia.jacobsson@dn.se 08-73811 63

Minimilöner i olika länder Kronor per månad. 2004.

Sverige	12 790-15 340
Nederländerna	11 560
Belgien	10 840
Frankrike	10 720
Storbritannien	10 040
Irland	9 800
USA	6 470
Grekland	5 530
Spanien	4 910
Slovenien	4 270
Portugal	3 890
Tjeckien	1 870
Ungern	1 830
Polen	1 600
Estland	1 450
Litauen	1 140
Lettland	1 090

Källa:IFAU. Grafik:DN “

Bort med nuvarande tevelicensen.

DN 050910 sid 2: "Bort med tevelicensen"

Dagens tevelicens är en föråldrad apparatskatt som kommer att bli ännu svårare att upprätthålla i takt med att gränsen mellan teve och dator suddas ut. Dess enda värde består i att den upprätthåller SVT:s självständighet från statsmakterna - åtminstone på ett principiellt plan. En öppen skattefinansiering skulle förstärka oron för att bolaget kan uppfattas som en form av statstelevision snarare än public service,

Men i stället för att försvara ett förlegat licenssystem ska vi koncentrera oss på de verkliga maktförhållningarna: makten över vilka som sitter i styrelsen, reglerna för verksamheten och innehållet i public service.

Det finns en rad olika former av finansiering - stiftelser, femårsanslag - som skulle skydda lika bra som licenssystemet."

Från omr 36-39h.pdf sid 68-71:

Den nuvarande TV-licensen, nu 1920 kr per år, är orättvis, med dyr onödig byråkrati, en besvärande pålaga isynnerhet för dem med låga inkomster. Den bör ersättas av en kollektivlicens betald av riksdagen/staten, finansierad på lämpligt sätt.

TV-licensen bör utformas som en kollektivlicens för privathushållen, betald av riksdagen, i princip 6 044 382 700 kr. Övriga betalningsskyldiga, ca 180 000 företag o d bör betala TV-licens ungefär som i nuvarande omfattning. KPI sjunker när licensen tas bort, vilket påverkar offentliga utbetalningar som är knutna till KPI och höjer offentliga inkomster som kan räknas in i omläggningen. Riksdagen bör ta igen kostnaden för kollektivlicensen enligt något alternativ:

1. Inte alls som ett led i en skattesänkning för alla.

Statens kostnader blir cirka 2,8 miljarder kr, vilket staten kan kosta på sig. Det förbättrar inkomsttagarnas disponibla inkomster efter skatt, något som gör att staten slipper skattesänkningar som annars kan te sig nödvändiga.

2. Genom sänkning av grundavdraget med 1200 kr vid inkomstbeskattningen. 3. Genom någon annan skattehöjning.

TV-licensen. Från omr36-39h.pdf.

Den nuvarande TV-licensen är orättvis, med dyr onödig byråkrati, en besvärande pålaga isynnerhet för dem med låga inkomster. Den bör ersättas av en kollektivlicens betald av riksdagen/staten, finansierad på lämpligt sätt.

SOU 2005:2 sid 177: 11 Avgiftssystemet. 11.1

Bakgrund:

"Den som innehar en TV-mottagare skall enligt 1 § lagen (1989:41) om TV-avgift betala TV-avgift till Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB). Avgiftsskyldigheten omfattar såväl enskilda som företag. Enligt 2 § lagen om TV-avgift betalas en enda avgift för samtliga TV-mottagare som är avsedda att användas i innehavarens hushåll. Företag inklusive myndigheter betalar en avgift för varje påbörjad grupp om tio TV-mottagare. Antalet hushåll i Sverige uppgår enligt RIKAB till ca 4,1 miljoner. Drygt 100 000 hushåll har ingen TV-mottagare. Bland TV-hushållen finns ca 300 000 – 350 000 som är undantagna från avgiftsplikt (exempelvis studerande folkbokförda hos anhörig som betalar TV-avgift, boende på vissa typer av vårdanstalter och inrättningar av liknande slag) Av återstående hushåll betalar ca 90 procent TV-avgift till RIKAB. RIKAB har vidare 158 000 företag i sina kundregister (aktiebolag, myndigheter, enskilda firmor etc.). Dessa står för 180 000 TV-avgifter. Totalt antal registrerade TV-avgifter uppgick enligt RIKAB till 3 406 241 per den 30/6 2004."

Antalet privathushåll som betalar avgift blir $3\,406\,241 - 180\,000 = 3\,226\,241$. Antalet befriade hushåll och hushåll utan TV ca 425 000, dvs $3\,675\,000$ skulle ha betalat avgift. 88% betalar = $3\,226\,241$. **Det blir ca 449 000 skolkare såvitt man kan förstå av utredningens siffror.**

Samtliga upplåtelseformer

Enpersonshushåll Bf -64 år
Enpersonshushåll Bf 65-år
Endast makar Bf -64 år
Endast makar Bf 65- år
Ensamstående med barn 0-17 år

Makar med barn 0-17 år

Makar med 1 barn 0-17 år

Makar med 2 barn 0-17 år

Makar med 3+ barn 0-17 år

Övriga

Samtliga hushåll

Bf används som förkortning för Bostadsförestandare.

Med makar avses såväl gifta par som sambor.

Till Hushållstypen Övriga räknas hushåll där det förutom Bf och eventuell maka/sambo till Bf finns ytterligare minst en person som är 18 år eller äldre.

Bostads- och hyresundersökningen omfattar 75-80% av landets hushåll

Från Bostads- och hyresundersökningen 2002 (SCB)

Ensamhushåll med eller utan barn	1521000	(1543000)*
Makar med eller utan barn	1545000	(1625000)
Övriga	<u>361000</u>	(259000)
Samtliga hushåll	<u>3427000</u>	(3427000)

* 17årsgräsen höjd till 19år.

TV-licensen kostar fr o m 1 jan 2005 1920 kr per år.

3 226 241 betalande privathushåll gör 6 194 382 700 kr. Radiotjänsts administrationskostnader var 1994 130 milj kr, vilket uppräknat efter KPI till 1 jan 2005 med ca 13% gör ca 150 milj kr. Licenser från privathushåll inbringar ca 6 044 382 700 kr.

Enligt TV-utredningens siffror finns TV i 4 milj hushåll av totalt 4,1 milj, dvs i 97,6% av hushållen.

Förslag. Inför kollektivlicens för privathushållen.

SOU 2005:2 sid 99: “ 5.3.3 Fördelning av medel mellan programföretagen.

TV-avgiftsmedlen fördelas mellan bolagen enligt en särskild fördelningsnyckel. Fördelningsnyckeln tillkom när den tidigare koncernen upplöstes. Den nu gällande fördelningsnyckeln:

- SVT 57,73 procent
- SR 37,52 procent
- UR 4,75 procent”

Den nuvarande TV-licensen är orättvis.

TV-avgiften är per person:

1920 kr i hushåll med en person

960 kr i hushåll med två personer

640 kr i hushåll med tre personer

480 kr i hushåll med fyra personer

384 kr i hushåll med fem personer

De som bara har radio betalar inget alls trots att 37,52% av licensmedlen går till radioverksamheten.

TV-licensen bör utformas som en kollektivlicens för privathushållen, betald av riksdagen, i princip 6 044 382 700 kr. Övriga betalningsskyldiga, ca 180 000 företag o d bör betala TV-licens ungefär som i nuvarande omfattning.

Riksdagen bör ta igen kostnaden för kollektivlicensen enligt något alternativ:

1. Inte alls som ett led i en skattesänkning för alla.

2. Genom sänkning av grundavdraget med 2700 kr vid inkomstbeskattningen. (KPI kan sjunka när licensen tas bort, vilket kan påverka statliga utbetalningar som är knutna till KPI och höja statens inkomster, som kan räknas in i omläggningen. Beloppet 2700 kr kan då göras lägre. Det kan regeringen själv räkna ut. Se kalkyler nedan.) **3. Genom någon annan skattehöjning.**

Här redovisas alternativ 2. Från SCB:

2a. Beskattningsbar förvärvsinkomst år 2002. Andelen personer efter inkomst och kön

Beskattningsbar förvärvsinkomst	Kvinnor och män	
	Samtliga	20-64 år
Antal 2) därav i procent	7 354 179	5 321 596
0 kr	10,6	6,5
1-19t kr	5,0	2,8
20-39	4,6	4,0
273 800-414 199 3)	10,9	14,0
414 200-kr	4,3	5,5
Medelinkomst 1. t kr 4)	168,1	196,6
Medelinkomst 2. t kr 5)	188,0	210,3
Summa inkomster mkr	1 235 969	1 046 364

3) Skiktgränser för statlig beskattning 20 och 25%

Antal personer som kan minska grundavdraget med 2700 kr: $100\% - 10,6\% - \text{ca } 0,8\% = 88,6\%$ av $7\,354\,170 = 6\,515\,795$ st.

Sänkning av grundavdraget med 2700 kr ökar skatten med $2700 \times 0,32 = 864$ kr. $6\,515\,795 \times 864 = 5\,629\,646\,800$ kr

Grundavdraget minskar också vid statlig skatt: $2700 \times 0,20 = 540$ kr för $15,2\%$ av $7\,354\,170 = 1\,117\,834$ st = $603\,630\,360$ kr.

Summa skatteökning: $6\,233\,277\,160$ kr.

Nuvarande licenser: $6\,044\,382\,700$ kr.

Under skiktgräns:

Ensam $1920 - 864 = 1056$ kr lägre än nu.

Makar $1920 - 864 - 864 = 192$ kr lägre än nu.

Över skiktgräns:

Ensam $1920 - 864 - 540 = 516$ kr lägre än nu.

Makar ökning 348 kr vid en inkomst över gräns.

Sänkning av grundavdraget innebär i första hand att kommunerna får de pengar minskningen innebär, men staten har goda möjligheter att ta tillbaka dem. Den statliga skatt på 200 kr som alla nu betalar överlåter staten nu till kommunerna. Det går naturligtvis att gå andra vägen och föreskriva att staten övertar pengarna i fråga eller att statsbidrag till kommunerna reduceras på motsvarande sätt. Det kan tilläggas, att en sänkning av grundavdraget medför att kommuner där invånarna har låga inkomster får ett större procentuellt tillskott till skatteinkomsterna än kommuner där invånarna har högre inkomster, en god effekt.

Det blir för de flesta hushållen en minskning av kostnaderna, vilket beror på att skolkarna och radiolyssnarna utan TV får vara med och betala. En radiolyssnare utan TV betalar 864 kr (= 45% av 1920 kr) vilket ungefär motsvarar den andel 37,52 av licensmedelen radioverksamheterna får.

Den största vinsten gör ensamhushållen som tjänar 1056 kr (516 kr om inkomsterna ligger över nedre skiktgränsen). Makarna tjänar 192 kr om de ligger under nedre skiktgränsen, ligger de över blir det en ökning. Har bara ena maken inkomst över gränsen blir ökningen 348 kr. Ligger bådas makarna över gränsen och sålunda har inkomst tillsammans på minst 547 600 kr blir ökningen 880 kr.

Man bör observera, att hushållens kostnader minskar för inbetalning av TV-avgiften. Den som nu på posten betalar in via postgirot betalar nu **45** kr varje gång = 180 kr per år. Har man eget

postgirokonto e d blir kostnaden lägre. Men man slipper besväret att 4 gånger om året öppna kravbrevet från Radiotjänst och gå till posten eller skriva ut betalningsorder. Man slipper också att i TV höra och se reklamen om att man ska betala TV-avgiften.

Det viktigaste är att rättvisan mellan ensamman och makar blir bättre. Ensamns levnadskostnader är per person större än makars levnadskostnader. Det är alldeles avigt att ensamman ska betala lika hög TV-avgift som två makar. Makars levnadskostnader vid en rimlig lägsta standard är inte två gånger ensamns kostnader utan bara en och en halv gånger ensamns kostnader.

Offentliga sektorn spar när TV-licensen tas bort.

SCB. KPI-handboken. Från Internet 050309.

TV-licensen tar 5,5 promille av KPI. (Januari 2000)

Om TV-licensen tas bort minskar KPI med 0,55%. Man torde kunna räkna med att det påverkar pensioner och offentliga sektorns löner.

Antages (regeringen kan kontrollräkna):

SCB: Nationalräkenskaper. Från Internet 050309. Tabell 20. Transfereringar från offentliga sektorn till hushållen och hushållens ideella organisationer. 2003. Milj kr.

Lagstadgade pensioner	247 408
	0,55%=1 361 milj kr
Ålderspension	179 961
Från socialförsäkringssektor	155 344
Från staten	24 617
Förtidspension	50 059
Efterlevandepension	15 612
Barnpension	1 045
Delpension	86
Sjöfolkspension	0

SCB. nationalräkenskaper. Från Internet 050309. Tabell 18. Offentliga konsumtionsutgifter fördelade efter utgiftsslag.

2003.Löner.Milj kr.	288 172
	0,55%=1 585 milj kr
Staten inklusive socialförsäkringssektorn	66 470
Kommuner	221 702
Primärkommuner	161 041
Landsting	60 661
Summa besparingar på löner o pensioner, antag	2 946 milj kr

Socialstyrelsens rapport 9 mars 2005

“Individ- och familjeomsorg. Lägesrapport 2004”

Nästan 229 000 hushåll eller drygt 418 000 personer fick ekonomiskt bistånd eller introduktionsersättning någon gång under 2003. Det är 5,9 procent av samtliga hushåll och 4,7 procent av befolkningen. Av de 418 000 biståndstagarna 2003 var cirka 30 procent (128 000 personer) långvariga biståndstagare.

Ekonomiskt bistånd gäller bl a kostnader för TV-licensen. 129 000x1920 kr= 248 milj kr.

Om TV-licensen avskaffas innebär det en besparing på **248 milj kr**

Summa besparing 248+på löner 2 946 milj kr 3 194 milj kr

Sänkning av grundavdraget med 2700 kr inbringar 6 233

Sänker man grundavdraget med 1200 kr inbringar det 2 770

3194+2770= 5 964

Det är praktiskt taget samma som nuvarande licenser 6 044

Sänkning av grundavdraget med 1200 kr

innebär skatteökning 1200x 0,32= 384 kr.

Besparing för ensam 1920-384= 1536 kr.

Besparing för makar 1920- 384-384= 1152 kr.

Besparing för ensam över brytpunkten 1920-384-240=1296 kr.

Besparing för makar med en inkomst över brytpunkten 1920-384-384-240=912 kr

- Med två inkomter över brytpunkten 912-240=672 kr

Förslag.

TV-licensen bör utformas som en kollektivlicens för privat-hushållen, betald av riksdagen, i princip 6 044 382 700 kr. Övriga betalningsskyldiga, ca 180 000 företag o d bör betala TV-licens ungefär som i nuvarande omfattning.

Riksdagen bör ta igen kostnaden för kollektivlicensen enligt något alternativ:

1. Inte alls som ett led i en skattesänkning för alla.

Statens kostnader antages bli cirka 2,8 miljarder kr, vilket staten kan kosta på sig. Det förbättrar inkomsttagarnas disponibla inkomster efter skatt, något som gör att staten slipper skattesänkningar som annars kan te sig nödvändiga.

2. Genom sänkning av grundavdraget med 1200 kr vid inkomstbeskattningen. KPI sjunker när licensen tas bort, vilket påverkar offentliga utbetalningar som är knutna till KPI och höjer offentliga inkomster som kan räknas in i omläggningen.

Ensamstående med låga inkomster betalar för mycket skatt.

Förslag: inför bostadsbidrag för hushåll utan barn.

Månadslön	Ensam överskott efter skatt och hushållskostnader 110 000 kr/år	Bobidrag 75% av hyra mellan 400 och 4000 kr/mån	Bobidrag 75% av hyra mellan 400 och 3700 kr/mån
	Exklusive semester och dator. (2004)	Avtrappning 20% av inkomst över 58500.	Avtrappning 20% av ink. över 58500.

6001	-56024	29700	27000
7001	-47228	27300	24600
8001	-38432	24900	22200
9001	-29768	22500	19800
10001	-21812	20100	17400
11001	-14180	17700	15000
12001	-6536	15300	12600
13001	1108	12900	10200
14001	8740	10500	7800
15001	16384	8100	5400
16001	24028	5700	3000
17001	31660	3300	0
18001	39304	0	

Samma regler för makar, som nu har förmånligare skatter än ensamma.

Bostadstillägg för pensionärer med låga inkomster har regler som i vissa avseenden är absurda och behöver förbättras.

Bostadsbidrag för icke-pensionärer. Princip. Från omr36-39h.pdf .

Mitt förslag för icke-pensionärer mars 2001: Lag (1993:737) om bostadsbidrag.

“Beräkning av bostadsbidrag

Barnfamiljer

13 § Bostadsbidrag bestäms enligt 14-15 a §§, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger ~~för en sökande 117 000 kronor eller för~~ ~~makar 58 500 kronor för var och en av dem.~~ Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidraget minskas med 20 procent av den överskjutande inkomsten. *Om ena maken har lägre inkomst än 58 500 kr ökas avtrappningsgränsen med det belopp varmed denna inkomst underskrider 58 500 kr. (Tillägg för att förbättra för makar där den ena saknar inkomst. **Förbättring för make som är hemma med barnen och inte får nytta av maxtaxan på dagis**)*

Bidrag som beräknas till mindre belopp än 1 200 kronor för helt år betalas inte ut. Lag (1996:441).

14 § Bostadsbidrag lämnas månadsvis (2005 är de gällande beloppen justerade) som

1. särskilt bidrag med

~~600~~ 1600 kronor för ett barn,

~~900~~ 1900 kronor för två barn och

~~1 200~~ 2200 kronor för tre eller flera barn *, (höjningarna med 1000 kr innebär i kombination med sänkning av avtrappningsgränsen att ensamma med inkomster under 117000 får det bättre, utan att de med inkomster över 117000 kr får mera)* samt

2. bidrag till kostnader för bostad med 75 procent av den del av bostadskostnaden per månad som för familjer med

- ett barn överstiger 2 000 kronor men inte 3 000 kronor,

- två barn överstiger 2 000 kronor men inte 3 300 kronor,

- tre eller flera barn överstiger 2 000 kronor men inte 3 600 kronor.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket 2, lämnas bidrag med 50 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till

- 5 300 kronor för familjer med ett barn,

- 5 900 kronor för familjer med två barn,

- 6 600 kronor för familjer med tre eller flera barn.

Hushåll utan barn

16 § Bostadsbidrag bestäms till det belopp som följer av 17 § första och andra styckena, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger ~~41 000 kronor för en ensamboende och 58 000 kronor för makar.~~ 58 500 kr. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidraget minskas med ~~en tredjedel~~ 20% av den överskjutande inkomsten. Bidrag som beräknas till mindre belopp än 1 200 kronor för helt år betalas inte ut. Lag (1996:441).

17 § Bostadsbidrag lämnas med 75 procent av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 800 kronor men inte 2 600 kronor. Om bostadskostnaden överstiger det belopp som anges i första stycket lämnas bostadsbidrag med 50 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 3 600 kronor, som ligger för hushåll med studiemedel: mellan 1800 och 3300 kr, *) för hushåll utan studiemedel: mellan 400 **) och 3300 kr.”

*) Förslaget för hushåll med studiemedel kan behöva justeras efter nytt studiemedelssystem.

**) Tidigare var förslaget 1100 kr, men har i mars 2001 minskats till 400 kr.

För bostadsbidragssystemet bör gälla att all hänsyn till kapital och kapitalinkomster tas bort. Det räcker med skatterna för kapital och kapitalinkomster i skattesystemet.

Förslagen här tar sikte på att förbättra för dem med de lägsta inkomsterna. Om förslagen genom-förs torde de väsentligt minska behov av socialbidrag. De offentliga kassornas kostnader för bidragen torde i hög grad bli betalda genom lägre kostnader för socialbidrag.

Det är enklare och trevligare att ansöka om bostadsbidrag hos försäkringskassan än att gå till social-vården. Den som får bostadsbidrag behåller sin frihet på ett annat sätt än den som får socialbidrag. Bostadsbidragen som kan erhållas är vanligen lägre än de skatter som bidragstagaren betalar.

Ensamman utan barn 1998, riket

(KPI 1998=257, 2003=278, ökning 8%)

Ålder	inkomst 1000 kr	antal män, kvinnor inom parentes.
16-19	80,0-119,9	746 (kvinnor 971)
20-24	80,0-119,9	13121 (19079)
25-34	80,0-119,9	22377 (19187)
35-44	80,0-119,9	13671 (7050)
45-54	80,0-119,9	13439 (11053)
55-64	80,0-119,9	11696 (15564)
65-	80,0-119,9	1201 (2748)
16-19	120,0-159,9	253 (181)
20-24	120,0-159,9	17118 (25431)
25-34	120,0-159,9	40236 (36376)
35-44	120,0-159,9	25105 (13444)
45-54	120,0-159,9	24160 (22394)
55-64	120,0-159,9	22233 (27788)
65-	120,0-159,9	2698 (4025)
Summa	80-159,9	ca 200 000 m ca 200 000 kv

Både ensamma och gifta

med och utan barn:

SCB juni 03: förvärvsinkomster 2000

Avrundat till 1000-tal	
28 Män	34 kvinnor
32	70
28	53
27	44
25	60
Avrundat till 1000-tal	
29 Män	36 Kvinnor
51	120
47	114
47	95
54	100

Bostadsbidrag till ensamstående icke-pensionärer utan barn.

Disponibelt efter skatt, egenavgifter efter avdrag och hushållskostnader 104000 för ensam. Inga barn. 2003 enligt beräkningar maj 2003.

Kompletterat med bostadsbidrag enligt förslag nedan för ickepensionärer utan barn.

Överskott 1 avser överskott i hushållsbudgeten sedan 104000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll.

I de angivna lägsta kostnaderna (enligt tidigare redovisning ovan) ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. Läger man till 6000 för semester och resor måste en ensam ha minst ca 13000 kr per månad= 156000 kr per år.

Konsumentverket anger "koll på pengarna 2003" kostnad för lunch ute 1200 kr per månad, men då minskar matkontot hemma med 350 kr för män och 260 kr för kvinnor i åldrar 19-60 år. Med lunch ute stiger de lägsta kostnaderna med ca 900 kr/mån= ca 11000 kr/år och då måste överskottet med semestern vara minst 17000 kr och lönen minst ca 14500 kr per mån= ca 175000 kr/år.

För hushåll utan studiemedel:

Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 400 och 3300 kr per månad. Max bidrag 2175 kr per mån= 26100 kr per år. Avtrappning 20% av inkomst över 58500.

Reglerna följer mönstret för bostadsbidrag till barnfamiljer.

Ensamstående är fortfarande missgynnade i förhållande till makarna, men har ändå fått det bättre.

Högre bidrag åstadkommas t ex om man sänker nedre hyresgränsen och höjer den övre. (Om man för 2006 höjer gränsen 3300 kr per månad till 3700 kr per månad kan bostadsbidraget öka med 300 kr per månad= 3600 kr per år.

Månadslön	Prelskatt	Eft. skatt	=per år	Överskott 1	Årslön	Bidrag avtrappn.	Bobidrag	Bobidrag övergräns hyra 4000 kr/mån Max bidrag ökar med 6 300 kr till
8001	2057	5944	71328	<u>-32672</u>	96 000	7500	<u>18600</u>	<u>24900</u>
9001	2345	6656	79872	<u>-24128</u>	108 000	9900	<u>16200</u>	<u>22500</u>
10001	2685	7316	87792	<u>-16208</u>	120 000	12300	<u>13800</u>	<u>20100</u>
11001	3048	7973	95676	<u>-8324</u>	132 000	14700	<u>11400</u>	<u>17700</u>
12001	3412	8589	103068	<u>-932</u>	144 000	17100	<u>9000</u>	<u>15300</u>
13001	3775	9226	110712	<u>6712</u>	156 000	19500	<u>6600</u>	<u>12900</u>
14001	4138	9863	118356	<u>14356</u>	168 000	21900	<u>4200</u>	<u>10500</u>
15001	4502	10499	125988	21998	180 000	24300	1800	8100
16001	4865	11136	133632	29632	192 000	26100	0	5700
17001	5228	11773	141276	37276	204 000			3300

Några utdrag från Socialstyrelsen.

SOS-rapport 9 mars 2005 "Individ- och familjeomsorg. Lägesrapport 2004"

“Ekonomiskt bistånd...

Ensamstående kvinnor med barn var den hushållstyp som hade störst andel biståndstagare. Knappt en fjärdedel, eller 22 procent i gruppen, erhöll ekonomiskt bistånd någon gång under 2003. Den näst högsta andelen biståndstagare fanns i hushållstypen ensamstående män utan barn. De var till antalet den största gruppen. I den gruppen erhöll 9 procent bistånd någon gång under 2003. Biståndstagandet minskade under 2003 i alla hushållstyper, utom för gruppen ensamstående män med barn.....

I utredningen om *Unga utanför* (SOU 2003:92) konstateras att det finns en grupp ungdomar som varken studerar, arbetar, söker arbete aktivt eller har någon annan känd sysselsättning. År 2001 stod ungefär 70 000 ungdomar i åldern 16–24 år utanför, 7–8 procent av åldersgruppen. Bland de yngsta, 16–19 år, återgick tre fjärdedelar till studier efter ett års utanförskap. I den äldre gruppen, 20–24 år, var hälften fortfarande utanför ytterligare ett år. Ju längre tid man stått utanför, desto svårare är det att etablera sig i samhället. Enligt studien har omkring 25 000–30 000 personer i åldern 16–24-åringar (3 procent av åldersgruppen) påtagliga etableringssvårigheter. I den här gruppen ungdomar handlar det inte om en övergående period, präglad av till exempel långresor eller av att man provar sig fram på arbetsmarknaden.....

Sedan slutet av 1970-talet har andelen 19–20-åringar som bor kvar i föräldrahemmet ökat från hälften till nästan tre fjärdedelar av åldersgruppen. I åldersgruppen 20–23 år bodde 34 procent av ungdomarna hemma hos föräldrarna 2003, en ökning med nästan 10 procentenheter sedan 1997 (Hyresgästföreningen, 2003). Unga män bor kvar hemma hos föräldrarna längre än unga kvinnor, men skillnaderna är inte längre så stora (Salonen, 2003). Ungdomar som inte har etablerat sig på arbetsmarknaden har inte heller kvalificerat sig för arbetslöshetsersättning eller sjukpenning, vilket gör att de under kortare eller längre tid kan bli beroende av ekonomiskt bistånd.

Drygt 60 procent av ungdomarna i åldern 16–29 år oroar sig över ekonomin. Nästan fyra av tio är oroliga att de inte ska klara att betala bostaden (Ungdomsstyrelsen, 2004). Den familjekategori som efter de ensamstående föräldrarna anger den högsta orosnivån är ensamstående ungdomar i åldersgruppen 16–24 år. Av dem är 45 procent oroliga för hur de ska klara sin ekonomi (Statistiska centralbyrån, 2004a).

År 2003 beviljades 9 procent av männen och 10 procent av kvinnorna i åldern 18–24 år ekonomiskt bistånd. Det är den högsta andelen bland alla åldersgrupper och en ökning jämfört med 2002. För andra åldersgrupper noteras en minskning av andelen biståndsmottagare 2003 jämfört med 2002.”

SOS-rapport 9 mars 2005 "Individ- och familjeomsorg. Lägesrapport 2004"

Tabell 5. Vuxna biståndsmottagare fördelade efter kön och ålder, 2003.

Ålder	Biståndsmottagare		Andel av alla biståndsmottagare (%)		Antal biståndsmottagare per 100 invånare i samma ålder	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
18–19	9 525	9 966	7	7	9	10
20–24	24 941	25 709	18	18	9	10
25–29	17 092	17 731	13	13	6	7
30–39	29 181	32 644	21	24	4	5
40–49	27 923	26 282	20	19	5	5
50–59	17 174	13 407	13	10	3	2
60–64	4 504	4 331	3	3	2	2
65–75	4 633	4 707	3	3	1	1
75–	2 237	3 667	2	3	1	1
Summa	137 210	138 444	100	100	4	4

Källa: Socialstyrelsens officiella statistik om ekonomiskt bistånd.

Kostnader för barn, barnbidrag, bobidrag för barn mm.

Uppgifterna här hämtade från brev till socialministern den 16 februari 2004 med sidorna 3460-3520.

Aktuella belopp för barn 2004 enligt försäkringskassan

Barn och familj:

Underhållsstöd 1 173 per månad.

Förlängt underhållsstöd för studerande 1 173 per månad.

Barnbidrag och flerbarnstillägg (flerbarnstillägg fr.o.m. tredje barnet)

1 barn 11 400 per år, 950 per månad

2 barn 22 800 per år, 1 900 per månad.

3 barn 37 248 per år, 3 104 per månad.

4 barn 57 768 per år, 4 814 per månad

5 barn 80 568 per år, 6 714 per månad.

6 barn 103 368 per år, 8 614 per månad.

Antalet barnfamiljer med hemmavarande barn under 18 år var enligt räkningarna 1990:

Gifta, båda förvärvsarbetar	691 000
Gifta, en förvärvsarbetar	86 000
Gifta, ingen förvärvsarbetar	17 000
Ensamstående män	34 000
Ensamstående kvinnor	233 000
Summa	1061 000

Antalet barn:

Gifta, båda förvärvsarbetar	1222 000	68%
Gifta, en förvärvsarbetar	165 000	9%
Gifta, ingen förvärvsarbetar	34 000	2%
Ensamstående män	43 000	3%
Ensamstående kvinnor	326 000	18%
Summa	1790 000	100%

Enligt konsumentverket: De personliga kostnaderna 2003 för barn, posterna 1-4 och barnförsäkring.

Inom parentes om alla mål äts hemma eller matlåda, genomsnitt för pojkar och flickor. Kr per månad. De första beloppen: Om barnen får mat i skolan och på fritis och dagis blir kostnaderna hemma lägre.

1300 (1450) Ålder 0 år

1480 (1640) 1 år

1480 (1640) 2 år

1170 (1330) 3

1440 (1660) 4

1440 (1660) 5

1440 (1660) 6

1730 (1980) 7

1730 (1980) 8

1730 (1980) 9

1730 (1980) 10

1955 (2145) 11

1955 (2145) 12

1955 (2145) 13

1955 (2145) 14

2140 (2430) 15

2140 (2430) 16

2140 (2430) 17

2140 (2430) 18

1739 (1961) 0-18 år per månad i genomsnitt = 20 868 kr per år (23 532). Med hänsyn till skollov säg 1800 kr per månad = 21600 kr per år.

Gemensamma kostnader ökar för varje person i hushållet.

2003 Exklusive el:

Person nr 2: 210 kr per månad i storstad, 200 i mindre tätort

Person nr 3: 300 i storstad, 300 i mindre tätort

Person nr 4: 160 i storstad, 160 i mindre tätort

Person nr 5: 250 i storstad, 240 i mindre tätort

Säg som genomsnitt 230 kr per månad = 2760 kr per år.

Hushållsel 130kWh per mån för 1 pers, 210 för 2, 230 för 3, 250 för 4 och 285 för 5 personer.

Ökning för person nr 3. 20 kWh, för person nr 4: 20, för person 5: 25. Säg ökning per person 20 kWh= 20 kr per mån.

Gemensamma kostnader inklusive el: ökar per år med 3000 kr per person = 250 kr per månad. (2003)

Bostadshyra för barn:

Säg genomsnitt hyra för halva tredje rummet i lägenhet 3rok = 5400 kr per år = 450 kr per månad. (2003)

Barnkostnader exklusive dagis och fritis: (2003)

Individuella kostnader per år: 21600 kr (små barn ca 16000, stora ca 26400)

Del i gemensamma kostnader. 3000

Bostadshyra: 5400

Summa 30000 säg 30 000 kr per år.

Observera. Små barn små bekymmer, stora barn stora bekymmer. (2003)

Individuella kostnader för ett barn 18 år = ca 26400 kr per år är vanligen för ensamma större än individuella kostnader för barn 1 år ca 18000 kr per år + dagisavgift, som ligger mellan ca 3000 och 13000 kr per år.

Ensam med 1 barn antages ha hyra för 3rok 4700 kr per mån = 56400 kr per år. (2003)

Bostadsbidrag före avtrappning, per månad: 600 kr +750+ 850=2200 kr= 26400 kr per år. Avtrappas med 20% av inkomst över 117000.Helt avtrappat vid inkomst 117000+132000= 249000.

Dagisavgifter o d.

Från statens vårbudget 2003 sid 150:

“Regeringens förslag: Statsbidrag skall lämnas till kommuner som tillämpar en viss högsta avgift (maxtaxa) inom förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. För att statsbidrag skall lämnas skall avgiften per månad i förskoleverksamheten (förskola och familjedaghem) vara högst tre, två respektive en procent av hushållets avgiftsgrundande inkomst för det första, andra respektive tredje barnet i familjen. Avgiften får dock inte överstiga 1 260 kronor i månaden för det första barnet, 840 kronor i månaden för det andra barnet respektive 420 kronor i månaden för det tredje barnet i förskoleverksamheten.

För att statsbidrag skall lämnas skall avgiften per månad i skolbarnsomsorgen (fritidshem och familjedaghem) vara högst två, en respektive en procent av hushållets avgiftsgrundande inkomst för det första, andra respektive tredje barnet i familjen. Avgifterna får dock inte överstiga 840 kronor i månaden för det första barnet och 420 kronor i månaden för det andra respektive tredje barnet i skolbarnsomsorgen. Den högsta avgiften, i den för barnet aktuella verksamhetsformen, skall betalas för det yngsta barnet i familjen och den närmast lägre avgiften, i den för barnet aktuella verksamhetsformen, skall betalas för det närmast äldre barnet. Från det fjärde barnet betalas ingen avgift.

Skälen för regeringens förslag: I syfte att begränsa statens utgifter föreslås att de högsta avgifterna i maxtaxan höjs. I övrigt föreslår regeringen inte några förändringar av reglerna för maxtaxan inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Höjningen av de högsta avgifterna innebär att avgifterna höjs för hushåll med avgiftsgrundande inkomster över 38 000 kronor i månaden. De höjda avgifterna innebär möjlighet till ökade avgiftsinkomster för kommunerna och regeringen avser därmed att sänka det statsbidrag som lämnas till kommuner som tillämpar maxtaxan med 240 miljoner kronor per år från och med 2004. De nya reglerna skall träda i kraft den 1 januari 2004.”

Dagis- och fritisavgifter

Ensam med 1 barn

Inkomst per mån	Avgift dagis 3% per år	Avgift fritis 2% per år	6år på dagis och 3 år på fritis	Genomsnitt per (2Barn) år under 19 år
8000	240=2880	160=1920	17280+ 5760= 23040	1212 kr per år (1976)
10000	300=3600	200=2400	21600+ 7200= 28800	1516 (2471)
12000	360=4320	240=2880	25920+ 8640= 34560	1819 (2965)
14000	420=5040	280=3360	30240+ 10080=40320	2122 (3459)
16000	480=5760	320=3840	34560+ 11520=46080	2425 (3953)
18000	540=6480	360=4320	38880+ 12960=51840	2728 (4447)
20000	600=7200	400=4800	43200+ 14400=57600	3032 (4942)
25000	750=9000	500=6000	54000+ 18000=72000	3789 (6176)
26000	780=9360	520=6240	56160+ 18720=74880	3941 (6484)
32000	960=11520	640=7680	69120+ 23040=92160	4851 (7907)
38000	1140=13680	760=9120	82080+27360=109440	5760 (9389)

Ensam med 2 barn

Dagisavgift 5% av inkomsten. Fritisavgift 3% av inkomsten.

5% av inkomsten under 6år plus 3% av inkomsten under 3 år gör 30+ 9% av inkomsten . Genomsnitt under 19 år blir $39/19= 2,05\%$ av inkomsten per år. (För 1 barn blir det $18+6= 24/19= 1,26\%$ av inkomsten per år. Med 2 barn blir det alltså $2,05/1,26= 1,63$ gånger avgiften för 1 barn.

I tabellen överst på nästa sida har räknats ut hur det blev 2003 för en ensam med 1 barn.

I kolumnen "Överskott 1" finns siffrorna för överskottet som 2003 räknades efter hushållskostnader 104 000 kr. För 2004 har räknats med 110 000 kr, dvs 6000 kr mera. Överskotten 2003 och 2004 jämför här: Skillnaden är ca 5000-6000 kr. I tabellens sista kolumner ska för 2004

Inkomst	2003	2004	beloppen minskas med 5000-6000 kr om man antar att barnbidrag,, bostadsbidrag o d är samma 2003 och 2004.
8000	-32672	-38432	Ensam med ett barn kommer 2003 på plus i fallet med 17000 för semester och lunch ute redan vid inkomst 13000 kr per månad. 2004 blir det plus vid 14000. Med 2 barn blir överskottet någon tusenlapp lägre än vid 1 barn. Ensam med 3 barn kan nästan ha det tredje barnet utan extra kostnad. Detta är räknat med genomsnittskostnad för barn. Med småbarn blir överskotten större och med stora barn blir överskotten lägre.
10000	-16208	-21812	
12000	-932	-6536	
14000	14356	8740	
16000	29632	24028	
18000	44908	39304	
20000	59680	54100	
25000	98812	93352	
26000	104476	100276	

Avgifter för dagis och fritis beror av inkomst och antalet barn.

Ensam med 1 barn: (2003 och dagisavgifter som gäller 2004)

Inkomst per mån	“Överskott 1” enl.tidigare (2003)	Barnkostnad	minus barnbidrag o underhållsstöd 11400+14076 summa 25476	Bobidrag ca	Överskott 1 efter dessa operationer	Minskat med 17000 för semester och lunch ute.
8000	-32672	1212+ 30000=	ca 31000	ca 6000	26400	-12272 kr ca -29000
10000	-16208	1516+ 30000=	31000	6000	25800	3592 - 13000
12000	-932	1819+ 30000=	32000	6000	21000	14068 -3000
13000						ca 2000
14000	14356	2122+ 30000=	32000	6000	16200	24556 7000
16000	29632	2425+ 30000=	32000	6000	11400	35032 18000
18000	44908	2728+ 30000=	33000	7000	6600	44508 27000
20000	59680	3032+ 30000=	33000	7000	1800	54480 37000
25000	98812	3789+ 30000=	34000	8000		90812 74000
26000	104476	3941+ 30000=	34000	8000		96476 80000
32000	138892	4851+ 30000=	35000	9000		129892 113000
38000	172888	5760+ 30000=	36000	10000		162888 146000

Ensam med 2 barn.

Kostnader för barn 2 exklusive dagis och fritis ca 30000 minskat med barnbidrag och underhållsstöd blir ca 4000 kr. Bobidraget ökar med 3600 kr. Dagis och fritis ökar med barn nr 2 med ca 1000-2000 kr i skikt med bobidrag. I skikt däröver ökar dagis och fritis med ca 2000-4000 kr.

I skikt med bobidrag blir “överskottet” ca 1000-2000 kr lägre vid 2 barn i förhållande till 1 barn. I skikt över bobidrag kostar det andra barnet totalt ca 2000-4000 kr, dvs överskottet blir ca detta mindre än vid 1 barn.

Ensam med 3 barn.

Kostnaderna för dagis och fritis blir lägre för det tredje barnet. Bobidraget ökar med minst 3600 kr per år och flerbarnstillägg utgår med 3048 kr per år. Det gör att det tredje barnet nästan inte kostar något.

Makar med barn och två inkomster klarar sig vanligen bra.

Makar med barn och en inkomst har det sämre.

Därför föreslås att avtrappningsgränsen för bobidragsavtrappningen ökas med 20% av det belopp varmed inkomsten för maken med den lägre inkomsten underskrider 58500 kr per år. Man kan räkna med att dagis i detta fall inte anlitas. Är inkomsten noll kr ökar bobidraget med 11700 kr, vilket kan ses som en kompensation för att dagis inte utnyttjas.

LO och skolan.

DN 051227 sid 6: "Regeringen måste slopa målet att hälften ska till högskolan"

“Viktigast att alla klarar gymnasiet, skriver LO och Lärarnas riksförbund.

Regeringens mål för skolan borde formuleras om. Det är viktigare att alla går igenom grundskolan med godkända betyg och sedan klarar gymnasiet, än att hälften av alla unga ska börja på högskola. I stället för att utbilda akademiker till arbetslöshet, bör vi satsa på gymnasiets yrkesförberedande program. Större hänsyn måste tas till samhällets och arbetsmarknadens behov. De yrkesförberedande programmen får inte utarmas på grund av att skolorna tvingas konkurrera med glassiga broschyrer och program som inte leder till jobb, skriver LO:s ordförande Wanja Lundby-Wedin och Metta Fjelkner, ordförande i Lärarnas riksförbund.”

“Under de senaste femton åren har det gjorts mycket stora satsningar på att höja utbildningsnivån i Sverige. Gymnasieskolan har blivit treårig och högskoleförberedande för alla ungdomar. Kunskapslyftet har genomförts, vilket gav stora grupper möjlighet att komplettera eller fullfölja sina gymnasiestudier. Antalet studenter på högskolan har fördubblats från 170 000 till 340 000. Regeringen har vidare satt upp ett mål om att 50 procent av en årskull ska påbörja högskolestudier före 25 års ålder. Ett mål som för de unga kvinnornas del redan har uppnåtts. Nästan 55 procent av dem börjar på högskolan innan de är 25 år. För männens del ligger andelen kring 40 procent.

Det har funnits en bred politisk samsyn kring utbildningspolitiska satsningar som ett effektivt sätt att höja tillväxt och sysselsättning i Sverige. Vi delar denna syn. I spåren av utbildningsexpansionen syns dock problem som det är angeläget att åtgärda.

Ett stort problem är att det är en så pass stor grupp som inte avslutar sin gymnasieutbildning. Drygt var femte 20-åring har inte klarat gymnasieskolan. Det är en grupp som har stora

problem med att etablera sig på arbetsmarknaden och som är kraftigt överrepresenterad bland de arbetslösa.

Många har haft förhoppningar om att denna grupp kompletterar sina gymnasiestudier på komvux. Det visar sig emellertid att en liten del av dem utan treårig gymnasieutbildning skaffar sig en sådan mellan 20 och 25 år.

Ett viktigt skäl till att gruppen utan färdig gymnasieutbildning är så stor är att många lämnar grundskolan utan godkänt i de behörighetsgivande ämnena matematik, svenska och engelska.

Då kan de inte börja på de nationella programmen, utan hamnar på det individuella programmet, IV. I den stora grupp som går IV-programmet är det mycket få som efter behörighetskomplettering går vidare till ett annat program och avslutar sin utbildning. För att fler ska klara gymnasieskolan behöver det göras satsningar på grundskolan. Vi kan inte acceptera att så många så tidigt ramlar ur utbildningssystemet.

Den andra oroväckande tendensen som vi har sett under en längre tid är krympningen av många yrkesförberedande program som efterfrågas på arbetsmarknaden.

I dag är det lätt att etablera sig, på arbetsmarknaden, för ungdomar som gått industri-, bygg-, el-, fordons-, energi-, omvårdnads- eller hotell- och restaurangprogrammet. De flesta som gått dessa program får inom kort jobb med relativt goda villkor. Trots det har många kommuner dragit ned på antalet platser på dessa program och satsar inte tillräckliga resurser för att utbildningarna ska bli högkvalitativa.

Skälen till detta är två: eleverna väljer inte dessa program och de är dyra för kommunerna att anordna. Ur ett kommunalt perspektiv kan man faktiskt förstå det. Vi har byggt in starka marknadsmekanismer i utbildningssystemet. Kommunens skolor ska konkurrera med skolor i andra kommuner och med fristående skolor. Många utbildningsanordnare verkar tro att det som lockar ungdomar är medier, estetiska program och samhällsprogram med idrottsinriktning, att döma av alla

de reklambroschyrer som riktar sig till ungdomar. Men ungdomarna vill ha ett jobb efter sin gymnasieutbildning och möjligheten till etablering på arbetsmarknaden är dålig om man gått dessa program. Om man hittar något jobb, är det oftast ett okvalificerat låglönejobb.

I dag tar ingen ansvar för att det i varje region ska finnas de utbildningar som det finns behov av på arbetsmarknaden. Att vi fortfarande har bra yrkesutbildningar på många håll bygger på att enskilda kommuner eller andra aktörer tar ett stort ansvar eller att samarbetet mellan kommunerna fungerar bra, vilket det gör i vissa delar av Sverige.

Självklart måste det finnas utrymme för elevers fria studieval även i fortsättningen, men vi anser att större hänsyn måste tas till samhällets och arbetsmarknadens behov. Ungdomarna måste framför allt få en mycket bättre information om hur deras arbetsmarknadsutsikter påverkas av det val de gör. Kommuner och skolhuvudmän måste stimuleras att samverka för att balansera elevernas intresse och samhällets behov av gymnasieutbildningar. Det är viktigt om vi ska ha ett utbildningssystem som hjälper individer och inte fångas av trender.

Ett dåligt söktryck till något program borde vara en drivkraft till att förbättra dessa program och inte leda till att utbildningen hamnar i en negativ spiral som i slutändan ofta leder till att hela utbildningen läggs ned. I stället bör man arbeta aktivt för att höja intresset bland ungdomarna genom en uppvärdering av yrkesutbildningarna, till exempel genom satsningar på behöriga lärare och modern utrustning. Det finns anledning att fundera över hur yrkesinriktning i större utsträckning kan genomsyra utbildningen i alla program. Det arbetsplatsförlagda lärandet på alla yrkesförberedande program måste utvecklas och utvidgas och den praktiska utbildningen måste ske på arbetsplatser som är ändamålsenligt utrustade.

Sverige kommer alltid att behöva skickliga yrkesarbetare som en del av det framväxande kunskapssamhället. Därför är det viktigt att det

finns ett brett utbud också av eftergymnasiala yrkesutbildningar. Utbyggnaden av de kvalificerade yrkesutbildningarna är ett steg i rätt riktning.

För högskolans del finns också vissa problem. Man kan ifrågasätta om regeringens mål att 50 procent ska börja högskolan före 25 års ålder är rätt riktning. För det första bör fokus ligga på att de som studerar inte bara ska påbörja sina studier utan också avsluta dem. Vidare kan man ifrågasätta de 50 procenten. Det är uppenbart att vi går i riktning mot att fler och fler behöver längre utbildningar, men det finns inget som pekar mot att vi i Sverige under de kommande decennierna skulle hamna i en situation där 50 procent av jobben kräver akademiska studier.

Man kan självklart invända att en högskoleutbildning kan vara bra och nyttig, även om inte alla får ett arbete som kräver en sådan. Men när man väljer en högskoleutbildning, så väljer man bort andra yrkesutbildningar och att förkovra och specialisera sig inom ett arbete som kräver en annan typ av skicklighet. Det finns mängder av arbetarjobb som kräver specifika kvalifikationer och färdigheter som det kan ta många år att arbeta upp. Arbetslösa akademiker har ingen chans att få jobb som byggnadssnickare, kockar, fordonsmekaniker eller frisörer utan ytterligare utbildningar och de är i många fall fångar i en studielånsfälla.

Det andra problemet med den snabba expansionen av högskolan är att stora grupper kommer att bli mycket missnöjda när de lämnar högskolan och möjligheterna att få ett jobb kan i många fall vara sämre än för dem som gått ett av de traditionella yrkesprogrammen. Besvikelsen kan bli stor när man möter svårigheter att få ett jobb som står i paritet med förväntningarna.

Precis som inom gymnasieskolan finns det dock exempel på högskoleutbildningar som ger jobb. Arbetsmarknadsutsikterna är goda för vård- och medicinska utbildningar och för vissa lärarutbildningar. För utbildningarna inom det tekniska området pekar allt mot att utvecklingen är på väg i rätt riktning efter några dåliga år.

Det som är gemensamt för dessa utbildningar, precis som de yrkesförberedande utbildningarna på gymnasiet, är att de är utformade i samråd med branschen eller sektorn. Utbildningarnas innehåll upplevs som relevant av dem som ska anställa och det finns en tydlig efterfrågan på arbetskraft med utbildningen.

Dessutom innehåller de flesta av dessa utbildningar betydande praktikinslag. De som går utbildningen får chansen att lära sig vad som är viktigt och vad man behöver kunna på arbetsplatserna. För att underlätta övergången mellan studier och arbete borde mer av detta synsätt också präglade andra utbildningar.

Den snabba expansionsfasen av utbildningssystemet är genomförd. Det är dags för en kvalitetssäkring av utbildningen. Vi måste se till att alla är med på utbildningståget. Vi kan inte lämna stora grupper efter oss för att de kom till Sverige under skoltiden och hade svårt att lära sig språket, för att de inte hade föräldrar som kunde hjälpa dem med läsläsningen eller för att de av olika anledningar skolkade och var allmänt stökiga under tonårsperioden.

Yrkesutbildningarna måste stärkas. Majoriteten av den traditionella yrkesutbildningen ligger i gymnasieskolans regi. Den får inte utarmas för att man byggt in för mycket av marknadslogik i gymnasieskolan. Det är viktigt att utforma både gymnasie- och högskoleutbildningar tillsammans med parterna på arbetsmarknaden för att utbildningen ska leda till bra jobb. Dessutom behövs saklig information till ungdomarna, i stället för glassiga broschyrer.

Frågan är om inte regeringens mål borde formuleras om. I stället för att 50 procent ska påbörja en högskoleutbildning före 25 års ålder borde man fokusera på att 50 procent ska skaffa sig en eftergymnasial utbildning någon gång under arbetslivet och att 100 procent ska lyckas ta sig igenom gymnasieskolan.

Wanja Lundby-Wedin. LO:s ordförande

Metta Fjelkner. Lärarnas riksförbunds ordförande “

Regeringen och lärarna.

DN 060103 sid 6: "Regeringen vill införa auktorisation av lärare"

“Skolminister Ibrahim Baylan ger efter för fackens krav: Lärarnas ställning ska stärkas.

Skillnaderna mellan skolor och inom skolor ökar, kunskaperna i vissa ämnen försämras och uppföljningen av elevernas kunskaper brister. Lärarfacken har därför krävt en utredning om lärarauktorisering. Regeringen går nu facken till mötes. Inom kort utses en utredare som ska lämna förslag till hur ett system för auktorisation av lärare kan utformas och vilka konsekvenser det får. Auktoriserade lärare kan vara en väg för att utveckla läraryrket, höja kvaliteten och öka förtroendet för skolan bland föräldrarna och samhället i övrigt, skriver skolminister Ibrahim Baylan tillsammans med Metta Fjelkner, ordförande i Lärarnas riksförbund och Eva-Lis Preisz, ordförande i Lärarförbundet.”

“Den svenska skolan står inför stora utmaningar. Morgondagens arbetsliv ställer större krav på kunskaper och färdigheter. Eleverna ska ha kunskaper som möjliggör ett aktivt deltagande i samhället.

När elever med olika bakgrund möts och utbyter erfarenheter utvecklas förståelsen och respekten för varandra. Det är en av grundidéerna bakom den gemensamma och sammanhållna skolan. Internationella undersökningar har visat att sammanhållna skolsystem uppnår bättre resultat. I OECD:s undersökning PISA 2000 konstaterades att skillnaderna mellan skolor tenderar att vara större i sådana länder som, i motsats till Sverige, har en tidig uppdelning av elever på olika utbildningslinjer. Allt talar för att starkt differentierade skolsystem leder till en uppdelning av eleverna utifrån sociala grunder. Staten har ett ansvar för den nationella likvärdigheten, men skolans huvudmän ansvarar för verksamhetens genomförande. De nationella målen formulerade i läroplaner och kursplaner, lärarutbildningen och

skollagens krav om att anställa behöriga lärare är därför viktiga och nödvändiga hörnstenar i statens styrning av den gemensamma skolan.

Utvecklingen av vårt skolsystem måste fortsätta. Det finns vissa resultat i de nationella och internationella undersökningar som presenterats som oroar oss. Det finns tecken på att skillnaderna mellan skolor och inom skolor ökar, att kunskapsresultaten i vissa ämnen försämras och att uppföljningen av elevernas kunskaper brister.

För att komma till rätta med dessa problem är det viktigt att ekonomiska och personella resurser fördelas utifrån behov, att uppföljningen och målsystemet utvecklas samt att fler behöriga lärare anställs i skolan. Många insatser har genomförts för att anställa fler behöriga lärare i skolan, men fortfarande är andelen som saknar behörighet alldeles för hög. Vi vill därför att det genomförs en analys som beskriver varför andelen obehöriga lärare är så mycket högre i fristående skolor än i kommunala skolor och varför det förekommer regionala skillnader. En sådan analys ska ligga till grund för framtida insatser.

Att huvudmännen anställer behöriga lärare är alltså grundläggande inför framtiden, men det är också nödvändigt att pröva nya vägar för att utveckla läraryrket och höja kvaliteten i skolan. Ett nationellt system för auktorisation av lärare är en sådan väg som vi nu vill pröva.

Frågan om läraryrkets utveckling och status är en angelägenhet för Sverige liksom för de flesta västeuropeiska länder. Att undervisa barn och ungdomar är ett av de viktigaste yrken man kan ha. I ett globaliserat kunskapsamhälle som det svenska är det helt nödvändigt att läraryrket har hög status och stark ställning i samhället. Utgångspunkten för vårt resonemang om läraryrkets utveckling är att alla lärare ska vara välutbildade, kunniga och engagerade. Välutbildade lärare är grunden för skolans möjlighet att nå sina mål och för elevernas resultat. Mot den bakgrunden är det nödvändigt med en lärarutbildning som håller hög kvalitet.

Regeringen har under de senaste åren vidtagit en rad åtgärder för att öka antalet utbildade lärare, för att förbättra lärarnas utvecklingsmöjligheter och för att höja läraryrkets status. Bland de viktigaste åtgärderna är införandet av en ny lärarutbildning samt det kraftigt utökade uppdraget till universitet och högskolor med lärarutbildning att utbilda fler lärare. Regeringen har också tagit initiativ till särskilda lärarutbildningar (SÄL) för att obehöriga lärare skall kunna komplettera sin utbildning.

Under det gångna året har debatten om lärarutbildningens kvalitet varit intensiv. Kritiken handlar bland annat om bristande forskningsanknytning, för låga krav i utbildningen samt att studenter kunnat välja bort centrala kunskapsområden. Mot den bakgrunden driver nu utbildningsminister Leif Pagrotsky intensivt på arbetet vid universitet och högskolor med att utveckla lärarutbildningarna till att möta de berättigade höga krav som den måste göra. Regeringen har före sommaren ändrat högskoleförordningen så att det tydligt framgår att lärarstudenter måste få nödvändiga kunskaper om läsning, skrivning och betygssättning. Regeringen och lärarorganisationerna vill arbeta tillsammans för att höja lärarutbildningens kvalitet. Vi vill att det sker inom ramen för en samlad lärarutbildning som ger goda möjligheter att forma en utbildning med ett innehåll som möter behoven på skolsystemets olika nivåer.

Läraryrkets vetenskapliga bas behöver förstärkas. Fler forskarutbildade lärare och fler forskande lärare är av central betydelse för att höja kvaliteten på lärarutbildningen men också för att utveckla och stödja den pedagogiska verksamheten i skolan. Regeringen har genomfört åtgärder i syfte att stärka läraryrkets vetenskapliga bas.

Lärarutbildningen och avslutande utbildning eller tjänstgöring innan en lärare blir behörig och anställningsbar ser olika ut i olika länder. En del länder har ett obligatoriskt prövoår innan läraren anses fullt behörig. Andra länder har ett system med auktorisation eller annat slag av certifiering. Sverige har hittills valt att kvalificera lärare genom lärarutbildningen.

Lärarorganisationerna har under en tid uppvaktat regeringen om behovet av att utreda en lärarauktorisering. Nu går regeringen lärarorganisationerna till mötes. Inom kort kommer regeringen att utse en utredare som får i uppdrag att överväga behovet av och lämna förslag till hur ett system för auktorisation av lärare kan utformas och vilka konsekvenser det får.

En auktorisation kan bidra till att kvalitetssäkra yrket och öka förtroendet från föräldrar och samhället i övrigt. Vi ser även en auktorisation som ytterligare en åtgärd för att stärka lärarutbildningen, genom att lärarutbildningen bildar basen för den profession som auktorisationen stärker. En auktorisation kan också utformas så att den främjar en nödvändig utveckling av skolans arbetsorganisation genom att auktoriserade lärare får särskilt ansvar för vissa uppgifter i skolan.

Samtidigt är det viktigt att vara tydlig med att en auktorisation aldrig kan ersätta genomförd lärarutbildning. För oss är det självklart att ett system med auktorisation av lärare ska bygga på skollagens bestämmelser där lärarexamen krävs för tillsvidareanställning som lärare. En lärarexamen bör alltså vara ett grundkrav för att få en auktorisation.

Vi vill även betona att utgångspunkten bör vara att ett system med lärarauktorisering omfattar lärare i hela skolsystemet, oavsett huvudman.

Frågan om auktorisation är ingen okomplicerad fråga. Staten har ett ansvar för en likvärdig skola, medan kommuner och andra huvudmän ansvarar för verksamhetens genomförande. En central uppgift för utredaren bör därför bli att överväga statens roll, respektive parternas roll och ansvar om vi inför ett lärarauktoriseringssystem. Detta arbete bör självklart genomföras i nära dialog med parterna. Inom andra samhällsområden finns liknande system för auktorisation. Ett exempel på detta är legitimering av läkare efter fullgjord AT-tjänstgöring. Det vore dock olyckligt om vi låste oss vid att införa en modell för skolans område innan utredningen är utförd. Vi är därför överens om

att utredaren bör pröva både behovet och olika alternativa modeller för auktorisation av lärare.

Vi ser denna utredning som ytterligare ett steg i vårt gemensamma arbete med att göra den svenska skolan ännu bättre och med att stärka lärarnas utvecklingsmöjligheter.

Vår gemensamma förhoppning är också att det ska vara möjligt att nå blocköverskridande överenskommelser kring läraryrkets utveckling. Arbetet med våra barns och ungdomars framtid förtjänar långsiktiga spelregler. Alla inblandade parter har ett ansvar för att så blir fallet.

IBRAHIM BAYLAN

Skolminister (s)

METTA FJELKNER

Ordförande i Lärarnas riksförbund

EVA-LIS PREISZ

Ordförande i Lärarförbundet “

Det kinesiska undret.

DN 060110 sid Ekonomi 8:

“ PEKING. Kinas ekonomi har vuxit med 9 procent om året i 25 år, och brukar kallas mirakel. Hundratals miljoner människor har lyfts ur fattigdom, inkomster har ökat och Kina har blivit världens sjätte största ekonomi.

Men tittar man upp mot himlen så skymms solen ofta av ett dis av föroreningar i storstäderna. Blickar man ned i närmaste flod är risken stor att utsläpp förstört vattnet.

-Nivån av föroreningarna riskerar att fyrfaldigas inom 15 år om inget görs åt den skenande energikonsumtionen, varnade nyligen Zhang Lijun, en högt uppsatt tjänsteman inom statens miljöadministration.

Kinas utsläpp av svavelhaltiga föroreningar var högst i världen i fjol, och orsakade surt regn över 30 procent av landet, konstaterade en rapport gjord av Statens miljöskyddsbyrå.

Kina har mätt sin framgång på ett sätt: i ökad bruttonationalprodukt. BNP är ett lätt språk att förstå, och att lära ut. Ett hanterligt verktyg att använda. Dessutom gör sig växande siffror bra i grafisk form, som stigande kurvor mot solen.

SMUTSIG LUFT, stinkande vatten och växthuseffekt var länge något som bara tandlösa miljörelser klagade över.

Men de senaste månaderna har en rad protester startat från allmänheten efter missnöje med föroreningar.

Miljöskandalen i Songfloden i nordöstra Kina i november blev kanske en väckarklocka för kommunistpartiet.

Efter utsläppet av bensen gick till och med statliga medier hårt åt ledningen.

CHINA DAILY skrev efter olyckan om "BNP-manin" som gjort partiet blint för allt utom ekonomisk tillväxt, som gör att det ignorerar miljöförstöring och arbetarskydd. Folkets Dagblad skrev någon vecka efter skandalen att livet höll på att återgå till vardagen, "men att det tar många år innan 300 miljoner bönder har tillgång till rent dricksvatten, som är fritt från arsenik, tungmetaller och andra giftiga industriutsläpp".

Vi måste kunna ge landsbygdsbor tillräckligt med rent dricksvatten. Om problemet förblir olöst är det skamligt av oss att tala om ett "harmoniskt samhälle", skrev tidningen.

"Harmoniskt samhälle" är den slogan president Hu Jintao myntat, och som han säger syftar till att jämna ut gapet mellan fattiga och rika. Man ska ta hänsyn inte bara till ekonomisk utveckling utan också miljön.

På papperet har den kinesiska ledningen i höstas beslutat att ekonomin i fortsättningen ska mätas också på "gröna sätt". Dessutom ska man räkna med förbrukning av resurser och beräkna kostnaderna för hur miljön påverkas

Långsamt börjar Kina förstå att den ekonomiska utvecklingen inte kan fortsätta på samma sätt som hittills. Det finns en begynnande oro för vad som sker om inget görs.

Sjuttio procent av Kinas floder och sjöar beräknas vara förorenade I genomsnitt "försvinner" 20 naturliga sjöar i Kina varje år, cirka tusen sjöar har torkat ut och vuxit igen de senaste 50 åren.

SITUATIONEN för Kinas miljö är bister, till och med enligt landets premiärminister Wen Jiabao, som har varnat för att trycket på miljön ökar de närmaste åren när industrialiseringen fortsätter.

- Vi måste se tydligt att vi för närvarande släpper ut mer föroreningar än vad miljön klarar av, sa premiärministern vid ett möte nyligen.

Utmaningen för Wen och resten av ledningen blir hur den ska lyckas införa nya miljöregler utan att sätta krokben för den ekonomiska tillväxten.

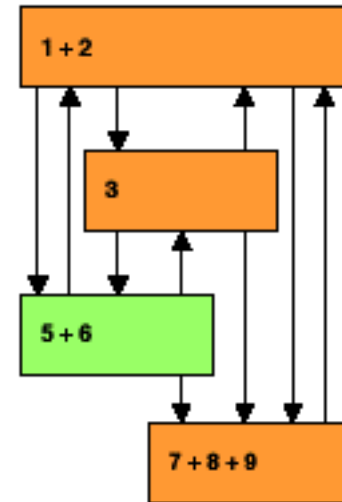
Kina slukar energi, över 10 procent mer elektricitet går åt för varje år.

Kol står för närvarande för 70 procent av energin, men floderna byggs ut i snabb takt eftersom vattenkraft anses hamna under begreppet "grön kraft".

Nästa stora problem syns redan i storstäderna. Vägarna korkas igen av nya bilar. Bilen är en dröm för många nyrika kineser. År 2003 såldes 4,4 miljoner nya bilar i Kina. Om tio år beräknas antalet vara 13 miljoner om året, enligt statliga beräkningar, och 2020 väntas totalt 130 miljoner bilar rulla i Kina, som då kommer i kapp USA.

TORBJÖRN PETERSSON

DN:s korrespondent. torbjorn.petersson@dn.se

1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.

3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.

5-6 Naturforskning och teknologiska/ekonomiska verksamheter.

7-9 Kulturella verksamheter.

4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

Se vidare Sven Winnells hemsida:
<http://w1.861.telia.com/~u86105430/>

020130

Regeringskansliet med departementen

Från <http://www.regeringen.se> 060115.

Regeringen styr Sverige. Till sin hjälp i arbetet har regeringen Regeringskansliet, en sammanhållen myndighet som består av Statsrådsberedningen, fackdepartementen och förvaltningsavdelningen. Myndigheten är politiskt styrd. Regeringen avgör arbetets inriktning och vilka frågor som ska prioriteras.

Statsrådsberedningen

Statsrådsberedningen har till uppgift att leda och samordna - i Regeringskansliet samt ansvara för samordning av den svenska EU-politiken.

Finansdepartementet

Finansdepartementet ansvarar för frågor som rör ekonomisk politik, statsbudgeten, skatter, bank, värdepapper och försäkringar, internationellt ekonomiskt samarbete, statlig förvaltning, länsstyrelser samt kommuner och landsting.

Försvarsdepartementet

Försvarsdepartementet arbetar för att uppfylla de mål som regeringen och riksdagen bestämt för försvarspolitik, för skydd och beredskap mot olyckor samt för beredskap mot svåra påfrestningar på samhället i fred.

Förvaltningsavdelningen

Förvaltningsavdelningen är Regeringskansliets gemensamma resurs och ansvarar för departementsövergripande förvaltningsfrågor.

Jordbruksdepartementet

Jordbruksdepartementet ansvarar bland annat för frågor som gäller jordbruk, fiske, konsumentfrågor, rennäring, samefrågor, djurskydd, livsmedel samt jakt och viltvård.

Justitiedepartementet

Justitiedepartementet ansvarar för frågor som rör bland annat polisväsendet, domstolsväsendet, kriminalvården, lagstiftning, integration, folkrörelser och demokrati.

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet ansvarar bland annat för hållbar utveckling, boende och byggande, energi, klimatpolitik, kemikaliepolitik, hållbar samhällsplanering, strålskydd och kärnsäkerhet samt forskning och miljöövervakning.

Näringsdepartementet

Näringsdepartementets ansvarsområde omfattar frågor av stor betydelse för tillväxten - för människor, företag och regioner. Departementet arbetar bland annat med frågor som rör arbetsmarknad och arbetsliv, näringliv, energi, IT, kommunikationer och infrastruktur samt regional utveckling.

Socialdepartementet

Socialdepartementets ansvarsområden rör samhällets välfärd: ekonomisk trygghet, sociala tjänster, hälso- och sjukvård, främjande av hälsa samt barns och funktionshindrades rättigheter.

Utbildnings- och kulturdepartementet

Utbildnings- och kulturdepartementet ansvarar för skolfrågor, universitet och högskolor, forskning, vuxenutbildning, folkbildning, ungdomspolitik, kultur och medier.

Utrikesdepartementet

Utrikesförvaltningens uppdrag är att bidra till att förverkliga regeringens övergripande mål i utrikespolitiska frågor. Till UD:s uppdrag hör också att inom Regeringskansliet samordna den svenska utrikespolitiken.

EU-representationen

EU-representationen är Regeringskansliets förlängda arm i Bryssel. Här arbetar personal från alla departement med att driva Sveriges linje i EU-politiken.

Artikeln senast uppdaterad 27 maj 2005.

Statsministern och statsråden

Från <http://www.regeringen.se> 060115.

Vart fjärde år väljer svenska folket sina representanter till riksdagen, landstingen och kommunerna. Riksdagen utser en statsminister som får i uppdrag att bilda regering. Regeringen styr Sverige. Den är ansvarig inför riksdagen.

Statsministern utser själv de statsråd som ska ingå i regeringen och bestämmer också vilka av statsråden som ska vara departementschefer. Tillsammans bildar statsministern och statsråden Sveriges regering.

Sedan valet 2002 styrs Sverige av en socialdemokratisk minoritetsregering. Följande personer ingår i regeringen:

Göran Persson. Statsminister, Statsrådsberedningen

Ann-Christin Nykvist. Jordbruks- och konsumentminister, Jordbruksdepartementet

Barbro Holmberg. Migrationsminister, Utrikesdepartementet

Berit Andnor. Socialminister, Socialdepartementet

Bosse Ringholm. Vice statsminister, Statsrådsberedningen

Carin Jämtin. Bistandsminister, Utrikesdepartementet

Hans Karlsson. Arbetslivsminister, Näringsdepartementet

Ibrahim Baylan. Skolminister, Utbildnings- och kulturdepartementet

Jens Orback. Demokrati-, storstads-, integrations-, och jämställdhetsminister, Justitiedepartementet

Laila Freivalds. Utrikesminister, Utrikesdepartementet

Leif Pagrotsky. Utbildnings- och kulturminister, Utbildnings- och kulturdepartementet

Lena Hallengren. Förskole- och ungdomsminister, minister för vuxnas lärande, Utbildnings- och kulturdepartementet

Lena Sommestad. Miljöminister, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

Leni Björklund. Försvarsminister, Försvarsdepartementet

Mona Sahlin. Samhällsbyggnadsminister, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

Morgan Johansson. Folkhälso- och socialtjänstminister, Socialdepartementet

Pär Nuder. Finansminister, Finansdepartementet

Sven-Erik Österberg. Kommun- och finansmarknadsminister, Finansdepartementet

Thomas Bodström. Justitieminister, Justitiedepartementet

Thomas Östros. Näringsminister, Näringsdepartementet

Ulrica Messing. Infrastrukturminister, Näringsdepartementet

Ylva Johansson. Vård- och äldreomsorgsminister, Socialdepartementet

Artikeln senast uppdaterad 3 januari 2005

Statsråden och deras ansvarsområden.

Från <http://www.regeringen.se> 060115.

Göran Persson

Statsminister, Statsrådsberedningen

"I vårt land behöver vi nu en tid av samling kring framtida utmaningar. Sverige är ett viktigt land för oss som bor här och för våra medmänniskor i världen.

Vi ska vara stolta över vårt land, men samtidigt bygga det starkare. Vi ska vara stolta över oss själva, men samtidigt stötta varandra. Vi ska utvecklas tillsammans med andra."

Statsminister Göran Persson har det övergripande ansvaret för regeringens politik.

Ann-Christin Nykvist

Jordbruks- och konsumentminister, Jordbruksdepartementet

"Säkra livsmedel med hög kvalitet till rimliga priser ger ökad välfärd. Konsumentmakt skapas genom ett starkt konsumentskydd och att konsumenterna ges möjlighet att välja. Men det räcker inte. Livsmedel och andra produkter ska produceras och hanteras på ett miljömässigt och etiskt hållbart sätt. Jordbruket, fisket och rennäringen är modernäringar som vi har ett gemensamt ansvar för. I det ingår att se till att vi har en levande landsbygd och ett öppet landskap."

Ansvarsområden:

Djurskydd

Verksamheten inom djurskydds- och djurhälsoområdet syftar till att upprätthålla ett gott hälsotillstånd och ett gott djurskydd bland husdjur, sällskapsdjur, försöksdjur, vilda djur som hålls i fångenskap eller som används som försöksdjur samt att begränsa användningen av försöksdjur.

Fiske

Målet med den svenska fiskeriförvaltningen är att främja ett långsiktigt hållbart nyttjande av fiskets resurser.

Jakt och viltvård

Jakt är en av människans äldsta kulturyttringar. Antalet jägare uppgår i Sverige till cirka 300 000 personer som har jakt som fritidsintresse eller som en del i sin försörjning. Jaktutövandet regleras i jaktlagen (1987:253), jaktförordningen (1987:905) och i Naturvårdsverkets jaktkungörelse.

Jordbruk

Regeringen eftersträvar en jordbrukspolitik som främjar konkurrenskraftig produktion vilande på långsiktigt hållbara produktionsformer.

Konsumentfrågor

I december 2001 beslutade riksdagen om en handlingsplan för konsumentpolitiken 2001-2005. I handlingsplanen anges fem mål som ska vara styrande för såväl det nationella konsumentpolitiska arbetet som Sveriges arbete i EU och andra internationella forum. Målen tar sikte på inflytande, hushållning, säkerhet, miljö och kunskap.

Livsmedelsfrågor

Det övergripande målet med den svenska livsmedelspolitiken är en ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar livsmedelsproduktion. Inom livsmedelsområdet bedrivs politiken med perspektivet att maten vi äter varje dag ska vara god, nyttig, säker samt hanterad och producerad på ett korrekt sätt.

Miljöfrågor inom jordbruket

Landsbygds- och miljöfrågor behandlas inom ramen för den så kallade landsbygdspolitiken. Målet för landsbygdspolitiken omfattar

en hållbar livsmedelsproduktion, sysselsättning på landsbygden, hänsyn till regionala förutsättningar och uthållig tillväxt. Vidare ska jordbrukets natur- och kulturvärden värnas samt jordbrukets negativa miljöpåverkan minimeras i syfte att bidra till att de nationella miljökvalitetsmålen uppnås inom en generation.

Rennäring

Rennäringen är en viktig del av det samiska kulturarvet. Staten har ett övergripande ansvar för att rennäringen kan fortleva som en del av kulturen.

Samefrågor

Samisk kultur och samiska värderingar har under lång tid spelat en undanskymd roll i det svenska samhället. Regeringen arbetar i dag för att den samiska kulturen ska stärkas och utvecklas, för att främja ömsesidig jämlikhet och respekt mellan folkgrupper och för att ge samerna ökat självbestämmande.

Trädgårdsnäring

Artikeln senast uppdaterad 29 november 2004

Barbro Holmberg

Migrationsminister, Utrikesdepartementet

»Utsatta människor, svåra dilemman och ibland olösliga problem, det är vad migrationspolitiken handlar om. När jag tillfrågades av statsministern om jag ville bli statsråd, så var det just detta som fick mig att tacka ja. Jag inbillade mig inte för ett ögonblick att det skulle bli enkelt.«

Ansvarsområden:

Migrationsminister Barbro Holmberg ansvarar för migrations- och asylpolitiken.

Svensk migrationspolitik omfattar flykting-, invandrings- och integrationspolitik samt återvändande och stöd för återvandring. Verksamheten ska präglas av rättssäkerhet, humanitet och respekt för individens mänskliga rättigheter.

Artikeln senast uppdaterad 24 april 2004

Berit Andnor

Socialminister, Socialdepartementet

"Jag vill ge barn och unga större inflytande över sina liv. Regeringen måste bli mycket bättre på att lyssna på barnen och lära av barnen.

Jag vill se trygga familjer som har råd att leva ett gott liv tillsammans med sina barn. Därför värnar jag om den generella välfärden, ett helt fantastiskt system som ger mest till dem som behöver det bäst.

Som handikappansvarig vill jag att personer med funktionshinder ska ha tillgång till samhällets alla delar. Att de ska ha samma rättigheter och samma skyldigheter som alla andra.

Ingen ska behöva oro sig för sin ekonomi när man blir gammal. Jag vill ha en trygg ålderdom för alla."

Ansvarsområden:

Barnpolitik

Målet för politikområdet är att barn och unga ska respekteras, ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande.

Ekonomiskt stöd till familjer med barn

Målet för den ekonomiska familjepolitiken är att skillnaderna i de ekonomiska villkoren mellan familjer med och utan barn ska minska inom ramen för den generella välfärden.

Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Målet är att personer med låg eller ingen inkomstrelaterad pension ska garanteras ett värdesäkrat grundskydd. Efterlevande make ska ges ett rimligt ekonomiskt stöd för att klara omställningen efter ett dödsfall.

Socialförsäkringens administration

Socialförsäkringen ger ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, vid ålderdom och till barnfamiljer. Försäkringskassan är den myndighet som är ansvarig för administrationen.

Handikappolitik

Målet för handikappolitiken är:

- en samhällsgemenskap med mångfald som grund,
- att samhället utformas så att människor med funktionshinder i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet,
- jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionshinder.

Allmänna arvsfonden

Allmänna arvsfonden inrättades 1928, när regeringen beslöt att avskaffa arvsrätten för kusiner och avlägsnare släktingar. Om en avliden person saknar make eller närmare släktingar och inte har skrivit ett testamente tillfaller egendomen Allmänna arvsfonden. Fonden kan också få egendom genom gåva eller testamente. Fondens medel ska enligt lagen om Allmänna arvsfonden delas ut för att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionshinder.

Inom Utrikesdepartementet: Nordiska samarbetsfrågor

Närområdet och grannländerna har en självklar ställning för Sverige. Banden mellan våra folk går sekler tillbaka och här finns flera av Sveriges viktigaste handels- och samarbetspartners.

Artikeln senast uppdaterad 31 oktober 2005

Bosse Ringholm

Vice statsminister och samordningsminister för EU-frågorna i regeringen, Statsrådsberedningen

Den 1 november 2004 tillträdde Bosse Ringholm som vice statsminister. Från och med den 1 januari 2005 är Bosse Ringholm även samordningsminister för EU-frågorna i regeringen, med undantag av frågor om europeiska unionens utvidgning, som ligger inom Laila Freivalds område. Bosse Ringholm var tidigare finansminister.

Artikeln senast uppdaterad 12 juli 2005

Carin Jämtin

Biståndsminister, Utrikesdepartementet

Biståndsminister Carin Jämtin ansvarar för internationellt utvecklingsamarbete och samarbete om stöd till länderna i Central- och Östeuropa.

Ansvarsområden:

Global utveckling och bistånd

Målet för det svenska utvecklingsarbetet är att höja de fattiga folkens levnadsnivå. I propositionen "Gemensamt ansvar" presenteras det gemensamma målet att bidra till en rättvis och hållbar utveckling - som ska omfatta samtliga politikområden.

Samarbete om stöd till länderna i Central- och Östeuropa

Artikeln senast uppdaterad 24 april 2004

Hans Karlsson

Arbetslivsminister, Näringsdepartementet

»Som arbetslivsminister vill jag verka för ett öppet arbetsliv som

välkomnar alla, där varje människas förmåga till arbete och egen försörjning tas tillvara.«

Ansvarsområden:

Arbetslivspolitik

Frågor som rör arbetstid, arbetsorganisation, arbetsmiljö och arbetsrätt inkl. diskrimineringslagstiftning (utom jämställdhetslagstiftning), samt kompetensutveckling.

Arbetsmarknadspolitik

Arbetsförmedling, arbetsmarknadsutbildning, arbetslöshetsersättning och andra arbetsmarknadspolitiska frågor. Europeiska socialfondens mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal.

Hans Karlssons ansvarsområde inom Socialdepartementet:

Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Frågor som rör sjuklön/sjukpenning, sjukersättning/aktivitetsersättning, arbetsskadeförsäkring och rehabilitering

Artikeln senast uppdaterad 21 december 2004

Ibrahim Baylan

Skolminister, Utbildnings- och kulturdepartementet

Ansvarsområden:

Skolbarnsomsorg

Grundskola

Gymnasieskola

Fristående skolor

Jens Orback

Demokrati-, storstads-, integrations- och jämställdhetsminister, Justitiedepartementet

"Allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter är målet och drivkraften för mig. Hur stolt jag än är över allt vi har uppnått är det vår förmåga att förändra oss, här och nu, som avgör vår framtid."

Ansvarsområden:

Demokrati

Demokratipolitik har till syfte att värna och fördjupa den svenska demokratin och omfattar både insatser för ett ökat och mer jämlikt medborgerligt deltagande och insatser för att främja de mänskliga rättigheterna.

Folkrörelser

Folkrörelsefrågor omfattar generella frågor om villkoren och förutsättningarna för folkrörelser och övrigt föreningsliv.

Integration och mångfald

Integrationspolitiken omfattar frågor om invandrares introduktion i det svenska samhället och ersättning till kommunerna för flyktingmottagande, svenskt medborgarskap, åtgärder för att främja lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk bakgrund.

Jämställdhet

Målet för politikområdet är att kvinnor och män ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom alla livets områden. Jens Orback har samordningsansvar inom regeringen för jämställdhetspolitiken.

Minoriteter

Minoritetspolitiken omfattar frågor om skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken.

Mänskliga rättigheter

Jens Orback ansvarar för insatser som ska främja och skydda de mänskliga rättigheterna på nationell nivå.

Storstadspolitik

Storstadspolitiken omfattar frågor om hur en god utveckling kan främjas i storstädernas mest utsatta stadsdelar, hur förutsättningar för tillväxt skapas i storstadsregionerna och hur tillväxten kommer alla till del.

Artikeln senast uppdaterad 28 oktober 2004

Laila Freivalds

Utrikesminister, Utrikesdepartementet

"När alla människor, var de än bor, lever i fred och frihet, när alla, inte bara de som fötts i den rika världen, har rätt till utveckling och trygghet, när alla får möjlighet att leva ett gott liv, då är världen en bättre och säkrare plats också för oss. Det är värderingar som präglar svensk utrikespolitik".

Ansvarsområden:

Utrikesminister Laila Freivalds ansvarar bland annat för utrikes- och säkerhetspolitik, mänskliga rättigheter samt hjälp till svenskar i utlandet.

Utrikes- och säkerhetspolitik

Målet för utrikes- och säkerhetspolitiken är att säkerställa Sveriges förbindelser med andra länder.

Mänskliga rättigheter

Att främja och öka respekten för de mänskliga rättigheterna är en prioriterad uppgift som ska genomsyra alla delar av utrikespolitiken, såväl det internationella utvecklingssamarbetet som migrationspolitiken, säkerhetspolitiken och handelspolitiken.

Hjälp till svenskar i utlandet

Till utrikesförvaltningens uppgifter hör att hjälpa nödställda svenskar i utlandet.

Artikeln senast uppdaterad 25 april 2004

Leif Pagrotsky

Utbildnings- och kulturminister, Utbildnings- och kulturdepartementet

»Inom såväl kultur som forskning är det avgörande med kreativitet, glädje, nyfikenhet, optimism och förmåga att snabbt ta till sig förändringar. Vår befolkning är välutbildad, kreativ och trygg. I dessa egenskaper ligger vårt lands riktiga styrka. Vi har höga ambitioner för vad vi vill åstadkomma med vårt samhälle. Därför måste vi ständigt mäta oss med de bästa i världen och samtidigt ta tillvara på de möjligheter som omvärlden ger oss.«

Ansvarsområden:

Högre utbildning

I Sverige är universitet och högskolor egna myndigheter, som lyder direkt under regeringen.

Forskning

Forskning kan liknas vid en process som genom systematiskt arbete frambringar nya kunskaper och ett ökat vetande.

Kultur

Riksdagen har beslutat om målen för en nationell kulturpolitik.

Medier

Genom mediepolitiken strävar regeringen efter att slå vakt om ett

varierat medieutbud med goda möjligheter att både distribuera och ta del av dagspress, radio och TV i hela landet.

Artikeln senast uppdaterad 17 december 2004

Lena Hallengren

Förskole- och ungdomsminister, minister för vuxnas lärande, Utbildnings- och kulturdepartementet

»Barn och ungdomar är framtiden, men också en viktig del av dagens samhälle. Förskolans lärande på lekens grund och folkbildningens utgångspunkt i individen är fantastiska inspirationskällor för det livslånga lärandet. Jag vill ha ett samhälle och ett lärande där ingen lämnas utanför.«

Ansvarsområden:

Förskola

Förskoleklass

Ungdomspolitik

Vuxnas lärande

Folkbildning

Studiefinansiering

Trossamfund

Begravningsverksamhet

Artikeln senast uppdaterad 10 januari 2006

Lena Sommestad

Miljöminister, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

"Vår civilisation vilar ytterst på omsorgen om människor och miljö. Ingenting är viktigare. Därför behöver vi en radikal miljöpolitik, i Sverige och i världen."

Ansvarsområden:

Miljö kvalitetsmålen

Regeringens övergripande mål för den svenska miljöpolitiken är att överlämna ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta. Arbetet med de nationella miljö kvalitetsmålen utgör grunden för den nationella miljöpolitiken.

Kemikalier och kretslopp

Sverige driver frågan om säkrare hantering av kemikalier inom EU och globalt. Målet är att användningen av hälso- och miljöfarliga kemikalier ska minska och att de farligaste ämnena ska försvinna från marknaden. Vår produktion och konsumtion leder till stora mängder avfall. En ekologiskt god avfallshantering är därför en viktig del i kretsloppsarbetet.

Miljö och hälsa

Den miljörelaterade ohälsan på grund av luftföroreningar har minskat genom skärpta krav på utsläpp från industrier och trafik. Miljö och människans hälsa handlar även om kemikalier, buller, strålning och inomhusmiljö, samt tillgång till grönområden och möjlighet till friluftsliv.

Klimatpolitik

Klimatproblemet och de pågående klimatförändringarna tas i dag på stort allvar över hela världen. Sverige har en strategi för att minska de nationella utsläppen av växthusgaser och regeringen strävar efter en sammanhållen klimat- och energipolitik.

Vatten och hav

Regeringen prioriterar havsmiljön och arbetar för att komma tillrätta med problem som miljögifter, oljeutsläpp, övergödning och överfiske. Ett nytt samlande EU-direktiv för vatten ska göra arbetet för att skydda Europas vatten mer kraftfullt. Havsmiljöproblemen är gränsöverskridande och lösningar kan bara nås genom ett gemensamt agerande.

Naturvård och biologisk mångfald

Naturvården är en viktig del i arbetet för ett hållbart samhälle. Naturvårdens ursprungliga uppgift att skydda värdefulla områden och arter har utvidgats under årens lopp. Under det senaste decenniet har bevarandet av biologisk mångfald fått en framträdande roll i naturvårdsarbetet.

Artikeln senast uppdaterad 26 juli 2005

Leni Björklund

Försvarsminister, Försvarsdepartementet

"Jag vill stärka individens, företags, kommunernas och myndigheternas möjlighet att förebygga och hantera kriser och olyckor."

Försvarsminister Leni Björklund ansvarar för:

- * Totalförsvaret: civilt och militärt försvar
- * Skydd och beredskap mot olyckor
- * Beredskap mot svåra påfrestningar på samhället i fred

Ansvarsområden:

Försvarsminister Leni Björklund arbetar för att uppfylla de mål som regeringen och riksdagen bestämt för försvarspolitiken, för skydd och beredskap mot olyckor samt för beredskap mot svåra påfrestningar på samhället i fred.

Försvarsreformen

I det svenska försvaret pågår en av de största militära reformer som Sverige genomfört i modern tid från ett invasionsförsvar till ett rörligt, flexibelt insatsförsvar som både kan försvara Sverige och medverka vid internationella insatser.

Totalförsvaret

I Sverige har vi ett totalförsvar som består av det civila och militära försvaret.

Det civila försvaret omfattar hela samhället med alla dess funktioner som måste fungera under kris och krig. Kommuner, landsting, länsstyrelser, statliga myndigheter, många företag och organisationer har viktiga uppgifter inom det civila försvaret. Det civila försvaret är inte en organisation utan olika slag av verksamheter i samhället som genomförs för att stärka samhällets förmåga att kunna hantera höjd beredskap och krig.

Det militära försvaret omfattar den verksamhet som bedrivs av Försvarsmakten och delar av den verksamhet som bedrivs av de totalförsvarsgemensamma myndigheterna.

Skydd och beredskap mot olyckor

Skydd mot olyckor omfattar åtgärder för att förebygga olyckor och begränsa konsekvenserna av olyckor. Med olyckor menas både olyckor vållade av människor och naturolyckor där människor, egendom eller miljö kan skadas.

Svåra påfrestningar på samhället i fred

Svåra påfrestningar kan sägas vara olika typer av extrema situationer, som utvecklas från till exempel en olycka, en naturkatastrof eller ett sabotage till att omfatta flera delar av samhället. Tillståndet innebär att det uppstår allvarliga störningar i viktiga samhällsfunktioner eller att grundläggande värden i samhället hotas.

Säkerhetspolitik inom försvarsområdet

Sverige verkar på många olika sätt för fred, säkra samhällen och

internationellt samarbete runt Östersjön, i Europa och i världen. Sveriges säkerhetspolitik syftar till att bevara vårt lands frihet och nationella självständighet, bidra till stabilitet och säkerhet i vårt närområde, samt stärka internationell fred och säkerhet.

EU-samarbete

Som en följd av den säkerhetspolitiska utvecklingen i Europa efter det kalla krigets slut, har de internationella kontakterna inom Försvarsdepartementets område ökat kraftigt under de senaste åren. Detta gäller inte bara det militära och det civila försvaret utan också myndigheterna i övrigt under Försvarsdepartementet.

Internationell verksamhet

Det internationella engagemanget är en av de viktigaste uppgifterna inom det svenska totalförsvaret. Genom internationella fredsfrämjande och humanitära insatser bidrar vi till en säkrare omvärld.

Underrättelsefrågor

Försvarsunderrättelseverksamhet ska bedrivas för att kartlägga yttre militära hot mot landet och till stöd för svensk utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik.

Jämställdhet och mångfald

Jämställdhet och mångfald är viktiga frågor för den svenska regeringen. Jämställdhet och mångfald bidrar till att höja kvaliteten inom en verksamhet. En arbetsgivare ska attrahera den mest kompetenta arbetskraften utan att välja bort kvinnor, personer med utländsk bakgrund eller på grund av sexuell läggning.

Folkrätt: krigets lagar

Försvarsdepartementet ansvarar för det nationella införandet av den internationella humanitära rättens regler i Sverige, dvs. den del av folkrätten som är tillämplig vid väpnad konflikt.

Artikeln senast uppdaterad 29 april 2004

Mona Sahlin

Samhällsbyggnadsminister, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

"Min utgångspunkt är det gröna folkhemmet. Med ny teknik, byggande och en aktiv energi- och miljöpolitik ska Sverige moderniseras. Så kan vi trygga en hållbar utveckling ekonomiskt, socialt och ekologiskt. Så kan vi skapa nya jobb, tillväxt och välfärd."

Ansvarsområden:

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling är ett övergripande mål för regeringens politik och innebär att alla politiska beslut ska utformas så att de tar hänsyn till ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser på lång sikt.

Energi

Energipolitiken syftar till att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi med konkurrensmässiga villkor för att främja god ekonomisk och social utveckling i Sverige. Energipolitiken är inriktad på att skapa förutsättningar för en effektiv energimarknad, en god försörjningstrygghet och en långtgående hänsyn till miljö, hälsa och klimat.

Boende och byggande

Boende- och bebyggelsemiljön ska bidra till jämlika och värdiga levnadsförhållanden. Vid planering, byggande, ombyggnad och förvaltning ska en ekologiskt och socialt hållbar utveckling vara grundläggande. Moderna och energismarta lösningar ska bidra till en effektivare användning av energin.

Hållbar samhällsplanering

Goda livsvillkor för alla människor ska vara målet för en hållbar samhällsplanering. Samhällsbyggande - planering, byggande och förvaltning av den fysiska miljön - är en del i politiken för hållbar utveckling. Det hållbara samhället är ett samhälle där ekonomiska utveckling och social välfärd förenas med en god miljö.

Handel med utsläppsrätter

Den 1 januari 2005 inleddes ett system med handel för utsläppsrätter för växthusgaser inom EU. Målet är på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt sätt minska unionens utsläpp av växthusgaser.

Artikeln senast uppdaterad 19 juli 2005

Morgan Johansson

Folkhälso- och socialtjänstminister, Socialdepartementet

"Ett samhälle bör bedömas utifrån sin förmåga att ta hand om sina mest utsatta medborgare. I Sverige har vi framgångsrikt lyckats bekämpa arbetslösheten och minska socialbidragsberoendet. Men mycket återstår.

Så länge människor tvingas att sova i portuppgångar och på parkbänkar, så länge misshandlade och utsatta barn inte får fullgod hjälp, så länge missbrukare vägras vård och behandling, så länge unga människor fastnar i kriminalitet och utanförskap så länge kan socialdemokratin aldrig slå sig till ro."

Ansvarsområden:

Folkhälsa

Målet för politikområdet är att folkhälsan ska förbättras för de grupper i samhället som är mest eftersatta ur hälsosynpunkt. Med folkhälsa menas det allmänna hälsotillståndet för hela eller delar av befolkningen samt hälsans utveckling och hur den fördelas i befolkningen.

Socialtjänstpolitik

Målet för socialtjänstpolitiken är att stärka förmågan och möjligheten till social delaktighet för människor i ekonomiskt och socialt utsatta situationer och att stärka skyddet för utsatta barn.

Artikeln senast uppdaterad 24 november 2004

Pär Nuder

Finansminister, Finansdepartementet

"Jag är socialdemokrat och politiker därför att jag vill påverka och förändra. Och det behövs förändringar. För även om Sverige är ett bra land att leva i finns uppenbara problem: Känslan av otrygghet är för stor för alltför många. Det är inte hållbart vare sig för oss som individer eller för samhället i stort. Mår människor dåligt, mår samhället dåligt."

Finansminister Pär Nuder ansvarar för den ekonomiska politiken, statens budget, skatter och sociala avgifter, det ekonomiska samarbetet i EU och andra internationella frågor.

Ansvarsområden:

Ekonomisk politik

Finansdepartementets övergripande uppgift är att föra en ekonomisk politik som syftar till full sysselsättning och tillväxt, sunda offentliga finanser, stabila priser och en rättvis fördelning.

Regeringen ska värna förtroendet för de offentliga finanserna. Det ska finnas ett överskott i de offentliga finanserna om två procent av bruttonationalprodukten (BNP) i genomsnitt över en konjunkturcykel. Ett utgiftstak ska fastställas för statsbudgeten för tre år framåt av riksdagen.

Statsbudgeten

Statens budgetpolitik berör vanliga människor, svenska företag och organisationer och det ekonomiska samarbetet inom Europa. Statsbudgeten påverkas i sin tur av yttre omständigheter som det ekonomiska läget i världen. Med statsbudgeten anger regeringen den ekonomiska politikens inriktning.

Skatter och sociala avgifter

Målet med svensk skattepolitik är att Sverige ska ha ett enkelt, rättvist och förtroendeingivande skattesystem. Finansdepartementet

ansvarar bland annat för arbetet med att utforma förslag till lagar om skatter och sociala avgifter.

Det ekonomiska samarbetet i EU och andra internationella frågor

Sveriges ekonomi berörs av vad som händer i den globala ekonomin. Finansdepartementet ansvarar för Sveriges medverkan i internationellt ekonomiskt och finansiellt samarbete och förbereder vilken ståndpunkt Sverige ska ha i olika ekonomiska frågor.

Artikeln senast uppdaterad 20 december 2004

Sven-Erik Österberg

Kommun- och finansmarknadsminister, Finansdepartementet

"En god välfärd är en av mina hjärtefrågor. Alla människor ska kunna färdas väl genom livet. De viktigaste producenterna av välstånd är kommunerna och landstingen. En god ekonomi i kommuner och landsting är en förutsättning för fortsatt god välfärd. Därför kommer jag att arbeta mycket med kommun- och landstingsfrågorna.

Jag vill också utveckla konsumentperspektivet i finansmarknadsfrågorna och lyfta fram kampen mot ohälsan, mångfalden i arbetslivet och utvecklingen av 24-timmarsmyndigheten."

Kommun- och finansmarknadsminister Sven-Erik Österberg ansvarar för kommuner, landsting och länsstyrelser, bank, värdepapper och försäkringar.

Ansvarsområden:

Kommuner och landsting

Tyngdpunkten i den svenska offentliga förvaltningen ligger på lokal nivå. Kommuner och landsting har sedan länge haft till uppgift att samla människor inom ett visst område för att främja gemensamma intressen, som att tillgodose behovet av social eller teknisk service.

Landstingen har fått de uppgifter som kräver ett större befolkningsunderlag än de flesta kommuner har, till exempel hälso- och sjukvård.

Länsstyrelser

Det finns 21 länsstyrelser i landet - en i varje län. Länsstyrelsen arbetar utifrån den grundläggande uppgiften att vara statens företrädare i regionerna och samordnare i de frågor som staten lagt på länsstyrelsen.

Bank, värdepapper och försäkringar

Finansdepartementet har ansvaret för regleringen av de finansiella marknaderna och för arbetet i EU inom det finansiella området. Departementet verkar för ett effektivt finansiellt system som är stabilt och där konsumenternas intresse skyddas. Systemet skall även ge utrymme för produktutveckling, nyetablering och ökad konkurrens.

Statlig förvaltning

Tillgänglighet och effektivitet är viktigt för den statliga verksamheten. Medborgare ska enkelt kunna dra nytta av de tjänster som myndigheterna erbjuder. Finansdepartementet ansvarar för utvecklingen av den statliga förvaltningen, det kan gälla allt från pensionsfrågor till folk- och bostadsräkningar.

Offentlig upphandling

Ansvarskommittén

Ansvarskommittén är en parlamentarisk kommitté som utreder och analyserar den nuvarande samhällsorganisationens förutsättningar att klara de offentliga välfärdsåtagandena. Där det är motiverat ska de föreslå förändringar av strukturen och uppgiftsfördelningen. Förslagen ska ge de folkvalda organen bättre förutsättningar att få genomslag för politiken och medborgarna bättre förutsättningar till inflytande, insyn och utkrävande av ansvar.

Artikeln senast uppdaterad 22 december 2005

Thomas Bodström

Justitieminister, Justitiedepartementet

"Jag vill göra Sverige till ett ännu tryggare land. För att åstadkomma det måste vi bekämpa orättvisor, marginalisering och arbetslöshet. Vi vet att sociala orsaker är den viktigaste orsaken till att människor hamnar i kriminalitet. Den här mandatperioden satsar vi mycket på polisen men det är lika viktigt att fortsätta bedriva ett brottsförebyggande arbete."

Ansvarsområden:

Lagstiftning

- Lagstiftning som rör ordning och säkerhet i samhället, till exempel straffrätten, som omfattar lagstiftning om brott och olika påföljder.

- Civilrätten, alltså sådan lagstiftning som handlar om enskildas rättsliga ställning samt deras inbördes personliga och ekonomiska förhållanden. Civilrätten omfattar familjelagstiftning, exempelvis frågor om vårdnad och umgänge, men också lagstiftning om köp, hyra, och skadestånd m.m.

- Lagstiftning på flera områden som är viktiga för näringslivet, såsom reglerna kring olika former av bolag, konkurser, upphovsrätt, transporträtt, skiljemannalagstiftning m.m.

- Lagstiftningen kring tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Rättsväsendet

Frågor som rör polis, åklagare, rättsmedicin, domstolar, kriminalvården, brottsoffer och brottsförebyggande arbete.

Brottmålsärenden

Ärenden som bl.a. rör nåd för personer som är dömda till fängelse.

Internationellt rättsligt samarbete

Ärenden som rör internationell rättslig hjälp i brottmål, utlämning för brott m.m.

Rättsliga och inrikes frågor i EU

Justitieminister Thomas Bodström företräder tillsammans med migrationsministern Sverige i EU:s ministerråd för rättsliga och inrikes frågor.

Artikeln senast uppdaterad 6 april 2004

Thomas Östros

Näringsminister, Näringsdepartementet

Ansvarsområden:

Thomas Östros ansvarsområden inom Näringsdepartementet:

Näringslivsutveckling

Företagande och entreprenörskap, kapitalförsörjning, regelförbättring och allmänna tillväxtbetingelser för företag.

Basindustri

Frågor som rör skogsindustri, gruv- och mineralindustri, fordonsindustri och annan energiintensiv industri, som till exempel stål och metalltillverkning samt kemi- och återvinningsindustri.

Konkurrenspolitik

Konkurrens, näringsfrihet och vissa näringsrättsliga frågor, allmänna frågor om statsstöd.

Behovsmotiverad forskning och utveckling

Forskning och utveckling inom teknik, rymdverksamhet, energi, transporter och kommunikation, arbetsliv samt provnings- och -mätteknik.

Statlig ägarpolitik

Förvaltning av företag med statligt ägande.

Thomas Östros ansvarsområden inom Utrikesdepartementet:

Utrikeshandel

EU spelar en viktig roll i utvecklingen av den internationella handelspolitiken. Regeringens arbete med utrikeshandeln syftar till en öppen handel, avveckling av handelshinder, konkurrens och regelförbättring i företagens och konsumenternas intresse.

Handelspolitik

Fri handel är en förutsättning för Sveriges välstånd. Därför arbetar Sverige kraftfullt för öppna, enkla och rättvisa villkor för internationell handel och investeringar.

Handelsfrämjande åtgärder

Regeringen prioriterar ett aktivt handelsfrämjande för att öka de svenska företagens, särskilt de små och medelstora, förmåga till internationalisering.

Främjande av utländska investeringar i Sverige

Regeringen prioriterar ett aktivt investeringsfrämjande för att attrahera utländska direktinvesteringar till Sverige.

Genomförande av EU:s inre marknad

Den inre marknaden utvecklas och genomförs successivt. Den ska ge konkreta fördelar i form av ett större utbud av varor och tjänster till konkurrenskraftiga priser utan att ge upphov till negativa effekter på miljön och människors hälsa.

Artikeln senast uppdaterad 10 januari 2006

Ulrica Messing

Infrastrukturminister, Näringsdepartementet

»Vi behöver krympa avstånden mellan människor och orter. Vi behöver både internationellt konkurrenskraftiga städer och en levande landsbygd. Sverige blir som bäst när alla människor och alla landsändar ges möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar.«

Ansvarsområden:

Ulrica Messings ansvarsområden inom Näringsdepartementet:

Regional utvecklingspolitik

Frågor som rör regional utveckling inkl. stödområden, stöd till företag och regionalpolitisk samordning av olika samhällssektorer. Arbetet med regionala tillväxtprogram. EG:s struktur- och regionalpolitik; de geografiska och nationella målprogrammen 1 och 2 samt gemenskapsinitiativen Interreg, Urban och Leader+. Frågor som rör regional utvecklingsplanering (ESDP).

Transportpolitik och infrastruktur

Infrastrukturfrågor och transportpolitik vad avser vägar, järnvägar, sjöfart och luftfart.

Elektronisk kommunikation

Elektroniska kommunikationsnät och tillhörande tjänster.

IT-politik

Infrastruktur och samordningsansvar för frågor om användning av informationsteknik.

Frågor som rör postkommunikationer och grundläggande kas-saservice.

Turistpolitik

Internationell turistmarknadsföring, Framtidsgruppen.

Skogsbruk

Frågor som rör skogsbruk.

Gruv- och mineralpolitik

Gruv- och mineralfrågor.

Ulrica Messings ansvarsområde inom Utrikesdepartementet:

Kontroll av tillverkning och export av krigsmateriel

Exportkontrollen syftar till att reglera exporten av krigsmateriel och att hindra spridning av produkter som kan användas för tillverkning av massförstörelsevapen.

Artikeln senast uppdaterad 17 november 2004

Ylva Johansson

Vård- och äldreomsorgsminister, Socialdepartementet

"Den dag man blir gammal och sjuk och inte längre klarar sig själv så ska man kunna känna sig trygg i att få den hjälp man behöver av personal med hög kompetens. Vården skall alltid utgå från individens behov och önskningar och alltid ske med värdighet och empati."

Ansvarsområden:

Hälso- och sjukvårdspolitik

Målet för politikområdet är att vårdens kvalitet och tillgänglighet ska förbättras.

Äldrepolitik

Målet för politikområdet är att äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag, kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende, bemötas med respekt samt ha tillgång till god vård och omsorg.

Artikeln senast uppdaterad 24 november 2004

Tidigare statsråd under mandatperioden

Anna Lindh

Utrikesminister mellan åren 1998 och 2003

Gunnar Lund

Minister för internationell ekonomi och finansmarknader mellan åren 2002 och 2004

Jan O Karlsson

Bistånds- och Migrationsminister mellan åren 2002 och 2003

Lars Engqvist

Socialminister mellan åren 1998 och 2004

Vice statsminister 2004

Lars-Erik Lövdén

Statsråd i Finansdepartementet mellan åren 1998 och 2002

Kommun- och bostadsminister mellan åren 2002 och 2004

Margareta Winberg

Vice statsminister mellan åren 2002 och 2003

Marita Ulvskog

Kulturminister mellan åren 1996 och 2004

Artikeln senast uppdaterad 29 november 2004

Tillägg 060130

till Sven Winnell 060111:

Om LO-rapporten

Vad vill egentligen moderaterna?

Med kommentarer för partierna inför valet 2006.

Valårets första partiledardebatt i Riksdagen hölls 060118, och kommenterades dagen därpå i DN (borgerlig):

DN 060119 sid 12:

“Löften om trygghet gör väljarna osäkra.

Valrörelsen 2006 blir en tävling i "trygghet". Socialdemokraternas trygghet med löften om bibehållna ersättningsnivåer för sjuka och arbetslösa, mot de borgerligas trygghet med löften om åtgärder för att skapa fler riktiga jobb. Risker för båda sidor är att många väljare inte kommer att se någon tydlig skillnad.

Valårets första partiledardebatt blev på ett ännu tydligare sätt än vanligt en duell mellan statsminister Göran Persson och moderaternas

Fredrik Reinfeldt, med de fem andra som birollsfigurer. Det var bara i replikväxlingarna mellan de två statsministerkandidaterna som det tände till på allvar i debatten.

Persson och Reinfeldt satsade också så hårt på sina repliker att de båda hade gjort slut på all sin talartid innan de fem andra ens fick tid för sina huvudanföranden.

Båda kom också till debatten med stärkt självförtroende. Göran Persson kan luta sig mot ekonomiska prognoser om ökad ekonomisk tillväxt och nya jobb. Medan Fredrik Reinfeldt på kort tid intagit positionen som den särklassigt mest förtroendeingivande partiledaren bland väljarna.

Göran Persson intog rollen som leende godmodig landsfader, med samma leende som setts hos finansminister Pär Nuder och partisekretärer Marita Ulvskog de senaste veckorna. Han försäkrade att "bilden är mycket ljus" och att Sverige går bättre än något annat land. Samtidigt som han om och om igen varnade för att tryggheten är hotad av borgarnas förslag att sänka ersättningen till sjuka och arbetslösa för att pressa ner lönerna.

FREDRIK REINFELDT ANVÄNDE sin nyvunna auktoritet hos väljarna till att måla upp en helt annan bild av läget i Sverige och till att ta upp konkurrensen på socialdemokraternas hemmaplan, jobben och tryggheten. Han pekade på att ekonomin går bra i samtliga nordiska länder, oavsett om det är borgerliga eller socialdemokratiska regeringar. Och hävdade att hans trygghetsvision skiljer sig radikalt från Göran Perssons.

Ökad ekonomisk tillväxt och förbättrad hushållsekonomi för de flesta brukar vara en säker valvinnare för sittande regering. Men risken för Göran Persson är att han ropat "jobben kommer" så många gånger de senaste åren att många inte tar honom på allvar den här gången. Och ännu värre, kanske inte ser det som regeringens förtjänst om det skulle bli verklighet.

För de borgerliga talar att arbetslösheten, långtidssjukskrivningarna och förtidspensioneringarna bitit sig fast på mycket höga nivåer

och att bilden av regeringens politik är en mångmiljardsatsning på tillfälliga "gardinhängarjobb". Men risken för Fredrik Reinfeldt är att konjunkturuppgången ändå får många väljare som är osäkra i dag att tycka att det inte behövs så hårda åtstramningar för arbete och sjuk-skrivna.

När både Göran Persson och Fredrik Reinfeldt lovar "trygghet" för väljarna blir det inte lätt för de osäkra väljarna. När moderaterna inte framstår som ett "högerspöke" längre kan tidigare s-väljare tycka att det inte är någon större risk med att rösta för ett regeringsskifte. Men de kan också resonera att om det är så liten skillnad mellan regeringsalternativen är det säkraste att välja om sittande lag.

Därför försökte båda visa att motståndaren har en hemlig plan, som kommer att avslöjas efter valet.

GÖRAN PERSSON HÄVDAR att de borgerliga i själva verket planerar att sänka skatterna med 250 miljarder kronor, ner till samma nivå som genomsnittet i industriländerna. Även om de borgerliga partiernas förslag innehåller sänkningar med knappt 60 miljarder.

Fredrik Reinfeldt pekar på att vänsterpartiet nu kräver att få sitta i Göran Perssons regering och har krav som kostar en bra bit över 100 miljarder kronor.

Partiledardebatten pekar mot att valet för många osäkra väljare till slut kan bli ett förtroendeval mellan statsministerkandidaterna Göran Persson och Fredrik Reinfeldt.

HENRIK BRORS: henrik.brors@dn.se 08-7381212”

Den bild DN tecknar av moderaternas politik skiljer sig från den bild LO tecknar i sin rapport. Moderaternas politik är en politik för den etablerade över-och medelklassen och DN bryr sig inte mycket om småfolket därunder.

Efter debatten omfamnade statsministern moderatledaren och man kan undra varför.

Några råd till den socialdemokratiska regeringen.

För några år sedan gjordes nedskärningar i statsfinanserna för att som det sades rädda dem. Det gav försämringar för många. Sedan har försämringarna kompenserats så att man i någon mån kommit tillbaka till tidigare förhållanden. **Men man har inte gjort återställningar för alla försämringar.**

Dessutom har tillkommit problem på arbetsmarknaden, där isynnerhet ungdomar har svårt få arbete och inkomster, och hamnar bland dem som drabbas i den borgerliga politiken.

Arvs- och gåvoskatter har avskaffats, vilket gjort det lättare för näringslivet, **men det skulle kunna göras ytterligare lättnader genom att avskaffa förmogenhetsskatten.**

Det fanns några år bostadsbidrag för barnlösa, men de avskaffades. **Sådana bör återinföras enligt lämnade förslag,** vilket skulle hjälpa upp för de lägsta inkomsterna.

En stor lättnad för alla är att ersätta TV-licensen för hushållen med en kollektivlicens betald av staten. Den är nu synnerligen orättvis, drar onödiga kostnader, och fyller inte någon vettig uppgift.

Dessa förslag har behandlats på sidorna 89-118 i

Sven Winnell 060111: Om LO-rapporten. Vad vill egentligen moderaterna? Med kommentarer för partierna inför valet 2006. (<http://web.telia.com/~u86119282/omr36-39j.pdf>)

För pensionärer med låga inkomster gäller en del orimliga regler som behöver ändras snarast. Det behandlas i det följande.

Sedan behandlas TV-licensen igen och ges förslag till lagändring som gör att den för privathushåll betalas av staten.

Något om skatte- och bidragshistoria.

(8 april 2004).

Jag har noga följt riksdagens fördelningspolitik sedan 1964 och nästan varje år lämnat kommentarer och förslag. De nuvarande statsråden var 1964 i genomsnitt 13 år gamla.

Fram till den 20 april 1989 skrev jag 4920 sidor om skatte- och bidragssystem o d. Den 20 april 1989, som var SAPs hundraårsdag, började jag med sida nr 1 i den sidnumrering jag fortsatt med sedan dess. Mina utredningar har vanligen gått till statsråd, i första hand statsministrar, finans- och skatte-, social-, och bostadsministrar, till ledarna för alla eller de största partierna inom eller utom regeringen, samt ibland till riksdagsutskott.

Under mellankrigstiden och tiden närmast efter andra världskriget var en väsentlig del i hushållsstrukturen att av makar var den ene, vanligen mannen, förvärvsarbetande med inkomster till hushållet, och den andre, vanligen frun - hemmafrun, var hemma och skötte hemmet. Skattesystemet byggde på det och innehöll sambeskattning av makarna. Kvinnorna skulle bli gifta och försörjda. Ogifta kvinnor fick försörja sig själva. Sedan började fruarna ta arbete och systemet med sambeskattning började te sig alltför ålderdomligt.

Bl a med uppgiften att avskaffa sambeskattningen arbetade Allmänna Skatteberedningen i början av 60-talet. Utredningens förslag var dåliga, det enda som kom ut av utredningen var moms. Finansminister Gunnar Sträng (s) tillsatte Familjeskatteberedningen, som lämnade förslag som kan betecknas som svagsinta.

Gunnar Sträng utfomade på egen hand, med sina närmaste medhjälpare, 1970 års skattereform. I reformen avskaffades, huvudsakligen, sambeskattningen, men Sträng lyckades inte göra en reform som tillgodosåg kravet på skatt efter förmåga vilket hade varit möjligt. Ett led i reformen var en hemmamakeskatte-reduktion, som till en del

fyllde några krav om skatt efter förmåga. Denna skattereduktion smälte sedan bort med inflationen och togs så småningom bort helt. När den togs bort hade hushållsstrukturen förändrats så att det inte fanns många hemmafruar kvar.

Det har hela efterkrigstiden funnits sådana som klagat över höga marginals-katter. I skattepropositionen 1970 tog Sträng bort allt om marginals-katter, han menade, att det viktiga var skatterna och inte marginals-katterna. Efter reformen var visserligen skatteskalen vid höga inkomster böjd uppåt, men det fanns en komponent som gjorde, att kurvan blev nästan rak. De gamla marginals-katte-överulanterna fortsatte dock att tala om att marginals-katterna ökade med stigande inkomst, trots att så inte var fallet.

Under 50- och 60-talen var bostadsbristen ett stort politiskt kapitel. Det s k miljonprogrammet under 60-talet och början av 70-talet gav en miljon nya bostäder, en fantastisk satsning. Efteråt har många klankat på bostäderna från programmet, men lägenheterna håller god standard. Brådskan att bygga bort bostadsbristen gjorde att det blev många stora flerbostadshus, som sedan ogillades av somliga. De som fick bostäder fick ändå någonstans att bo, vilket är en fördel. På senare tid har kommit propåer om att stadslandskapen är för litet stadslika och att det behövs mer tät bebyggelse. När miljonprogrammet var utfört gick musten ur och det har sedan knappast funnits någon bostadspolitik med prisvärt engagemang. Efter miljonprogrammet följde småhusbyggande. Ingvar Carlsson var den förste bostadsministern (som inrättades på 70-talet, nu finns ingen bostadsminister) och avskaffade paritetsslånen som betalades av de boende och ersatte dem med räntebidrag som betalades av staten. Senare har gjorts försök att förbättra bostadsfinansieringssystemet.

I 1970 års skatterform fanns kvar den kapitalinkomstbeskattning som gjorde att det gick att tjäna stora pengar på ränteavdrag, eftersom skattelättnad av ränteavdrag följde förvärvsinkomstens marginals-katt. I 1982 års skatterform ändrades dessa avdragseffekter något. I 1990 års skattereform skildes kapitalinkomstskatten från skatt på andra

inkomster, varigenom effekterna av ränteavdragen fick en bättre form.

Det har hänt mycket i skattesystemet sedan 1970. En tid minskades inkomstskatterna och i stället ökades arbetsgivaravgifterna. Senare har det gått i andra riktningen: arbetsgivaravgifter har minskats och istället har införts egenavgifter på inkomstsidan, och nu håller man på och reducerar egenavgifterna genom avdragsrätter.

Bostadsbidragen har ändrats många gånger sedan 1970 och sällan med goda resultat. Många av dem som i regeringarna sysslat med bostadsbidrag har blivit landshövdingar. Långa tider levde riksdagsmännen i tron att barnen i Sverige bara bestod av tvillingar, man buntade ihop barnen två och två och gav bostadsbidrag per par. För avtrappning av bostadsbidrag fanns länge två procentsatser, den högsta 23 %, nu är det en på 20%. I mitten på 70-talet förlorade socialdemokraterna regeringsmakten till de borgerliga, som införde flerbarnstillägg. 1982 återtog socialdemokraterna makten.

I skattesystemet fanns mellan 1970 och 1990 mycket höga marginalskatter vid höga inkomster. Bostadsbidrag kunde utgå vid mycket höga inkomster i fall med många barn, och vid höga inkomster kunde summan av avtrappning och marginalskatt ligga nära 100 %. Hans Gustafsson var den bästa bostadsministern och på mitt förslag överförde han en del av bostadsbidragen till ej avtrappade flerbarnstillägg, vilket i några fall minskade de annars otrevliga höga summamarginal effekterna.

Hans Gustafsson införde också, efter påpekanden från mig, bostadsbidrag för barnlösa med låga inkomster, dels ett s k ungdomsbostadsbidrag, dels ett bidrag för äldre icke-pensionärer med låga inkomster. Det senare bidraget har i ovist nit tagits bort i samband med neddragningarna under 90-talet, men bör återinföras enligt mina förslag.

I 1990 års skattereform sänktes marginalskatten mycket avsevärt för de högsta inkomsterna, reformatorerna räknade med "dynamiska effekter" som skulle göra så att staten ändå skulle få in tillräckligt

med pengar för den förlust staten gjorde med de sänkta marginalskatterna. De dynamiska effekterna som verkligen uppstod skulle redovisas när de hade uppstått. Redovisningar har förekommit, men har smygits undan, det har nog inte uppstått så mycket dynamiska effekter man hoppats på, men det är inte heller lätt att räkna ut. Nu är det glömt att marginalskatterna sänktes rejält för höga inkomster och höginkomsttagare fortsätter med att kräva sänkta marginalskatter.

I samband med 1990 års skattereform ändrades bostadsbidragen för barnfamiljerna. Ändringarna av skatterna medförde behov av ändrade bobidrag, och barnfamiljerna komparerades i bostadsbidragen, noga räknat komparerades två gånger, men det var det nog inte många som förstod. En förändring var att tidigare fem kategorier barnantal minskades till tre: ett, två och tre+. Det finns numera inte många familjer med fyra eller fler barn.

En epokgörande och storartad förändring har inträtt med det nya systemet med maxtaxa på dagis. Det minskar marginalet för berörda med ca 5%enheter. Märkligt är, att partier som vanligen brukar kräva sänkta marginalskatter, ogillat maxtaxan.

I 1970 års skattereform var skatteskalan inte indexreglerad och folkpartiledaren Bertil Ohlin, som vid den tiden var oppositionsledare, krävde många år enträget en indexreglering. Utan indexreglering och med inflation och högre löner fick staten in mer och mer i skatter, vilket Gunnar Sträng gillade. I ett TV-program kommenterade Ohlin detta och sa, att om han varit finansminister skulle han nog också gillat en skatteskala utan indexreglering. Nu är skalan indexreglerad genom koppling till basbelopp.

I de sista skälvande minuterna innan 1990 års skattereformproposition lades fast krävde LO och fick en förändring av grundavdraget på så sätt, att grundavdraget vid en viss låg inkomst ökades på med 25% (2004 20%) av ökande inkomst och sedan vid en viss inkomst litet över 100 000 sedan minskas med 10% av ökande inkomst. Detta gör, att en skatt längst ned på 32% minskades till 24% (2004 25,6%)

i ett intervall och därefter ökas till 35,2% för att vid vissa höga inkomster gå ned till 32%, och över den sk brytpunkten öka till 52% och längst upp till 57%. Detta lär vara föga känt av den stora allmänheten. I de hjälpedor de skattskyldiga får från myndigheterna inför deklarationen finns inte detta nämnt, däremot finns tabeller med grundavdrag för olika inkomster, men det lär inte vara många som med ledning av tabellerna räknar ut vilka marginalskatterna är i olika inkomstlägen.

Jag har aldrig vågat föreslå politikerna att studera systemet med höjningar och sänkningar av grundavdraget, därför att jag fruktar att om de okunniga politikerna ger sig på det, och börjar ändra, blir det bara sämre.

Skatteskalen före 1970 och i 1970 års skattereform bestod av många skikt med allt högre skattesatser. Det stora antalet skattesatser gjorde skattesystemet onödigt otrevligt och komplicerat. Många år föreslog jag förenklingar av skalen till tre skikt. Mina förslag har burit frukt. I 1990 års skattereform var det i princip två skikt (bortsett från det buckliga grundavdraget), som åstadkoms av den procentuella kommunalskatten och av den kommunala plus den statliga procentuella skatten över den sk brytpunkten, ett begrepp jag införde för länge sedan. I slutet på 90-talet har det blivit ett skikt till allra överst där den statliga skatten ökar till 25%. Den gamla skalen med många skikt är nu bortglömd.

Ett stort fel med det nuvarande skattesystemet är att det inte fördelar efter bärkraft. Enligt min mening har man ingen kraft att betala skatt förrän man har inkomster över det som behövs för att leva med en rimlig lägsta levnadsstandard. År 2004 är de lägsta rimliga levnadskostnaderna för vuxna icke-pensionärer avrundat 108 000 kr per år för ensam och 162 000 kr per år för två makar/sambor. Makar/sambor 150% av ensam.

Levnadsstandard beror av många förhållanden, men en viktig komponent är tillgången till pengar för det nödvändigaste. Det är dessa

pengar som är av intresse när man ska konstruera ett skattesystem som fördelar efter bärkraft. Det ska redan nu sägas, att det idag, på grund av politiskt motstånd, torde vara nästan omöjligt att konstruera ett system som fördelar efter bärkraft, men man kan göra förbättringar i den riktningen.

Jag har mycket ägnat mig åt dem med låga inkomster eftersom politikerna intresserar sig så litet för dem.

När det gäller icke-pensionärerna är barnlösa med låga inkomster missgynnade, för dem bör införas bostadsbidrag enligt mina förslag, som jag lämnat under många år.

Bostadsbidragen för barnfamiljerna har jag lämnat förslag om.

TV-licensen är en dryg post för dem med låga inkomster, den är orättvis och missgynnar ensamstående. Licensen bör för hushållen ersättas med en kollektivlicens betald av staten. Jag har lämnat förslag om finansiering.

Jag har också ägnat mig åt annat, som jag inte vill kommentera nu.

Men under de senaste decennierna har jag ägnat mig mycket åt pensionärerna med låga inkomster. Under hela tiden under omstöpningen av pensionssystemet och bostadstilläggssystemet har jag lämnat utredningar och förslag.

Pensionssystemet för dem födda 1937 eller tidigare måste väl accepteras även om ensamstående är något missgynnade och skulle behöva en justering.

Bostadstilläggssystemet för pensionärer födda 1937 eller tidigare är dock en skandal och behöver en grundlig översyn. I första hand måste man ta bort regeln om att taxeringsvärden på fritidshus ska påverka tilläggen. Men sedan behöver man bli a justera regler om kapital och kapitalinkomster och regler om avtrappningar.

Reglerna om lägre fastighetsskatter, reduktion vid vissa lägre inkomster, på småhus bör gälla också för pensionärer födda 1937 eller tidigare för deras fritidshus i fall då de inte permanentbor i småhus.

I samband med småhus finns två sätt att bo. (8 april 2004).

Det ena sättet är att man bor i en villa, och vanligen är en sådan tämligen rymlig och större än det minsta rimliga. Reglerna för bostadsbidrag till villaboende är generösa. Garage, bilplats stor källarevåning od räknas inte som förmån.

Det andra sättet är att man bor i en liten hyreslägenhet och har ett fritidshus vid sidan om för kontakt med naturen. Den som bor i villa får bostadsbidrag för den stora bostaden, den som har fritidshus får inget bostadsbidrag för fritidshuset.

Pensionärer med låga inkomster, med fritidshus kan räknas ha haft dem under en stor del av livet, troligen ofta byggt dem själva långt tillbaka i tiden och huset ingår i levnadsättet. De har ådragit sig stora taxeringsvärden på grund av att andra sålt hus dyrt. Budgeten tillåter bara en liten billig permanentbostad-hyreslägenhet. Det är inte troligt, att nyblivna pensionärer med BTP skaffar fritidshus.

Taxeringsvärdena har höjts så att fastighetsskatterna stigit. Pensionärerna med inkomster i skikt som ger bostadstillägg har svårt betala dessa höjningar, än mindre betala minskningar av bostadstilläggen. Fritidshusen är vanligen sådana att de bebos bara en del av året. Tillsammans med andra pålagor på fritidshusen blir det en dryg kostnad räknat per boendemånad, och man kan räkna med att fritidshusägare i inkomstskikt med bostadsbidrag måste sänka sina hushållskostnader mer än rimligt för att kunna ha råd ha husen om det överhuvudtaget är möjligt att ha dem kvar.

Taxeringsvärdena i fritidshusen är fiktiva värden, som inte motsvaras av några verkliga inkomster. Enda sättet att få ut några pengar från

fritidshusen är att sälja dem. (En pensionär med låg inkomst får vanligen inte låna på husen). Men det är olämpligt att genom minskning av bostadsbidragen för fritidshusägare tvinga dem att sälja husen. De bör få ha den stimulans som fritidshusen ger. Det finns i så fall lika goda skäl att på samma sätt sänka bostadstilläggen för dem som bor i villor.

Jämför två fall för ensam pensionärer med låga inkomster:

1) pensionär som bor i en liten hyreslägenhet och har ett genomsnittligt fritidshus med taxeringsvärde 460 000. Inget på banken. På grund av fritidshuset minskas bostadstillägget: Fritidshuset anses ge en inkomst på 15% av 360 000= 54 000. Bostadstillägget minskas med 62% av 39300 = 24366 plus 50% av 14700=7350, Summa bidragsminskning. 31 716 kr. Ingen reduktion av fastighetsskatten.

2) pensionär som permanentbor i en villa med samma eller högre taxeringsvärde. Ingen minskning av bostadstillägget. Men reduktion av fastighetsskatten med uppemot 3000 kr om taxeringsvärdet är 762000 kr = genomsnitt för permanentboendehus.

Skillnaden till fritidshusägarens nackdel är i runda tal 35 000 kr per år. För pensionären med fritidshus innebär det katastrof, pensionären kan inte öka sina disponibla inkomster genom förvärvsarbete eftersom det intjänade till nära 100 % försvinner i skatt och minskning av bostadstillägg.

I det närmast följande beskrivs några händelser i bostadstilläggens historia från 1990 års skattereform till den katastrofala propositionen 2000/01:140 Reformerade regler för bostadstillägg till pensionärer m fl.

Viktiga händelser i bostadstilläggs historia. (8 april 2004).

I 1990 års skattereform ändrades kapitalinkomstbeskattningen.

Bl a infördes regler om kapital som ska påverka pensionärernas bostadstillägg, BTP. Från min sida 2275: **Efter den 1 januari 1990** gällde att förmögenhet i form av privatbostadsfastighet eller privatbostad inte skulle påverka inkomstberäkningen för bostadstillägg om bostaden beboddes av pensionären:

“Ett småhus eller en bostadsrätt pensionären bor permanent i och som pensionären söker bostadstillägg för skall således inte påverka årsinkomsten och därmed inte heller minska bostadstilläggets storlek. Inte heller skuld på sådan bostad påverkar inkomstberäkningen. **När det gäller privatbostadsfastighet eller privatbostad som pensionären inte bebodder men har för privat bruk (fritidsfastighet) gäller samma regler, dvs. inte heller sådan bostad påverkar inkomstberäkningen**”

En orsak till att fritidsfastigheter var undantagna från inkomstprövningen var att en sådan fastighet inte inbringar någon verklig inkomst. Det ansågs rimligt att utforma inkomstprövningen i större utsträckning med hänsyn till faktisk inkomst än med hänsyn till möjlig inkomst, det var önskvärt att göra inkomstprövningen efter faktisk inkomst.

1995 föreslog regeringen att skärpningsregeln skulle tas bort. Från mina sidor 2914-2915:

I mitt brev till bl a statsministern den 10 mars 1995, med sidorna 1926-1952 behandlade jag pensionärsproblem. Regeringen föreslog vid den tiden vissa försämringar för pensionärerna, men föreslog också, att den sk skärpningsregeln i botilläggsystemet skulle tas bort. Som kapitalinkomster räknades 5% av kapitalen plus (skärpnings-

regeln) 10% av kapital över 75000 för ensam. Dessa 10% skulle alltså avskaffas, vilket var ett bra förslag. På mina sidor 1934-1936 skrev jag:

“Sverker Olofsson på TV och Pia Nilsson på posten och skärpningsregeln.

Sverker Olofsson sköter TV2-programmet ”Plus” som nu går på måndagar. Han granskar konsumentproblem och avslöjar många dumheter, men i programmet den 27 februari och den 6 mars 1995 har han gett sig in på problem om pensionärernas kapitalinkomster han uppenbarligen inte behärskar. Och han har gjort det med hjälp av postens familjeekonom Pia Nilsson. Pia Nilsson har sagt att regeringens förslag är orättvist därför att pensionärer med förmögenheter på 1,5 miljoner kr kan få bostadsbidrag om skärpningsregeln tas bort. Sverker Olofsson har okritiskt anammat Pia Nilssons åsikt i detta.

Pia Nilsson blandar ihop olika saker:

- * Ett problem är om marginaleffekter ska tillåtas gå över 100%,
- * ett annat är belastningen i allmänhet på pensionärerna. Pia Nilsson menar att regeringens förslag ger en omvänd Robin Hood-effekt som tar från de fattiga och ger åt de rika. Pia Nilsson ogillar att man sänker marginaleffekterna till under 100% från procenttal som kan gå upp över 300 % och därmed ‘ger till de rika’.

Men borttagandet av skärpningsregeln innebär inte att man ‘tar från de fattiga och ger åt de rika’. Skärpningsregeln är ett gammalt problem, som inte har med dagens åtstramningar att göra. Skärpningsregeln bör tas bort så fort som möjligt från den 1 juli 1995 så att marginaleffekterna i möjligaste mån kommer ner under 100%.

Talet om att bostadsbidrag kan gå till dem som har förmögenheter på 1, 5 miljoner kr om man tar bort skärpningsregeln är illa genomtänkt. Antalet personer med förmögenheter på 1,5 miljoner kr och mer är litet, antalet pensionärer med detta är ännu mindre och antalet pensionärer med denna förmögenhet och inkomster som är så låga att de kan få BTP är försvinnande litet, nära noll. Längre bort i det följande redovisar jag förmögenhets- och inkomststrukturer.

De nu gällande förmögenhetsgränserna för skärpningsregeln sattes 1975 då penningvärdet var drygt fyra gånger större än nu. KPI 1975 var 347 (1949=100%), i november 1994 1432 och kan 1996 antas bli 1496, dvs 4,3 gånger större än 1975. En uppräknings av förmögenhetsgränsen efter KPI skulle ge ca 325 000 för ensam och ca 520 000 för två makar. En sådan uppräknings skulle dock innebära att nästan inga skulle utsättas för skärpningsregeln och då är det bättre att slopa den helt, så som regeringen föreslår.....

Skärpningsregeln har betydelse mest i fall med lägre förmögenheter. Pia Nilsson vill förhindra förbättringar för dem och gör det genom att utmåla ett exempel med en pensionär som har en förmögenhet på 1,5 miljoner kr och inte har några andra inkomster och som knappast existerar.....”

Resultatet av Sverker Olofssons och Pia Nilssons ingripande blev, att centerpartiet förhindrade borttagandet av skärpningsregeln.

Vid denna tid gällde fortfarande reglerna om att taxeringsvärden på privatbostäder, inklusive fritidshus, inte skulle påverka bostadstillägget.

Dråpslaget kom i prop 1995/96:150 och 1996/97:1, mot pensionärer med fritidshus.

Regeringens förslag att i inkomstunderlaget för pensionärernas bostadstillägg skulle läggas in taxeringsvärdena för pensionärernas fritidshus .

I mitt brev till socialförsäkringsutskottet den 21 maj 1996, med sidorna 2241-2270, lämnade jag förslag med anledning av regeringens förslag för pensionärer i prop 1995/96:150.

Jag skrev i början :

” Regeringens förslag om att i inkomstunderlaget för pensionärernas bostadstillägg lägga in taxeringsvärdena för pensionärernas fritidshus är milt sagt synnerligen olämpligt och bör ej genomföras.

... I brevet nu belyser jag pensionärernas förhållanden och ger många

förslag om hur regeringens förslag till besparingar på pensionärerna kan ersättas av andra besparingar.”

I budgetpropositionen 1996/97:1 återkom regeringen med samma förslag om fritidshus.....

Regeringen anger i sin proposition att förslaget om fritidshusen ska inbringa staten 200 miljoner kr, men inga redovisningar finns om hur det beräknats och det finns inget om konsekvenser i individuella fall.”

I intervju av Thomas Hempel i P1: statsminister Göran Persson sa, att han var beredd dra tillbaka förslagen

Intervjun sändes i P1 den 17 april 1996 kl 6.15, kl 6.40, kl 7.20, kl 8.03, 9.04 och förmodligen fler gånger än så.

Beträffande förslagen om pensionärernas bostadsbidrag sa statsministern Göran Persson bl a : ”Jag önskar att vi kunde ha detta ogjort....Skulle man hitta en annan metod att ta ut detta i form av besparingar är jag övertygad om att vi är öppna för det.”

Men det blev inga förbättringar av regeringens förslag. (Statsminister Göran Persson menade i TV-programmet “Värsta språket” den 18 mars 03 att han kan eller känner till hundratals sätt att svara intervjuare med svar som inte förpliktigar till något, men så att det kan verka som ett rejält svar. Man får hoppas, att hans svar i det här fallet var allvarligt menat och inte bara en undanflykt.)

I prop 2000/01:140 har det istället blivit ytterligare försämringar. Propositionens titel: Reformerade regler för bostadstillägg till pensionärer m fl.

Se brevet till statsminister Göran Persson den 2 mars 2002 med sidorna 3123-3161.

I propositionen 2000/01:140 : Skärpningsregeln för kapital höjs från 10% till 15%, dvs en ökning till 150% av nuvarande, avtrappningsfaktorn för botilläggen från 40% till 62%, dvs en ökning till 155% av nuvarande. Avtrappningsfaktorn för kapital stiger i propositionen till 155% av 150% av nuvarande till 232,5% av nuvarande, dvs avtrappningsfaktorn ökar till mer än det dubbla.

Kapital i pensionärernas privatbostäder (villor för permanentboende och fritidshus) bör ej påverka bostadstillägget. Skärpningsregeln kommer då att ha betydelse för kapital på bank o d.

Förmögenhetsgränsen 75000 för ensam för skärpningsregeln sattes 1975 då penningvärdet var större än nu. KPI 1975 var 347 (1949=100%), i april 2002 272,9 (1980=100) = $272,9 \times 5,71 = 1558$ (1949=100), dvs 4,49 gånger större än 1975. En uppräknig av förmögenhetsgränsen efter KPI skulle i april 2002 ge ca 337 000 för ensam och ca 539 000 för två makar.

Förmögenhetsgränsen för skärpningsregeln bör för ensam vara minst 337 000, säg minst 350 000. Bättre är att slopa skärpningsregeln helt, så som regeringen var inne på 1995.

Man bör komma ihåg att pensionärer med BTP har enormt höga marginaleffekter för pensioner, ca 93%, och för arbetsinkomster kan de gå upp över 100%.

Icke-pensionärer och pensionärer med höga inkomster (utan BTP) betalar 30% kapitalinkomstskatt medan pensionärer med låga inkomster nödgas betala många hundratals procent av en kapitalinkomst i skatt och minskning av BTP.

I regeringens proposition 2001/02:140 ökas låginkomstpensionärernas kapitalinkomstbeskattning (skatt och bidragsminskning) till mer än det dubbla.

På sid 3147-3148 tog jag in statminister Göran Perssons beskrivning av hur goda de svenska statsfinanserna är, så att förbättringar för låginkomstpensionärerna borde ske, och på sid 3148-3149 tog jag in delar av det nyligen antagna socialdemokratiska partiprogrammet, där det talas om solidaritet o d, som borde omsättas i praktisk handling när det gäller låginkomstpensionärerna:

“Socialdemokratin vill forma ett samhälle grundat på demokratins ideal och alla människors lika värde. Fria och jämlika människor i ett solidariskt samhälle är den demokratiska socialismens mål...

Detta gemensamma bästa förutsätter solidaritet. Solidaritet är den sammanhållning som kommer ur insikten att vi alla är ömsesidigt beroende av varandra, och att det samhälle är bäst, som byggs i samverkan i ömsesidig hänsyn och respekt.” Och så vidare.....

Avtrappningen för fritidshus kan ses som en extra fastighetsskatt.

Skärpningsregeln innebär att 15% av taxeringsvärdena ska tas upp och botillägget minskas med 62% av det, dvs botillägget minskas med 9,3% av taxeringsvärdet. Om den vanliga fastighetsskatten är 1,2 % blir summa fastighetsskatt i förekommande fall för pensionär med fritidshus $1,2 + 9,3 = 10,5\%$, dvs 9 gånger så mycket som den vanliga fastighetsskatten.

(2002 var fastighetsskatten 1,0% . Summa fastighetsskatt i förekommande fall för pensionär med fritidshus $1,0 + 9,3 = 10,3\%$, dvs 10 gånger så mycket som den vanliga fastighetsskatten.)

Kommentar 051122:

Vid fastighetstaxeringarna av småhus som påbörjats hösten 2005, då husägarna fatt taxeringsförslag, har det visat sig att höjningarna i många fall är mycket stora, inte ovanligt med ökning uppemot 200%.

Med genomsnittligt fritidshus med taxeringsvärde 460 000 (2004): En ökning 200% innebär en ökning av fastighetsskatten med 9200 kr.

Avskrift av brev

“ Till statsminister Göran Persson.

Jag ber här med e-post till Statsrådsberedningen

<registrator@primeminister.ministry.se>

få lämna några sidor om vad som just nu bör göras för pensionärer födda 1937 eller tidigare.

Det mest angelägna nu är att ändra reglerna för pensionärer med låga inkomster och fritidshus:

*** Det första som behöver göras är att ta bort regeln i bostadstillägssystemet som medför att taxeringsvärden för fritidshus påverkar bostadstilläggen. Det lär kunna ordnas mycket lätt genom följande strykningar i Lag (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.:**

“16 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten skall göras för förmögenhet beräknad per den 31 december året före det år då ansökan om bostadstillägg görs enligt vad som anges i denna paragraf och 17 §.

Som förmögenhet räknas den skattepliktiga förmögenheten enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, beräknad med bortseende från värdet av sådan privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt som avses i 2 kap. 13 respektive 18 § inkomstskattelagen (1999:1229) (strykes: ~~och som utgör den sökandes permanentbostad~~) samt skulder med säkerhet i denna egendom. För sökande som har sin bostad i särskild boendeform skall detsamma gälla i fråga om värdet av privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt (strykes: ~~som utgör permanentbostad~~) för den sökandes make”.

Strykningarna bör gälla åtminstone pensionärer födda 1937 eller tidigare och gälla snarast möjligt, förslagsvis från 1 juli 2004.

*** I systemet för fastighetsskatter bör reduktion av fastighetsskatt gälla också åtminstone för fritidshus som pensionärer födda 1937 eller tidigare har, och som permanentbor i bostad med hyresrätt od. Detta bör kunna träda i kraft 1 juli 2004.**

Reglerna för skattereduktion för fastighetsskatt kan i lagen (2001:906) i princip få följande lydelse: “Reglerna för skattereduktion gäller permanentbostaden och de gäller småhus som inte upplåtits med hyres- eller bostadsrätt samt gäller för fritidsfastighet som ägs av pensionär vilken inte har sin permanentbostad i fastighet som ger pensionären rätt till skattereduktion.” (Eventuellt bara “pensionärer födda 1937 eller tidigare.)

*** Dessutom bör genomföras andra ändringar enligt förslag på sidorna i det följande.**

Sid

3550-3556 Skattereduktion för fastighetsskatt.

3557 Uppgörelse mellan s, v och mp.

3377-3379 Behövliga åtgärder

3380-3459 Sven Winnell 20040208: Pensionärer födda 1937 eller tidigare.

Kopia av detta brev går till:

Finansminister Bosse Ringholm. Finansdepartementet

<registrator@finance.ministry.se>

Samordningsminister Pär Nuder. Statsrådsberedningen

<registrator@primeminister.ministry.se>

Socialminister Lars Engqvist. Socialdepartementet

<registrator@social.ministry.se>

Barn- och familjeminister Berit Andnor. Socialdepartementet

<registrator@social.ministry.se>

Folkhälso- och socialtjänstminister Morgan Johansson.

Socialdepartementet <registrator@social.ministry.se>

Jämställdhets- och demokratiminister Mona Sahlin.

Justitiedepartementet <registrator@justice.ministry.se>

Kulturminister Marita Ulvskog. Kulturdepartementet

<registrator@culture.ministry.se>

Socialdemokraternas partisekreterare.

"Socialdemokr. Partistyrelsen" <info@sap.se>

Vänsterpartiledare Lars Ohly. Vänsterpartiet

<vansterpartiet@riksdagen.se>

Miljöpartiets språkrör. Miljöpartiet <info@mp.se>

Moderatledare Fredrik Reinfeldt. moderaterna i riksdagen

<info@moderat.se>

Fp-ledare Lars Leijonborg. "folkpartiet@riksdagen.se"

<folkpartiet@riksdagen.se>

Kd-ledare Göran Hägglund. kristdemokraterna

<info@kristdemokraterna.se>

Centerledare Maud Olofsson. centerpartiet i riksdagen

<centerpartiet@riksdagen.se>

(Sidorna 3377-3459 gick den 8 februari 2004 till samma personer som detta brev, men beträffande v och kd till dåvarande partiledarna.

Stockholm den 8 april 2004

Sven Winnell

Fyrverkarbacken 40.

112 60 stockholm.

Sid 3549 “

Skattereduktion för fastighetsskatt. (8 april 2004)

Från statsrådsberedningen har jag fått följande meddelande:

"Subject: SB2002/10933

Date: Thu, 21 Nov 2002 10:59:27 +0100

From: anders.ekman@primeminister.ministry.se

To: sven.winnell@telia.com

Hej Sven,

Tack för ditt e-brev, som statsminister Göran Persson har bett mig besvara.

Jag har läst igenom ditt e-brev och vill kommentera frågan rörande begränsningsregeln. Du för fram att begränsningsregeln även ska gälla för pensionärers fritidshus. I dagarna har finansminister Bosse Ringholm ställt sig positiv till en ett sådant förslag. Den närmare utformningen av förslaget kommer dock presenteras då Egen-
domsskattekommittén är klar med sitt arbete.

Med vänlig hälsning

Anders Ekman

Politiskt sakkunnig

Statsrådsberedningen"

I Egenomsskattekommitténs betänkande SOU 2004.36 står på sid 135 om skattereduktion för fastighetsskatt:

“Reglerna gäller endast permanentbostaden och de gäller småhus som inte upplåtits med hyres- eller bostadsrätt. Fritidsfastigheter omfattas inte. Reglerna är tillämpliga för permanentbostäder med taxeringsvärden mellan 280 000 kronor och tre miljoner kronor. Om värdet på bostaden är högre än tre miljoner kronor kan man få del av begränsningsregeln för den fastighetsskatt som betalas för taxeringsvärdet upp till tre miljoner kronor. För taxeringsvärden över tre miljoner kronor betalas vanlig fastighetsskatt på 1 procent.”

Del av sid 3550.

Fortsättning t o m sid 3556 lagtexter o d om fastighetsskatter, ej med.

Andra påpekanden o förslag. (8 april 2004.)

Del av sid 3557 :

Statens kostnader för behövliga åtgärder för pensionärer födda 1937 eller tidigare är av marginell karaktär och bör ses i sammanhang med andra kostnader, t ex:

Ensam icke-pensionär med årsinkomst på 600 000 kr och med överskott i hushållsbudgeten på mer än 200 000 kr kan nu få skatterabatt för fastighetsskatt medan en ensam pensionär med låg inkomst och med genomsnittligt fritidshus nu går med stort underskott i hushållsbudgeten.

Pensionärerna med de lägsta inkomsterna 2004 och med ett fritidshus med genomsnittligt taxeringsvärde för fritidshus. Sammanställning av resultatet. Ensam med lägsta pension 85 729 kr och med fritidshus.

Fastighetsskatt	4 600 kr
Minskning bostadstillägg	31 716
Summa	36 316
Utan fritidshus överskott	6 191
Med fritidshus underskott	30 125 kr
Drift och underhåll säg	5 400
Underskott	35 125 (Betalar inkomstskatt 20544+fast.sk=25144 kr)

Utan minskning av bostadstillägget skulle överskottet 6191 kr räcka till fastighetsskatten och till 1591 kr för drift och underhåll.

Fall med ensam pensionär med fritidshus och inkomst 50 000 kr högre än lägsta pension

Underskottet blir 112674-95321=17353 kr och samtidigt betalas 40408 kr i skatter.

Del av sid 3377:

* I systemet för bostadstilläggen bör förmögenhetstillägget på 15% (den s k skärpningsregeln) tas bort eller minskas till högst 10%. Om ett förmögenhetstillägg ska vara kvar bör beloppsgränserna åtminstone motsvara den nivå som gällde 1975 och som efter uppräknings efter prisutvecklingen sedan dess år 2005 blir 370 000 kr per pensionär.

10% och 370 000 kr kan gälla som ett första steg och borde kunna träda i kraft 1 januari 2005 åtminstone för pensionärer födda 1937 eller tidigare.

* I systemet för bostadstilläggen bör man mildra minskningen av tilläggen som är en följd av kapitalinkomster. Med de låga räntorna på sparmedel, vanligen lägre än inflationen, medför skatten 30% att kapitalets realvärde minskar, med minskning av bostadstilläggen minskar det ännu mer. Pensionärer i det nedre avtrappningsskiktet har margineffekt 87-97% på pensionsinkomster, dvs får behålla mycket litet av ATP-pensionen. Att då dessutom minska tilläggen 62% av kapitalinkomsterna verkar förföljelse, det borde bort. För pensionärer födda 1937 eller tidigare bör fr o m 1 jan 2005 som ett steg till förbättringar införas ett fribelopp för kapitalinkomster på 10000 kr.

* Margineffekterna av pensionsinkomster är i många fall mycket höga, isynnerhet vid låga pensioner. Systemet med två avtrappningsfaktorer 62% och 50% medför högre margineffekter, upp till 97,2%, vid lägre än vid högre pensioner, vilket inte är bra. Det medför också att margineffekten för kapitalinkomster blir högre vid lägre inkomster, vilket inte heller är bra.

De som har bostadstillägg bör helst ha samma margineffekt och ska det vara någon skillnad bör det vara lägre margineffekt vid lägre pensioner, inte lägre vid högre pensioner. Jag har gjort ett förslag med bara en faktor på 57%, som finns redovisad i mina utredningar nu. Maximalt bostadstillägg för ensam avtrappas då mellan inkomster 85281 och 171492 och för make mellan 76046 och 119162. Maken ligger längre ner i skatteskalen och får lägre skatter och margineffekter än ensam.

Bör kunna gälla åtminstone för pensionärer födda 1937 eller tidigare från 1 jan 2005.

Summa margineffekt 2004. (Från sid 3405)

Här gäller beloppsgränserna för bostadstillägg fall med maximalt tillägg.
Tabellen avser kommunalskatt, statlig skatt 200 kr tillkommer för alla.

Ensam.

Inkomst kr per år	Marginalskatt
16700- 58577	32%
58577-106896	25,6%
106896-121830	32%
121830-269991	35,2%
269991-	32%
	Minskning botillägg
- 85281 kr	0%
85281-124581	62%
124581-174129	50%
174129-	0%

Summa margineffekt

16700- 58577	32%
58577-85281	25,6%
85281-106896	25,6+62=87,6%
106896-121830	32+62 = 94%
121830-124581	35,2+62=97,2%
124581-174129	35,2+50=85,2%
174129-269991	35,2%
269991-291800	32%
291800-441300	32%+ statlig 20%
441300-	32%+ statlig 25%

Kvar efter skatt och bidragsminskning

85281 ger kvar = folkpension+ptillskott	
21615 x 0,124 = 2680 kr	För ATP-del
14934 x 0,06 = 896 kr	För ATP-del
2751 x 0,028 = 77 kr	För ATP-del
49548 x 0,148 = 7333 kr	För ATP-del

Make.

Inkomst kr per år	Marginalskatt
16700- 58577	32%
58577-106896	25,6%
106896-121830	32%
121830-269991	35,2%
269991-	32%
	Minskning botillägg
- 76046 kr	0%
76046-115346	62%
115346-115766	50%
115766-	0%

Summa marginaleffekt

16700- 58577	32%
58577-76046	25,6%
76046-106896	25,6+62=87,6%
106896-115346	32+62 = 94%
115346-115766	32+50 =82%
115766-121830	32%
121830-269991	35,2%
269991-291800	32%
291800-441300	32%+statlig 20%
441300-	32%+ statlig 25%

Kvar efter skatt och bidragsminskning

76046 ger kvar = folkpension+ptillskott
30850 x 0,124 = 3825 kr För ATP-del
8450 x 0,06 = 507 kr För ATP-del
420 x 0,18 = 76 kr För ATP-del

Det är anmärkningsvärt att de som har låg ATP har marginaleffekt ensam 87,6-94,2-97,2% medan de som har högre ATP har 85,2%. Makar: 87,6-94% respektive 82%. **Om man sänkte marginaleffekten för bostadstilläggen till 57% i första skiktet skulle det bli ensam 82,6-89,2-92,2 för lägre ATP och 85,2 för högre, samt makar: 82,6-89% för lägre ATP och 82% för högre.**

Ett alternativ med bara en faktor 57% för avtrappning av bostadstillägg. (Från sid 3406)

Ensam: Maximalt bostadstillägg 49140 kr (med hyra 4500 kr per månad) minskas med 57% av 39300 i det första avtrappningsskiktet =22401 kr. Återstår bostadstillägg 26739. Avtrappningen av det tar en inkomst på 46911 kr (57% av 46911 kr är 26739). Inkomstskikten blir:

Fribelopp	85281 kr
Första skiktet	39300 (85281-124581)
Andra skiktet	<u>46911</u> (124581-171492)
Summa inkomst	171492 kr (174129 i gällande system)

Make: Maximalt bostadstillägg 24576 kr (med hyra 4500/2 kr per månad) minskas med 57% av 39300 i det första avtrappningsskiktet =22401 kr. Återstår bostadstillägg 2175 kr. Avtrappningen av det tar en inkomst på 3816 kr (57% av 3816 kr är 2175). Inkomstskikten blir:

Fribelopp	76046 kr
Första skiktet	39300 (76046-115346)
Andra skiktet	<u>3816</u> (115346-119162)
Summa inkomst	119162 kr (115766 i gällande system)

Ensam. Skatt plus avtrappning bostadstillägg 57%.

Summa marginaleffekt		Kvar efter skatt och bidragsminskning	
16700- 58577	32%		
58577-85281	25,6%	85281 ger kvar=folkpension+ptillskott.Gällande	
85281-106896	25,6+57= 82,6%	21615 x 0,174 = 3761 kr	För ATP-del (2680)
106896-121830	32+ 57= 89%	14934 x 0,11 = 1643 kr	För ATP-del (896)
121830-124581	35,2+57= 92,2%	2751 x 0,078 = 216 kr	För ATP-del (77)
124581-171492	35,2+57= 92,2%	49548 x 0,078 = 3865 kr	För ATP-del ()
171492-174129	35,2%	2637 x 0,648 = <u>1709 kr</u>	För ATP-del (<u>7333</u>)
174129-269991	35,2%	Summa 11194 kr	(10986)
269991-291800	32%	Av inkomstökn. 12,6%	12,4%
291800-441300	32%+ statlig 20%		
441300-	32%+ statlig 25%		

Make. Skatt plus avtrappning bostadstillägg 57%.

Summa margineffekt		Kvar efter skatt och bidragsminskning	
16700- 58577	32%		
58577-76046	25,6%	76046 ger kvar=folkpension+ptillskott.Gällande	
76046-106896	25,6+57= 82,6%	30850 x 0,174 = 5368 kr	För ATP-del (3825)
106896-115346	32+ 57= 89%	8450 x 0,11 = 930 kr	För ATP-del (507)
115346-115766	32+ 57= 89%	420 x 0,11 = 46 kr	För ATP-del (76)
115766-119162	32+ 57= 89%	3396 x 0,11 = 374 kr	För ATP-del (2309)
119162-121830	32%	Summa	6718 kr (6717)
121830-269991	35,2%	Av inkomstök. 15,6%	15,6%
269991-291800	32%		
291800-441300	32%+statlig 20%		
441300-	32%+ statlig 25%		

Marginalskatterna för de högsta inkomsterna är mycket lägre än effekterna vid tillägg 57%.

Ensam: Vid inkomst 174129 där avtrappningen är avslutad i gällande system blir efter skatt och bidragsminskning kvar av ATP-delen i gällande system 10986 kr och i förslaget med en avtrappningsfaktor 57% 11194 kr.

Make: Vid inkomst 119 162 kr där avtrappningen är avslutad i förslaget med avtrappning 57% blir kvar av ATP-delen efter skatt och bidragsminskning 6717 kr i gällande system och 6718 kr i förslaget med avtrappning 57%.

Med en enda faktor blir det smakligare margineffekter i de lägre inkomstskikten när faktorn minskas från 62 till 57%. Trots att avtrappningsfaktorn ökas från 50 till 57% i de högre inkomstlägena blir det totalt disponibla inte sämre där.

Maken ligger längre ner i skatteskalan och får lägre skatter och margineffekter än ensam.

Från sid 3378:

* **Sven-Olof Lodin**, fd professor i finansrätt, expert till Äldreberedningen och **Carl-Johan Åberg**, fd vd för AP-fonden, har påpekat att staten tar ut **24,26 procent i löneskatt på de arbetsinkomster som äldre personer har**. De menar att det medfört en helt oförsvarbar överbeskattning av pensionärerna. De menar att de pensionerades arbetsinsatser fortfarande är önskvärda, och föreslår, att löneskatten tas bort helt eller sänks till 10%.

Vill statsmakterna öka incitamentet för arbetsgivarna och de anställda att vara kvar i jobbet då bör avgiften sänkas till noll, att försvara sig med att man inte har råd att ändra löneskatten visar bara att man inte förstått eller velat förstå problemet, menar de.

Jag har undersökt hur löneskatten slår i ett litet fall där en pensionär har en utbetalad ATP-del på 36549 och av det får behålla 3576 kr (9,8%). Han vill bättra på sin ekonomiska situation och tar ett förvärvsarbete och tjänar 2000 kr. På det betalar han löneskatt(som sedan får dras av) och av de 2000 kronorna får han efter skatt och bidragsminskning behålla 43 kr. Marginaleffekten blir 97,9%

Sänks löneskatten till 10% får han behålla 50 kr, marginaleffekt 97,5%. Tar man bort löneskatten helt blir marginaleffekten 97,2%.

I det här fallet spelar det just ingen roll om man tar bort löneskatten eller ej för man kan räkna med att pensionären inte är så dum att han tar detta jobb om han är tvungen deklarerar det. Han försöker ordna det som ett svartjobb, men det går inte alltid att göra så.

Om det ska löna sig för pensionärer med bostadstillägg att förvärvsarbete legalt måste det rejäla tag i tillägssystemet. Om pensionären i inkomstskikt med bostadstillägg tjänar 2000 kr måste han få behålla åtminstone hälften och med skatt 25,6-32-35,2% får inte tilläggsminskningen vara större än ca 18% eller ca en tredjedel av den ordinarie tilläggsminsk-

ningen. För pensionärer födda 1937 eller tidigare bör bara 30% av förvärvsinkomsten påverka bostadstillägget från 1 januari 2005.

Från sid 3379:

* **Ensamma och makar.** Jag har under många år studerat hushållsbudgetar, pensioner och bostadstillägg för pensionärer. Vid lägsta pensionerna har det ibland blivit underskott, ibland överskott i budgetarna. Alltid har ensam pensionärer haft det sämre än make-pensionärer. År 2004 blir det små överskott för både ensamma och makar, men den ensamma får ett överskott som är 790 kr lägre per år än en make. (Gäller fall utan fritidshus.) Det beror på ett gammalt fel i det gamla pensionssystemet, där folkpensionerna för ensamma och makar inte varit väl avvägda med hänsyn till levnadskostnaderna. Felet har överförts i det nya pensionssystemet.

Under utredningen av det nya pensionssystemet har jag många gånger påpekat felet, men det har trots det införts i nya pensionssystemet. Lägsta pension för ensam skulle behöva ökas. Marginal-skatten för ensams lägsta pension är 25,6%. Ökar man ensams pension med 3% av prisbasbeloppet ökar pensionen med 1179 kr, vilket efter skatt gör 759 kr.

Emellertid återkommer reglerna i det nya pensionssystemet i så många sammanhang att en regeländring för dessa 790-759 kr skulle kunna te sig som mer våld än nöden kräver. Därför krävs ingen regeländring nu, men problemet bör hållas i minnet till en dag då denna ändring kan göras tillsammans med andra ändringar.

Ensamma är alltså missgynnade vid lägsta pension. En annan skillnad finns också: på ATP-delen blir skatten lägre för makar än för ensamma därför att makarna har större del av inkomsten i skikt med låg skatt.

* **TV-licensen** är nu (2004) uppe i 1872 kr per år, och är en dryg post för dem med låga inkomster. Den är en orättvis skatt som missgynnar ensamstående. Den bör avskaffas för hushållen och ersättas

med en kollektivlicens betald av staten. Finansieringen kan ske med sänkt grundavdrag varvid antalet betalare skulle öka och kostnaden för den gamla licensen skulle fördelas mer rättvist per person. Grundavdraget skulle inte behöva sänkas lika mycket som motsvarar dagens licens utan med mindre Sänkningen av grundavdraget skulle behöva vara(Se senare utredningar).

Med denna omläggning minskar eller bortfaller behovet att ändra i pensionssystemet för pensionärer med de lägsta inkomsterna. Omläggningen är bra också för ickepensionärer.

Omläggningen bör göras snarast och borde väl kunna vara i kraft 1 januari 2006 om det inte skulle gå till 1 januari 2005.

* Det finns förmodligen behov av fler förändringar i reglerna för pensionärer, men här har framförts det viktigaste för pensionärer födda 1937 eller tidigare och som tillhör de enklaste fallen med bara tilläggs pension, garantipension och bostadstillägg och som är friska med bara krämpor och funktionsdeltagningar i mindre omfattning som hör till åldern.

* De behövliga åtgärderna gäller mest bostadstilläggen och därmed mest kvinnor och är därför också jämställdhetsfrågor. Av dem med bostadstillägg är 82% kvinnor. Bostadstilläggens förtryck drabbar mest kvinnor.

Antal pensionstagare med ålderspension i december 2002

	Samtliga	Folkpension	Tilläggs-	Pensions-	Bostads-
		huvudförmån	pension	tillskott	stöd
KVNNOR	903 292	902 779	727 964	207 927	266 685
MÄN	687 336	686 427	664 113	43 554	59 804
KVNNOR					
OCH MÄN	1 590 628	1 589 206	1 392 077	251 481	326 489

Innehållet i sidorna 3380-3459: Sven Winnell 20040208: Pensionärer födda 1937 eller tidigare.

Innehåll i utredningen Sven Winnell 20040208: Pensionärer födda 1937 eller tidigare.

3383 Sammanfattning.

3383 Levnadskostnader 2004.

3384 Pensionärerna med de lägsta inkomsterna 2004. Utan och med fritidshus

3385 Marginaleffekter.

3388 Pensionärer med fritidshus. Fortsättning.

3389 Permanentboendehus och fritidshus.

3390 Kapitalinkomster

3391 Förvärvsinkomster.

3391 Statistik.

3392 Något om skatte- och bidragshistoria.

3392 I samband med småhus finns två sätt att bo.

3393 Viktiga händelser i bostadstilläggens historia.

3394 Kopior av äldre brevsidor.

3394 Pensioner och bostadstillägg för pensionärer.

3394 Utdrag ur lagar och broschyrer från myndigheter.

3396 Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2004 + bostadskostnader mm.

3397 Bostads- och hyresundersökningen 2002

3399 Månadskostnader, förvärvsarbetande icke-

- 3399 pensionärer: Åldrar 19-60 år. 2004.
Hushållsbudgetar för pensionärer.
- 3400 Pensionärerna med de lägsta inkomsterna 2004.**
- 3401 Pensionärerna med de lägsta inkomsterna 2004 och med ett fritidshus med genomsnittligt taxeringsvärde för fritidshus.
- 3402 Marginaleffekter.**
- 3403 Inkomstskattelagen. 63 kap. Grundavdrag
- 3404 Statlig inkomstskatt. Inkomstskattelagen 65 kap.
- 3404 Reglerna för bostadstilläggen.
- 3405 Summa marginaleffekt 2004.
- 3407 Maginaleffekter i gamla och nya pensionssystemen för födda 1937 eller tidigare.
- 3408 Pensionärer med fritidshus. Fortsättning.**
- 3408 Pensionärerna med de lägsta inkomsterna 2004 och med ett fritidshus med genomsnittligt taxeringsvärde för fritidshus. Fortsättning på tidigare redovisning.
- 3408 Fall med ensam pensionär med fritidshus och inkomst 50 000 kr högre än lägsta pension
- 3409 Permanentboendehus och fritidshus.**
- 3410 Kapitalinkomster**
- 3411 Förvärvsinkomster.**
- 3413 Statistik.**
- 3415 Något om skatte- och bidragshistoria.**
- 3418 I samband med småhus finns två sätt att bo.**
- 3419 Viktiga händelser i bostadstilläggens historia.**
- 3419 I 1990 års skattereform ändrades kapitalinkomstbeskattningen.
- 3419 1995 föreslog regeringen att skärpningsregeln skulle tas bort.
- 3420 Dråpslaget kom i prop 1995/96:150 och 1996/97:1 mot pensionärer medfritidshus
- 3420 I intervju av Thomas Hempel i P1: statsminister Göran Persson sa att han var beredd dra tillbaka förslagen.
- 3421 I prop 2000/01:140 har det istället blivit ytterligare försämringar.
Propositionens titel:Reformerade regler för bostadstillägg till pensionärer m fl
- 3422 Kopior av äldre brevsidor.**
- 3422 Valfärden, EMU-valet, regeringsförklaringen, budgeten.(10 okt 2003) Kopia av sid 3266
- 3223 Till socialminister Lars Engqvist. (15 maj 2003).

Innehåll. Kopia av sid 3208
3224 Till socialminister Lars Engqvist. (30 maj 2003).
Kopia av sid 3259-3260

3426 Pensioner och bostadstillägg för pensionärer.

3427 Utdrag ur lagar och broschyrer från myndigheter.

3427 Ålderspension. För dig som är född 1937 eller tidigare. Försäkringskassan informerar. En broschyr på 21 sidor, gäller från 040101.

3427 Den allmänna pensionen

3428 Beräkning av tilläggspension

3429 Beräkning av garantipension.

3430 Svårt att hitta.

3432 Lag (1998:702) om garantipension

3435 Bostadstillägg till pensionärer. Broschyr, gäller från 040101. Försäkringskassan.

3442 Skatter.

3442 Fastighetsskatter

3443 Lag (2001:906) om skattereduktion för fastighetsskatt.

3445 Inkomstskattelag

3457 Grundavdrag inkomståret 2004

3459 Skatteavdrag 2004

Påminnelser om pensionärsproblemen :
Har gått till statsråd och partiledare.
Flera gånger efter 8 april 2004.

Tillväxten i Sverige blir högre.

DN 060130 sid 4:

“Tillväxten i Sverige blir högre än jag trodde i höstas”

“Finansminister Pär Nuder presenterar nya siffror för tillväxten och budgetöverskottet. Finansdepartementet missbedömde tillväxttakten i den svenska ekonomin i höstens budgetproposition. Vi bedömde att tillväxten skulle bli 3 procent i år. Men som det ser ut nu blir tillväxten över 3,5 procent. Även de offentliga finanserna förbättras. Utgifterna för sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna blir lägre samtidigt som skatteinkomsterna stiger kraftigt. Överskottet blir även i år omkring 2 procent av brutto nationalprodukten, BNP. De goda ekonomiska utsikterna föder framtidstro och optimism. Vi har mer än 60 000 fler sysselsatta än för ett år sedan. Över 100 000 nya jobb skapas i år och nästa år. Sverige klarar strukturomvandlingen utan att överge vår modell - vi accepterar inte att det skapas en låalönemarknad. skriver finansminister Pär Nuder.”

“Med rubriken "Överdriven tro på jämlikhet gör att jobben inte kommer" presenterade Studieförbundet Näringsliv och samhälles (SNS) årliga rapport om svensk ekonomi och politik på DN Debatt den 24/I. Rapporten är en uppföljning av den studie som SNS gjorde tillsammans med amerikanska ekonomer 1995.

De identifierade tre mål för Sverige: Att minska statens budgetunderskott, att komma upp på en ny långsiktig tillväxtbana och att återställa full sysselsättning.

Det rekommenderade åtgärds paketet var sänkta skatter, sänkta ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen, försvagad arbetsrätt, nedskärningar i den aktiva arbetsmarknadspolitiken och ett borttagande av subventioner till barnomsorgen.

Tio år har nu passerat.

Samma dag som rapporten blev offentlig befann jag mig i Bryssel på finansministermöte i det så kallade Ekofinrådet. På två dagordningspunkter kom diskussionen att fokusera på Sverige.

Varje år granskar Ekofin samtliga EU-länders offentliga finanser. På tisdagens möte examinerades Sverige och fick ett gott betyg.

Den andra diskussionen handlade om kvaliteten i de offentliga finanserna. Österrikes borgerliga finansminister Karl-Heinz Grasser hade bett mig att inleda om hur vi i Sverige med hjälp av budgetpolitiken prioriterar forskning, utbildning och investeringar.

Varför vänder då EU:s finansministrar sina blickar mot Sverige?

Sverige har sunda offentliga finanser. Budgetunderskottet som gjorde att var tredje krona i statsbudgeten var en lånad krona för tio år sedan har blivit ett överskott. De samlade offentliga finanserna uppvisar ett överskott på över 2 procent av BNP och tillhör de starkaste i världen.

Sverige ligger på en högre långsiktig tillväxtbana. Sverig har de senaste tio åren haft högre tillväxt än såväl EU-snittet som OECD-snittet. Under samma tidsperiod har Sveriges reala BNI per capita ökat lika snabbt som USA:s.

Sverige har fått fart på sysselsättningen igen. Under tre år i början av nittiotalet förlorade Sverige en halv miljon jobb. Sedan regerings skiftet 1994 har 300 000 nya jobb tillkommit. Det stora flertalet av dessa har skapats i den privata sektorn.

Men det finns ytterligare en orsak till omvärldens intresse. Sverige har klarat den pågående strukturomvandlingen utan att vi har övergett vår modell.

Sysselsättnings siffrorna är höga. Lönebildningen fungerar väl. Den svenska konkurrenskraften anses god av internationella institutioner. Den sociala mobiliteten har visat sig vara högre än i länder som USA och Storbritannien.

Jämlikhet står inte i motsättning till effektivitet och nya jobb. Den ekonomiska utvecklingen är just nu mycket god. I budgetpropositionen gjorde finansdepartementet bedömningen att tillväxten skulle hamna på 3 procent i år. Med den utveckling som nu avtecknar sig kommer vi att skriva upp tillväxten

till över 3 5 procent.

Det sker samtidigt som de offentliga finanserna förstärks genom lägre utgifter för sjuk- och arbetslöshetsförsäkring. Dessutom ökar skatteinkomsterna markant. Sammantaget förbättras de offentliga finanserna betydligt och kommer även i år att visa ett överskott på omkring 2 procent av BNP.

Sverige är inne i positiv spiral där goda ekonomiska utsikter medför ökad framtidstro och optimism. Arbetslösheten sjunker och sysselsättningen stiger. Därigenom växer framtidstron ytterligare.

Den senaste arbetskraftsundersökningen från SCB visar på en uppgång i sysselsättningen med över 60 000 personer jämfört med för ett år sedan. Konjunkturinstitutet gör bedömningen att det under 2006 och 2007 kommer att skapas över 100 000 nya jobb. Samtidigt visar all ekonomisk statistik att Sverige - trots brister - fortfarande är ett av de mest jämlika länderna i världen.

Visst innebär globaliseringen nya, stora utmaningar. Svenska företag skall kämpa på samma marknader som de kinesiska och indiska. Det gäller företag inom både industri- och tjänstesektorn. Konkurrensen kommer att intensifieras, både i tid och volym.

Lösningen på detta är inte att acceptera att det släpps fram en låglönemarknad i Sverige. Lösningen ligger i att värna och utveckla den svenska modellen, att investera i ökad kunskap, konkurrenskraft och trygghet.

Sverige ska vara ett land med en hög och bred kunskapsnivå. Sverige ska ligga på den absoluta forskningsfronten och innovationsfronten. Skolan ska utvecklas.

Företagens villkor ska förbättras, genom enklare regler, bra service, strategiska utvecklingsprogram och stabila spelregler.

Sverige ska ha fortsatt höga skatter som finansierar en väl fungerande sjukvård och som ger goda pensioner.

Trygghetsförsäkringar och de sociala skyddsnetten ska utvecklas. A-kassan, sjukförsäkringen och arbetsmarknadspolitiken ska bli än bättre på att hjälpa till att klara omställningen från gamla till nya villkor i tider av omvandling och förändring.

Tryggheten kan aldrig ligga i att få behålla just det jobb man har i dag. Tryggheten skall ligga i att man vet att man kan få ett nytt jobb.

En del vill ge sken av att a-kassan och sjukförsäkringen är bidrag som gör svenskarna passiva. I stället är de försäkringar som vi själva har betalt för och som bidrar till att svenska folket är både innovativt och omställningsbenäget.

Den aktiva arbetsmarknadspolitiken bidrar till att underlätta för människor att byta yrke och undvika passivisering. De senaste åren har de arbetsmarknadspolitiska programmen i större omfattning kommit att handla om arbetsmarknadspraktik, olika typer av sysselsättningsstimulanser och riktade anställningar för dem som står längst från arbetsmarknaden, bland annat genom plusjobben.

Birgitta Swedenborg från SNS skriver på DN Debatt att "rapportens utifrånperspektiv höjer blicken över den svenska debattens invanda hjulspår".

Det är inte korrekt. Den politik SNS rekommenderar är precis densamma som moderaterna vill genomföra efter riksdagsvalet 2006.

Moderaterna vill sänka skatten med 250 miljarder kronor.

Moderaterna vill sänka ersättningsnivån i a-kassa och sjukförsäkring dramatiskt.

Moderaterna vill öppna upp en låglönemarknad.

Det finns egentligen bara en skillnad. Moderaterna vill av opportunistiska skäl inte tydligt beskriva det egentliga syftet med den moderata politiken.

"Lite mer ojämlikhet i det jämlika Sverige skulle kunna ha en stor positiv effekt."

SNS säger det moderaterna inte vågar säga.

**PÄR NUDER
Finansminister “**

DN 060201: Dags att slopa tevelicensen.

DN 060201 sid Ekonomi 11:
“Dags att slopa tevelicensen.

MEDIEVÄRLDEN
NILS ÖHMAN

DET BÄSTA ARGUMENTET för att den statliga radion och teven ska finansieras med tevelicensen är det här: Kommer intäkterna från licensen i stället för via statsbudgeten så är risken mindre att en kritiserad statsmakt frestas att strypa anslagen.

En viktig poäng med licensen är att det bara är de som innehar apparat som betalar. Men när alla datorer, mobiltelefoner, tevespelskonsoler och annat snart kan användas som teveapparater så borde de allra flesta vara skyldiga att betala licens. Och då är licensen knappast meningsfull längre.

Själv kan jag titta på teve på flera olika sätt. Lilla teven tar bara emot gammaldags analoga signaler från kabelnätet. På stora teven tittar jag digitalt med digitalbox. Boxen kan jag också koppla till projektorn i vardagsrumstaket. I två av familjens datorer sitter det tevekort. Och videon är ju i princip en tevemottagare. Så långt kommer alla signaler, analoga som digitala, från kabeltevenätet in i någon av sex olika tevemottagare.

MEN JAG KAN OCKSÅ titta på teve på nätet. SVT och andra kanaler lägger ut hela program som man kan se på utan att de passerat en tevemottagare. Det går utmärkt med en vanlig modern dator utan särskilt tevekort. Det är förstas inte direktsänt. CNN:s nättjänst Pipeline, som jag abonnerar på, sänder däremot direkt till datorn i fyra olika kanaler. Och i min gsm-mobil kan jag se inslag från TV4:s nyheter på mobilt internet. Visserligen lågupplöst och litet hackigt, men det fungerar.

Den numera digitaliserade teven kan således ses i alla digitala apparater. Många teveprogram gör sig för övrigt utmärkt på liten skärm - på dator eller på telefon.

Regeringen lämnade för två veckor sedan en läsvärd remiss om ändringar i lagen om teveavgift till Lagrådet. Av den kan man dra slutsatsen att licensen inte går att försvara om man licensbelägger alla datorer och moderna mobiler. Därför undantar regeringen framtidens teve på internet från licens. Bland annat med det besynnerliga argumentet att SVT:s servrar inte räcker till! Och att det inte går att garantera att sändning över internet kommer fram "i tid".

DET ÄR DAGS ATT SKROTA tevelicensen och hitta en nytt sätt att finansiera public service.
nils.ohman@dn.se 08-73816 54

Läs mer om regeringens förslag:
<http://www.regeringen.se/sb/d/5130/a/56018>”

I de följande infogas först en avskrift av ett brev 10 mars 2005 till Utbildnings- och kulturministern Leif Pagrotsky. Angående TV-licensen.

Därefter kommer kommentarer till regeringens förslag enligt lagrådsremissen.

I lagen om TV-avgift föreslås här 7§ börja:

“ TV-avgiften är 1 968 kronor för ett år. Den skall betalas i fyra poster om 492 kronor. Avgiften för privatbostadshushåll betalas av staten. Antalet privatbostadshushåll skall för helår anses vara lika med antalet privatbostadshushåll fyra år före avgiftsåret enligt SCBs statistik redovisad i Bostads- och hyresundersökningarna. År 2002 var det avsedda antalet hushåll enligt denna statistik för samtliga upplåtelseformer 3427000 st.”

Avskrift av brev 10 mars 2005:
Till utbildnings- och kulturministern Leif
Pagrotsky.
Angående TV-licensen.

Kommittén om radio och TV i allmänhetens tjänst har nyligen lämnat ett betänkande "SOU 2005:1 Radio och TV i allmänhetens tjänst. Riktlinjer för en ny tillståndsperiod" Det finns på Internet i två pdf-filer: Sid 1-134 och sid 135-353.

Betänkandet inleds med följande:

“Till statsrådet och chefen för Utbildnings- och kulturdepartementet.

Regeringen beslutade den 9 oktober 2003 att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att ta fram ett underlag om de villkor som skall gälla för radio och TV i allmänhetens tjänst under nästa tillståndsperiod.

Genom beslut den 13 oktober 2003 förordnade chefen för Kulturdepartementet, statsrådet Marita Ulvskog, f.d. statsrådet Bengt K Å Johansson som ordförande i kommittén. Som övriga ledamöter förordnades den 11 november 2003 riksdagsledamöterna Rossana Dinamarca, Dan Kihlström och Tobias Krantz, f.d. riksdagsledamoten Ewa Larsson, riksdagsledamoten Annika Nilsson, avtalssekreteraren Erland Olauson samt riksdagsledamöterna Kent Olsson och Birgitta Sellén. Som experter förordnades samma dag departementssekreteraren Gabriella Fredriksson samt kanslirådet Eva Lisskar-Dahlgren. Genom beslut den 2 december 2003 förordnades som experter departementssekreteraren Filippa Arvas-Olsson samt kanslirådet Ann-Jeanette Eriksson.

Genom beslut den 25 mars 2004 entledigades Gabriella Fredriks-

son och samma dag förordnades departementssekreteraren Cissi Storck som expert i kommittén. Genom beslut den 15 april 2004 entledigades Filippa Arvas-Olsson och samma dag förordnades kanslirådet Åsa Finnström som expert i kommittén.

Departementssekreteraren Carin Khakee var kommitténs huvudsekreterare under tiden 29 oktober 2003 – 30 april 2004. Som huvudsekreterare fr.o.m. den 1 maj 2004 förordnades den 23 mars 2004 kanslirådet Henrik Selin. Som biträdande sekreterare förordnades den 19 december 2003 Jenny Isaksson och Göran Larsson. Lena Enstam har varit kommitténs assistent.

Kommittén överlämnar härmed betänkandet Radio och TV i allmänhetens tjänst – riktlinjer för en ny tillståndsperiod (SOU 2005:1). Till betänkandet är fogade två reservationer och ett särskilt yttrande.

Uppdraget är därmed slutfört.

Stockholm i december 2004

Bengt K Å Johansson

Rossana Dinamarca Dan Kihlström Tobias Krantz Ewa Larsson
Annika Nilsson Erland Olauson Kent Olsson Birgitta Sellén
/Henrik Selin Jenny Isaksson Göran Larsson”

Ledamoten Kent Olsson (m) skriver på sid 290 i sin reservation:

“Även om finansieringen av den framtida televisionen inte ligger i vår uppgift att yttra oss om då en särskild utredare handlägger denna fråga, utgår kommittémajoriteten i utredningen från att TVavgifter eller annan medieavgift ska betalas av dem som ser på TV. Jag delar inte majoritetens uppfattning i denna fråga. Avgiftsfinansieringen bör avskaffas och public service verksamheten ska finansieras gemensamt av skattemedel på samma sätt som annan verksamhet, som är omistlig för allmänheten.”

Utredningen med namnet “Finansiering m.m. av radio och TV i allmänhetens tjänst” har också nyligen lämnat ett betänkande “Radio och TV i allmänhetens tjänst – Finansiering och skatter, SOU 2005:2.”

Det finns på Internet i två pdf-filer: Sid 1-175 och sid 177-395.

Det inleds med följande:

“Till statsrådet och chefen för Utbildnings- och kulturdepartementet.

Regeringen beslutade den 9 oktober 2003 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att ta fram ett underlag beträffande vissa frågor om finansieringen av verksamheten inom radio och TV i allmänhetens tjänst.

Genom beslut den 13 oktober 2003 förordnade dåvarande chefen för Kulturdepartementet, statsrådet Ulvskog, f.d. generaldirektören Ulf Larsson som särskild utredare.

Som experter i utredningen förordnades fr.o.m. den 18 december 2003 Ann-Jeanette Eriksson, kansliråd vid Kulturdepartementet, Filippa Arvas Olsson, departementssekreterare vid Kulturdepartementet och Inga-Lill Askersjö, kansliråd vid Finansdepartementet, fr.o.m. den 13 januari 2004 Claes-Göran Gustavsson, expert vid Ekonomistyrningsverket och fr.o.m. den 27 januari 2004 Sune E. Jansson, skattedirektör vid Skatteverket. Fr.o.m. den 19 juli 2004 förordnades även Peder Liljeqvist, kammarrättsassessor och utredningssekreterare vid Justitiedepartementet. Sune E. Jansson entledigades fr.o.m. den 24 augusti 2004 och i hans ställe förordnades samma dag Håkan Söderberg, rättslig expert vid Skatteverket.

Ulrika Hansson har tjänstgjort som huvudsekreterare fr.o.m. den 8 december 2003. Louise Beskow har tjänstgjort som biträdande sekreterare fr.o.m. den 12 januari 2004.

Utredningen har antagit namnet Finansiering m.m. av radio och TV i allmänhetens tjänst (Ku 2003:2).

Utredningen överlämnar härmed sitt betänkande *Radio och TV i*

allmänhetens tjänst – Finansiering och skatter, SOU 2005:2.

Till betänkandet fogas särskilt yttrande av Inga-Lill Askersjö.

Utredningsuppdraget är därmed slutfört.

Stockholm i januari 2005

Ulf Larsson

/Ulrika Hansson Louise Beskow”

Den nuvarande TV-licensen är orättvis, med dyr onödig byråkrati, en besvärande påлага isynnerhet för dem med låga inkomster. Den bör ersättas av en kollektivlicens betald av riksdagen/staten, finansierad på lämpligt sätt.

sid 3575

Sidorna 3576-3593 utelämnas här.

Sidorna 3576 -3593 innehåller uppgifter om TV-licensen och behovet av skattelättnader för låga inkomster o d. Det finns i stort sett i omr36-39j.pdf på sidorna 105-109 när det gäller TV-licensen och sid 109-118 när det gäller övrigt .

Sid 3594- 3604:

Kopior av tidigare brev om TV-licensen.

3 juni 2003:

“Till Kulturministern, Marita Ulvskog.

Kulturdepartementet.

e-post: registrator@culture.ministry.se

Härmed översändes sidan 3265 plus kopia av mitt brev till kulturministern den 19 januari 2001 med mina sidor 2902-2906 med förslag om TV-licensen.

I brev till kulturministern den 24 augusti 1999 lämnade jag förslag om TV-licensen och skrev bl a:

Ta bort TV-licensen för privathushåll och ersätt den med en kollektivlicens betald av riksdagen.

Vänligen. Stockholm den 3 juni 2003

Sven Winnell Fyrverkarbacken 40 . 112 60 Stockholm 3265”

19 januari 2003:

“Till Kulturministern, Marita Ulvskog.

Kulturdepartementet.

Fax 08- 21 68 13.

Härmed översändes mina sidor 2902-2906 med förslag om TV-licensen.

I brev till kulturministern den 24 augusti 1999 lämnade jag förslag om TV-licensen och skrev bl a:

Ta bort TV-licensen för privathushåll och ersätt den med en kollektivlicens betald av riksdagen.

Vänligen. Stockholm den 19 januari 2001

Sven Winnell Fyrverkarbacken 40 . 112 60 Stockholm 2902”

19 januari 2001. Sid 2903-2906:

“Förslag om TV-licensen 010119.

Från sid 295-296 i SOU 2000:55 Radio och TV i allmän-

hetens tjänst – ett beredningsunderlag:

”SCB gör genom sina urvalsundersökningar av hushållens inkomster (HINK) en uppskattning av antalet hushåll. Enligt den definition av hushåll som SCB använder fanns det 4,1 miljoner hushåll 1997. Av dessa hade 98 procent tillgång till TV år 1995. Det innebär att med SCB:s definition av hushåll så finns det ca 4 miljoner TV-hushåll i Sverige.....

Avgiftsskyldigheten regleras i lagen (1989:41) om TV-avgift.

1 § Den som innehar en TV-mottagare skall betala TV-avgift för mottagaren till Radiotjänst i Kiruna

Aktiebolag.

2 § För samtliga TV-mottagare som är avsedda att användas i innehavarens hushåll betalas en enda TV-avgift....

Avgift för andra än hushåll

I 2 § första och andra stycket lagen om TV-avgift stadgas att en enda TV-avgift betalas för samtliga TV-mottagare som

1. finns på samma butiks- eller demonstrationsställe för mottagare, eller

2. finns inom samma sjukhus, vårdanstalt eller inrättning av liknande slag, om TV-mottagarna är avsedda att användas av dem som får vård.

I 3 § stadgas att för varje påbörjad grupp om *tio* TV-mottagare betalas en enda TV-avgift, om mottagarna

1. innehas av samma statliga myndighet, eller

2. innehas av samma avgiftsskyldig och används antingen

a) i hotell- eller pensionatsrörelse, eller

b) annars i anläggningar eller lokaler som är avsedda för annat än bostadsändamål, dock inte lokaler som avses i 2 § andra stycket, eller

c) i fortskaffningsmedel som är avsedda för yrkesmässig trafik

För myndigheter, organisationer, företag och annan näringsverksamhet gäller således, med vissa undantag, att en avgift utgår för var tionde TV-mottagare.”

Enligt RoD nr 38 2000 sid 21 är TV-licensen fr o m 1 januari 2001 1668 kr per år.

Här föreslås att TV-licensen för privathushåll tas bort och ersätts med en kollektivlicens betald av riksdagen. Kollektivlicensen beräknas på ett antal hushåll som är 98% av hushållen enligt SCBs statistik och definitioner. Det blir ca 4 miljoner hushåll. Med avgift 1668 kr per hushåll 2001 blir kollektivlicensen ca 6,7 miljarder kr.

Det är inklusive licens ca 500-700 miljoner kr för skolkarna, som enligt SOU är ca 7-10% av hushållen.

Hushållen slipper porto 4 gånger per år, 15 kr varje gång= 60 kr per år, summa ca 240 miljoner kr. Radiotjänst i Kiruna slipper ungefär samma belopp för utskick av avier och hantering av skolkare. Dvs Summa ca en halv miljard kr per år för onödig byråkrati.....

Jag har många år föreslagit att TV-licensen för hushåll avskaffas och ersätts med en kollektivlicens betald av riksdagen/staten. 1988 skickade jag mitt förslag till dåvarande kulturministern Bengt Göransson och han svarade 1988-05-05 Dnr1033/88 och skrev bl a: ”Tack för Ditt brev och förslaget om skattefinansiering av radion och televisionen.....Enligt min mening är skäl för en avgiftsfinansiering som jag redovisat alljämt giltiga. Ditt förslag till utformning av kollektivlicens anser jag dock vara intressant och vi behåller därför gärna Ditt förslag här i departementet.”

Mina skäl för avskaffandet av licensen och ersättning med en kollektivlicens är i första hand att licensen nu är orättvis med hänsyn till att den är lika stor oberoende av antalet personer i hushållen, samt att licensen innebär en onödig, kostsam, slösaktig byråkrati med en övervakning av licensbetalningen som för tankarna till en otrevlig polisstat.

För en ensam blir licensen nu 1668 kr per år, för två makar blir det 834 kr per person och för en familj med makar och en hos föräldrarna boende förvärvsarbetande son blir det 556 kr per person.

Detta är orättvist. TV-avgiften är i själva verket en skatt. En tittare har nästan inga möjligheter att påverka programmen och måste betala TV-avgiften vare sig tittandet är en timma eller tio timmar per dag. För radiolyssnande krävs inga avgifter.

Jag har föreslagit en kollektivlicens för att inte frångå åsikten att TV ska betalas med avgifter på TV-apparaterna och inte avgifter på tittandet. Allmänt tycker jag annars att TV och radio ingår i det svenska informations- och utbildningssystemet och bör vara gratis, precis som bl a grundskolan.

För finansiering av den kollektiva licensen för privathushållen kan grundavdraget i skattesystemet sänkas ca 2700 kr. Sänkningen av grundavdraget ökar kommunernas skatteinkomster ... samtidigt som staten förlorar ungefär samma belopp. Det kan justeras i inkomstöverföringarna från staten till kommunerna. Minskningen av grundavdraget förbättrar fördelningen mellan kommunerna. En sänkning av grundavdraget har större betydelse för kommunernas finanser i kommuner med låg genomsnittlig inkomst hos skattebetalarna än i kommuner med höga inkomster. Det är en fördel.

En betydande fördel finns i fråga om fördelningen på skattebetalarna. Ensamstående betalar nu lika mycket TV-licens som makar och stora familjer, det är orättvist. Med en sänkning av grundavdraget får bla skolorna vara med och så att säga betala en del av TV-licenserna skattevägen, vilket är rättvist. Förslaget gör att licensskolkare får vara med och betala.

Harry Schein, f d ordförande i SR:s styrelse, har i två debattartiklar i DN föreslagit att TV-licensen avskaffas och från sina utgångspunkter argumenterat för det. På mina sidor 2133-2134 och 2219-2220 finns kopior av de två artiklarna, den 11 juni 95 och den 19 april 96.....

Medieprofessorn Stig Hadenius skriver i debattartikel i DN 001027 att det finns allt mindre skäl att betala tv-licens.

Göran Rosenberg har en lång artikel på DN:s kultursidor 001206 ”Vad är public service?” Han menar på slutet att TV-licensen bör erättas med skatt.

DN ledare sid A 2, 001128:

”Tevelicensen är en kvarleva från monopoltiden. En modern radio och teve i allmänhetens tjänst kan inte leva på apparat-skatt, den bör finansieras som andra gemensamma nyttigheter med allmänna skattemedel.

Dagens huvudledare: Hellre skatt än licens.

RADIOTJÄNST HETER stilriktigt det företag som har till uppgift att inkassera tevelicenser. Radiotjänst hette en gång det enda företag som kunde bjuda svensk publik nyheter och underhållning via etern.

Det var på den tiden då små välkammade barn stod framför farbror Svens sockerbitsmikrofon i Barnens brevlåda och blev småstjärnor.

Det var i denna etermediala forntid som licensen infördes. Det var alltså en avgift som var och en skulle betala som hade radioapparat, senare vidgat till teveapparat.

Avsikten var att söka ge radion en från statsmakten så fri ställning som möjligt. Till konstruktionen hörde också att Radiotjänst ägdes av en representativ grupp ur Organisationssverige.

Den organisationsformen räckte emellertid till både för fler radiokanaler och för Sveriges television. Så länge etermonopolet höll, höll också licensfinansieringen. Ty den som hade radio- respektive teveapparat hade det för att lyssna till respektive se på Sveriges radios och televisions program. Men så är det inte längre.

OCH MED TILLKOMSTEN av varje nytt radio- och teveföretag, med internettransporterade program, med nya möjligheter till kopiering och uppspelning blir tevelicensen allt svårare att motivera. Varför ska just innehavet av en teveapparat vara belagt med särskild avgift, när det inte gäller någon annan mediepryl? Och varför ska just Sveriges television, SVT, och Sveriges radio, SR, finansieras via en speciell administration, när andra allmännyttiga kulturändamål får pengar ur den stora allmänna skattepåsen?

Särskilt svårmotiverat är det eftersom det är samma instanser -

regering och riksdag - som föreslår och beslutar om storleken på teveavgiften som beslutar om skatterna.

I dag syns det faktiskt som om Radiotjänst och licenssystemet finns till för sin egen skull. I går morse hävdade radions P 1 Morgon att allt fler hushåll smiter från teveavgiften. Radiotjänst skulle alltså inte lyckas särskilt väl med sitt uppdrag.

MEN RADIOTJÄNST HADE andra, egna, siffror som visade bättre resultat. Hos åhörarna stannade misstanken om försvar för en sjuk sak.

Nästa år ska ett nytt avtal träffas med SVT. Det är ett viktigt tillfälle att precisera vad ett programföretag i allmänhetens tjänst ska utföra, när tittarna har tillgång till utbudet från många kommersiella tevebolag. Här måste fördjupad nyhetstjänst, bakgrunder och utblickar som gör medborgarna bättre rustade att orientera sig i världen, få en framskjuten plats. Likaså måste allmänradion och teven ses som en av våra viktigaste kulturinstitutioner. I ett relativt litet land som vårt blir radio/teves ansvar för teater, litteratur, musik för vuxna och för barn centralt.

Det finns alltså goda skäl att se utgifterna för allmänradio/teve som kulturutgifter som ska avgöras i jämförelse med andra sådana.

Därmed är inte sagt att SVT och SR, ska behöva arbeta med ettårsbudgetar eller ens med rullande treårsdion.

Det nya långsiktiga avtal som ska ge SVT och SR rätt att sända efter den 1 januari 2002 kan förslagsvis också innehålla en intäktsida. De intäkterna bör då komma från allas våra inbetalda skatter.

DET BLIR BÅDE rättvisare och rationellare. Rättvisare därför att skattebördan fördelas efter bärkraft - åtminstone i teorin - och därför att utgifterna för allmänradion och teven är just allmänna.

Mer rationellt därför att det inte behövs en särskild administration för att leta efter skatt, förlåt, avgiftsskyldiga. Och därför att smitchanserna inte är större än vad gäller skatten i allmänhet.

Lägg alltså äntligen ned Radiotjänst! ”

Den sänkning av matmomsen som genomfördes trots Harry Scheins förslag, drevs fram av centerpartiet och innebar att de med höga inkomster (och större matkonton) gynnades. Vänsterpartiet förstod att sänkningen missgynnade dem med låga inkomster och motsatte sig sänkningen.

(Centerledaren i början av 2001 avgår 010119)

Nu 2000-2001 talar en del politiker om att de med låga inkomster betalar för höga skatter och föreslår höjda grundavdrag, något som dock gynnar dem med höga inkomster. Skattelättnaden av ett högre grundavdrag blir cirka 50-60 % vid höga inkomster över brytpunkten och omkring 30% vid lägre inkomster.

Regeringen menar att det nu finns överskott i statens kassa och att det kan användas för skattesänkningar. En bra skattesänkingsprofil erhålls om man tar bort TV-licensen. Med de överskott som finns behöver man inte finansiera borttagandet med sänkta grundavdrag eller höjd matmoms e d.

I partiledardebatten i riksdagen den 17 januari 2001 talade s- och v-ledarna om behovet av att förbättra för pensionärer med låga inkomster. För dem skulle borttagandet av TV-licensen innebära en avsevärd förbättring. Samma gäller förvärvsarbetande med låga inkomster. Å andra sidan sjunker KPI och inflationen när man tar bort licensen och KPI-relaterade pensioner och annat sjunker en aning, men totalt blir det bättre, isynnerhet för ensamstående, som nu är missgynnade.....

Mitt förslag innebär en förbättring av den nu skeva fördelningen av skatter på ensamma och makar.

TV-licensen bör tas bort fr o m 1 januari 2002.

Sven Winnell Fyrverkarbacken 40112 60 Stockholm
sven.winnell@telia.com

Jag har berört TV-licensen bl a på mina sidor:
1920-1921, 2070-2071, 2132-2134, 2153-2154, 2219-2220, 2305,
2754-2755, 2888. “

DN 19950611:

“Schein om TV-licensen”

“**DET VAR NATURLIGT** att Sveriges Radio i likhet med liknande public serviceföretag utomlands i början av sin tillvaro finansierades med licensavgifter - i varje fall så länge endast en minoritet av folket hade radioapparater. Varför skulle alla finansiera en service som endast ett fåtal kunde ha glädje av!

Men det dröjde inte länge förrän en majoritet av folket hade radioapparater. Och redan på 60-talet hade nära nog alla hushåll i Sverige såväl radio som TV. Anhängarna av licensfinansiering tvingades därför ändra argument. De påstod att denna finansieringsform bidrog till att stärka Sveriges Radios integritet, att den markerade företagets oberoende av statsmakten.

Även om jag länge haft stor respekt för Sveriges Radios journalistiska självständighet har jag aldrig tagit talet om dess oberoende av statsmakten på allvar, allra minst sedan jag hamnat i det dåvarande moderbolagets styrelse.

Det var visserligen inte staten utan folkrörelserna, pressen och arbetsgivarna som ägde Sveriges Radio. De hade satsat ett obetydligt kapital med för all del garanterad men obetydlig avkastning. Jag har aldrig varit med i ett bolag i vilket ägarna hade så litet inflytande. Företagets verksamhet reglerades av radiolagen och särskilda avtal med staten. I moderbolagets och programbolagens styrelser var ägarrepresentanterna i minoritet. Majoriteten utsågs av regeringen och bestod främst av riksdagsmän vilka, i strid med aktiebolagslagen, inte arbetade i bolagets utan i sina partiets mediepolitiska intressen.

I slutet av 70-talet, under den socialdemokratiska oppositionstiden, träffades Olof Palme och den dåvarande folkpartistiska kulturministern Jan-Erik Wikström hemma hos mig och förhandlade med varandra om vilka personer styrelserna skulle utse till chefer i Sveriges Radio.

Formellt var företaget fortfarande finansierat med licensavgifter. Men det var staten som bestämde radiolicensens (så småningom TV-

licensens) storlek. Licensavgifterna gick inte till företaget utan till den s k radiofonden. Det var staten som varje år beslöt hur stor del av fonden som skulle anslås till företaget.

Bortsett från att allt detta gjorde talet om Sveriges Radios oberoende av staten till ett dåligt skämt bidrog systemet till den brisfälliga effektiviteten hos programföretagen. Moderbolagets kritik på denna punkt avvisades dock av programbolagens styrelser i vars intressen det låg att slå vakt om systemet.

Enligt en artikel i DN den 1 juni tycks denna kritik vad gäller Sveriges Radio (SR) nu ha bekräftats av ett fristående konsultföretag. Det finns goda skäl att anta att effektivitetsbristerna är minst lika stora hos Sveriges Television AB (SVT).

De effektivitetsförbättringar som är möjliga - och som för länge sedan borde ha genomförts - räcker dock inte för de kraftiga besparingar som staten nu begär av såväl SR, SVT som utbildningsradion. Besparingarna måste dessutom drabba programverksamheten, kvantitativt och kvalitativt.

STATEN MOTIVERAR sitt krav på besparingar med de dåliga statsfinanserna. Alla måste dra ned på verksamheten. Samtidigt beslutar staten om en höjning av TV-licensen.

Jag har av skäl som ovan redovisats redan tidigare avvisat argumentet att licensfinansieringen garanterar SR:s och SVT:s oberoende av staten. Argumentet blir nu absurt när staten genom sina beslut i praktiken upphäver varje koppling mellan licensfinansieringen och programverksamheten. SR och SVT belastar ju inte statens finanser, bara radiofonden. Och den klarar sig utmärkt med den beslutade höjningen av licensavgifterna.

Statens beslut kan inte tolkas annorlunda än som en bekräftelse på att pengar inte har något minne, att licensavgifterna inte är något annat än en skatt på innehav av TV-apparat, att de är en del av statens samlade inkomster som disponeras av staten som den vill, oavsett varifrån pengarna kommer.

Det är i sig inte anmärkningsvärt. Men det aktualiserar ett helt annat

problem. Licensfinansieringen är inte gratis, i själva verket ganska dyr, kostade 1994 cirka 130 miljoner kronor, en betydande del av de spar-krav som ställs på företagen. Om man skulle avveckla licensfinansieringen och ersätta den med skattefinansiering skulle alla dessa miljoner kunna ersättas med en enkel bokföringstransaktion. Programverksamheten skulle som en följd därav varken bli mer eller mindre beroende av statsmakten - men, vilket är viktigast, ges betydande kvantitativa och kvalitativa förbättringar.

DE FORMELLA förlusterna av licensintäkterna för staten kan ersättas antingen med en särskild TV-skatt som debiteras varje skattebetalare eller med t ex en mindre sänkning av momsens på maten än den som föreslagits. Eftersom alla människor inte bara äter utan även tittar på TV vore detta ur skattebetalarnas synpunkt helt neutralt. Enligt Gudrun Schyman skulle en sådan reform dessutom vara fördelningspolitiskt rättvis. Den som är arbetslös betalar f n samma licens som mångmiljonären men konsumerar betydligt mindre gåslever, slipper därför bära sin andel av en ökad moms på denna delikatess. ”

DN 19960419:

“Avskaffa TV-licensen.”

**“Hyckleriet om Sveriges Radios och SVT:s självständighet måste upphöra. Någon självständighet har aldrig funnits. I dag är påståendet rena parodin. Regeringen beslutar av hänsyn till statsfinanserna att radio och TV ska spara stora be-
lopp. Beslutet innebär att licenspengar försvinner i budgetunderskottets stora svarta hål. Mest hederligt vore det därför att slopa licensen och använda statskassan för att finansiera verksamheten, menar Harry Schein, före detta ordförande i SR:s styrelse, i en artikel om etermediepolitiken.”** **“Licenspengar används för att sanera statsfinanserna, hävdar Harry Schein.”**

“Enfald i stället för mångfald. Det är mitt enda bidrag till våra bevingade ord, ett uttryck för vad som skulle hända om vi fick

konkurrens på TV-området. Mina farhågor möttes redan på 70-talet av stark kritik. Ville jag ha ett evigt monopol på TV-området? Varför i så fall inte ett monopol på dags-tidningar?

Man köper - och läser - en tidning när man vill. En tidning är som en stor marknad. Politik, kuitur, nyheter sport, matrecept, kåserier. Man läser i regel inte allt, bara det man är intresserad av, när man har lust.

TV är annorlunda. Programtablåerna anpassas till publikens dygn-srytm. Barnprogram före middagen, nyheter strax efter middagen Underhållning på "prime time", I många länder gudstjänst på söndagar.

Det innebär att alla kanaler vid varje tidpunkt sänder i stort sett samma typ av program till samma publik. Att konkurrera med samma program om samma publik leder rimligen till ett allt större fnaskande. Maximeringen av publiken blir viktigare än programmets kvalitet.

Dessutom: konkurrens leder i regel till lägre kostnader. Men konkurrens mellan TV-kanaler leder till högre kostnader. Kostnaderna för TV-rättigheter till vissa idrottsprogram har på ett decennium mer än tiodubblats. Filmrättigheter eller TV-stjärnornas löner trissas upp.

Det var därför jag i början av 60-talet förgäves försökte tala för att den kommande TV-kanalen skulle få andra direktiv än TV 1, en annan programprofil.

Problemet om enfald i stället för mångfald aktualiserades på nytt när den tekniska utvecklingen, främst satellittekniken, i praktiken upphävde monopolet. Nu var frågan inte bara om hur SVT:s två kanaler skulle förhålla sig till varandra utan om hur SVT skulle förhålla sig till den kommersiella konkurrensen. Det fanns anledning att befara att SVT skulle anpassa sig till de kommersiella kanalernas programutbud och därmed öka enfalden på mångfaldens bekostnad.

Det visade sig snabbt att dessa farhågor var befogade.

Motståndarna till denna syn på TV talar gärna om tittarnas valfrihet. Ytterst är det publiken som bestämmer vad den vill se, underförstått vad kanalerna bör sända. Men fullt så enkelt är det inte att veta om det var hönan som var först eller ägget.

Det finus en växelverkan mellan programutbud och publikens preferenser. Utbudet påverkar publiken kanske lika mycket som publiken påverkar utbudet. En tillvänjning vid enkel uunderhållning förstärker behovet av enkel underhållning. På samma sätt kan ett stort utbud av seriösa program få publikens iutresse för sådana program att öka.

Så länge SVT var ett monopol, isynnerhet ett licensfinansierat monopol, var dess uppdragsgivare hela folket, stora och små grupper, med god eller dålig smak, i behov av såväl enkel underhållning som kunskaper och upplevelser.

Företaget drev en ganska populistisk programpolitik, ville inte skrämra tittarna med alltför många seriösa program. Man var bland annat rädd för att tittarna i så fall skulle tappa benägenheten att betala licensen.

Men TV-licensen är i praktiken en skatt på TV-apparater. Om statsfinanserna skulle bestämmas av folks "benägenhet" att betala skatt skulle vi ligga illa till. Licensfinansiering infördes en gång i tiden där-för att bara ett fåtal personer hade radioapparater. Varför skulle alla de som inte hade radioapparater via skattepengar delta i finansieringen av Sveriges Radio?

Bärkraften i detta argument försvann snabbt när en majoritet, nära nog alla, hade skaffat sig radioappartater och så småningom TV-apparater. I dag är licensen, som sagt, ingenting annat än en skatt på innehav av TV-apparater - oavsett om man använder dem för att titta på SVT:s eller satellitkanalernas eller TV 4:s program.

Man var tvungen att hitta andra argument för licensfinansieringen. Man fastnade för behovet att markera Sveriges Radios självständighet i förhållande till staten. Det var ett skenargument. Det var regeringen som tillsatte styrelsen för Sveriges nadio. Normalt är det styrelsen som utser VD. Men i slutet av 70-talet hade Olof Palme och den dåvarande folkpartistiske utbildningsministern Jau-Erik Wikström ett möte hemma hos mig. Där blandade man korten och gav, bestämde vem som skulle vara koncernchef och TV-chef och

radiochef. Sedan fick styrelserna rätta sig efter dessa beslut.

Dessutom: licenspengarna byggde inte på en relation mellan Sveriges Radio och TV-tittarna. Det var riksdagen som bestämde storleken på licensen. Pengarna gick till en radiofond. Och det var riksdagen som varje år bestämde vilka belopp Sveriges Radio fick ur fonden.

I dag är denna redan då ihåliga självständighet en ren parodi. Regeringen har med hänsyn till statsfinanserna bestämt att både radio och TV måste spara stora belopp. Men en licensfinansierad verksamhet har ju ingenting med statsfinanserna att göra. Regeringens beslut innebar ingenting annat än att en del av licenspengarna försvinner i det statliga budgetunderskottets stora svarta hål.

Det hade varit bättre om regeringen, mån om ökade intäkter till statskassan inte hade tvingat radio och TV att minska sin verksamhet utan i stället tagit ut moms på licensen.

Men mest hederligt vore att punktera hyckleriet om SR:s och SVT:s självständighet, att avskaffa licensen vars uppbörd drar höga administratörskostnader och att finansiera Sveriges Radio ur statskassan.

Public service-begreppet behöver rimligen en annan definition när SVT möter kommersiell konkurrens. I en sådan situation borde man koncentrera sig på viktiga program som kommersiella kanaler inte finner lönsamma för annonsörerna.

Ett självklart exempel. Konserthuset är också ett public service-företag. Ingen skulle drömma om att där konkurrera med det kommersiella musiklivet genom att upplåta lokalen till den ena popgruppen efter den andra.

För en gångs skull kan man hålla med moderaternas partisekreterare Gunnar Hökmark. Han vill att SVT säljer en av sina båda TV-kanaler och att den återstående kanalen koncentrerar sig på sådan kulturellt och samhällsrelaterad värdefull programverksamhet som de kommersiella kanalerna inte vill ägna sig åt.

Det vore dumt att sälja en av kanalerna. Möjligen kunde man i en av dem koncentrera sändningstiden till "prime time". Men jag delar i princip Hökmarks idéer om programpolitiska profileringar mellan

kommersiella kanaler och ett public service-företag.

Dessa idéer delas inte av den nuvarande TV-ledningen. Den menar att ett public service-företag skall rikta sig till alla intressen och smakriktningar, är rädd för att förlora en för stor andel av publiken.

Men antalet tittare är bara en av de relevanta faktorerna. En annan faktor är upplevelsens specifika vikt. Den är rimligen högre för "Scener ur ett äktenskap" än för "Rederiet" eller "Loket".

Nu vill staten bygga upp ett digitalt TV-nät. Man räknar på relativt kort sikt med 8 nya kanaler, på längre sikt med 50 kanaler. Men hur skall de finansieras? Med skattemedel? Det är orimligt att 50 nya kanaler skall finansieras med skattemedel när våra 2 existerande public service-kanaler tvingas banta.

Vad återstår? Ingenting annat än reklamintäkter.

Kontaktkostnaden är en viktig faktor inom reklambranschen. För varje reklammedium, tidnings-annonser, direktreklam, reklamskyltar eller TV-reklam vet annonsören hur mycket han högst vill betala för att nå ett visst antal personer.

Ju fler kanaler vi får desto mindre blir publiken per kanal. Ju mindre publik en kanal har desto mindre blir den kanalens reklamintäkter. Men kostnaden för att producera och distribuera ett program är helt beroende av antalet tittare.

Det finns ett uppenbart samband mellan kostnaderna för och kvaliteten på ett program. Redan detta talar för en större enfald ju fler kanaler vi får. Därtill kommer begränsningen av begåvningsreserven bland TV-producenter. Den märker vi redan nu. Den kommer att bli ännu tydligare när vi får 50 kanaler.

I förlängningen kan man tänka sig ett ganska avskräckande etermediebrus. Pornografi - eftersom det är ganska blligt att visa könsorgan samtidigt som tittarna inte ledsnar på repriser. Ett enda ansikte framför TV-kameran - den näst billigaste programformen - som pladdrar och pladdrar. Amerikanska serier som kan köpas in till låga marginalkostnader. Och - för demokratins skull eller åminstone för att tillfredsställa

lokalpolitikerna - en på talarstolen fixerad kamera i varje landsting och i varje kommunfullmäktig.

Det är klart att jag överdriver. Men jag är övertygad om att utvecklingen i stort sett kommer att gå i denna riktning. Desto större är behovet att omdefiniera public service-begreppet i denna nya medievärld. Det slipper man i Sveriges Radio. Där finns det en klar kanalprofilering. P I och P 2 har tillsammans bara 15 procent av publiken. Men upplevelsernas specifika vikt är rimligen mångdubbelt större än i P3 och P4.

Definition av denna specifika vikt kan inte göras exakt. Man tvingas använda allmänna honnörsord. Det viktigaste är hur dessa ord tolkas - och åt vilket håll utvecklingen går.

Ett problem i detta sammanhang är den totala frånvaron av en användbar programstatistik inom SVT. Bakom till exempel rubriken "Gestaltande program" döljer sig allt, vanliga serier, svenska och utländska klassiker, nyskriven dramatik. För att följa förändringarna i programutbudet krävs i första hand en mycket mer nyanserad klassificering av programmen. Men det räcker inte med det. Det intressanta är inte bara antalet programtimmar i varje genre utan även de på varje genre nedlagda kostnaderna. De avslöjar ledningens ambitionsnivå. Dessutom är själva tidpunkten för sändningen av avgörande betydelse för att bedöma programutbudets publika tyngd. Om sändningar efter klockan 23 på kvällen bara når en tiondel så många som sändningar mellan klockan 20 och 22 minskar den specifika vikten av den sena sändningen med 90 procent.

Som ordförande i Sveriges Radios styrelse misslyckades jag totalt med att få fram en bättre programstatistik. Men i den uppgörelse som träffats mellan socialdemokraterna, centern och folkpartiet ingår en fortlöpaude kontroll av hur public service-begreppet tolkas och tillämpas.

Det är endast när vi genom en nyansering och precisering av programstatistiken vet hur uppdragsgivarnas intentioner tolkas av public service-företaget som vi kan börja en meningsfull diskussion om dess sätt att sköta sin uppgift. **HARRY SCHEIN DN 19/4 1996**

Utdrag ur några brev från 1995-2000:

Det genomgående temat i utdragen är att TV-licensen är orättvis, med dyr onödig byråkrati, och bör ersättas av en kollektivlicens betald av riksdagen/staten, finansierad på lämpligt sätt. TV-licensen är en besvärande påлага isynnerhet för dem med de lägsta inkomsterna.

15 februari 1995:

**“Till statsministern (Ingvar Carlsson)
vice statsministern (Mona Sahlin)
socialministern (Ingela Thalén)
finansministern (Göran Persson)
(Ministrarna får varsitt lika exemplar) ,
Statsrådsberedningen,
103 33 Stockholm.**

Grundavdraget och TV-skatten.

För att förbättra fördelningen mellan ensamman och gifta har jag många år föreslagit att TV-licensen utformas som en kollektivlicens för privathushållen, en licens som betalas av staten.

TV-licensen är egentligen en skatt, en skatt som är orättvis. Ensamman betalar lika mycket som två gifta och för barnen betalas inget extra. TV-licensen är per tittartimme dubbelt så dyr för ensamman som för gifta. Licensen kostar nu 360 kr per kvartal och ett kvartal går mycket fort.

Rikspolischefen Björn Eriksson tyckte i TV-programmet "Veckan" den 29 jan 95 att TV-licensen är billig. Det är den förmodligen för en person med hans inkomster, men för pensionärer och icke-pensionärer med låga inkomster och för barnfamiljer med bostadsbidrag är TV-licensen en stor utgift.

Jag har tidigare berättat på sid 1908 (och 1895) om pensionerade sjuksköterskor som arbetat som sjuksköterskor i hela sitt liv och som har pension på ca 105 000. I regeringens förslag för pensionärerna har hon kvar 112 kr per månad och 336 kr per kvartal sedan

kostnaderna för det allra nödvändiga gaste betalats. Alla borde kunna förstå, att TV-licensen på 360 kr per kvartal i den situationen är en mycket dryg utgift

Enligt senaste statistiken, i SÅS 1993, var antalet TV-licenser 1991 3 331 000 st. 1440 kr för varje gör 4,8 miljarder kr.

Om man tar bort TV-licensen för privathushållen minskar administrationskostnader och portokostnader för Radiotjänst och minskar portokostnader för privatpersonerna med tillsammans minst 200 miljoner kr och räknat med licensskolkare kring 300 miljoner kr. Tar man bort TV-licensen för privathushållen minskar KPI med ca en halv procent. Basbeloppet minskar cirka en halv procent och folkpension och ATP minskar med kanske i runda tal 1 miljard kr.

Om man slopar TV-licensen för privathushållen kan man ersätta det med en sänkning av grundavdraget som ger ca 3,6 miljarder kr.....

Stockholm den 15 februari 1995 Sven Winnell “

11 maj 1995 :

**“Till statsministern (Ingvar Carlsson),
v statsministern (Mona Sahlin),
socialministern (Ingela Thalén),
finansministern (Göran Persson).
Statsrådsberedningen 103 33 Stockholm.
Statsråden får varsitt lika exemplar.”**

Sänkt matmoms har föreslagits:

“.... En sänkning av matmomsen kostar staten ca 10 miljarder kr per år och ger skattelättnader med dålig fördelningsprofil, de med höga inkomster vinner mest och de med låga inkomster minst, vilket är tvärtemot det som behövs.....

Regeringens förslag att sänka matmomsen är ofinansierad.....

Istället för att sänka matmomsen borde man ta bort TV-avgiften för hushållen och låta staten betala en kollektivlicens för dem. Att ta bort TV-skatten kostar staten bara hälften av vad matmoms-sänkningen kostar och ger en bättre fördelningsprofil. Eventuellt kan man sänka

grundavdragen för att finansiera borttagandet, vilket förbättrar fördelningen.....

Stockholm den 11 maj 1995 Sven Winnell”

27 augusti 1995 :

**“Till statsministern (Ingvar Carlsson),
v statsministern (Mona Sahlin),
socialministern (Ingela Thalén),
finansministern (Göran Persson),
samordningsmin. (Jan Nygren).
Statsrådsberedningen 103 33 Stockholm.
Statsråden får varsitt lika exemplar.**

.....

Ett bra sätt att förbättra fördelningen mellan ensamstående och gifta är att avskaffa TV-licensen för privathushållen och ersätta den med en kollektivlicens betald av staten.

Jag bifogar kopia av artikel i DN den 11 juni 1995 av Harry Schein. Han menar att TV-licensen är en skatt som bör avskaffas.

Jag menar, att finansieringen av borttagandet av TV-licensen kan ske genom sänkning av grundavdragen, vilket förbättrar fördelningen mellan ensamma och gifta

Stockholm den 27 augusti 1995 Sven Winnell “

23 februari 1996:

**“Till statsministern (Ingvar Carlsson),
socialministern (Ingela Thalén),
finansministern (Göran Persson),
samordningsmin. (Jan Nygren).
Statsrådsberedningen 103 33 Stockholm.
Statsråden får varsitt lika exemplar.**

.....

TV-licensen.

En orättvis pålaga är TV-licensen, som kostar lika mycket oberoende av hushållens storlek..... TV-avgiften är i själva verket en skatt.

En tittare har nästan inga möjligheter att påverka programmen och måste betala TV-avgiften vare sig tittandet är en timma eller tio timmar per dag. För radio-lyssnande krävs inga avgifter.....

TV-licensen för hushållen bör ersättas av en kollektivlicens för hushållen som betalas av riksdagen. För andra än privathushåll kan TV-avgiften behållas, för hotell, restauranger, kontor och andra arbetsplatser o d.....

Stockholm den 23 februari 1996 Sven Winnell”

19 april 1996:

“Till statsministern (Göran Persson)

socialministern (Margot Wallström)

finansministern (Erik Åsbrink)

Statsrådsberedningen 103 33 Stockholm.

Socialdemokraternas gruppled. riksdagen (Sven Hulterström)

Socialdemokraternas partisekreterare (Ingela Thalén)

Riksdagen 100 12 Stockholm. Alla får varsitt lika exemplar.

Som komplement till mitt brev igår ber jag få överlämna kopia av artikel i DN den 19 april 1996 av Harry Schein, om TV-licensen.

Stockholm den 19 april 1996 Sven Winnell”

6 april 1997:

“Till Statsministern (Göran Persson),

Statsrådsberedningen, Stockholm. Fax 08 - 723 11 71

.....

Arbetslösheten kommer förmodligen att bestå längre än statsministern vill få oss att tro. Regeringen har försummat fördelningspolitiken. Jag menar att fördelningspolitiken måste komma först.....

I samband med skattereformen 1990 påpekade jag att de högsta inkomsterna fick lättnader på många miljarder kr trots att Ingvar Carlsson lovade att de med höga inkomster skulle få betala sina egna skattelättnader. Nu menar skatteministern Östros, att skattereformen var underfinansierad med 25 miljarder kr, som jag fattat det p g a

skattelättnaderna för de högsta inkomsterna.

Östros har fört fram tanken på skattesänkning för de lägsta inkomsterna genom höjning av grundavdrag. Detta oroar mig, därför att skattesänkningar för de lägsta inkomsterna inte kan göras så att de kommer de sämst ställda tillgodo. Det är **ensamstående** med låga inkomster och bland dem många kvinnor som behöver förbättringar. Sänkningen av skatten kommer orättvist att gynna makar. Och ska man inte gynna även höga inkomster om man höjer grundavdraget måste man ändra skatteskalen och öka marginalskatten som gäller för inkomster nu mellan ungeför 100 000 och 200 000.....

TV-licensen för hushållen bör ersättas av en kollektivlicens för hushållen som betalas av riksdagen. För andra än privathushåll kan TV-avgiften behållas, för hotell, restauranger, kontor och andra arbetsplatser o d. För finansiering av den kollektiva licensen för privathushållen kan grundavdraget i skattesystemet sänkas....

Stockholm den 6 april 1997 Sven Winnell”

24 augusti 1999:

“Till Kulturministern, Marita Ulvskog.

Kulturdepartementet.

Fax 08- 21 68 13.

.....

TV-avgiften: Ta bort TV-licensen för privathushåll och ersätt den med en kollektivlicens betald av riksdagen.

___Nu när staten väntas få stora överskott är det lämpligt att avskaffa TV-licensen för privathushållen och ersätta den med en kollektivlicens betald av staten. Statens administration av licensen och allmänhetens portokostnader uppgår till cirka en halv miljard kr per år. Detta är pengar som borde kunna användas på bättre sätt.

Ett alternativ: Ta bort TV-licensen för privathushåll och ersätt den med en kollektivlicens betald av riksdagen. Finansiera detta med en sänkning av grundavdraget

DN 23 aug 1999 sid A18.

" Radiotjänst ökar skuld. Av Anders Öhman

Har Radiotjänst AB i Kiruna rätt att sända obetalda räkningar direkt till kronofogden och därmed tvinga på den skuldsatte lagsökningskostnad, som ytterligare ökar skuldbördan? Det undrar Lennart Bergstrand med anledning av DN Konsumenters artikel om skuldsanering den 9 augusti. Han är föreståndare vid ett behandlingshem och hjälper skuldsatta till uppgörelser med fordringsägare.

- I samband med detta har jag kommit i kontakt med ett märkligt förfarande där Radiotjänst skickat fem obetalda kvartalsräkningar i rad till kronofogden.

Han hänvisar till ett fall där fem obetalda kvartalsavgifter på 350 kronor vardera vuxit till 1350 kronor, det vill säga totalt 6 750 kronor.

Då han påpekade detta fick han beskedet att systemet med lagsökning regleras av ett specialavtal med kronofogden, som innebär att Radiotjänst inte behöver betala kronofogdens utgifter om kunden inte kan betala sin skuld.

Genom att lägga på flera lagsökningsavgifter sker därmed en utträngning av den skuldsattes betalningsförmåga till andra fordringsägares nackdel.

Lena Bjerkesjö, informationsenheten, Radiotjänst i Kiruna AB säger till DN Konsument att Radiotjänst har ett myndighetsuppdrag. Det avgör hur frågor kring tv-avgiften ska hanteras. Ärenden som går vidare till Kronofogdemyndigheten betraktas därför som allmänt mål. Enligt lagen ska förrättningskostnader inte betalas av myndigheten i allmänna mål.

Tv-avgiften betalas normalt i fyra poster om året. Obetalda räkningar överförs till kronofogden senast två månader efter den dag avgiften senast skulle ha betalats.

anders.ohman@dn.se 08-7381027 ”.....

Stockholm den 24 augusti 1999 Sven Winnell”

13 augusti 2000:

**“Till finansministern, Bosse Ringholm,
Finansdepartementet Fax 08-217386**

.....

De som behöver lättnader nu är framför allt ensamstående med låga inkomster.

Det har jag påpekat många år och ett lämpligt medel att rätta till skevheterna med är att införa bostadsbidrag för barnlösa icke-pensionärer enligt mitt förslag som är så konstruerat att förhållandena för ensamma relativt förbättras. Förslaget bygger på en ändring av ungdomsbostadsbidragen. De nuvarande tillfälliga skatterabatterna för låga inkomster bör avskaffas och ersättas av de föreslagna bostadsbidragen för barnlösa.....

Nu när staten väntas få stora överskott är det lämpligt att avskaffa TV-licensen för privathushållen och ersätta den med en kollektivlicens betald av staten. Statens administration av licensen och allmänhetens portokostnader uppgår till cirka en halv miljard kr per år. Detta är pengar som borde kunna användas på bättre sätt.

Ett alternativ: Ta bort TV-licensen för privathushåll och ersätt den med en kollektiv-licens betald av riksdagen. Finansiera detta med en sänkning av grundavdraget

Stockholm den 13 augusti 2000 Sven Winnell”

Sid 3605-3611:

Sammanfattning av SOU 2005:2

Betänkandet “Radio och TV i allmänhetens tjänst – Finansiering och skatter, SOU 2005:2.” Sammanfattning SOU 2005:2 (Sammanfattningen finns på sid 3605-3611 och utelämnas här)

.....

Stockholm den 10 mars 2005

Sven Winnell Fyrverkarbacken 40. 112 60 Stockholm

sven.winnell@telia.com

Lagrådsremiss

Ändringar i lagen (1989:41) om TV-avgift m.m.
Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.
Stockholm den 12 januari 2006
Ibrahim Baylan
Knut Weibull
(Utbildnings- och kulturdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås att det i lagen om TV-avgift (1989:41) införs en bestämmelse som anger att TV-avgiften skall finansiera radio- och TV i allmänhetens tjänst och sådan verksamhet som är direkt anknuten till den. Det föreslås även att en definition av begreppet TV-mottagare förs in i lagen.

Vidare föreslås att avgiftsskyldigheten för TV-avgift skall upphöra vid tidpunkten för den avgiftsskyldiges dödsfall under vissa förutsättningar. Det lägsta beloppet för återbetalning av avgift föreslås höjas från 100 till 150 kronor.

Slutligen föreslås en ändring i radio- och TV-lagen (1996:844) som innebär att Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TVverket och Konsumentombudsmannen kan förelägga en tillståndshavare att lämna upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen samt de villkor och före-skrifter som meddelats med stöd av lagen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.2

Innehållsförteckning

1 Beslut.....	4
2 Lagförslag.....	5
2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift.....	5
2.2 Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen(1996:844).....	9
3 Ärendet och dess beredning.....	13
4 Utgångspunkter.....	14

5 Gällande rätt	14
5.1 Yttrandefrihetsgrundlagen	14
5.2 Radio- och TV-lagen.....	15
5.3 Lagen om TV-avgift	16
6 Avgiftssystemet	17
6.1 TV-mottagare i dagens lag om TV-avgift.....	17
6.2 Konvergensutveckling	18
6.3 Teknikutveckling avseende distribution och apparatur för radio och TV	18
6.3.1 Utsändning och vidareändring av TV-signaler.....	19
6.3.2Mottagning av TV i dag-teknisk utrustning, distributionssätt	19
6.4 Finansiering, avgiftsskyldighet och innehav av TV	21
7 Övriga avgiftsfrågor	26
7.1 Betalningsskyldighet vid dödsfall.....	26
7.2 TV-avgift vid olika boendeformer	27
7.3 Kontrollavgift m.m.	29
7.4 Tillgång till personuppgifter om make från SPAR.....	30
8 Förutsättningar för myndigheternas tillsyn	31
8.1 Bakgrund och allmänna utgångspunkter.....	31
8.2 Överväganden och förslag	32
9 Ikraftträdande m.m.	35
9.1 Lagen om TV-avgift	35
9.2 Radio- och TV-lagen.....	36
10 Ekonomiska konsekvenser	36
10.1 Lag om TV-avgift	36
10.2 Radio- och TV-lagen.....	37
11 Författningskommentarer	37
11.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift.....	37
11.2 Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen(1996:844)...	39
Bilaga 1 Sammanfattning (SOU 2005:2).....	42
Bilaga 2 Författningsförslag i aktuella delar.....	51
Bilaga 3 Förteckning över remissinstanser	58
Bilaga 4 Sammanfattning av betänkandet (SOU 2004:39) avseende aktuella delar	59
Bilaga 5 Författningsförslag i aktuella delar.....	62
Bilaga 6 Förteckning över remissinstanserna	84

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift,
2. lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844).

2 Lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om TVavgift

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1989:41) om TV-avgift

dels att 24 § skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 24 § skall utgå,

dels att i 6, 9, 10, 12–15, 17–21, 23, 25 och 27 §§ orden ”bolaget” och ”Bolaget” i olika böjningsformer skall bytas ut mot ”RIKAB”,

dels att nuvarande 1 och 2 §§ skall betecknas 2 a och 2 b §§,

dels att rubriken närmast före 1 § skall sättas närmast före 2 a §,

dels att rubriken till lagen skall ha följande lydelse,

dels att 2 a, 5, 7, 8, 11 och 29 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya bestämmelser, 1 och 2 §§ samt närmast före 1 och 2 §§ två nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Lag (1989:41) om TV-avgift

Föreslagen lydelse

Lag (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst

Finansiering

1 §

Radio- och TV i allmänhetens tjänst, och verksamhet som är direkt anknuten till den, skall finansieras med en TV-avgift enligt denna lag under förutsättning att sändningstillstånd enligt 2 kap. 2 § radio och TVlagen (1996:844) har meddelats den som bedriver sändningsverksamheten och tillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

Sändningar av radio och TV som avses i första stycket och som är riktade till Sverige, skall vara tillgängliga för allmänheten utan

villkor om annan betalning än TVavgiften.

Definitioner

2 §

En TV-mottagare är en sådan teknisk utrustning som är avsedd för att ta emot utsändning eller vidareutsändning av TV-program, även om utrustningen också kan användas för annat ändamål.

2 a §

Nuvarande lydelse

Den som innehar en TVmottagare skall betala TV-avgift för mottagaren till Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag.

Föreslagen lydelse Den som innehar en TVmottagare skall betala TV-avgift till Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB).

5 §1 (1 Senaste lydelse 2005: 537.)

Nuvarande lydelse

Skyldigheten att betala TVavgift omfattar inte TV- mottagare som finns i anläggningar eller lokaler som är avsedda för annat än bostadsändamål eller i fortskaffningsmedel, om mottagaren på grund av en särskilt vidtagen åtgärd inte kan användas för att ta emot TV-program.

Föreslagen lydelse

Skyldighet att betala TV-avgift finns inte vid innehav av TVmottagare som finns i anläggningar eller lokaler som är avsedda för annat än bostadsändamål eller i fortskaffningsmedel, om mottagaren på grund av en särskilt vidtagen åtgärd inte kan användas för att ta emot TV-program.

7 §2 (2 Senaste lydelse 2005:1091)

Nuvarande lydelse och Föreslagen lydelse

TV-avgiften är 1 968 kronor för ett år. Den skall betalas i fyra poster om 492 kronor.

Varje post avser en avgiftsperiod om tre månader och skall betalas senast sista vardagen före avgiftsperiodens början.

För innehav av TV-mottagare under tiden före den första avgiftsperioden skall avgiften betalas med så stort belopp i förhållande till årsavgiften som motsvarar innehavstiden. Beloppet avrundas nedåt till jämnt antal kronor.

Föreslagen lydelse

RIKAB får, efter avtal med den avgiftsskyldige, besluta dels att TV-avgift skall betalas i andra poster och vid andra tidpunkter än som anges i andra stycket, dels att avgiften inte skall aviseras enligt 10 §.

8 §3 (3 Senaste lydelse 1996: 852.)

Nuvarande lydelse

Den som blir innehavare av en TV- mottagare och som är avgiftsskyldig för innehavet, skall senast 15 dagar därefter anmäla innehavet till bolaget.

Yrkesmässig överlåtelse eller uthyrning i detaljhandeln av TVmottagare skall av överlåtaren respektive uthyraren anmälas till bolaget inom den tid som regeringen bestämmer. Anmälan skall innehålla de uppgifter som behövs för fastställandet av avgiftsskyldigheten för innehavet av TV-mottagaren.

Föreslagen lydelse

Den som blir innehavare av en TV- mottagare och som är avgiftsskyldig för innehavet, skall senast 15 dagar därefter anmäla innehavet till RIKAB.

Yrkesmässig överlåtelse eller uthyrning i detaljhandeln av TVmottagare skall anmälas av överlåtaren respektive uthyraren till RIKAB före utgången av kalendermånaden närmast efter överlåtelsen eller uthyrningen. Anmälan skall innehålla de uppgifter som behövs för att fastställa avgiftsskyldigheten.

Nuvarande lydelse och Föreslagen lydelse

Den som förvärvar eller hyr en TV-mottagare av någon enligt andra stycket eller av den som företräder honom eller henne är skyldig att på begäran lämna överlåtaren eller upplåtaren de uppgifter som överlåtaren eller upplåtaren behöver för att fullgöra sin anmälnings-skyldighet.

11 §4 (4 Senaste lydelse 1997:1164.)

Nuvarande lydelse

TV-avgift skall betalas till dess att den avgiftsskyldige har anmält hos bolaget att hans eller hennes avgiftspliktiga innehav har upphört.

Avgift som avser tid efter det att sådan anmälan har kommit in till bolaget skall betalas tillbaka till den avgiftsskyldige. Om beloppet är lägre än 100 kr, betalas det dock inte tillbaka.

Föreslagen lydelse

TV-avgift skall betalas till dess att den avgiftsskyldige har anmält att hans eller hennes avgiftspliktiga innehav har upphört och anmälan har kommit in till RIKAB.

Om den avgiftsskyldige avlider upphör avgiftsskyldigheten per dödsdagen, om en anmälan som avses i första stycket kommer in till RIKAB inom tre månader från denna dag.

TV-avgift som avser tiden efter det att avgiftsskyldigheten har upphört enligt första eller andra stycket skall betalas tillbaka till den avgiftsskyldige eller dödsboet. Om beloppet är lägre än 150 kr, betalas det dock inte tillbaka.

29 §5 (5 Senaste lydelse 1997:1164.)

Nuvarande lydelse

De avgiftsbelopp som bolaget tar emot skall minst månadsvis föras över till Riksgäldskontoret. Medlen skall omedelbart placeras på räntebärande räkning där. Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag svarar för förvaltningen av medlen.

Föreslagen lydelse

De avgiftsbelopp som RIKAB tar emot skall minst månadsvis föras över till Riksgäldskontoret. Medlen skall omedelbart placeras på räntebärande räkning där. RIKAB svarar för förvaltningen av medlen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2.2 Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

Häriigenom föreskrivs i fråga om radio- och TV-lagen (1996:844)¹ dels att 9 kap. 7, 9 och 10 §§ skall upphöra att gälla, dels att nuvarande 9 kap. 11 och 12 §§ skall betecknas 9 kap. 9 och 10 §§,

dels att 3 kap. 2 §, 9 kap. 5 §, 10 kap. 9 § och 13 kap. 3 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 9 kap. 7 §, av följande lydelse.

(1 Senaste lydelse av
9 kap. 7 § 2001:1046
9 kap. 9 § 2001:1046
9 kap. 10 § 2001:1046)

3 kap.

2 §2 (2 Senaste lydelse 1998:1713.)

Nuvarande lydelse och Föreslagen lydelse

Villkor för sändningstillstånd får även avse skyldighet att

1. sända program till hela landet eller till en viss del av landet,
2. sända under en viss minsta tid,
3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,
4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade enligt 2 kap. 1 § andra stycket,
5. utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade,
6. bereda utrymme för sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen,
7. använda en viss sändningsteknik samt samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor,
8. använda vissa radiosändare,
9. ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmets ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,
10. iaktta bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket om beriktigande även i fråga om ljudradion,

11. sända genmälen,

12. i programverksamheten respektera den enskildes privatliv,

13. sända ett mångsidigt programutbud,

14. regionalt sända och producera program,

15. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det,

Nuvarande lydelse

16. till Granskningsnämnden för radio och TV lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som har meddelats enligt denna lag,

17. utforma sändningarna på ett sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, och

18. utarbeta en beredskapsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer.

Föreslagen lydelse

16. utforma sändningarna på ett sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, och

17. utarbeta en beredskapsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer.

9 kap.

5 §2 (2 Senaste lydelse 2001:1046.)

Nuvarande lydelse

På begäran av Radio- och TVverket skall den som sänder TVprogram över satellit eller med stöd av tillstånd av regeringen lämna upplysningar om vem som äger företaget och på vilket sätt verksamheten finansieras.

Föreslagen lydelse

På begäran av Radio- och TVverket skall den som sänder TVprogram

över satellit lämna upplysningar om vem som äger företaget och på vilket sätt verksamheten finansieras.

7 §

Föreslagen lydelse

På begäran av Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen skall den som bedriver verksamhet som är tillståndspliktig enligt lagen tillhandahålla myndigheterna de upplysningar och handlingar som behövs för att kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen samt de villkor och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

10 kap.

9 §3 (3 Senaste lydelse 2001:272.)

Nuvarande lydelse och Föreslagen lydelse

Den som åsidosätter de bestämmelser som anges i denna paragraf får föreläggas att följa bestämmelserna. Ett föreläggande får förenas med vite. Detta gäller bestämmelser om

1. närradiosändningars och lokalradiosändningars innehåll samt skyldighet att i lokalradio sända eget material och program med lokal anknytning (5 kap. 11 § 2 och 3, 6 kap. 6, 7 och 7 a §§),
2. beteckningar (6 kap. 9 §),
3. sändningsplikt eller skyldighet att tillhandahålla kanal för lokala kabelsändarföretag (8 kap. 1, 2 och 4 §§),

Nuvarande lydelse

4. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Radio- och TV- verket (9 kap. 4–7 §§),

Föreslagen lydelse

4. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Radio- och TVverket (9 kap. 4–6 §§),

Nuvarande lydelse och Föreslagen lydelse

5. skyldighet att lämna inspelning (9 kap. 8 §),

Nuvarande lydelse

6. skyldighet att lämna upplysning om sändningstider i närradio (9 kap. 9 § första stycket),

7. skyldighet att lämna upplysningar om programinnehåll (9 kap. 9 § andra stycket),

8. varning (6 kap. 2 §),

9. skyldighet att lämna uppgifter till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 10 §), eller

10. skyldighet att årligen rapportera till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 11 §).

Föreslagen lydelse

6. varning (6 kap. 2 §),

7. skyldighet att årligen rapportera till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 9 §), eller

8. skyldighet att lämna upplysningar och handlingar enligt 9 kap. 7 §.

Nuvarande lydelse

Föreläggande enligt första stycket 1, 2 och 5–10 får meddelas av Granskningsnämnden för radio och TV. Föreläggande enligt första stycket 3–6 får meddelas av Radio- och TV-verket. Föreläggande enligt första stycket 5 och 6 får även meddelas av Konsumentombudsmannen.

Föreslagen lydelse

Föreläggande enligt första stycket 1, 2 och 5–8 får meddelas av Granskningsnämnden för radio och TV. Föreläggande enligt första stycket 3–5 och 8 får meddelas av Radio- och TV-verket. Föreläggande enligt första stycket 5 och 8 får även meddelas av Konsumentombudsmannen.

13 kap.

3 §4 (4 Senaste lydelse 2001:272.)

Nuvarande lydelse

Beslut av Granskningsnämnden för radio och TV eller Radio- och

TV-verket om förelägganden som har förenats med vite enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1–3 och 8–10 samt 10 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förelägganden enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1, 2, 9 och 10 samt 10 § gäller omedelbart, om inte något annat förordnas.

Föreslagen lydelse

Beslut av Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket eller Konsumentombudsmannen om förelägganden som har förenats med vite enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1–3 och 6–8 samt 10 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förelägganden enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1, 2, 7 och 8 samt 10 § gäller omedelbart, om inte något annat förordnas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om TVavgift.

Lagen bör ändras så att TV-avgiften för privathushåll betalas av staten. De torde kunna göras genom ändring av 7§.

I lagrådsremissen:

7 §

Nuvarande lydelse och Föreslagen lydelse

TV-avgiften är 1 968 kronor för ett år. Den skall betalas i fyra poster om 492 kronor.

Varje post avser en avgiftsperiod om tre månader och skall betalas senast sista vardagen före avgiftsperiodens början.

För innehav av TV-mottagare under tiden före den första avgiftsperioden skall avgiften betalas med så stort belopp i förhållande till årsavgiften som motsvarar innehavstiden. Beloppet avrundas nedåt till jämnt antal kronor.

Föreslagen lydelse

RIKAB får, efter avtal med den avgiftsskyldige, besluta dels att TV-avgift skall betalas i andra poster och vid andra tidpunkter än som anges i andra stycket, dels att avgiften inte skall aviseras enligt 10 §.

Ändringsförslag:

7 §

Nuvarande lydelse

TV-avgiften är 1 968 kronor för ett år. Den skall betalas i fyra poster om 492 kronor.

Föreslagen lydelse

TV-avgiften är 1 968 kronor för ett år. Den skall betalas i fyra poster om 492 kronor. Avgiften för privatbostadshushåll betalas av staten. Antalet privatbostadshushåll skall för helår anses vara lika med antalet privatbostadshushåll fyra år före avgiftsåret enligt SCBs statistik redovisad i Bostads- och hyresundersökningarna. År 2002 var det avsedda antalet hushåll enligt denna statistik för samtliga upplåtelseformer 3427000 st.

Nuvarande lydelse och Föreslagen lydelse

Varje post avser en avgiftsperiod om tre månader och skall betalas senast sista vardagen före avgiftsperiodens början.

För innehav av TV-mottagare under tiden före den första avgiftsperioden skall avgiften betalas med så stort belopp i förhållande till årsavgiften som motsvarar innehavstiden. Beloppet avrundas nedåt till jämnt antal kronor.

Föreslagen lydelse

RIKAB får, efter avtal med den avgiftsskyldige, besluta dels att TV-avgift skall betalas i andra poster och vid andra tidpunkter än som anges i andra stycket, dels att avgiften inte skall aviseras enligt 10 §.
